

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR – DECEMBAR 2011.

Distribuciona lista:

e: www.tigar.com
p: članovi Upravnog odbora
članovi Nadzornog odbora
arhiva

Ključne reči: TIGAR, IZVEŠTAJ, POSLOVANJE, 2011		Oznaka dokumenta
		IZ.P.11/04
Datum: 23.04.2012.	Autor: Jelena Petković	Odobrio: Dragan Nikolić

	IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.	Oznaka dokumenta
		IZ.P. 11/04

SADRŽAJ

UVODNE NAPOMENE	4
OCENA POSLOVANJA U 2011. GODINI.....	5
1. UVOD	7
1.1. OPŠTI PODACI.....	7
1.2. ORGANIZACIONA STRUKTURA.....	7
1.3. REALIZACIJA INVESTICIONIH PLANOVA	8
2. NASTUP NA TRŽIŠTU ROBA I USLUGA I OSTVARENA PROIZVODNJA.....	9
2.1. STRUKTURA PROIZVODNOG I PRODAJNOG PROGRAMA.....	9
2.2. STRATEGIJA NASTUPA NA TRZISTU ROBA I USLUGA.....	13
2.3. NASTUP NA TRŽIŠTU ROBA I USLUGA U 2011. GODINI	13
2.4. KRETANJE CENA KLJUČNIH REPROMATERIJALA	16
2.5. OSTVARENA PROIZVODNJA.....	16
3. OSTVARENI FINANSIJSKI POKAZATELJI ZA 2011.....	18
3.1. KLJUČNI POKAZATELJI ZA MATIČNO PREDUZEĆE TIGAR AD	18
3.2. KLJUČNI POKAZATELJI NA KONSOLIDOVANOM NIVOU.....	18
3.3. TIGAR AD MATIČNO PREDUZEĆE.....	21
3.4. KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI REZULTAT	24
3.5. KLJUČNI FINANSIJSKI REZULTATI ZAVISNIH PREDUZEĆA.....	26
3.6. TIGAR OBUĆA	27
3.7. TIGAR TEHNIČKA GUMA	28
3.8. TIGAR HEMIJSKI PROIZVODI	29
3.9. TIGAR EUROPE UK.....	30
3.10. TIGAR AMERICAS - USA	31
3.11. TIGAR MONTENEGRO – CRNA GORA	31
3.12. TIGAR TRADE – REPUBLIKA SRPSKA	32

	IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.	Oznaka dokumenta IZ.P. 11/04
---	---	--

3.13. TIGAR PARTNER – MAKEDONIJA	32
3.14. TIGAR POSLOVNI SERVIS	33
3.15. TIGAR UGOSTITELJSTVO.....	34
3.16. TIGAR INCON.....	35
3.17. SLOBODNA ZONA PIROT	36
3.18. OSTALA USLUŽNA PREDUZEĆA – ZBIRNO	37
4. RASPOLAGANJE NEKRETNINAMA I PRAVNA ZAŠTITA.....	38
4.1. NEKRETNINE	38
4.2. SUDSKI SPOROVI	41
5. POLOŽAJ NA TRŽIŠTU KAPITALA, DIVIDENDNA POLITIKA	42
6. ODRŽIVI RAZVOJ	45
6.1. ZAPOSLENI.....	45
6.2. SISTEM KVALITETA.....	47
6.3. ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE, BEZBEDNOST I ZDRAVLJE ZAPOSLENIH	48
6.4. INTELEKTUALNA SVOJINA	51
6.5. INFORMACIONE TEHNOLOGIJE	53
6.6. DRUŠTVENA ODGOVORNOST	55
6.7. KORPORATIVNO UPRAVLJANJE	58
7. UPRAVLJANJE	59
8. NAJZNAČAJNIJI POSLOVI SA POVEZANIM LICIMA U 2011. GODINI.....	61
9. ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ	62
10. PREDNOSTI I RIZICI	63
10.1 PREDNOSTI	63
10.2. RIZICI	66
11. NAJVAŽNIJI POSLOVNI DOGAĐAJI KOJI SU NASTUPILI NAKON PROTEKA POSLOVNE 2011. GODINE.....	69
PRILOG 1 – Finansijski izveštaji 31. Decembar 2011. godine i Izveštaj nezavisnog revizora	
PRILOG 2 – Konsolidovani finansijski izveštaji 31. Decembar 2011. godine i Izveštaj nezavisnog revizora	

**IZVEŠTAJ O POSLOVANJU
ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.**

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

UVODNE NAPOMENE

Forma Izveštaja za 2011. godinu urađena je u skladu sa članom 50. Zakona o tržištu kapitala koji reguliše sadržinu Godišnjeg izveštaja o poslovanju društva, tako da pored prikaza razvoja i rezultata poslovanja društva, a naročito finansijskog stanja u kome se društvo nalazi i procenu stanja imovine, što je sve bilo sadržano i u prethodnim izveštajima, sadrži :

- opis očekivanog razvoja društva u narednom periodu, promene u poslovnim politikama društva, kao i glavne rizike i pretnje kojima je poslovanje društva izloženo;

- sve važne poslovne događaje koji su nastupili nakon proteka poslovne godine za koju se izveštaj priprema;

- sve značajnije poslove sa povezanim licima;

- aktivnosti društva na polju istraživanja i razvoja;

S obzirom na to da u 2011. društvo nije sticalo sopstvene akcije, izveštaj ne sadrži informacije u vezi sa transakcijama sopstvenim akcijama.

	IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.	Oznaka dokumenta
		IZ.P. 11/04

OCENA POSLOVANJA U 2011. GODINI

U 2011. godini nastavljen je rast inostrane tražnje, što je bio pokazatelj nastavka procesa izlaska iz krize pre svega razvijenih zemalja, ali su negativna kretanja u realnom sektoru i na finansijskim tržištima Srbije nastavljena, uključujući i pad domaće tražnje. Kreditna aktivnost banaka bila je orijentisana na kratkoročno finansiranje sa mesečnim i kvartalnim ratama ili revolving osnovi, delom zasnovano na potraživanjima od kupaca u zemlji i inostranstvu, uključujući izdate akreditive ino kupaca i delom na hipotekama. Zbog izostanka dugoročne linije za finansiranje trajnog obrtnog kapitala iz Apexa IV, u 2011. godini društvo je za finansijsko premošćavanje koristilo emisije kratkoročnih obveznica. Način finansiranja uticao je na visoke troškove finansiranja, kao i na troškove nabavke zbog većeg učešća kupovine materijala od trgovačkih firmi u Evropi u odnosu na direktne kupovine u zemljama proizvođača.

Društvo je razvoj programa obuke stavilo u prvi prioritet i u razvojnom smislu i smislu usmeravanja ukupnih resursa, uključujući i finansijske resurse. Izvoz obuke povećan je za 9 %, dok je prodaja na domaćem tržištu bila niža za 7%. Program je u izvozu, prema plasiranim orderima, imao mogućnosti da ostvari značajno veći rast, ali je postojalo ograničenje u nivou raspoloživog trajnog obrtnog kapitala za finansiranje rasta, a na domaćem tržištu prodaja je bila ograničena platežnom sposobnošću kupaca, što je imalo za rezultat manji obim prodaje, ali sigurnu naplatu. Tigar Tehnička guma ostvarila je rast prihoda od prodaje od 18%, ali je taj procenat rasta bio nedovoljan za pozitivno poslovanje. Hemijski proizvodi, zbog neučestvovanja na tenderima za boje za puteve, u toku prošle godine imali su pad prihoda od prodaje, ali se to nije značajno negativno odrazilo na rezultat. Nedostatak komplementarnih proizvoda, posebno guma, uticao je na smanjenje prihoda od distribucije tog programa, što je na kraju rezultiralo ostvarenjem rasta u izvozu od 10 %, ali je konsolidovani prihod od prodaje, koji uključuje i prodaju preduzeća u inostranstvu, bio na nivou 2010. godine. U programu obuke, za razliku od 2010, kada su novi kupci učestvovali u izvozu sa 20%, prodaja je u 2011. bila usmerena prema postojećim kupcima, dok je 20% prodaje tehničke gume bilo realizovano novim kupcima. Plan prodaje za 2012, u programu obuke, zasnovan je na postojećoj bazi kupaca, što ostavlja značajan prostor za rast u odnosu na plan, u zavisnosti od uslova. U programu tehničke gume planirano je da polovina prodaje bude realizovana preko novih kupaca. Program hemijskih proizvoda je, u ovoj godini, vratio proizvodnju boja za puteve, zahvaljujući, pre svega, visokim referencama u delu kvaliteta. Distribucija guma će, kao i prošle, i tokom tekuće godine, najvećim delom zavisiti od nivoa snabdevenosti.

Prošla godina bila je karakteristična po visokom rastu berzanskih cena ključnih sirovina, koje su u prvoj polovini godine dostizale istorijski maksimum, da bi od poslednjeg kvartala nastupio opadajući trend, ali sa daljim oscilacijama. Na rast cena reagovano je dva puta u toku godine povećanjem cena gotovih proizvoda u izvozu, u proseku deset odsto u januaru i junu, a u toku godine bilo je više korekcija manjeg nivoa na domaćem tržištu.

U 2011. godini društvo je nastavilo sa značajnim ulaganjima u razvoj novih grupa proizvoda da bi zadržalo lidersku poziciju u segmentima tržišta gde je prisutno, kao i u razvoj novih i alternativnih materijala, pre svega u cilju poboljšanja performansi proizvoda, dok je optimizacija cene koštanja bila vezana za rast produktivnosti.

**IZVEŠTAJ O POSLOVANJU
ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.**

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

Matična kompanija Tigar a.d. ostvarila je ukupan poslovni prihod od 4,114 miliona dinara, poslovni rezultat od 11 miliona dinara, profit pre oporezivanja od 152 miliona dinara i neto profit od 122 miliona dinara.

Na konsolidovanom nivou, ostvaren je ukupan poslovni prihod od 5.3 milijarde dinara, prihod od prodaje od 4.3 milijarde i pozitivan poslovni rezultat od 13 miliona dinara. Prihod od prodaje je na nivou 2010. godine. Ostvareni ukupan bruto gubitak na kraju godine je 236 miliona dinara. Na konsolidovanom nivou vrednost ukupne imovine iznosi 8.9 milijarde dinara, od čega je fiksna imovina 5.4 milijarde dinara, a obrtna imovina 3.5 milijarde dinara, ukupno 8,9 milijardi dinara. Vrednost ukupnog kapitala na konsolidovanom nivou iznosi oko 3 milijarde dinara. Razlika u neto rezultatu na nivou maticnog preduzeca i konsolidovanom rezultatu, pre i posle oporezivanja nastaje zbog razlike u finansijskim i ostalim prihodima. Prvo dividenda se na konsolidovanom nivou isključuje kao interni prihod. Drugi razlog umanjenja rezultata je po osnovu ostalih prihoda zbog razlike u vredovanju sredstava na nivou pojedinacnog i konsolidovanog rezultata. Ista situacija bila je 2009 godine nakon što je prodato zadnjih 10% udela Tigra ad u Tigar Tyresu. 2009. godine, izraženo u 000 dinara ostali prihodi u bilansu Tigra ad bili su izraženo u 000 dinara 688,343 dok su u konsolidovanom bili 327,820 što je imalo negativan efekat na krajni rezultat te godine od 361 miliona dinara.

Globalna ocena poslovanja u 2011. godini jeste da je nastavljen trend rasta tražnje na inostranom tržištu, za razliku od domaćeg. Veće narudžbine kupaca od ostvarenog prihoda od kupaca pokazuju da kompanija ima stabilnu i perspektivnu tržišnu poziciju, ali da valorizacija ukupnih potencijala podrazumeva obezbeđenje dovoljnog nivoa trajnog obrtnog kapitala za finansiranje rasta.

Iako kompanija nije u 2011. ostvarila planske ciljeve, poslovanje se odvija prema predviđenom planu, koji podrazumeva da nakon perioda investiranja u zgrade i opremu, dolazi period investiranja u razvoj proizvoda i tržišta, a posle toga i period pune komercijalizacije i rasta proizvoda, po osnovu rasta prodaje i proizvodnje, uz zadržavanje nivoa fiksnih troškova. U oblasti industrije prosečan period koji je potreban da bi se od projektovanja novih kapaciteta dostigla puna komercijalizacija je dve do četiri godine, s tim što ne treba izgubiti iz vida da se ceo proces odvijao u uslovima globalne svetske ekonomske krize.

Predsednik UO Tigar a.d.

Dragan Nikolić

	IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.	Oznaka dokumenta IZ.P. 11/04
---	---	--

1. UVOD

1.1. OPŠTI PODACI

Poslovno ime: Akcionarsko društvo "Tigar" Pirot
U daljem tekstu Tigar / Društvo /Holding

MB: 07187769

Web site: www.tigar.com

Delatnost: Holding poslovi

Broj akcionara: 31/12/2011 4,530

Vrednost imovine: 31/12/2011 (000 din) 7,421,327

Sedište: Nikole Pašića 213, 18300 Pirot

PIB: 100358298

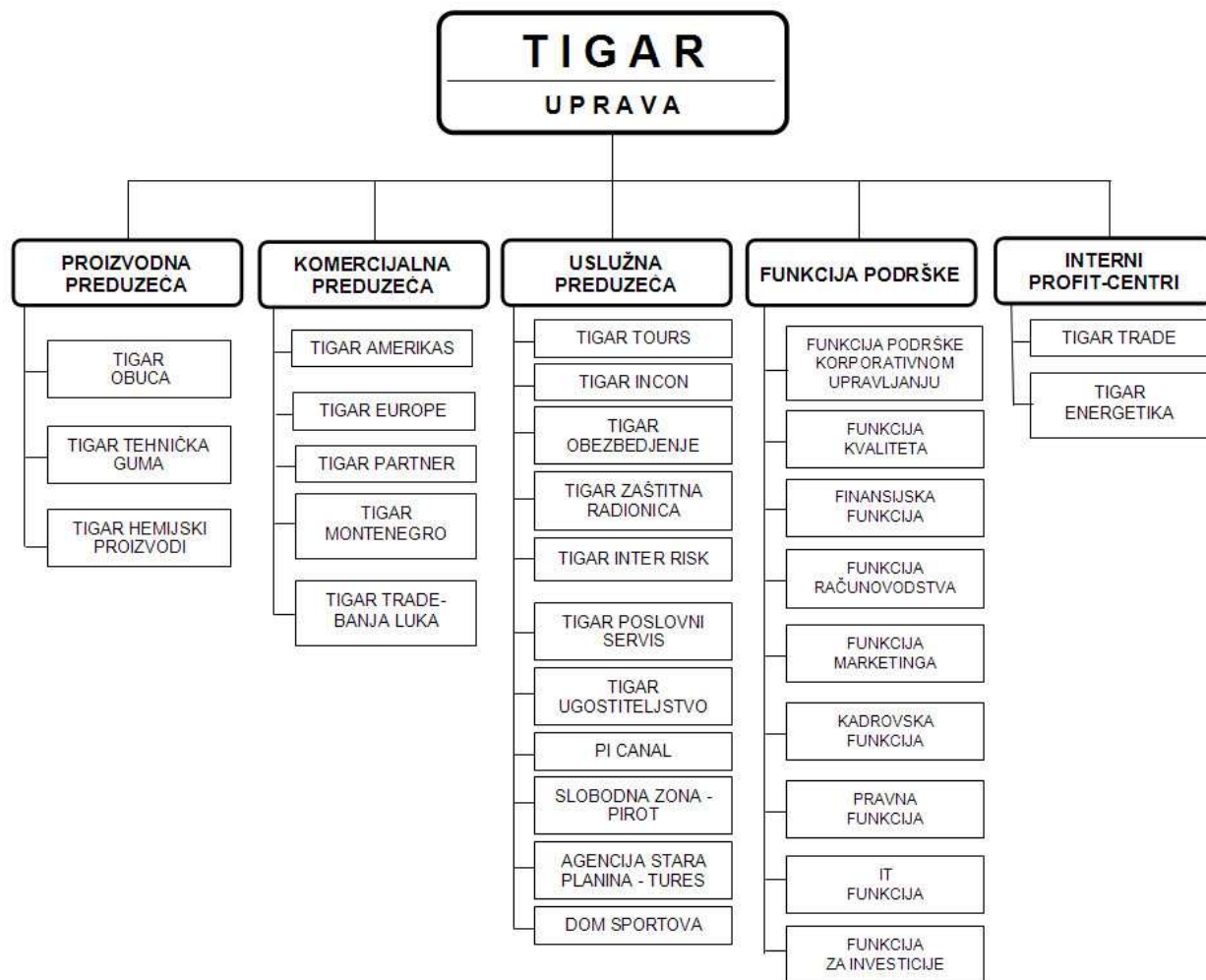
Broj rešenja: Registarski uložak br 1-1087

Broj zaposlenih: 31/12/2011 1,904

Ukupan kapital: 31/12/2011 (000 din) 2,884,851

Kapitalizacija: 31/12/2011 (000 din) 883,288

1.2. ORGANIZACIONA STRUKTURA

	IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.	Oznaka dokumenta
		IZ.P. 11/04

U maju 2011.godine zavisno preduzeće Tigar Trade pripojen je Tigru a.d. kao poseban profitni centar, bez promena u internoj organizaciji. Ovom promenom stvoreni su uslovi da se svi poslovi eksterne prodaje, marketinga, nabavke i logistike u Srbiji koncentrišu u matičnoj kompaniji, što je značajno podiglo i prihode i protok keša. U ovakvom sistemu organizacije matična kompanija se zaduživala u delu obrtnog kapitala za ceo sistem, dok su Tigar Obuća i Tigar Tehnička guma imale dug isključivo po investicionim kreditima. Ostala preduzeća nisu se zaduživala ni po kom osnovu, izuzev Poslovnog servisa za lizing vozila. Na ovaj način ukupan teret finansiranja obrtnog kapitala je koncentrisan na matično preduzeće. Planom nisu predviđene nove organizacione promene, ali je realno da u toku planskog perioda dođe do povezivanja nekih celina koje su sada smeštene u okviru fabrika, kao što su investicije, održavanje, razvojne aktivnosti u delu materijala sa laboratorijom, uključujući i pripremne aktivnosti na izgradnji kapaciteta za proizvodnju polufabrikata. U programu tehničke gume, na osnovu pregovora iz 2011. treba da bude realizovano zajedničko ulaganje u delu proizvodnje presovanih proizvoda, što može da dovede do vertikalnog širenja holdinga, kroz organizaciju zajedničkog preduzeća Tigar Tehničke gume kao zavisnog preduzeća Tigra a.d. i stranog partnera.

1.3. REALIZACIJA INVESTICIONIH PLANOVA

U toku 2011. godine izvršena su sledeća ulaganja u infrastrukturne investicije:

u hiljadama RSD	Nabavka osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja I-XII 2011.
Tigar Tehnička guma	92,235
Tigar Hemijski proizvodi	20,592
Tigar Obuća	283,260
Uslužne delatnosti	22,120
Tigar a.d.	176,766
Ukupno	594,974

Nakon visokog nivoa ulaganja u periodu 2007-2010, nivo investiranja je smanjen i sveden je najvećim delom na razvoj proizvoda, uključujući i nove alate i kalupe, određena poboljšanja u proizvodnom procesu, kao i na adaptaciju i rekonstrukciju dela postojećih prodajnih objekata, otvaranja novih prodajnih objekata i najneophodnija ulaganja u delu logistike. Zbog nedostatka adekvatnih izvora finansiranja svi veći infrastrukturni projekti, među kojima je najveći projekat kolekcije i reciklaže guma, prolongirani su u naredni planski period, tako da je od značajnih infrastrukturnih investicija planom obuhvaćena samo investicija u preseljenje programa hemijskih proizvoda na lokaciju Tigar III a. U toku godine nije bilo većeg investiranja u razvoj tržišta, što ima za posledicu mali procenat učešća tržišta van EU, na kome dominiraju veliki kupci i prodaja sopstvenih brendova na tržištima gde Tigar ima svoje trgovačke kompanije, uključujući i tržište regiona. Princip finansiranja bio je da se nematerijalna ulaganja u razvoj pre svega proizvoda finansirao iz tekućeg keša, a nije bilo inrastrukturnih investicija, s obzirom na to da su za njihovo finansiranje bila potrebna dugoročna kreditna sredstva.

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

2. NASTUP NA TRŽIŠTU ROBA I USLUGA I OSTVARENA PROIZVODNJA

2.1. STRUKTURA PROIZVODNOG I PRODAJNOG PROGRAMA

Struktura proizvodnog i prodajnog programa u 2011. godini bila je sledeća:

Program obuće

Aktuelni program Tigar Obuća d.o.o. obuhvata sledeće grupe proizvoda:

- *Zaštitna obuća*
- *Radnička obuća*
- *Sportska obuća*
- *Modna obuća*
- *Dečija obuća*
- *Niska obuća*

Gumena obuća obuhvata širok spektar proizvoda najrazličitije namene, koji se izrađuju u velikom broju standardizovanih modela, u skladu sa definisanim ekološkim standardima, što obezbeđuje minimalno zagađenje radne i životne sredine na kraju eksploatacionog veka.

Ovi proizvodi imaju opštu, posebnu i specijalnu namenu (za primenu u domaćinstvu, poljoprivredi, zdravstvu, za lov, ribolov i rekreaciju; za rad u specifičnim uslovima, ili u uslovima kada postoje, kao obaveza za ispunjenje, posebni zahtevi zaštite stopala i noge...). Gumena obuća anatomske je dizajnirana tako da obezbeđuje maksimalno moguću udobnost pri dužoj upotrebi (pravilan raspored mase-sile oslanjanja, normalnu cirkulaciju...). Primenom adekvatnih materijala sprečavaju se razvoj bakterija i eventualne infekcije. U zavisnosti od namene, ova obuća štiti nogu od kiše, snega, toplote, hladnoće i spoljnih uticaja, od prljavštine i blata, od najrazličitijih hemijskih agenasa (kiseline, baze, ulja...), od mehaničkih povreda i pruža zaštitu od klizanja. Konstrukcija modela obezbeđuje odgovarajuću dinamičku fleksibilnost, uz istovremenu stabilnost noge i stopala pri eksploataciji.

Kvalitet i karakteristike ulaznih materijala i sirovina i kvalitet gotove obuće, definisani su odgovarajućim tehničko-tehnološkim specifikacijama, u skladu sa međunarodnim standardima i specifičnim zahtevima pojedinih tržišta i kupaca.

Pored off take proizvodnje u izvozu, kada se proizvodi rade pod brendom kupca, zaštitna obuća izrađuje se i pod brendom Tigar i Century, u modnom programu kao Maniera, u dečijem kao Brolly, a u ostalom programu kao Tigar. U cilju dopune ponude, u radnjama Bottega nudi se uvozna italijanska obuća.

Program Tehničke gume

Proizvodi od presovane gume. Ove proizvode karakteriše izuzetna izdržljivost, trajnost i savitljivost. Tigar Tehnička guma izrađuje proizvode od presovane gume za različite vrste industrije, građevinarstvo, saobraćajnu infrastrukturu i namensku proizvodnju. Ova grupa proizvoda obuhvata i gumiranje metalnih delova (cevi, ventile i sl.),

Gumeni profili. U zavisnosti od namene i potreba kupca, profili se proizvode u raznim presecima i različitog kvaliteta. Tehnologija izrade omogućava proizvodnju profila za praktično sve namene. Tigar, u ovom trenutku, proizvodi više od 150 vrsta gumenih profila, koje kupci koriste kao zaptivače za alatne mašine, zaptivače za vrata i prozore, često u kombinaciji sa delovima od aluminijuma i PVC, zaptivače za hemijsku, tekstilnu i poljoprivrednu opremu i druge namene.

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

Creva. Tigar Tehnička guma proizvodi širok asortiman creva od gume, creva ojačana tekstilom i savitljiva creva sa metalnom oprugom. Čelična opruga savitljivim crevima daje posebne mehaničke i elastične karakteristike, omogućavajući savijanje u svim pravcima, bez remećenja preseka. Creva se prvenstveno koriste u automobilima, bilo novim ili kao rezervni delovi (creva za hladnjake, na bazi vazduha i tečnosti). Neka creva izrađuju se od posebnih vrsta sintetičke gume, koja je otporna na toplotu, hladnoću i mineralna ulja.

Kombinovani proizvodi i polufabrikati od gume. Ovi proizvodi obuhvataju kablove prevučene gumom i izradu gumenih smesa, kao i kombinovane proizvode od metala i gume, amortizere za vozila, kao i odbojnice za šinska vozila i druge namene.

Sportska oprema. Tigar Tehnička guma proizvodi sportske rekvizite od gume i kože, kao što su lopte za profesionalne i rekreativne namene, tegovi sa gumenom prevlakom, kao i ostalu opremu i pribor za trening. Takođe, proizvodi "promotivne" lopte sa nazivom i logom krajnjeg korisnika. Oprema se prodaje kao Tigar brend, prvenstveno školama, sportskim klubovima i udruženjima.

Proizvodi od gumenog granulata. Proizvodi na bazi gumenog granulata različite finoće (od 0.5 do 5 mm) i vezivnog sredstva, sa ili bez završne obrade, u raznim bojama i oblicima, koriste se za oblaganje i zaštitu spoljnih i unutrašnjih površina (trgovi, trotoari, šetališta, parkinzi, dvorišta škola, obdaništa, vrtići, javne ustanove, hodnici sportskih dvorana, prostor oko bazena itd.) Lista gumenotehničkih proizvoda na bazi gumenih granulata, nastalih postupcima ekstrudovanja i presovanja, obuhvata gumene otirače, tepihe, odbojnice za razne namene (odbojnice na dokovima, na primer), gumenu galanteriju za auto-industriju, strunjače, gumene kaiševe, membrane, gumene cevi i još dosta toga. U ovu grupu proizvoda spadaju i gumene folije koje se koriste u građevinarstvu za zvučnu izolaciju, gumene podne pločice, ili veće podne obloge, gumene ploče za krovove, folije za izradu deponija itd. Izgled i performanse ovih proizvoda mogu se lako promeniti dodavanjem pigmenata i drugih aditiva mešavini gumenog granulata i tečnog poliuretanskog veziva.

Podloge za sportske terene imaju u osnovi gumenu matu različite debljine, u zavisnosti od namene terena. U zavisnosti od sporta kome je podloga namenjena, koristi se granulat različitih finoća i odgovarajući nivo završne obrade. Takođe, u zavisnosti od nivoa kvaliteta podloge i traženih osobina (za rekreativno bavljenje sportom, dečiji tereni, školska igrališta, profesionalni sport, teniski tereni, sportske hale, atletske staze, itd) prilagođava se i receptura traženim svojstvima (elastičnost, amortizacija udaraca, trenje, otpornost na atmosferske uticaje, itd). Sportski tereni sa ovakvom vrstom podloge imaju velike prednosti u odnosu na terene sa betonskom ili asfaltnom podlogom, jer su mekši, elastičniji, apsorbuju energiju skoka, udarca ili pada, imaju uniformnu površinu pa sportisti postižu daleko bolje rezultate, a povrede su znatno ređe i lakše. S obzirom na to da se radi o podlogama najnovije generacije, one su daleko trajnije i otpornije na sve vrste spoljnih uticaja, a njihova popravka je veoma jednostavna, ali i jeftinija.

Program Hemijskih proizvoda

Proizvodni program fabrike Tigar Hemijski proizvodi čini paleta od preko 300 proizvoda razvrstanih u sledećim grupama :

Materijali za horizontalno obeležavanje saobraćajnica, gde spadaju boje za tankoslojno obeležavanje i metod tzv. „hladne plastike“.

Samorazlivajući podovi nalaze primenu kod zaštite i dekoracije podloga u industrijskim objektima, komercijalnim zgradama (magacini, prodajni prostori), bolnicama, objektima prehrambene industrije, i sl.

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

Can coatings čini paleta proizvoda za zaštitu fasadnih limova (čeličnih i aluminijumskih), koji se koriste u građevinarstvu za oblaganje proizvodnih hala, magacinskih prostora, montažnih objekata i sl. Grupa proizvoda namenjena je industriji limene ambalaže. Ovaj program koristi se i za oblaganje limene ambalaže koja se proizvodi od aluminijuma ili „belog“ lima, odlikuje se velikom tvrdoćom, fleksibilnošću, a prema potrebi, i otpornošću na sterilizaciju. Ukoliko se u limenoj ambalaži pakuje prehrambena roba, ovi proizvodi se sertifikuju od strane odgovarajućih institucija.

Antikorozioni premazi čine grupu vazdušno-sušivih premaza, namenjenih zaštiti različitih tipova čeličnih konstrukcija, baziranih na alkidnim, modifikovanim alkidnim, vinil-akrilnim, epoksidnim, poliuretanskim i hlor-kaučuk tipovima veziva.

Premazi namenjeni tržištu široke potrošnje i građevinarstvu izrađeni su na bazi vodene disperzije, pigmenata, punila i aditiva. Koriste se za dekorativnu zaštitu zidova u enterijeru. Imaju odličnu pokrivnu moć i paropropustljivost, otporni su na prljanje i otiranje. Atestirani su na Institutu IMS DD, Beograd. Koriste se za dekoraciju i zaštitu fasadnih zidova izgrađenih od produženog maltera, betona, opeke, iverice i sl. Visok sadržaj veziva omogućuje odličnu adheziju na svim građevinskim podlogama, kao i izrazitu otpornost na dejstvo vode i atmosferilija. Izborom kvalitetnih pigmenata postignuti su velika pokrivna moć i belina. Program premaza obuhvata premaze za drvo, kao i premaze za metal.

Proizvodni program lepila je podeljen u sledeće grupe: lepila za tržište široke potrošnje i građevinarstvo, industrijska lepila i lepila specijalne namene. Grupu industrijskih lepila čine lepila za obućarsku, grafičku, industriju nameštaja i drvenu industriju. Poseban proizvod u ovoj grupi je lepilo za sisteme transportnih traka u rudarstvu, specijalnih karakteristika, koji obezbeđuje slepljivanje i puštanje opterećene trake u pogon, u kratkom vremenskom periodu (oko 1 sat posle slepljivanja). Ovaj tip lepila je, poslednjih godina, dobio primenu i kod postupaka oblaganja pogonskih bubnjeva transportnih sistema gumom.

Komplementarni programi

Komercijalna preduzeća u sastavu Tigar a.d, pored proizvoda iz proizvodnog asortimana fabrika, prodaju i široku gamu komplementarnih proizvoda, u okviru koje su najvažnije sledeće grupe proizvoda :

- Gume i ostali proizvodi za vozila

Kroz prodajnu mrežu komercijalnih preduzeća obavlja se prodaja guma i rezervnih delova za automobile.

Kod prodaje na domaćem tržištu primenjuje se multibrend i multiproduct strategija, dok preduzeća u inostranstvu prodaju isključivo gume Tigar brend, koje proizvodi fabrika Tigar Tyres.

Na domaćem tržištu, kroz mrežu servisa i maloprodajnih objekata prodaju se putničke, poluteretne i teretne gume grupe Michelin, gde spadaju i gume Tigar brend, Cooper i Continenta, kao i gume drugih proizvođača, ali u značajno manjem obimu. U poljoprivrednom programu zastupljeni su brendovi koji se najvećim delom proizvode u zemlji – Ruma i Traval. Od komplementarnog programa za vozila zastupljena su ulja, akumulatori, auto-kozmetika, auspusi i slično, domaćih i ino dobavljača.

U specijalizovanom lancu Bottega, pored ženske i dečije modne obuće proizvodnje Tigar, prodaju se, u cilju održavanja sezone, italijanska modna ženska, muška i dečija kožna obuća.

U Tigrovoj prodajno – servisnoj mreži STOP & DRIVE, tokom 2011. godine, nuđene su sledeće vrste usluga:

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

Vulkanizerske usluge, gde spadaju montaža i demontaža točkova, balansiranje, provera pneumatika, provera ispravnosti i punjenje tečnim azotom.

Auto-mehaničarske usluge, gde spadaju reglaža trapa, provera ispravnosti kočnica, amortizera i trapa, zamena kugli, spona, amortizera, paknova i pločica, obrada diskova, čišćenje i dezinfekcija klima uređaja, zamena ulja, filtera ulja i filtera goriva, zamena amortizera.

Usluge pranja vozila

Usluge praćenja i čuvanja guma

Navedene usluge vrše se u stabilnim putničkim i teretnim servisima. Pored stabilnih, mreža raspolaže i mobilnim servisima koji su opremljeni za rad na terenu. Kao kompletna servisno – vulkanizerska radionica, mobilni servisi namenjeni su, prevashodno, za servisiranje korisnika koji na jednom mestu imaju više vozila, kao i za intervencije na putevima.

Ostale usluge

Pored proizvodnih programa Tigrovih fabrika i navedenih komplementarnih programa, u zemlji posluju zavisna preduzeća u oblasti usluga, koja doprinose osnovnim delatnostima i pružaju kvalitetne usluge korporaciji, ali i lokalnom okruženju:

- Izgradnja, koja pruža sve vrste usluga u vezi sa izgradnjom i održavanjem objekata i infrastrukture, čije usluge prati inženjering grupa.
- Usluge u okviru Slobodne zone Pirot, koja predstavlja posebno određeni prostor gde se poslovanje obavlja bez plaćanja carine, PDV-a i određenih opštinskih naknada. Slobodna zona Pirot je akcionarsko društvo, čiji je većinski vlasnik Tigar a.d. Među ostalim akcionarima je Opština Pirot. Slobodna zona Pirot nalazi se u sklopu pirotske industrijske zone, na 7ha 65a i 45 m² infrastrukturno opremljenog zemljišta, a režim SZ je na 65 ha 21a 26m², sa sopstvenim kolosekom i 50 telefonskih linija. U Slobodnoj zoni Pirot posluje 75 preduzeća, od čega 45 inostranih. Pored poreskih i ostalih pogodnosti, preduzeća unutar zone kvalifikuju se za subvencije za uređenje građevinskog zemljišta. U Srbiji, ovi povoljni uslovi sada postoje samo u Slobodnoj zoni Pirot, gde se mogu ostvariti 25% niži troškovi poslovanja nego na drugim lokacijama u zemlji.
- Transport, koji pruža sve vrste usluga drumskog prevoza, uključujući i domaću i međunarodnu špediciju, zatim usluge ugovorenog ili poverenog međugradskog transporta roba, kao i usluge održavanja vozila.
- Proizvodnja hrane za interne potrebe Tigar a.d. i Tigar Tyres-a, ali i za eksterno tržište, kao i usluge smeštaja i ugostiteljske usluge turistima, poslovnim ljudima, delegacijama, sportskim ekipama .
- Zaštitna radionica, koja je formirana da jednim delom angažuje radnike sa smanjenom radnom sposobnošću, bavi se sakupljanjem i preradom sekundarnih sirovina, a ima i određene prateće aktivnosti.
- Delatnost u oblasti emitovanja radio i TV programa, telekomunikacija, istraživanja tržišta i anketiranja javnog mnjenja, kao i usluge ekonomske propagande, odnosa sa javnošću i izdavaštva.

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

2.2. STRATEGIJA NASTUPA NA TRŽISTU ROBA I USLUGA

Strategija nastupa na tržištu podrazmevala je:

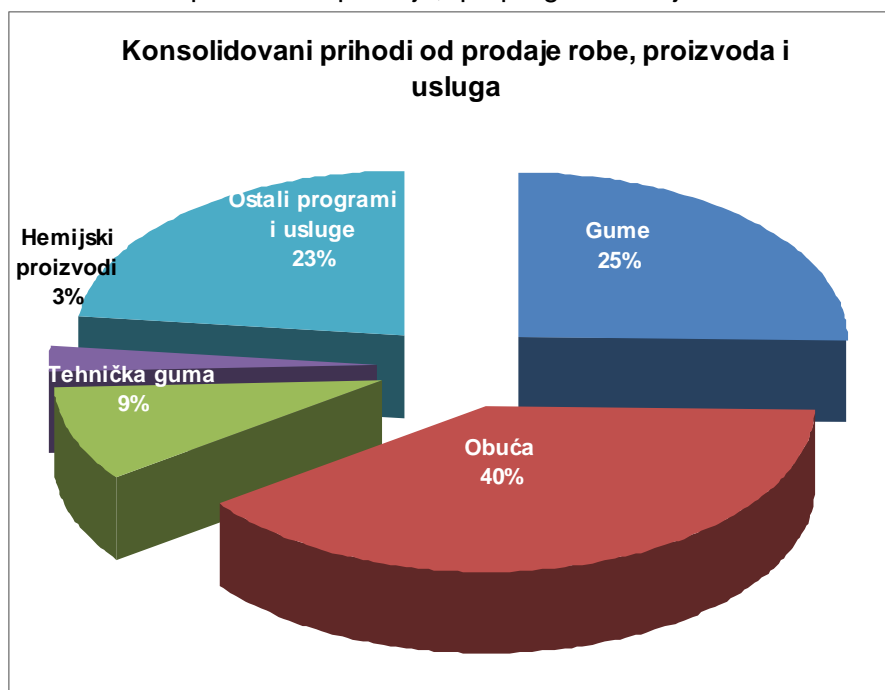
- Rast obima kroz povećanu prodaju postojećih programa, kupaca i tržišta i kroz uvođenje novih
- Konstantnu promene strukture miksa proizvoda, kroz orijentaciju na proizvode visoke složenosti
- Izvoz kao dominantan oblik prodaje proizvoda Tigrovih fabrika
- Rast prodaje sopstvenih brendova, posebno u izvozu
- Uvođenje novih metoda prodaje, kao što je internet prodaja
- Rast prodaje krajnjim korisnicima guma, obuće i drugih komplementarnih roba na tržištu Srbije
- Očuvanje postignutog obima prodaje guma i ostalih komplementarnih roba preko preduzeća u inostranstvu
- Rast prihoda od vršenja eksternih usluga u servisima, oblasti izgradnje i u okviru Slobodne zone Pirot
- Zadržavanje internih usluga na nivou potreba sistema Tigra a.d. i Tigar Tyres

2.3. NASTUP NA TRŽIŠTU ROBA I USLUGA U 2011. GODINI

UKUPNI EKSTERNI PRIHODI

U 2011. ostvareni su ukupni konsolidovani eksterni prihodi od prodaje roba i usluga u iznosu od 4,3 milijarde dinara.

Struktura ostvarenih eksternih prihoda od prodaje, po programima je sledeća:

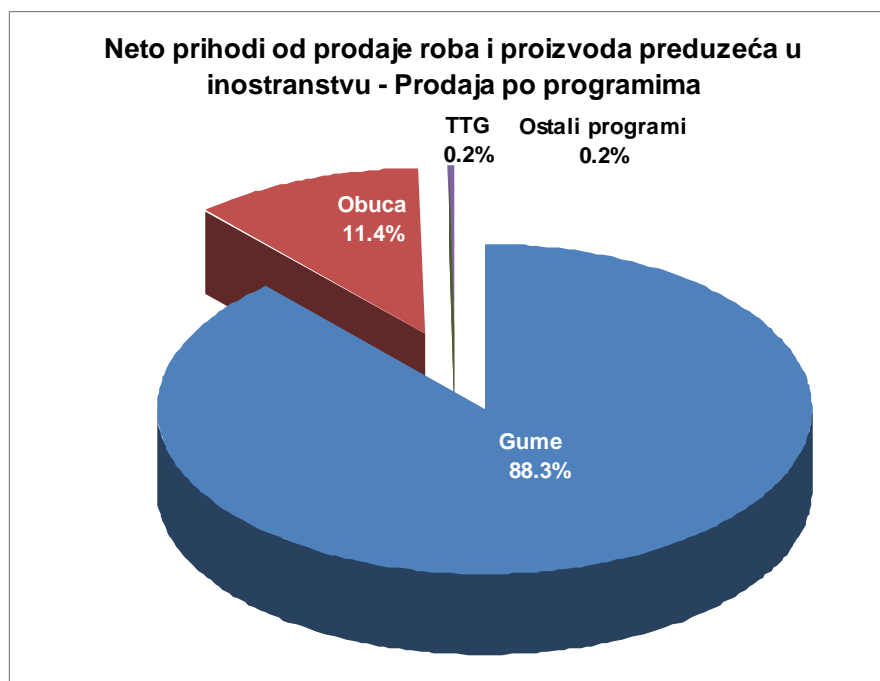

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

PRIHOD OD PRODAJE ROBA PREDUZEĆA U INOSTRANSTVU

PRIHOD OD PRODAJE PROIZVODA I ROBA U SRBIJI I IZ SRBIJE:

<i>Neto prihodi od prodaje roba i proizvoda u Srbiji 000 din</i>	<i>2009.</i>	<i>2010.</i>	<i>2011.</i>
Prodaja po grupama proizvoda			
Ukupni prihodi od prodaje guma	433,915	311,323	166,399
Unutrašnje gume	15,847	11,071	4,057
Obuća Tigar	1,039,679	1,634,536	1,711,713
- Domaće tržište	301,538	387,399	358,684
- Izvoz	738,141	1,247,137	1,353,029
Obuća ostalih proizvođača	13,176	28,210	18,519
Tehnička guma	185,073	334,986	394,426
- Domaće tržište	155,079	264,604	287,721
- Izvoz	29,993	70,382	106,705
Hemijski proizvodi	187,237	192,561	110,902
- Domaće tržište	136,178	144,128	67,580
- Izvoz	51,059	48,433	43,322
Komplementarni proizvodi	27,415	33,382	31,276
TOTAL	1,902,342	2,546,069	2,437,292

Podaci iz tabela i grafikona pokazuju da je procenat rasta ukupnih prihoda najvećim delom proizašao iz rasta prihoda od prodaje obuće u zemlji i inostranstvu i distribucije guma.

Na smanjenje učešća prihoda od prodaje guma najveći uticaj imalo je smanjenje prihoda od prodaje guma na domaćem tržištu izazvano, pre svega, problemima u snabdevanju tokom cele godine i značajno nižom prodajom u poslednjem kvartalu od očekivane. Prodaja guma preko preduzeća u

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

inostranstvu, posebno preko Tigar Europa, bila je manja takođe zbog nedostatka guma. Okvirni ugovor sa Michelinom, koji je zaključen prošle godine, a važi do 2016, značajan je sa aspekta očuvanja obima prodaje guma preko preduzeća u inostranstvu, kao značajnog segmenta njihovog poslovanja, mada će orijentacija biti prema značajnom povećavanju učešća prodaje drugih programa, pre svega, Tigar Obuće i Tehničke gume. Uloga preduzeća u inostranstvu, posebno Tigar Europe i Tigar Americasa, u prodaji proizvoda iz programa obuće, pod sopstvenim brendovima, konstantno se intenzivira kroz aktivnosti pokrenute od 2010. godine, koje su podrazumevale pojačavanje marketinških aktivnosti, pokretanje web stranice, nastup na ino-sajmovima, otvaranje izložbenih prostora, kao i zakup magacinskog prostora, odakle treba da se realizuje prodaja, pre svega, prema srednjim i malim kupcima. Program obuće ima najveći procenat učešća u ukupnim konsolidovanim prihodima od prodaje, što je logično, s obzirom na nivo realizovanih ulaganja u zgrade i opremu, ali i u razvoj tržišta i novih proizvoda. Poseban kvalitet u prodaji obuće čine tri elementa. Prvi je formiranje grupe velikih kupaca koji proizvodnju za svoje lance snabdevanja koncentrišu na Tigar Obuću, garantujući sigurnost obima i visok rejting na tržištu. Drugi je povećanje prodaje sopstvenih brendova, gde pored brenda Tigar spadaju i Century, Forester, Firefighter, Maniera i Brolly. Treći je izlazak na nova tržišta, gde su od posebnog značaja zemlje centralne i istočne Evrope, SAD, Rusija i Australija, za koje fabrika ima potrebne sertifikate akreditovanih sertifikacionih kuća u ovim zemljama.

Industrijski deo programa Tehničke gume zabeležio je rast od 18 %, u odnosu na 2010. godinu, a ispunio plan na nivou od pedeset odsto. Glavni razlozi za neispunjenje plana jesu kašnjenje u puštanju pogona za osnovni program i gotove proizvode od gumenog reciklata. Fabrika za proizvodnju gotovih proizvoda od gumenog reciklata, od puštanja u rad, bila je orijentisana na prodaju kupcima koji su ranije kupovali od Bilgutexa u Danskoj i ostalim zemljama severne Evrope u izvozu, s obzirom na to da je potrebno izvesno vreme da kupci steknu sigurnost u isporuke i kvalitet proizvoda. Na domaćem tržištu i u regionu ova vrsta proizvoda nije bila značajnije prisutna, dok neki proizvodi namenjeni putnoj infrastrukturi i uređenju javnih površina nikada ranije nisu bili prisutni. U delu prodaje i marketinga dosta se radilo na prikazivanju i promociji novih grupa proizvoda velikim potencijalnim korisnicima, gde pre svega spadaju javna preduzeća, lokalne samouprave i državne institucije, ali i fizičkim licima.

U delu Hemijskih proizvoda nije došlo do očekivanog rasta izvoza, pre svega zbog krize u Grčkoj i zemljama u okruženju. Potrebe javnih preduzeća, posebno za bojom za puteve, kao i potrebe nekih drugih velikih korisnika bile su veće od nivoa ostvarene prodaje, ali zbog nesigurnosti ordera nije bilo saglasnosti da se materijali obezbede unapred, u skladu sa najavljenim količinama, a da se čekaju konkretni zahtevi za prodaju. Zbog toga su proizvedene i prodane količine svedene na minimum. U ovom programu smanjena je i proizvodnja za široku potrošnju, iz razloga nesigurne naplate, da se sredstva unapred ne vezuju u proizvode čija prodaja nije sasvim izvesna, imajući u vidu da je u 2011. generalno smanjena kupovina roba široke potrošnje. Interna proizvodnja odvijala se u skladu sa potrebama fabrike auto-guma, obuće i tehničke gume. Zbog svih problema vezanih za plasman ovih proizvoda, pokrenuta je izrada studije koja treba da pokaže obim i strukturu sa kojima ovaj program treba da nastavi rad nakon preseljenja na lokaciju Tigar III.

Prodaja ostalih programa, posebno obuće i komplementarnih proizvoda za automobile, bila je značajno iznad nivoa od prethodne godine i tu je realno očekivati dalji rast. U delu usluga servisa, pad u prodaji guma nije se u punoj meri odrazio na prihode od usluga servisa, mada je dosta kupaca koristilo usluge servisa i kad nije kupovalo gume, tako je pad prihoda od usluga servisa bio manji u odnosu na prethodnu godinu za 20%, što je pedeset posto bolje od rezultata ostvarenog u prodaji guma. Opšti pad kupovne moći stanovništva uticao je na procenat učešća u prihodima od prodaje, što se negativno odrazilo na rezultat. S druge strane, uslovio je prodaju na rate, što je uticalo na keš. S obzirom na opšta kretanja, najveći rast u ovom segmentu prodaje može se očekivati od obavezne zamene zimskih guma, ukoliko odgovarajuća uredba bude primenjena u toku 2012. godine.

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

2.4. KRETANJE CENA KLJUČNIH REPROMATERIJALA

Godinu 2011. karakterisao je veliki rast cena repromaterijala na svetskim berzama. Najveći trend rasta imali su ključni materijali kaučuci i pamuk koji je uticao na cenu tekstila, kao i energenti. Najveći trend rasta kaučuka bio je u toku prvog polugođa, dok je cena pamuka bila najveća u periodu mart – jun. Tigar je reagovao na rast cena materijala rastom cena gotovih proizvoda, korigujući cene dva puta u toku godine - na kraju januara i na kraju juna, u proseku za 10%. Zbog nemogućnosti potpunog vremenskog usklađivanja rokova nabavke sa proizvodnim ciklusom i ciklusom prodaje bilo je meseci kada je bilo neusklađenosti između cena materijala i gotovih proizvoda. Zbog nemogućnosti postizanja dogovora oko cena u jeftinijim segmentima, posebno je na italijanskom tržištu došlo da značajnog pada prodaje u prošloj godini. U periodima kada je postojao problem neprihvatanja prodajnih cena od strane kupaca u jeftinijim segmentima, alternativa je bila sniženje kvaliteta proizvoda kroz korišćenje jeftinijih materijala i promene tehnologije, što je procenjeno kao previše rizično i nije primenjeno. Problemi sa korekcijom cena najmanje su bili izraženi u skupljim segmentima. Velike oscilacije na tržištu materijala stvarale su probleme i u odnosima sa kupcima, jer Tigar nije u mogućnosti da automatski prati promene, nego to uvek može u periodu koji prosečno ne može biti kraći od jednog kvartala. Nedostatak trajnog obrtnog kapitala onemogućio je da se kupovinom većih količina nabavlja materijal u periodima kad su cene najveće, tako da je zbog usitnjene nabavke, u skladu sa raspoloživim sredstvima, kompanija bila maksimalno izložena oscilacijama na tržištu materijala. U 2011, kao i u prethodnim godinama, Tigar je nabavljao materijale od evropskih trgovaca, što je omogućavalo kratke rokove isporuke, ali po značajno višim cenama u odnosu na proizvođačke. Najveći deo repromaterijala za ovu vrste proizvodnje nabavlja se sa Dalekog istoka. Sredinom 2011. godine preko svoje firme u SAD Tigar Americas uspostavljeni su direktni odnosi sa proizvođačima važnih materijala na Dalekom istoku, što je značilo smanjenje troškova nabavke za dvadeset do četrdeset odsto. S druge strane, s obzirom na to da se radilo o početnoj saradnji, nabavka je realizovana najvećim delom avansno, što je produbilo probleme u delu keša. Tigar Americas nije imao potencijal da se zadužuje kod svoje banke, zbog nemogućnosti Tigra a.d. da ovo preduzeće dokapitalizuje u toku 2010. Ni tokom 2011. godine sa stranim bankama u Srbiji nije postignut dogovor o otvaranju akreditivnih linija, što je sve uticalo na smanjenje efekata direktne nabavke iz zemalja proizvođača.

2.5. OSTVARENA PROIZVODNJA

Mesečni planovi proizvodnje rađeni su u skladu sa zahtevima prodaje.

Po programima ostvarena je sledeća proizvodnja, izraženo u tonama:

TIGAR OBUĆA

Proizvodnja (tone)	januar - decembar		
	2009.	2010.	2011.
Niska obuća	366	260	280
Radnička čizma	851	828	704
Lovačka čizma	286	471	550
Ribarska čizma	47	57	38
Zaštitna čizma	211	237	215
Modna čizma	44	136	204
Dečja čizma	51	40	38
Kartonaža, đon, potpetice	15	25	17
TOTAL:	1,870	2,054	2,047

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

PROGRAM TEHNIČKE GUME

Proizvodnja (tone)	januar - decembar		
	2009.	2010.	2011.
Eksterna valjara	210	935	351
Presovani proizvodi	62	121	67
Profili i cevi	179	308	172
Sportski program	17	51	32
Industrijsko gumiranje	21	102	121
Gotovi proizvodi od reciklata		1,157	600
TOTAL:	489	2,674	1,343

PROGRAM HEMIJSKIH PROIZVODA

Proizvodnja (tone)	januar - decembar		
	2009.	2010.	2011.
Rudarstvo	41	67	55
Putna privreda	921	524	21
Železnica-AKZ	12.8	13	9
Metaloprerađivačka industrija	74	70	35
Građevinarstvo – podovi	13	64	27
Široka potrošnja i mala ind-ja	144	108	122
Proizvodnja za Tigar a.d.	110	118	7
TOTAL:	1,315	964	276

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

3. OSTVARENI FINANSIJSKI POKAZATELJI ZA 2011.

3.1. KLJUČNI POKAZATELJI ZA MATIČNO PREDUZEĆE TIGAR AD

Nekonsolidovani finansijski podaci Tigar a.d, u hiljadama dinara	Ostvarenje januar - decembar 2010.	Ostvarenje januar - decembar 2011.	% promene
Ukupna aktiva	6,171,359	7,421,327	20%
Kapital	2,800,750	2,884,851	3%
Poslovni prihodi	3,817,469	4,113,622	8%
EBIT	138,167	10,967	-92%
EBITDA	187,160	60,944	-67%
Finansijski prihodi	125,476	304,273	142%
Ostali prihodi	239,769	310,830	30%
Ukupni prihodi	4,182,714	4,728,725	13%
Neto prihod	48,105	121,996	154%
<u>Racia</u>			
Prinos na ukupni kapital (ROE)	1.72%	4.23%	146%
Prinos na ukupna sredstva (ROA)	0.78%	1.64%	111%
Racio tekuće likvidnosti	1.08	0.94	-13%
Stepen zaduženosti I	0.54	0.61	12%
Stepen zaduženosti II	1.20	1.57	31%
Neto profit/ukupan prihod	1.15%	2.58%	124%

3.2. KLJUČNI POKAZATELJI NA KONSOLIDOVANOM NIVOU

Konsolidovani finansijski podaci Tigar a.d. u hiljadama dinara	Ostvarenje januar - decembar 2010.	Ostvarenje januar - decembar 2011.	% promene
Ukupna aktiva	8,220,552	8,903,643	8%
Kapital	3,393,665	3,096,122	-9%
Poslovni prihodi	5,160,882	5,298,485	3%
EBIT	271,285	12,934	-95%
EBITDA	424,323	176,919	-58%
Finansijski prihodi	72,209	108,672	50%
Ostali prihodi	74,505	237,660	219%
Ukupni prihodi	5,307,596	5,644,817	6%
Neto prihod	-57,121	-309,133	-441%

Neostvarenje planiranog rasta prodaje zbog nedovoljnog nivoa trajnog obrtnog kapitala koji je bio potreban za njegovo finansiranje, rast cena repromaterijala i energenata u toku godine, kao i nemogućnost da se troškovi radne snage i fiksni troškovi mesečno adaptiraju promenama u obimu proizvodnje uticali su na pogoršanje rezultata na poslovnom nivou. U delu ostalih prihoda i finansijskih prihoda na povećanje u odnosu na prethodnu godinu najviše je uticala transakcija sa Tigar Tyresom za deo imovine Tigra a.d. i Slobodne zone Piro, čiji je Tigar a.d. većinski vlasnik i to za imovinu Tigra a.d. kroz transakciju sa imovinom Tigra a.d, a transakcija Slobodnom zonom kroz rast finansijskih prihoda po osnovu međudividendi .

**IZVEŠTAJ O POSLOVANJU
ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.**

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

Pripajanjem Tigar Trade Tigru a.d, Tigar a.d. je preuzeo poslove prodaje, nabavke i logistike u zemlji i inostranstvu. U skladu sa opštom politikom finansiranja potreba za obrtnim kapitalom na nivou cele korporacije Tigar a.d. je preuzeo obaveze Tigar Trade i nastavio da povlači kredite za obrtna sredstva kako bi se kroz redovno izmirivanje obaveza, pre svega prema Tigar Obući, Tigar Tehničkoj gumi i Hemijskim proizvodima stvorili uslovi za nesmetano poslovanje, bilo kroz direktno finansiranje, bilo kroz korišćenja pozajmljenog kapitala za finansiranje obaveza prema dobavljačima. Takva politika finansiranja imala je za posledicu visoke troškove finansiranja, kao i više troškove nabavke zbog kupovine najvećeg dela materijala na tržištu Evrope, što je najvećim delom uslovalo da neto rezultat bude manji od prošlogodišnjeg. Izuzev fabrike hemijskih proizvoda, sve fabrike ostvarile su rast poslovnih prihoda, na osnovu rasta prihoda od prodaje. Rast prihoda ostvaren je kroz rast obima i kroz promenu strukture miksa proizvoda. Fabrika obuće imala je visoke troškove razvoja, koji su delom kapitalizovani. Rast cena repromaterijala na svetskom i domaćem tržištu, kao i promena strukture proizvodnje, gde se za složenije proizvode zahtevaju i skuplji materijali, uticala je na rast ukupnih troškova materijala.

Rast zarada kretao se u skladu sa inflacijom.

Finansiranje u 2011. karakterisalo je kratkoročno finansiranje iz kredita na bazi L/C, potraživanja ili kratkoročnih obveznica, bez odobravanja novih dugoročnih kredita, bilo za investicije, bilo za trajni obrtni kapital. Poseban problem u likvidnosti izazvan je činjenicom da su u toku godine počeli da se otplaćuju dugoročni krediti kod većine stranih banaka, što je uslovalo keš odliv od u proseku 750.000 evra vraćanja glavnice mesečno. Pad izloženosti kod stranih banka uslovio je rast izloženosti kod dela domaćih banaka, kao i povećanje broja emisija obveznica, posebno obveznica sa kratkim rokovima dospeća i visokim kamatnim stopama. Cele godine bilo je aktuelno moguće finansiranje kroz IV Apex EIB kredita. Zvanične aplikacije, kao i ostale kompanije, Tigar je podneo u oktobru 2011.godine, na ukupan iznos od 6,7 miliona evra. Poslovanje od datuma podnošenja aplikacije sa +/- 6,7 miliona evra dugoročnih sredstava namenjenih za finansiranje trajnog obrtnog kapitala značajno je povećalo složenost održavanja normalnog keš floa i uticalo na nivo povećanja kratkoročne zaduženosti, visoku cenu kapitala zbog korišćenja skupljih izvora, nedovoljnu finansijsku stabilnost zbog nepovoljne strukture izvora sredstava, kao i nemogućnost da se kroz nabavku iz zemalja proizvođača i kupovinu većih količina obezbedi niža cena materijala koji u ukupnim troškovima učestvuje sa preko 40%. Na kraju godine došlo je i do značajnog rasta kratkoročnih obaveza za preko tristapedest miliona, zbog toga što je deo kredita za obrtni kapital koji je bio odobren na rok od dve godine dospeo na naplatu u roku kraćem od godinu dana, što je pogoršalo racio tekuće likvidnosti. Relativno nizak kurs evra u toku godine uticao je na manje prihode iz izvoza, dok je rast na samom kraju godine doveo do smanjenja efekta pozitivnih kursnih razlika koji je samo na nivou matičnog preduzeća iznosio oko sedamdeset miliona.

Iako su rezultati u 2011. ispod plana i po pojedinim kategorijama ispod rezultata od prethodne godine, s obzirom na sve preduzete aktivnosti, nesporno su stvorene osnove za dalji rast, uz stagnaciju fiksnih troškova, što će sigurno rezultirati daljim rastom i poslovnog i neto rezultata u ovoj i narednoj godini, posebno što su investicije do 2013. najvećim delom vezane za ulaganja u produktivnost, kapacitete i kvalitet, kao i razvoj proizvoda i tržišta, a infrastrukturne investicije su, ili pomerene za period posle 2013, ili su vezane za obezbeđenje posebnih kreditnih aranžmana.

Obezbeđenje dugoročnih sredstava u toku 2012. godine i to 6,7 miliona evra iz kreditne linije EIB, do 10 miliona kroz izdavanje dugoročnih obveznica i 5 miliona kroz transakciju sa međunarodnim finansijskim organizacijama omogućilo bi realizaciju planova, smanjenje ukupne kreditne zaduženosti, otplatu kratkoročnim zaduživanjem bilo po osnovu kratkoročnih kredita, bilo po osnovu kratkoročnih obveznica, što bi značajno poboljšalo finansijsku stabilnost kroz promenu strukture izvora sredstava.

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

Relacije sa bankama

Banka INTESA je imala konstantan trend smanjenja do početka 2011. godine, kada se nekadašnjih pet miliona evra izloženosti svelo na 1,4 miliona. U toku godine nivo izloženosti je oscilirao, najveći je bio u toku leta, da bi na kraju godine bio smanjen za oko 2,6 miliona evra u odnosu na letnji period. Banka Intesa je aplicirala kod EIB- a za 2 miliona evra. Politika ove banke prema Tigru jeste da obezbedi 2 miliona evra iz kreditne linije EIB, da Tigar u toku godine vrati kratkoročne kredite koji nisu odobreni na bazi potraživanja ili L/C i da Banka nastavi da finansira Tigar na osnovu otkupa potraživanja ili L/C. Societe Generale Banka prati Tigar na stalnom nivou izloženosti između četiri i pet miliona evra i to je banka sa najkonzistentnijom politikom kada je u pitanju nivo izloženosti, ali i cena kapitala i bez oscilacija je u odnosu na Tigar kao klijenta. ERSTE Banka odobrila je 2010. godine dugoročni kredit na 2 miliona evra, na rok od 2 godine sa 6 meseci gejs perioda i otplatom u 18 mesečnih rata, od po 140.000 evra mesečno. U 2011. kredit je prešao u kratkoročni. Politika Banke je da do vraćanja ovog kredita ne povećava nivo izloženosti. HYPO Banka je do 2010. bila banka sa najvećim nivoom izloženosti prema Tigru, kako po osnovu kreditiranja obrtnog kapitala, tako i investicionog kreditiranja programa tehničke gume. Zbog promene politike unutar same banke, ovaj nivo izloženosti banka nije mogla da održi, ali je pokazivala maksimum kooperativnosti u pogledu podešavanja uslova i početkom marta je planirano da se ponovo razgovara oko usklađivanja rokova vraćanja postojećih kredita i novog zaduživanja na osnovu L/C i potraživanja, u zavisnosti od potreba Tigra kao klijenta. Nekadašnja izloženost od 5 miliona evra kod Unicredit banke svedena je na nulu. Politika ove banke je potpuno nejasna za Tigar kao klijenta, izuzev da Banka rešava neke svoje interne probleme krajnje rigidnom politikom prema klijentima. Tigar ima odobrenu kreditnu liniju od 1 milion evra sa depozitom od 0,5 miliona kod EFG Banke, koji treba da se vrati iz deviznih priliva do 30. juna 2012 godine. Ukoliko se realizuje transakcija sa dugoročnim sredstvima prema planu, Tigar bi ovaj kredit vratio ranije, jer sama linija blokira keš, imajući u vidu da se naplaćuje iz deviznih priliva a dinarski depozit miruje. EFG je aplicirala za Tigar a.d. 2 miliona evra kod EIB-a. Nekadašnja maksimalna izloženost od 1,5 miliona kod PBB otplaćuje se od polovine godine, kroz mesečne otplate postojećeg kratkoročnog kredita.

Prema Banci su u 2011. sprovedene posebne mere Narodne Banke Srbije tako da je smanjenje zaduženosti posledica situacije u samoj Banci. Srpska Banka je banka kod koje je došlo do najvećeg rasta nivoa izloženosti. Banka je orijentisana na finansiranje proizvođača i u okviru svojih mogućnosti pokazuje maksimalno razumevanje za klijenta. Banka je podigla limit prema Tigru na maksimalnih 7 miliona evra, u koji će biti uključeno i 2,7 miliona iz kreditne linije EIB. Dalja saradnja sa ovom bankom podrazumeva određeno smanjenje ukupnog nivoa izloženosti u okviru politike promene strukture izvora sredstava, kroz orijentaciju prema dugoročnim sredstvima. AIK Banka kreditiranje je zanovala na ugovorima i potraživanjima sa domaćim kupcima. Limit Banke u odnosu na Tigar je 3 miliona, s tim što će ukoliko se ukaže mogućnost kratkoročna zaduženost kod ove banke biti zamenjena dugoročnim izvorima finansiranja. Rad sa Dunav Bankom i Univerzal bankom uspostavljan je krajem 2011. godine, u cilju održavanja tekuće likvidnosti i trajaće dok postoji potreba za kratkoročnim zaduživanjem. Izdavanjem kratkoročnih obveznica u oktobru 2011, sa dospećem do kraja godine, bilo je planirano da se pokriju potrebe za kešom, do odobrenja EIB linije. S obzirom na to da do kraja godine linija EIB nije postala operativna, u decembru je Tigar iz tekućeg keša najvećim delom vratio 2,6 miliona kratkoročnih obveznica. Da bi se, s obzirom na prolongiranje odobrenja EIB linije, dužinu procedure za izdavanje dugoročnih obveznica i pregovora sa međunarodnim finansijskim organizacijama oko dugoročnog finansiranja održao potreban nivo likvidnosti, društvo će nastaviti sa emisijom obveznica dok se ne steknu uslovi za promenu strukture izvora sredstava, što podrazumeva emitovanje samo dugoročnih obveznica pod prihvatljivim uslovima.

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

3.3. TIGAR AD MATIČNO PREDUZEĆE

BILANS STANJA (u hiljadama RSD)	Stanje na dan 31.12.2009.	Stanje na dan 31.12.2010.	Stanje na dan 31.12.2011. (auditovan)
AKTIVA			
STALNA IMOVINA	2,900,089	3,226,938	3,867,687
Nematerijalna ulaganja	21,433	24,030	23,913
Nekretnine, postrojenja i oprema i biološka sredstva	962,140	1,042,031	1,453,626
Nekretnine, postrojenja i oprema	962,140	1,042,031	1,226,615
Investicione nekretnine			227,011
Biološka sredstva			
Dugoročni finansijski plasmani	1,916,516	2,160,877	2,390,148
Učešća u kapitalu	1,868,858	2,115,409	2,348,428
Ostali dugoročni finansijski plasmani	47,658	45,468	41,720
OBRтна IMOVINA	2,131,950	2,944,421	3,553,640
Zalihe	678,224	880,900	986,031
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja	19,884	20,039	6,846
Kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina	1,433,842	2,043,482	2,560,763
Potraživanja	823,169	1,627,244	2,071,781
Potraživanja za više plaćen porez na dobitak	9,865	908	
Kratkoročni finansijski plasmani	5,188	51,042	89,169
Gotovinski ekvivalenti i gotovina	559,376	227,195	155,262
PDV i aktivna vremenska razgraničenja	36,244	137,093	244,551
Odložena poreska sredstva			
UKUPNA AKTIVA	5,032,039	6,171,359	7,421,327
PASIVA			
KAPITAL	2,790,539	2,800,750	2,884,851
Osnovni kapital	2,062,152	2,062,152	2,062,152
Emisiona premija			
Rezerve	206,215	206,215	206,215
Revalorizacione rezerve			
Neraspoređena dobit	571,675	581,886	665,987
Gubitak	49,503	49,503	49,503
Otkupljene sopstvene akcije			
DUGOROČNA REZERVISANJA I OBAVEZE	2,239,364	3,367,236	4,531,862
Dugoročna rezervisanja	11,261	12,842	12,577
Dugoročne obaveze	197,813	639,769	754,450
Dugoročni krediti	194,981	436,914	152,601
Ostale dugoročne obaveze	2,832	202,855	601,849
KRATKOROČNE OBAVEZE	2,030,290	2,714,625	3,764,835
Kratkoročne finansijske obaveze	1,194,825	1,410,182	2,500,849
Obaveze iz poslovanja	730,241	1,166,539	1,025,128
Ostale kratkoročne obaveze	56,512	68,116	138,597
Obaveze po osnovu PDV, ostalih javnih prihoda I PVR	38,976	57,178	73,989
Obaveze po osnovu poreza na dobitak	9,736	12,610	26,272
Odložene poreske obaveze	2,136	3,373	4,614
UKUPNA PASIVA	5,032,039	6,171,359	7,421,327

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU
ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

Bilans uspeha (u hiljadama RSD)	Ostvarenje Januar-Decebar 2009.	Ostvarenje Januar-Decebar 2010.	Ostvarenje Januar-Decebar 2011. (Oditovan)
POSLOVNI PRIHODI	2,490,945	3,817,469	4,113,622
Prihodi od prodaje	2,380,369	3,664,473	3,967,657
Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	63,331	118,190	118,160
Povećanje vrednosti zaliha učinaka			
Smanjenje vrednosti zaliha učinaka			
Ostali poslovni prihodi	47,245	34,806	27,805
POSLOVNI RASHODI	2,742,644	3,679,302	4,102,655
Nabavna vrednost prodane robe	1,828,028	2,300,257	3,022,823
Troškovi materijala	139,461	281,648	192,715
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	444,305	489,045	519,952
Troškovi amortizacije i rezervisanja	41,980	53,764	51,908
Ostali poslovni rashodi	288,870	554,588	315,257
POSLOVNI DOBITAK/GUBITAK	-251,699	138,167	10,967
FINANSIJSKI PRIHODI	162,358	125,476	304,273
FINANSIJSKI RASHODI	192,140	273,347	439,446
OSTALI PRIHODI	698,824	239,769	310,830
OSTALI RASHODI	245,030	156,701	34,361
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	172,313	73,364	152,263
POREZ NA DOBITAK			
Poreski rashod perioda	31,217	24,023	29,026
Odloženi poreski rashodi perioda	1,961	1,236	1,241
Odloženi poreski prihodi perioda	0		
NETO DOBITAK/GUBITAK	139,135	48,105	121,996

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

IZVEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA (u hiljadama RSD)	Januar-Decebar 2010.	Januar-Decebar 2011.(oditovan)
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	3,542,677	3,145,640
1. Prodaja i primljeni avansi	3,347,212	2,915,050
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	2,685	1,943
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	192,780	228,647
Odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	4,258,999	3,928,919
1. Isplate dobavljačima i dati avansi	3,534,914	3,118,536
2. Zarade, naknade zarada i ostali lični rashodi	470,488	483,278
3. Plaćene kamate	161,585	277,318
4. Porez na dobit	13,206	13,948
5. Plaćanje po osnovu ostalih javnih prihoda	78,806	35,839
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti		
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	716,322	783,279
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	34,773	183,178
1. Prodaja akcija i udela (neto prilivi)		
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	9,358	114,029
3. Ostali finansijski plasmani (neto priliv)		
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja		
5. Primljene dividende	25,415	69,149
Odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	36,716	24,985
1. Kupovina akcija i udela (neto odlivi)	202	
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	36,514	24,985
3. Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)		
Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja		158,193
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	1,943	
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	395,839	567,622
1. Uvećanje osnovnog kapitala		
2. Dugoročni i kratkoročni krediti (neto priliv)	373,883	518,645
3. Ostale dugoročne i kratkoročne obaveze	21,956	48,977
Odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	39,048	6,133
1. Otkup sopstvenih akcija i udela		
2. Dugoročni i kratkoročni krediti i ostale obaveze (neto odlivi)		
3. Finansijski lizing	3,292	6,021
4. Isplaćena dividenda	35,756	112
Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	356,791	561,489
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja		
SVEGA PRILIVI GOTOVINE	3,973,289	3,896,440
SVEGA ODLIVI GOTOVINE	4,334,763	3,960,037
NETO PRILIV GOTOVINE		
NETO ODLIV GOTOVINE	361,474	63,597
GOTOVINA NA POČETKU OBRAČUNSKOG PERIODA	559,376	227,195
POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	29,293	
NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE		8,336
GOTOVINA NA KRAJU OBRAČUNSKOG PERIODA	227,195	155,262

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

3.4. KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI REZULTAT

Konsolidovani bilans stanja Tigar ad (u hiljadama RSD)	Stanje na dan 31.12.2009.	Stanje na dan 31.12.2010.	Stanje na dan 31.12. 2011. (oditovan)
AKTIVA			
STALNA IMOVINA	4,110,708	4,743,526	5,349,185
Nematerijalna ulaganja	111,442	398,125	547,151
Nekretnine, postrojenja i oprema i biološka sredstva	3,939,938	4,288,114	4,748,495
Nekretnine, postrojenja i oprema	3,939,938	4,288,114	4,521,484
Investicione nekretnine			227,011
Biološka sredstva			
Dugoročni finansijski plasmani	59,328	57,287	53,539
Učešća u kapitalu	11,670	11,819	11,819
Ostali dugoročni finansijski plasmani	47,658	45,468	41,720
OBRтна IMOVINA	3,026,465	3,455,721	3,532,298
Zalihe	1,442,628	1,823,646	2,073,287
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	19,884	20,039	6,846
Kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina	1,563,953	1,612,036	1,452,165
Potraživanja	727,066	903,162	892,958
Potraživanja za više plaćen porez na dobitak	14,303	7,097	2,171
Kratkoročni finansijski plasmani	5,736	4,986	4,765
Gotovinski ekvivalenti i gotovina	702,009	369,524	251,093
PDV i aktivna vremenska razgraničenja	114,839	327,267	301,178
Odložena poreska sredstva	18,036	21,305	22,160
UKUPNA AKTIVA	7,155,209	8,220,552	8,903,643
PASIVA			
KAPITAL	3,514,083	3,393,665	3,096,122
Osnovni kapital	2,146,009	2,144,189	2,179,038
Emisiona premija			
Rezerve	207,925	941	5,418
Revalorizacione rezerve	1,074,215	1,051,401	1,079,077
Neraspoređena dobit	85,934	197,134	
Gubitak			167,411
Otkupljene sopstvene akcije			
DUGOROČNA REZERVISANJA I OBAVEZE	3,513,163	4,692,191	5,664,555
Dugoročna rezervisanja	79,861	83,087	84,127
Dugoročne obaveze	1,149,078	1,729,282	1,270,109
Dugoročni krediti	1,132,408	1,512,668	1,032,473
Ostale dugoročne obaveze	16,670	216,614	237,636
KRA TKOROČNE OBAVEZE	2,284,224	2,879,822	4,310,319
Kratkoročne finansijske obaveze	1,432,181	1,716,210	2,684,202
Obaveze iz poslovanja	639,111	851,145	1,164,507
Ostale kratkoročne obaveze	151,136	183,926	296,432
Obaveze po osnovu PDV, ostalih javnih prihoda I PVR	43,134	110,455	114,852
Obaveze po osnovu poreza na dobitak	18,662	18,086	50,326
Odložene poreske obaveze	127,963	134,696	142,966
UKUPNA PASIVA	7,155,209	8,220,552	8,903,643

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU
ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

Konsolidovani bilans uspeha (u hiljadama RSD)	Ostvarenje januar-decembar 2009.	Ostvarenje januar-decembar 2010.	Ostvarenje januar-decembar 2011.(auditovan)
POSLOVNI PRIHODI	3,880,745	5,160,882	5,298,485
Prihodi od prodaje	3,349,344	4,288,191	4,296,923
Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	441,254	743,239	710,666
Povećanje vrednosti zaliha učinaka	57,463	89,828	264,350
Smanjenje vrednosti zaliha učinaka			
Ostali poslovni prihodi	32,684	39,624	26,546
POSLOVNI RASHODI	4,163,474	4,889,597	5,285,551
Nabavna vrednost prodane robe	914,976	902,193	836,916
Troškovi materijala	1,174,529	1,563,187	1,862,687
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	1,500,700	1,611,720	1,770,138
Troškovi amortizacije i rezervisanja	148,471	187,982	177,188
Ostali poslovni rashodi	424,798	624,515	638,622
POSLOVNI DOBITAK/GUBITAK	-282,729	271,285	12,934
FINANSIJSKI PRIHODI	74,609	72,209	108,672
FINANSIJSKI RASHODI	262,493	391,035	537,175
OSTALI PRIHODI	327,820	74,505	237,660
OSTALI RASHODI	29,528	46,648	57,822
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	-172,320	-19,684	-235,731
POREZ NA DOBITAK			
Poreski rashod perioda	41,236	31,088	65,456
Odloženi poreski rashodi perioda	6,831	6,349	7,946
Odloženi poreski prihodi perioda	489		
NETO DOBITAK/GUBITAK	-219,898	-57,121	-309,133

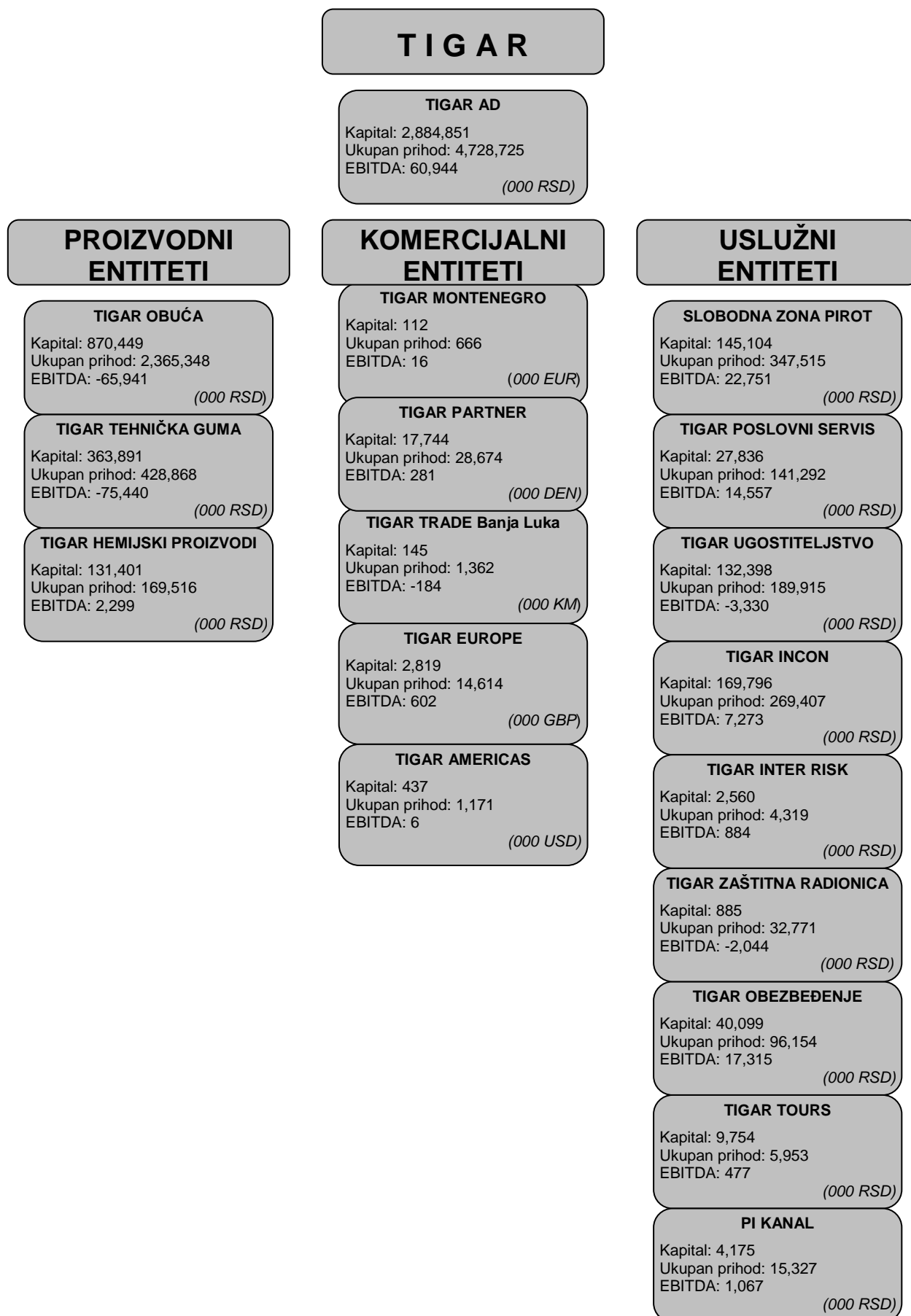

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

3.5. KLJUČNI FINANSIJSKI REZULTATI ZAVISNIH PREDUZEĆA

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

3.6. TIGAR OBUĆA

BILANS STANJA (u hiljadama RSD)	Stanje na dan 31.12.2009.	Stanje na dan 31.12.2010.	Stanje na dan 31.12.2011.
Stalna imovina	1,229,437	1,420,256	1,990,058
Obrtna imovina	814,964	1,137,422	962,942
Odložena poreska sredstva			
UKUPNA AKTIVA	2,044,401	2,557,678	2,953,000
Kapital	853,427	857,475	870,449
Dugoročna rezervisanja i obaveze	701,950	772,345	673,676
Kratkoročne obaveze	484,356	920,603	1,397,623
Odložene poreske obaveze	4,668	7,255	11,252
UKUPNA PASIVA	2,044,401	2,557,678	2,953,000

Bilans uspeha (u hiljadama RSD)	Ostvarenje Januar-Decembar 2009.	Ostvarenje Januar-Decembar 2010.	Ostvarenje Januar-Decembar 2011.
Poslovni prihodi	1,094,733	1,508,921	2,008,517
Poslovni rashodi	1,207,366	1,553,008	2,129,305
POSLOVNI DOBITAK/GUBITAK	-112,633	-44,087	-120,788
Finansijski prihodi	11,141	1,147	12,886
Finansijski rashodi	26,216	67,491	40,788
Ostali prihodi	171,518	144,231	343,945
Ostali rashodi	2,921	26,910	21,357
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	40,889	6,890	173,898
POREZ NA DOBITAK			
Poreski rashod perioda	1,853	257	16,926
Odloženi poreski rashodi perioda	3,218	2,587	3,997
Odloženi poreski prihodi perioda			
NETO DOBITAK/GUBITAK	35,818	4,046	152,975

IZVEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA (u hiljadama RSD)	Januar-Decembar 2010.	Januar-Decembar 2011.
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	1,268,652	1,236,414
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	1,411,624	1,016,409
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti		220,005
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	142,972	
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja		
Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	9,747	14,446
Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja		
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	9,747	14,446
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	152,749	
Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja		205,532
Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	152,749	
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja		205,532
NETO PRILIV GOTOVINE	30	27
NETO ODLIV GOTOVINE		
GOTOVINA NA POČETKU OBRAČUNSKOG PERIODA	190	187
POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	48	16
NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	81	92
GOTOVINA NA KRAJU OBRAČUNSKOG PERIODA	187	138

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

3.7. TIGAR TEHNIČKA GUMA

BILANS STANJA (u hiljadama RSD)	Stanje na dan 31.12.2009.	Stanje na dan 31.12.2010.	Stanje na dan 31.12.2011.
Stalna imovina	636,132	741,043	1,015,037
Obrtna imovina	235,127	379,575	292,885
Odložena poreska sredstva			
UKUPNA AKTIVA	871,259	1,120,618	1,307,922
Kapital	330,415	296,544	363,891
Dugoročna rezervisanja i obaveze	270,367	350,698	253,980
Kratkoročne obaveze	269,570	469,550	683,280
Odložene poreske obaveze	907	3,826	6,771
UKUPNA PASIVA	871,259	1,120,618	1,307,922

Bilans uspeha (u hiljadama RSD)	Ostvarenje Januar-Decebar 2009.	Ostvarenje Januar-Decebar 2010.	Ostvarenje Januar-Decebar 2011.
Poslovni prihodi	212,354	581,761	424,959
Poslovni rashodi	309,092	617,183	525,974
POSLOVNI DOBITAK/GUBITAK	-96,738	-35,422	-101,015
Finansijski prihodi	2,764	1,414	2,682
Finansijski rashodi	14,376	35,112	32,279
Ostali prihodi	37,195	38,801	1,227
Ostali rashodi	5,962	632	7,685
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	-77,117	-30,951	-137,070
POREZ NA DOBITAK			
Poreski rashod perioda			
Odloženi poreski rashodi perioda	1,462	2,920	2,944
Odloženi poreski prihodi perioda			
NETO DOBITAK/GUBITAK	-78,579	-33,871	-140,014

IZVEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA (u hiljadama RSD)	januar-december 2010.	januar-december 2011.
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	478,549	417,644
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	426,769	376,097
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	51,780	41,547
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti		
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	8,418	
Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	178,248	26,764
Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja		
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	169,830	26,764
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	94,130	9,143
Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja		24,127
Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	94,130	
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja		14,984
NETO PRILIV GOTOVINE		
NETO ODLIV GOTOVINE	23,920	201
GOTOVINA NA POČETKU OBRAČUNSKOG PERIODA	24,207	230
POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	48	
NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	105	26
GOTOVINA NA KRAJU OBRAČUNSKOG PERIODA	230	3

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

3.8. TIGAR HEMIJSKI PROIZVODI

BILANS STANJA (u hiljadama RSD)	Stanje na dan 31.12.2009.	Stanje na dan 31.12.2010.	Stanje na dan 31.12.2011.
Stalna imovina	9,446	124,800	143,443
Obrtna imovina	183,572	145,528	129,426
Odložena poreska sredstva	787	973	947
UKUPNA AKTIVA	193,805	271,301	273,816
Kapital	91,112	131,031	131,401
Dugoročna rezervisanja i obaveze	3,043	2,806	2,039
Kratkoročne obaveze	99,650	137,464	140,376
Odložene poreske obaveze			
UKUPNA PASIVA	193,805	271,301	273,816

Bilans uspeha (u hiljadama RSD)	Ostvarenje Januar-Decembar 2009.	Ostvarenje Januar-Decembar 2010.	Ostvarenje Januar-Decembar 2011.
Poslovni prihodi	252,603	199,256	163,006
Poslovni rashodi	247,080	256,565	162,657
POSLOVNI DOBITAK/GUBITAK	5,523	-57,309	349
Finansijski prihodi	2,170	2,269	1,958
Finansijski rashodi	20,394	6,258	3,274
Ostali prihodi	24,203	4,036	4,552
Ostali rashodi	6,533	774	3,189
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	4,969	-58,036	396
POREZ NA DOBITAK			
Poreski rashod perioda	1,594		
Odloženi poreski rashodi perioda			26
Odloženi poreski prihodi perioda	192	186	
NETO DOBITAK/GUBITAK	3,567	-57,850	370

IZVEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA (u hiljadama RSD)	Januar-Decembar 2010.	Januar-Decembar 2011.
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	261,271	153,923
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	281,560	163,926
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti		
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	20,289	10,003
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja		
Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	2,113	322
Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja		
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	2,113	322
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	51,968	47,610
Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	29,973	38,198
Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	21,995	9,412
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja		
NETO PRILIV GOTOVINE		
NETO ODLIV GOTOVINE	407	913
GOTOVINA NA POČETKU OBRAČUNSKOG PERIODA	1,562	1,086
POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	59	138
NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	128	197
GOTOVINA NA KRAJU OBRAČUNSKOG PERIODA	1,086	114

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

3.9. TIGAR EUROPE UK

Bilans stanja u hiljadama GBP		Stanje na dan 31.12.2009.	Stanje na dan 31.12.2010.	Stanje na dan 31.12.2011.
Aktiva				
	Stalna imovina	7	5	3
	Obrtna imovina	3,921	4,217	4,267
	Odložena poreska sredstva	0	0	0
	Ukupna aktiva	3,928	4,222	4,270
Pasiva				
	Kapital	2,582	2,668	2,819
	Dugoročna rezervisanja i obaveze	0	0	0
	Kratkoročne obaveze	1,346	1,554	1,451
	Odložene poreske obaveze			
	Ukupna pasiva	3,928	4,222	4,270

BILANS USPEHA (u hiljadama GBP)	Ostvarenje januar-decembar 2009.	Ostvarenje januar-decembar 2010.	Ostvarenje januar-decembar 2011.
Prihodi od prodaje	12,992	14,698	14,607
Nabavna vrednost prodate robe	12,137	13,737	13,377
Bruto marža	856	961	1,229
Administrativni troškovi	569	616	629
Poslovni rezultat	287	345	600
Prihodi od kamata	10	7	6
Ostali prihodi	33	0	0
Profit pre oporezivanja	330	352	607
Porez na dobit	72	79	155
Zadržani profit finansijske godine	257	273	451

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

3.10. TIGAR AMERICAS - USA

Bilans stanja u hiljadama USD		Stanje na dan 31.12.2009.	Stanje na dan 31.12.2010.	Stanje na dan 31.12.2011.
Aktiva				
	Stalna imovina	1	6	5
	Obrtna imovina	261	282	475
	Odložena poreska sredstva	254	250	250
	Ukupna aktiva	517	538	730
Pasiva				
	Kapital	429	436	437
	Dugoročna rezervisanja i obaveze	0	0	0
	Kratkoročne obaveze	88	102	293
	Odložene poreske obaveze			
	Ukupna pasiva	517	538	730

BILANS USPEHA (u hiljadama USD)	Ostvarenje januar - decembar 2009.	Ostvarenje januar - decembar 2010.	Ostvarenje januar - decembar 2011.
Prihodi od prodaje robe, proizvoda i usluga	566	985	1,171
Nabavna vrednost prodate robe	381	808	923
Bruto marža	185	178	249
Prodaja, opšti i administrativni troškovi	192	163	243
Poslovni rezultat	-7	14	5
Rezultat po osnovu ostalih prihoda/rashoda	-31	-3	-2
Neto rezultat pre oporezivanja	-37	11	3
Porez na profit	0	0	2
Neto profit (gubitak)	-37	11	1

3.11. TIGAR MONTENEGRO – CRNA GORA

BILANS STANJA (u hiljadama EUR)	Stanje na dan 31.12.2009.	Stanje na dan 31.12.2010.	Stanje na dan 31.12.2011.
Stalna imovina	4	4	4
Obrtna imovina	218	271	281
Odložena poreska sredstva			
UKUPNA AKTIVA	222	275	284
Kapital	93	108	112
Dugoročna rezervisanja i obaveze			
Kratkoročne obaveze	129	166	172
Odložene poreske obaveze			
UKUPNA PASIVA	222	275	284

Bilans uspeha (u hiljadama EUR)	Ostvarenje januar-decembar 2009.	Ostvarenje januar-decembar 2010.	Ostvarenje januar-decembar 2011.
Ukupni prihodi	718	774	666
Ukupni rashodi	696	750	650
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	23	24	16
Poreski rashod perioda	2	2	1
Odloženi poreski rashodi perioda			
Odloženi poreski prihodi perioda			
NETO DOBITAK/GUBITAK	21	21	14

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

3.12. TIGAR TRADE – REPUBLIKA SRPSKA

BILANS STANJA (u hiljadama KM)	Stanje na dan 31.12.2009.	Stanje na dan 31.12.2010.	Stanje na dan 31.12.2011.
Stalna imovina	243	244	248
Obrtna imovina	1,254	1,446	960
Odložena poreska sredstva	0	0	0
UKUPNA AKTIVA	1,498	1,691	1,209
Kapital	485	435	145
Dugoročna rezervisanja i obaveze	0	0	0
Kratkoročne obaveze	1,012	1,256	1,063
Odložene poreske obaveze	0	0	0
UKUPNA PASIVA	1,498	1,691	1,209

Bilans uspeha (u hiljadama KM)	Ostvarenje Januar-Decebar 2009.	Ostvarenje Januar-Decebar 2010.	Ostvarenje Januar- Decebar 2011.
Ukupni prihodi	2,603	2,455	1,362
Ukupni rashodi	2,580	2,451	1,651
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	22	4	-290
Poreski rashod perioda	2	1	
Odloženi poreski rashodi perioda			
Odloženi poreski prihodi perioda			
NETO DOBITAK/GUBITAK	20	3	-290

3.13. TIGAR PARTNER – MAKEDONIJA

BILANS STANJA (u hiljadama Denara)	Stanje na dan 31.12.2009.	Stanje na dan 31.12.2010.	Stanje na dan 31.12.2011.
Stalna imovina	615	334	50
Obrtna imovina	27,061	23,772	22,862
Odložena poreska sredstva	0	0	0
UKUPNA AKTIVA	27,676	24,106	22,912
Kapital	17,626	17,722	17,744
Dugoročna rezervisanja i obaveze	0	0	0
Kratkoročne obaveze	10,050	6,384	5,168
Odložene poreske obaveze	0	0	0
UKUPNA PASIVA	27,676	24,106	22,912

Bilans uspeha (u hiljadama Denara)	Ostvarenje januar-decembar 2009.	Ostvarenje januar-decembar 2010.	Ostvarenje januar-decembar 2011.
Ukupni prihodi	45,032	31,092	28,674
Ukupni rashodi	46,116	30,978	28,639
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	-1,084	114	35
Poreski rashod perioda	54	19	12
Odloženi poreski rashodi perioda	0	0	0
Odloženi poreski prihodi perioda	0	0	0
NETO DOBITAK/GUBITAK	-1,137	95	22

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

3.14. TIGAR POSLOVNI SERVIS

BILANS STANJA (u hiljadama RSD)	Stanje na dan 31.12.2009.	Stanje na dan 31.12.2010.	Stanje na dan 31.12.2011.
Stalna imovina	130,543	218,217	50,301
Obrtna imovina	70,396	84,664	37,275
Odložena poreska sredstva		79	546
UKUPNA AKTIVA	200,939	302,960	88,122
Kapital	96,228	169,308	27,836
Dugoročna rezervisanja i obaveze	30,313	20,025	6,610
Kratkoročne obaveze	74,223	113,627	53,676
Odložene poreske obaveze	175		
UKUPNA PASIVA	200,939	302,960	88,122

Bilans uspeha (u hiljadama RSD)	Ostvarenje januar-decembar 2009.	Ostvarenje januar-decembar 2010.	Ostvarenje januar-decembar 2011.
Poslovni prihodi	286,700	311,757	136,213
Poslovni rashodi	290,230	321,654	133,915
POSLOVNI DOBITAK/GUBITAK	-3,530	-9,897	2,298
Finansijski prihodi	982	82	2,897
Finansijski rashodi	6,910	4,736	6,873
Ostali prihodi	11,179	1,732	2,182
Ostali rashodi	1,252	991	420
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	469	-13,810	84
POREZ NA DOBITAK			
Poreski rashod perioda	340		267
Odloženi poreski rashodi perioda			
Odloženi poreski prihodi perioda	194	225	467
NETO DOBITAK/GUBITAK	323	-13,585	284

IZVEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA (u hiljadama RSD)	januar-decembar 2010.	januar-decembar 2011.
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	337,520	180,613
Odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	314,984	165,070
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	22,536	15,543
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti		
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Priliv gotovine iz aktivnosti investiranja	210	2,291
Odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	10,608	3,396
Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja		
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	10,398	1,105
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja		
Odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	13,487	14,547
Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja		
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	13,487	14,547
NETO PRILIV GOTOVINE		
NETO ODLIV GOTOVINE	1,349	109
GOTOVINA NA POČETKU OBRAČUNSKOG PERIODA	1,771	274
POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	5	10
NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	153	119
GOTOVINA NA KRAJU OBRAČUNSKOG PERIODA	274	56

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

3.15. TIGAR UGOSTITELJSTVO

BILANS STANJA (u hiljadama RSD)	Stanje na dan 01.02.2011.	Stanje na dan 31.12.2011.
Stalna imovina	157,308	153,093
Obrtna imovina	48,822	55,051
Odložena poreska sredstva		
UKUPNA AKTIVA	206,130	208,144
Kapital	141,755	132,398
Dugoročna rezervisanja i obaveze	5,841	5,470
Kratkoročne obaveze	58,534	70,125
Odložene poreske obaveze		151
UKUPNA PASIVA	206,130	208,144

Bilans uspeha (u hiljadama RSD)	Ostvarenje Februar-Decembar 2011.
Poslovni prihodi	188,658
Poslovni rashodi	197,151
POSLOVNI DOBITAK/GUBITAK	-8,493
Finansijski prihodi	135
Finansijski rashodi	1,669
Ostali prihodi	1,122
Ostali rashodi	355
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	-9,260
POREZ NA DOBITAK	
Poreski rashod perioda	0
Odloženi poreski rashodi perioda	151
Odloženi poreski prihodi perioda	0
NETO DOBITAK/GUBITAK	-9,411

IZVEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA (u hiljadama RSD)	Februar-Decembar 2011.
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI	
Priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	155,511
Odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	154,425
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	1,086
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA	
Priliv gotovine iz aktivnosti investiranja	53
Odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	248
Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja	
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	195
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA	
Priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	
Odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	850
Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	850
NETO PRILIV GOTOVINE	41
NETO ODLIV GOTOVINE	
GOTOVINA NA POČETKU OBRAČUNSKOG PERIODA	
POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	
NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	
GOTOVINA NA KRAJU OBRAČUNSKOG PERIODA	41

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

3.16. TIGAR INCON

BILANS STANJA (u hiljadama RSD)	Stanje na dan 31.12.2009.	Stanje na dan 31.12.2010.	Stanje na dan 31.12.2011.
Stalna imovina	26,351	161,407	168,571
Obrtna imovina	74,682	114,201	56,494
Odložena poreska sredstva			
UKUPNA AKTIVA	101,033	275,608	225,065
Kapital	50,080	169,561	169,796
Dugoročna rezervisanja i obaveze	5,883	5,860	6,471
Kratkoročne obaveze	44,451	99,404	47,893
Odložene poreske obaveze	619	783	905
UKUPNA PASIVA	101,033	275,608	225,065

Bilans uspeha (u hiljadama RSD)	Ostvarenje januar-decembar 2009.	Ostvarenje januar-decembar 2010.	Ostvarenje januar-decembar 2011.
Poslovni prihod	300,236	233,516	269,264
poslovni rashod	277,173	223,194	268,099
POSLOVNI DOBITAK/GUBITAK	23,063	10,322	1,165
FINANSIJSKI PRIHODI	95	870	17
FINANSIJSKI RASHODI	795	230	403
OSTALI PRIHODI	37	1,408	126
OSTALI RASHODI	434	661	435
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	21,966	11,709	470
POREZ NA DOBITAK			
Poreski rashod perioda	1,197	614	113
Odloženi poreski rashodi perioda	150	165	122
Odloženi poreski prihodi perioda			
NETO DOBITAK/GUBITAK	20,619	10,930	235

IZVEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA (u hiljadama RSD)	januar-decembar 2010.	januar-decembar 2011.
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	316,210	256,260
Odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	305,137	251,309
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	11,073	4,951
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti		
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Priliv gotovine iz aktivnosti investiranja		4,966
Odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	13,849	2,539
Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja		2,427
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	13,849	
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja		
Odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	1,514	7,603
Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja		
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	1,514	7,603
NETO PRILIV GOTOVINE		
NETO ODLIV GOTOVINE	4,290	225
GOTOVINA NA POČETKU OBRAČUNSKOG PERIODA	4,493	266
POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	66	
NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	3	
GOTOVINA NA KRAJU OBRAČUNSKOG PERIODA	266	41

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

3.17. SLOBODNA ZONA PIROT

Slobodna zona BILANS STANJA (u hiljadama RSD)	Stanje na dan 31.12.2009.	Stanje na dan 31.12.2010.	Stanje na dan 31.12.2011.
Stalna imovina	125,799	131,986	66,028
Obrtna imovina	31,434	68,879	150,707
Odložena poreska sredstva	12	110	129
UKUPNA AKTIVA	157,245	200,975	216,864
Vanbilansna aktiva	25,500	25,500	28,500
Kapital	138,156	140,069	145,104
Dugoročna rezervisanja i obaveze	2,634	3,555	3,089
Kratkoročne obaveze	16,455	57,351	68,671
Odložene poreske obaveze			
UKUPNA PASIVA	157,245	200,975	216,864
Vanbilansna pasiva	25,500	25,500	28,500

Bilans uspeha (u hiljadama RSD)	Ostvarenje januar-decembar 2009.	Ostvarenje januar-decembar 2010.	Ostvarenje januar-decembar 2011.
Poslovni prihodi	58,078	214,364	282,617
Poslovni rashodi	51,980	194,755	262,916
POSLOVNI DOBITAK/GUBITAK	6,098	19,609	19,701
Finansijski prihodi	2,286	2,358	2,599
Finansijski rashodi	434	1,048	2,640
Ostali prihodi	1,821	740	62,299
Ostali rashodi	1,330	1,377	3,803
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	8,441	20,282	78,156
POREZ NA DOBITAK			
Poreski rashod perioda	261	678	9,140
Odloženi poreski rashodi perioda	11		
Odloženi poreski prihodi perioda		98	19
NETO DOBITAK/GUBITAK	8,169	19,702	69,035

**IZVEŠTAJ O POSLOVANJU
ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.**

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

3.18. OSTALA USLUŽNA PREDUZEĆA – ZBIRNO

Bilans uspeha (u hiljadama RSD)	Ostvarenje januar-decembar 2009.	Ostvarenje januar-decembar 2010.	Ostvarenje januar-decembar 2011.
Poslovni prihodi	165,115	153,123	153,485
Poslovni rashodi	162,329	143,842	139,739
POSLOVNI DOBITAK/GUBITAK	2,786	9,281	13,746
Finansijski prihodi	754	309	304
Finansijski rashodi	192	207	134
Ostali prihodi	11,549	3,332	735
Ostali rashodi	1,502	213	191
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	13,395	12,502	14,460
POREZ NA DOBITAK			
Poreski rashod perioda	597	488	710
Odloženi poreski rashodi perioda	28	0	1
Odloženi poreski prihodi perioda	106	103	70
NETO DOBITAK/GUBITAK	12,876	12,117	13,819

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

4. RASPOLAGANJE NEKRETNINAMA I PRAVNA ZAŠTITA

4.1. NEKRETNINE

Svi proizvodni pogoni Tigra nalaze su u Pirotu. Tigar Obuća i Tigar Tehnička guma preseljene su na Tigar III, lokaciju koja je kupljena u 2006. godini, tokom 2007. i 2008. bila je u procesu kompletnog infrastrukturnog sređivanja. Tigar ima vlasništvo nad više objekata u Beogradu i širom Srbije (kancelarijski prostor, magacinski prostor i prodavnice).

Imovina korporacije je uknjižena u katastar nepokretnosti.

Na lokacijama Tigar-2, Tigar-3, Tigar-3B, i Kartonaža, gde se nalaze proizvodni i skladišni kapaciteti, izvršena je konverzija vlasništva, kao i na lokacijama turističkih kompleksa "Vrelo" i "Planinarski Dom", tako da je sada na ovim lokacijama vrsta prava "svojina" a oblik svojine "privatni".

Zemljište

Ukupan broj katastarskih parcela, koje su u vlasništvu Tigra i njegovih zavisnih preduzeća, bez Slobodne zone, je na dan 31.12.2011. godine 127, ukupne površine 398,276 m², od toga površina neizgrađenog zemljišta iznosi 297,326 m². Ukupna knjigovodstvena vrednost zemljišta je RSD 51,109,591.24.

Knjigovodstvena vrednost zemljišta Slobodne zone je na dan 31.12.2011. godine RSD 31,240,665.50

Objekti

Ukupan broj objekata u svojini Tigra i njegovih osnovnih zavisnih preduzeća je 192.

Ukupna površina objekata koji su u vlasništvu Tigra i njegovih osnovnih zavisnih preduzeća je 100,950 m².

Na dan 31.12.2011. godine, knjigovodstvena vrednost objekata u vlasništvu Tigra i njegovih najvećih preduzeća iznosila je RSD 2,101,100,405.53.

Pored vrednosti objekata u vlasništvu devet najvećih preduzeća, ovaj deo obuhvata i podatke o Slobodnoj zoni Pirot. Knjigovodstvena vrednost objekata u posedu pojedinih entiteta data je u narednoj tabeli.

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

Knjigovodstvena vrednost objekata

Knjigovodstvena vrednost objekata (u RSD)		
Entitet	31.12.2010.	31.12.2011.
Tigar AD	253,538,204.06	516,048,831.84
Tigar Trade	220,707,302.83	0
Tigar Tehnička guma	420,074,092.79	423,366,706.45
Tigar Hemijski proizvodi	41,827.00	39,366.00
Tigar Obuća	811,145,229.58	774,913,486.93
Tigar Zaštitna radionica	10,797,109.14	30,709,766.18
Tigar Poslovni servis	158,174,475.41	16,138,351.73
Tigar Tours	6,323,346.10	6,203,975.10
Tigar Obezbeđenje	798,528.31	26,421,236.49
Slobodna Zona	47,338,709.26	23,673,873.36
Tigar Incon	132,297,768.93	143,930,620.26
Tigar Ugostiteljstvo		139,654,191.19
Ukupno:	2,061,236,593.41	2,101,100,405.53

Transakcije nepokretnostima

Tigar a.d. je u 2011. godini prodao je Tigar Tyresu deo parcele na lokaciji Tigar 2, čime je smanjen prostor između fabrike guma i administrativnih zgrada Tigra a.d, zemljište u Babušnici koje se nalazi oko fabričke zgrade Tigar Tyresa u Babušnici i zgrade koje su bile u njegovom vlasništvu na lokaciji SZ Piro. Kao većinski vlasnik Preduzeća za upravljanje SZ Piro sa ostalim vlasnicima doneo je odluku o prodaji Tigar Tyresu dve parcele u okviru SZ Piro. U 2011. godini Tigar a.d. je preneo deo zemljišta i zgrada na lokaciji Tigar 3b preduzeću Tigar Tehnička guma u cilju njegovog daljeg prostornog širenja, imajući posebno u vidu potencijalna JV i izgradnje pogona za proizvodnju polufabrikata, a kupio je od preduzeća Tigar Obuća za svoje potrebe, sa namerom da promeni namenu objekata ili da iste nameni prodaji, stare lokacije koje Tigar Obuća od 2008. godine, nakon preseljenja na novu lokaciju ne koristi. U 2012. godini postoji mogućnost da se realizuju dalje transakcije sa nepokretnostima, što zavisi od pregovora sa potencijalnim kupcima.

Založna prava

Na kraju decembra 2011. imovina Društva bila je opterećena sledećim založnim pravima, po sledećim rešenjima:

Rešenjem Opštinskog suda u Pirotu I br. 1562/04 od 21.12.2004.

Po sporazumu u korist Jubanke Beograd zasnovano je založno pravo nad nepokretnim stvarima (objekti Kartonaže i Obuće) radi obezbeđenja ugovora iz međusobnih odnosa Jubanke i Tigra, po sledećim ugovorima:

- Ugovor br. 3617/04, od 06. 10. 2004. godine, u iznosu od EUR 704,494.39;
Ostalo za otplatu EUR 178,644.44
- Ugovor br. 3618/04, od 06. 10. 2004. godine, u iznosu od EUR 2,439,711.58;
Ostalo za otplatu EUR 614,895.16
- Ugovor br. 3619/04, od 06. 10. 2004. godine, u iznosu od USD 2,362,641.42;
Ostalo za otplatu USD 599,114.42

**IZVEŠTAJ O POSLOVANJU
ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.**

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

Sporazumom o obezbeđenju novčanog potraživanja I. br. 622/09, od 25.06.2009. godine, uspostavljeno je založno pravo na zgradi Medicine rada, u korist Hypo Alpe Adria Banke a.d. Beograd.

Založnim izjavama Ov. br. 93/2009, 94/2009, 95/2009 i 96/2009, od 15.10.2009. godine, uspostavljeno je založno pravo na poslovnim prostoru u Zrenjaninu, Bačkoj Palanci, Užicu i Kruševcu, u korist Privredne Banke a.d. Beograd.

Založnom izjavom Ov. 1587/2010 od 13.04.2010. godine, uspostavljeno je založno pravo na nepokretnostima u Kruševcu i Užicu, u korist Privredne Banke a.d. Beograd.

Sporazumom o obezbeđenju novčanog potraživanja I. br. 1402/2010 od 16.04.2010. godine, uspostavljeno je založno pravo na Zgradi zdravstva-Medicina rada, u korist Hypo Alpe Adria Banke a.d. Beograd.

Založnom izjavom Ov. 2351/10 od 26.05.2010. godine, uspostavljeno je založno pravo na nepokretnostima u Nišu i poslovnim prostorijama Tigar Toursa i Tigar Incona, u korist Societe Generale Banke a.d. Beograd.

Založnom izjavom Ov.I br. 309/2011 od 08.02.2011. godine i Ov.I br. 562/2011 od 04.03.2011, uspostavljeno je založno pravo na nepokretnosti u Pirotu, Upravna zgrada u korist Srpske Banke a.d. Beograd.

Založnom izjavom Ov.br. 548/2011 od 03.03.2011. godine, uspostavljeno je založno pravo na nepokretnosti u Beogradu, ul. Cara Nikolaja br. 37. u korist UniCredit Banke a.d. Beograd.

Založnom izjavom Ov. II br. 37/2011 od 11.03.2011. godine, uspostavljeno je založno pravo na nepokretnosti u Pirotu, Čačku i Novom Sadu u korist AIK Banke a.d. Niš.

Založnim izjavama Ov.I br. 1091/2011, br. 1092/2011, 1090/2011, 1089/2011, 1088/2011, 1086/2011 i 1085/2011 od 19.04.2011. godine, uspostavljena su založna prava na nepokretnostima u Bačkoj Palanci, Pirotu, Subotici, Knjaževcu, Svilajincu, Užicu i Zrenjaninu u korist Privredne Banke a.d. Beograd.

Založnom izjavom Ov. I br. 1809/2011 i 1810/2011 od 28.06.2011. godine, uspostavljeno je založno pravo na nepokretnostima u Pirotu, u korist Hipo Alpe Adria Banke a.d. Beograd.

Založnim izjavama Ov. I. br. 2899/10, 2898/10 i 2900/10, od 02.07.2010. godine, uspostavljeno je založno pravo na poslovnim prostoru u Knjaževcu, Pirotu i Subotici u korist Privredne Banke a.d. Beograd.

Rešenjem I Osnovnog suda u Beogradu 8-I-55362/2010 od 27.08.2010. godine, uspostavljeno je založno pravo na šestosobnom stanu u Beogradu u korist Hypo Alpe Adria Banke a.d. Beograd.

Založnim izjavama Ov.I. 4400/2010 i 4401/2010 od 23.11.2010. godine, uspostavljeno je založno pravo na nepokretnostima u Nišu i prostorijama Tigar Toursa, u korist Societe Generale Banke a.d. Beograd.

Založnom izjavom Ov.I. 1863/2011 od 01.07.2011. godine, uspostavljeno je založno pravo na nepokretnostima u Pirotu, u korist Banka Intesa a.d. Beograd.

Založnom izjavom Ov.I. 1838/2011 od 29.06.2011. godine, uspostavljeno je založno pravo na nepokretnostima na Vračaru, u korist Unicredit Banke Srbije a.d. Beograd.

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

Založnom izjavom Ov.I. 1774/2011 od 24.06.2011. godine, uspostavljeno je založno pravo na nepokretnostima u Pirotu, u korist Aik Banke a.d. Niš.

Založnom izjavom Ov.I. 2636/2011 od 09.09.2011. godine, uspostavljeno je založno pravo na nepokretnostima u Pirotu, u korist Srpske banke a.d. Beograd.

Založnom izjavom Ov.I. 2987/2011 od 19.10.2011. godine, uspostavljeno je založno pravo na nepokretnostima u Pirotu-Upravna zgrada, u korist Srpske banke a.d. Beograd.

Založnom izjavom Ov.I. 3179/2011 od 08.11.2011. godine, uspostavljeno je založno pravo na nepokretnostima u Pirotu, u korist Srpske banke a.d. Beograd.

Založnom izjavom Ov.I. 3280/2011 od 21.11.2011. godine, uspostavljeno je založno pravo na nepokretnostima u Pirotu-Tigar Tours, u korist Societe Generale Banke a.d, Beograd.

Založnom izjavom Ov.I. 3670/2011 od 27.12.2011. godine, uspostavljeno je založno pravo na nepokretnostima u Pirotu, u korist Aik banke a.d. Niš.

Založnom izjavom Ov.I. 3659/2011 od 27.12.2011. godine, uspostavljeno je založno pravo na nepokretnostima u Pirotu-Upravna zgrada, u korist Srpske banke a.d. Beograd

4.2. SUDSKI SPOROVI

Tigar učestvuje u određenom broju sudskih sporova, koji su proizašli iz tekućeg poslovanja, kao što su komercijalni, upravni i sporovi sa zaposlenima, postupci likvidacije, stečaja i obaveznog poravnjanja i učešće u krivičnim postupcima protiv pojedinaca koji su naneli štetu Tigru, uglavnom krađom ili izdavanjem čekova bez pokrića. Ti postupci nisu neuobičajeni i ne očekuje se da će imati značajan uticaj na finansijsko stanje Tigra.

Najveći sporovi koji se vode na nivou Društva odnose se na period pre 2000. godine. U ovu grupu spadaju i sledeći sporovi sa odgovarajućim utuženim iznosima (bez obračunate kamate): Trepča-Zvečan 9,637,376, Union Banka 6,194,000, Lola Korporacija 8,210,350, Tigar Prom-Nova Varoš 3,636,676 sto je ukupno 27,678,402.

Za sve ove sporove postoje izvršne sudske isprave, ali njihova naplata nije izvršena, bilo zbog političkih problema u slučaju Trepče, višegodišnjih postupaka stečaja, koji se iz neobjašnjivih razloga ne realizuju, ili zbog takođe dugogodišnjeg procesa restrukturiranja, kao što je slučaj sa Lola Korporacijom Beograd.

Bez obzira na zastoje u realizaciji izvršnih sudskih presuda, u narednom periodu realno je očekivati njihovu potpunu ili delimičnu naplatu. S obzirom na to da je vrednost sporova isknjižena na ime troškova, nakon naplate, naplaćeni iznosi predstavljaju značajan vanredni prihod za Društvo.

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

5. POLOŽAJ NA TRŽIŠTU KAPITALA, DIVIDENDNA POLITIKA

U 2011. godini nije došlo do značajnih promena ni u vlasničkoj strukturi ni u broju akcionara. Država nije preduzimala aktivnosti u vezi sa prodajom državnog udela, niti ima najave da to namerava da učini u bliskoj budućnosti. Cena akcija tokom godine pratila je kretanja cena akcija iz grupe Belex 15 (15 najprodavanijih akcija). Cena akcije na kraju godine bila je ispod 30 % knjigovodstvene vrednosti, ali na veoma niskom obimu trgovanja. Više investitora iskazivalo je interes za kupovinu akcija, ali nije došlo do većih prometa akcijama. Stupanjem na snagu novog Zakona o privrednim društvima, 1. februara 2012, promenjen je sistem upravljanja u smislu da akcionarsko društvo kroz izmenu kompanijskih akata može da izabere između dvodomnog sistema upravljanja(Skupština i Nadzorni odbor)i jednodomnog sistema (Skupština i Direktor). U nacrtu osnivačkog akta koji će biti predmet odlučivanja na Skupštini predviđen je dvodomni sistem koji je više prilagođen disperznoj strukturi vlasništva. Novina u odnosu na prethodni zakon je u tome što je prema prethodnom zakonu Skupština birala Upravni i odbor koji su činili nezavisni, neizvršni i izvršni direktor, dok se prema novom zakonu bira Nadzorni odbor, koji će činiti samo neizvršni članovi. Nadzorni odbor kakav je bio po prethodnom zakonu je ukinut. Novi nadzorni odbor biraće Odbor direktora, a Odbor direktora generalnog direktora. Usaglašavanje sa novim zakonom biće realizovano na redovnoj skupštini do 30. juna 2012. godine.

U tabeli je dat prikaz ključnih podataka iz trgovanja akcijama kompanije u toku 2011. godine.

	31. DECEMBAR 2010.	31. DECEMBAR 2011.	% PROMENE
Ukupan broj akcionara	4,753	4,530	-6.2%
Ukupan broj izdatih akcija	1,718,460	1,718,460	
Knjigovodstvena vrednost akcija	1,636	1,678.74	2.5%
Tržišna vrednost akcija na dan	700.00	514.00	-26.6%
Najniža u periodu RSD	411,00 - 20. decembra		
Najviša u periodu RSD	829,00 - 19.maja		
Prosek za 2011.godinu	684.00		
Tržišna kapitalizacija u dinarima	1,202,922,000.00	883,288,440	-26.6%
P/ BV *	0.30		

Akcijama Tigra trguje se na premijum marketu Beogradske berze i deo su indeksne korpe oba indeksa srpskog tržišta kapitala, Belex Line- opšti indeks i indeksa najlikvidnijih hartija Belex 15. Tokom 2011. godine ukupno je trgovano sa 295.526 komada akcija što je nešto preko 17% ukupno emitovanih akcija. Ostvareni promet u tom periodu iznosi blizu 220 miliona dinara. Kompanija je tokom godine bila aktivna na tržištu dužničkih hartija i realizovala jednu emisiju dugoročnih i osam emisija kratkoročnih obveznica.

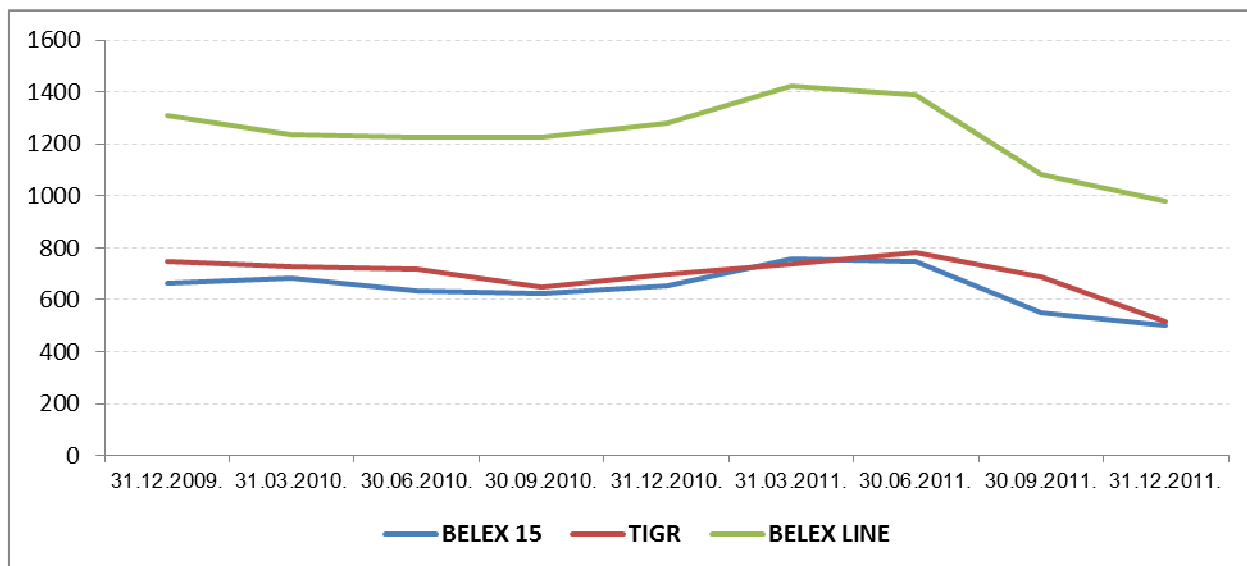

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

Na grafikonu koji sledi dat je uporedni prikaz kretanja vrednosti cene akcija i vrednosti indeksa tokom 2011. godine.

Promene u vlasničkoj strukturi tokom 2011. godine

Akcionari	31.12.2010.	31.12.2011.	% promene
Pravna lica	52.30%	44.36%	-7.94%
Fizička lica	28.98%	26.31%	-2.67%
Kastodi računi	18.71%	29.32%	10.61%

Vlasničku strukturu kompanije karakteriše stabilno učešće tri grupe akcionara, države Srbije, preko njena dva fonda, institucionalnih investitora, domaćih i stranih i grupe fizičkih lica.

Tokom godine kompanija je aktivno komunicirala sa svim akcionarima i investicionom javnošću uopšte, za šta je u 2010. godini, dobila nagradu Beogradske berze za odnose sa investitorima na domaćem tržištu, a u 2011. i priznanje za održavanje dostignutog nivoa u komunikaciji sa investitorima.

Kompanija je 24.juna održala godišnju Skupštinu akcionara na kojoj su usvojeni finansijski izveštaji, izabrani članovi Upravnog i nadzornog odbora i doneta odluka o raspodeli dobiti za prethodnu godinu.

**IZVEŠTAJ O POSLOVANJU
ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.**

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

Deset najvećih akcionara da nad 31. 12. 2011.

R.Br	Ime / poslovno ime imaoća akcija	Broj akcija	% učešća
1	AKCIONARSKI FOND AD BEOGRAD	429,429	24.98
2	PIO FOND RS	149,981	8.72
3	ERSTE BANK AD – Kastodi racun	127,999	7.45
4	ERSTE BANK AD – Kastodi racun	104,947	6.11
5	UNICREDIT BANK SRBIJA AD- Kastodi racun	75,503	4.39
6	RAIFFEISEN BANK AD BEOGRAD – Kastodi racun	52,505	3.06
7	RAIFFEISEN BANK AD BEOGRAD – Kastodi racun	49,851	2.9
8	KOMERCIJALNA BANKA-KASTODI	26,062	1.51
9	HERMA INVESTMENTS CO. LTD	20,000	1.16
10	UNICREDIT BANK SRBIJA AD- Kastodi racun	18,500	1.77

Podaci Centralnog registra, depoa i kliringa hartija od vrednosti a.d, na dan 31.12.2011, objavljeni su na sajtu www.crhov.rs

Članovi Uprave preduzeća poseduju manje od 1% ukupnog broja akcija. Sledeća tabela prikazuje broj akcija u posedu članova Upravnog odbora, na dan 31. decembar 2011. godine.

Ime	Broj akcija u posedu 31. maj 2005.	Broj akcija u posedu 31. decembar 2011.	% postojećih akcija
Dragan Nikolić	880	898	0.052
Jelena Petković	275	281	0.016
Slobodan Sotirov	539	550	0.032
Miodrag Tančić	460	460	0.027
Vladimir Nikolić	803	803	0.050
Jose Alexandre F. da Costa	-	-	-
Tihomir Nenadić	-	-	-
Gordana Lazarević	-	-	-
Aleksej Misailović	-	-	-

Povećanje broja akcija kod pojedinih članova Upravnog odbora rezultat je učešća u pro-rata prodaji sopstvenih akcija, koju je kompanija sprovela tokom 2009. godine.

Članovi Nadzornog odbora ne poseduju akcije u kompaniji.

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

6. ODRŽIVI RAZVOJ

6.1. ZAPOSLENI

Broj i struktura zaposlenih

Na dan 31.12. 2011. godine, Tigar je imao 1,904 zaposlena. Pored toga, broj zaposlenih u Tigrovim zavisnim preduzećima u SAD, UK, Makedoniji, Crnoj Gori i Bosni i Hercegovini je ukupno 24. 31.12.2011. god. struktura zaposlenih bila je sledeća:

Broj zaposlenih na dan 31.12.2011.god.	
Društvo	Broj zaposlenih
Tigar AD	485
Tigar Obuća *	692
Tigar Tehnička guma	220
Tigar Hemijski proizvodi	37
Ostali	470
Ukupno	1,904

* Pored navedenog broja radnika kod fabrike Tigar Obuća, zbog sezonskog karaktera proizvodnje, angažovano je prosečno, po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima, još 220 radnika.

Svi zaposleni potpisuju ugovor o radu sa direktorima Društva, kojim se regulišu suštinski uslovi radnog odnosa, od radnog vremena, do osnova za raskid ugovora. Radni odnos podrazumeva 40 sati rada nedeljno. Ugovori o radu smatraju se poverljivim.

Prilikom odlaska u penziju, svi zaposleni imaju pravo na otpremninu u visini tri mesečne zarade u skladu sa čl. 119. stav 1, tačka 1, Zakona o radu, dok oni koji se odluče za penziju po prvostečenom uslovu primaju dve dodatne mesečne zarade u vidu stimulacije. Tigrovi penzioneri većim delom i dalje održavaju kontakte sa Tigrom. Na primer, Tigar u slučaju smrti penzionera porodici isplaćuje jednu mesečnu zaradu. U ovom trenutku 34 zaposlenih i penzionera otplaćuje stambene kredite dobijene od Tigra. U okviru korporacije ne postoje posebni programi ili fondovi za zdravstveno i penziono osiguranje, odnosno druga socijalna pitanja.

Troškovi zaposlenih

Ukupni troškovi zaposlenih u 2011. godine za Tigar a.d. i zavisna preduzeća, koji pored neto zarade uključuju troškove poreza i doprinosa, ishrane i prevoza, iznose 1,654,897,000.00 RSD. U narednoj tabeli je dat i % učešća ukupno isplaćenih zarada u prihodu od prodaje.

Ukupni troškovi zaposlenih u I-XII 2011			
	Trošak neto zarada u 000 din.	Trošak bruto zarada u 000 din.	% u prihodu od prodaje
Tigar AD	285,371	483,174	12.13%
Tigar Obuća	359,215	614,245	39.80%
Tigar Tehnička guma	90,484	155,352	45.77%
Tigar Hemijski proizvodi	25,170	43,108	32.14%
Ostali	209,635	359,018	35.37%
Ukupno	969,875	1,654,897	23.59%

Na ime svih vrsta izdvajanja u 2011. godini plaćeno je 685,022 000 RSD.

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

Kadrovska optimizacija

U 2011. godini Tigar AD i zavisna preduzeća napustilo je 38 zaposlenih po sledećim osnovima:

	Penzija	Tehnološki višak	Ostali osnovi *	UKUPNO
Tigar AD	4	4	3	11
Tigar Obuća	4	2	4	10
Tigar Tehnička guma	2		2	4
Tigar Hemijski proizvodi	1			1
Ostali	3	4	5	12
UKUPNO	14	10	14	38

* Od 14 zaposlenih kojima je prestao radni odnos po ostalim osnovama, šest zaposlenih je raskinulo radni odnos po svojoj volji; petoro zaposlenih je isključeno iz preduzeća, jedan prestanak je po osnovu smrti zaposlenog, jedan prestanak - po osnovu neplaćenog odsustva i jedan zaposleni je premešten iz jedne organizacione celine u drugu.

Brojke pokazuju da nema velikih oscilacija u broju zaposlenih i da su glavni osnovi za odlazak iz korporacije penzija ili upućivanje na Tržište rada, po osnovu tehnološkog viška, kad su u pitanju stalno zaposleni radnici.

Optimizacija i smanjenje broja stalno zaposlenih sastavni je deo procesa restrukturiranja. Ovaj proces odvijao se u toku čitave 2011. a nastaviće se i u 2012. godini. Optimizacija broja stalno zaposlenih kroz formu „tehnološkog viška“ na dobrovoljnoj osnovi i u ovom periodu bila je važan element politike očuvanja socijalne stabilnosti.

Troškovi optimizacije broja zaposlenih, po svim osnovima, kao i procenat učešća ovih troškova u bruto isplaćenim zaradama su sledeći:

Troškovi optimizacije broja zaposlenih i procenat učešća ovih troškova u bruto isplaćenim zaradama		
	IZNOS (000 RSD)	%
Tigar AD	4,205	0.87
Tigar Obuća	639	0.10
Tigar Tehnička guma	309	0.20
Tigar Hemijski proizvodi	236	0.54
Ostali	969	0.30
UKUPNO	6,358	0.38

Školovanje stručnih kadrova

Politika obezbeđenja stručnih kadrova, kroz stipendiranje učenika pirotskih srednjih škola, nastavljena je i u 2011. godini.

U 2011. godini stipendije se koriste za sledeće grupe fakulteta:

Školovanje stručnih kadrova				
	Tehnički fakulteti	Tehnološki fakultet	Ekonomski i fakulteti za menadžment	Ostali fakulteti
UKUPAN BROJ	23	7	5	8

Troškovi stipendija i školarina u 2011. godini iznosili su 2,958,000.00 RSD što je 0.18% od ukupno isplaćenih bruto zarada.

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

Obuka zaposlenih

Sistemom internih i eksternih obuka u 2011. godini bio je obuhvaćen sledeći broj zaposlenih:

Obuka zaposlenih - interna i eksterna			
	INTERNE OBUKE	EKSTERNE OBUKE	UKUPNO
Tigar AD	31	103	134
Tigar Obuća	863	64	927
Tigar Tehnička guma	304	38	342
Tigar Hemijski proizvodi		4	4
Ostali	950	38	988
UKUPNO	2,148	247	2,395

Na obuku zaposlenih u 2011. godine potrošeno je 4,879,850.00 RSD, što je 0.29 % od ukupno isplaćenih bruto zarada.

6.2. SISTEM KVALITETA

Sistem upravljanja kvalitetom (ISO 9001) u Tigru, prvi put je sertifikovan 1995. godine, od strane tadašnjeg Saveznog zavoda za standardizaciju. Tigar je treća kompanija u zemlji koja je sertifikovala svoj menadžment sistem. Uvođenjem standarda za sistem upravljanja zaštitom životne sredine (ISO 14001) i sistem upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednošću na radu (OHSAS 18001), postojeći sistem je dograđivan, i danas Tigar ima razvijene Integrirane menadžment sisteme, koji obezbeđuju da pod kontrolom budu kvalitet i svi rizici koji se odnose na kvalitet, životnu sredinu, zdravlje i bezbednost zaposlenih.

Dugogodišnje opredeljenje kompanije ka zadovoljstvu kupaca i svih zainteresovanih strana, potvrđuju redovne godišnje nadzorne provere održavanja i unapređenja, po osnovu izdatih sertifikata, koje sprovodi YUQS, jedno od vodećih domaćih sertifikacionih tela, član IQNet-a, međunarodne asocijacije sertifikacionih tela, koje pored domaće akreditacije, poseduje i akreditaciju od strane francuskog akreditacionog tela COFRAC.

U preduzeću Tigar Obuća, u julu 2010. godine, sertifikovanim sistemima upravljanja kvalitetom i zaštitom životne sredine priključio i sistem upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednošću na radu prema zahtevima OHSAS 18001. Redovna godišnja nadzorna provera funkcionisanja integriranih menadžment sistema u Tigar Obuća sprovedena je u julu 2011.

U preduzeću Tigar Tehnička guma, krajem decembra 2010. godine, izvršena je sertifikaciona provera integriranih menadžment sistema, prema zahtevima ISO 9001, ISO 14001 i OHSAS 18001, čime je ovo preduzeće sertifikovalo sva tri menadžment sistema. Redovna godišnja nadzorna provera integriranih menadžment sistema u Tigar Tehnička guma od strane JUQS-a sprovedena je u decembru 2011. godine.

U toku 2011. godine nastavljene su aktivnosti na realizaciji akcionog plana za sertifikaciju integriranih menadžment sistema prema zahtevima ISO 9001, ISO 14001 i OHSAS 18001 u preduzeću Tigar Incon. Planira se da se i ovo preduzeće, koje se bavi izvođenjem građevinsko-zanatskih radova i projektovanjem, pridruži sertifikovanim entitetima u Korporaciji Tigar u toku 2012. godine.

U toku 2011. godine započete su aktivnosti na uvođenju integriranih menadžment sistema prema zahtevima ISO 9001, ISO 14001 i OHSAS 18001 u Slobodnoj zoni Pirod, akcionarskom društvu čiji je većinski vlasnik Korporacija Tigar. Planira se da se i ovo preduzeće sertifikuje do kraja 2012. godine.

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

U preduzećima Tigar Obuća i Tigar Tehnička guma redovno se obavljaju i provere preko druge strane, tj. provere koje sprovode kupci ili eksperti u njihovo ime.

U preduzeću Tigar Ugostiteljstvo, koje se bavi hotelijerstvom i ugostiteljstvom, sprovode se aktivnosti na implementaciji HACCP principa - sistema upravljanja bezbednošću hrane, preventivnog sistema mera kojim se osigurava bezbednost hrane u svakom segmentu procesa proizvodnje i na taj način garantuje njena zdravstvena ispravnost.

6.3. ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE, BEZBEDNOST I ZDRAVLJE ZAPOSLENIH

Proizvodna postrojenja Tigra nalaze se u industrijskoj zoni grada, na kraju pirotске kotline. Stanje prirodnog okruženja i nepromenjen ekosistem potvrđuju dobru ekološku praksu kompanije. Opredeljenje ka održivom razvoju i briga o zaposlenima dugogodišnja je politika kompanije.

Upravljanje zaštitom životne sredine, zaštitom zdravlja i bezbednošću na radu, inkorporirano je u sistem upravljanja kvalitetom. U skladu sa tim, na nivou korporacije, izvršni direktor za kvalitet je odgovoran i za segment zaštite životne sredine i zaštite zdravlja i bezbednosti na radu. Koordinacija poslova relevantnih za ovu problematiku obavlja se u okviru Funkcije kvaliteta dok na nivou proizvodnih entiteta, organizaciono pripada Sektorima kvaliteta.

Prva sertifikacija sistema upravljanja zaštitom životne sredine uspostavljenog u skladu sa zahtevima standarda ISO 14001, bila je 2003. godine. Od tada, sistem se stalno unapređuje i poboljšanja su evidentna. Prva sertifikacija sistema upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednošću na radu, uspostavljenog u skladu sa zahtevima standarda OHSAS 18001, sprovedena je 2010. godine.

Procenom nadležnog Ministarstva sa aspekta uticaja na okolinu, aktivnosti kompanije kvalifikovane su kao aktivnosti sa niskim nivoom rizika po životnu sredinu. Preduzeća kompanije nisu svrstana ni u grupu IPPC ni u grupu SEVESO postrojenja.

Specifični uticaji na životnu sredinu koji su posledica aktivnosti u gumarskoj industriji, primarno, potiču od:

- Generisanja čvrstog otpada
- Potrošnje prirodnih resursa
- Emisije u atmosferu
- Otpadnih voda.

S druge strane, rizik po zdravlje i bezbednost zaposlenih povećana je na radnim mestima gde se vrši umešavanje kaučukovih smesa i izvlačenje folija zbog rotirajućih elemenata na opremi koja je uobičajena za gumarsku industriju-dvovaljci, trovaljci, petovaljci...

Zajednički rizik po zdravlje zaposlenih, ali i životnu sredinu vezuje se za upotrebu sirovina koje imaju svojstvo "opasnih materija". Zbog toga su njihova nabavka, skladištenje i upotreba regulisani posebnim internim procedurama u cilju prevencije bilo kakvog akcidenta. Sirovine su vidno obeležene, istaknute su oznake opasnosti i svaku sirovinu prati interna bezbednosna lista koja kroz šesnaest tačaka nedvosmisleno ukazuje na karakter supstance, moguće uticaje na zdravlje i životnu sredinu, postupke u slučaju akcidenta, postupak sa ambalažom, otpadom koji je sadrži itd. U skladu sa sadržajem bezbednosnog lista redovno se planiraju i sprovode obuke i reobuke svih zaposlenih koji mogu doći u kontakt sa predmetnom supstancom. Interna akta i dokumenta usklađena su i sa zahtevima novog Zakona o hemikalijama (Sl.gl.RS br. 36/2009) i relevantnim podzakonskim aktima. U skladu sa novom zakonskom regulativom, kod Agencije za hemikalije (Ministarstvo za životnu sredinu, rudarstvo i prostorno planiranje) marta 2011. izvršena je registracija 128 hemikalija uvezenih od strane preduzeća Tigar Trade d.o.o. Za preduzeće Tigar Hemijski proizvodi d.o.o, koje je uvoznik i proizvođač hemikalija, izvršena je registracija 165 hemikalija. Agenciji su predati Dosijei o hemikalijama, Bezbednosni listovi, uplaćena relevantna naknada i time izvršene zakonske obaveze.

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

Za sva radna mesta u kompaniji sprovedena je procena rizika na radnom mestu i u radnoj okolini, a kroz opsežnu analizu, sprovedenu od strane multidisciplinarnog tima u koji je bio uključen i doktor medicine rada, kao eksterni savetnik, definisana su radna mesta sa povećanim rizikom, kao i mere koje se moraju primenjivati u cilju prevencije. Kod procene rizika sinhronizovano su zadovoljeni i zahtevi standarada OHSAS 18001 i Zakona o bezbednosti i zdravlja na radu (Sl.gl.RS br. 101/2005). U proizvodnim entitetima korporacije Tigar identifikovano je 14 radnih mesta sa povećanim rizikom na kojima radi ukupno 139 radnika. Radna mesta sa povećanim rizikom i zaposleni koji na njima rade su pod posebnom kontrolom.

Za lokacije sa sirovinama, pored preduzetih preventivnih mera, definisani su planovi reagovanja u slučaju akcidenta-prosipanja sirovina, kako bi se sprečio eventualan štetan uticaj po zdravlje zaposlenih i elemente životne sredine. Preduzeća korporacije Tigar ne pripadaju tzv. grupi SEVESO objekata-postrojenja, odnosno objekata u kojima se proizvode, skladište ili koriste opasne materije u količinama koje mogu izazvati hemijski udes. Količine uskladištenih opasnih materija u zavisnim preduzećima kompanije su značajno ispod kritičnih količina sa aspekta opasnosti od hemijskog udesa. Zavisna preduzeća Tigra ne skladište, niti koriste radioaktivne materije.

Sav otpad koji se generiše tokom proizvodnih i uslužnih aktivnosti u kompaniji, razvrstan je u skladu sa Pravilnikom o kategorijama, ispitivanju i klasifikaciji otpada (Sl.gl.RS, br. 56/10). Sprovedene su laboratorijske analize svih vrsta otpada, odnosno, izvršena karakterizacija i klasifikacija otpada i, u skladu sa tim, definisan je Plan upravljanja otpadom koji je usklađen sa Zakonom o upravljanju otpadom (Sl.gl.RS, br. 135/09). Za realizaciju plana odgovorno je preduzeće Tigar Zaštitna radionica koje poseduje posebnu Dozvolu za sakupljanje, transport i skladištenje otpada, izdatu od strane Ministarstva za životnu sredinu i prostorno planiranje s obzirom na to da ispunjava sve uslove propisane zakonom.

Reciklabilni otpad se kratko zadržava na lokaciji kompanije u posebnom Skladištu sekundarnih sirovina i prodaje, odnosno ustupa ovlašćenim operaterima-reciklerima. Deo gumenog otpada procesira se u okviru preduzeća Tigar Tehnička guma. Otpadne materije koje nemaju upotrebnu vrednost i ne mogu se ni u jednom procesu koristiti kao sekundarna sirovina, odnosno ne mogu se reciklirati, odlažu se na gradskoj deponiji. Deponovanje otpada svih zavisnih preduzeća obavlja se u skladu sa ugovorom sa JP Komunalac iz Pirota. Upravljanje otpadom u Tigru definisano je i regulisano internim propisima čime je uspostavljena kontrola svih tokova otpada.

Agenciji za zaštitu životne sredine (Ministarstvo za životnu sredinu, rudarstvo i prost.planiranje) su tokom marta 2011. dostavljeni Godišnji izveštaji o otpadu za preduzeća: Tigar Obuća, Tigar Tehnička guma i Tigar Hemijski proizvodi, kako je predviđeno Pravilnikom o obrascu dnevne evidencije i godišnjim izveštajem o otpadu sa uputstvom za njegovo popunjavanje (*"Službeni glasnik RS", br. 96/2010*).

Upravljanje ambalažnim otpadom koji nastaje nakon upotrebe Tigrovih proizvoda preneto je na operatera ovlašćenog od strane Ministarstva za životnu sredinu i prostorno planiranje, što je jedan od izbora ponuđenih Zakonom o ambalaži i ambalažnom otpadu (Sl.gl.RS, br. 135/09) za koji se Tigar opredelio. Potpisivanjem ugovora sa ovlašćenim operaterom omogućena je i upotreba znaka "Zelena tačka" na ambalaži Tigrovih proizvoda. Preduzeća Tigar Obuća, Tigar Tehnička guma i Tigar Hemijski proizvodi su svoje obaveze prenela na operatera "Sekopak", dok preduzeće Tigar Trade ima ugovor sa operaterom "Ekostarpak". Sa istim operaterom, preduzeće Tigar Zaštitna radionica ima ugovor kao sakupljač ambalažnog otpada. Izveštavanje i plaćanje naknada operaterima je na redovnom na mesečnom nivou. Agenciji za zaštitu životne sredine (Ministarstvo za životnu sredinu, rudarstvo i prost.planiranje) su tokom marta 2011. prosleđeni Godišnji izveštaji o plasiranoj ambalaži u 2010. godini za preduzeća Tigar Obuća, Tigar Tehnička guma, Tigar Hemijski proizvodi i Tigar Trade, u skladu sa Zakonom o ambalaži i ambalažnom otpadu. Ovlašćeni operateri za upravljanje ambalažnim otpadom su u ime Tigra ostvarili postavljene nacionalne ciljeve i obezbedili reciklažu ambalaže tigrovih proizvoda tako da naša zavisna preduzeća spadaju u 9% srpskih preduzeća koja su u potpunosti usaglasila svoje poslovanje sa obavezama koje proističu iz Zakona o ambalaži i ambalažnom otpadu na osnovu čega su izdata Rešenja od strane Fonda za zaštitu životne sredine

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

kojima se zavisna preduzeća korporacije Tigar oslobađaju plaćanja predviđene nadoknade za ambalažni otpad.

Energetski kompleks Tigra čini savremeno, automatizovano kotlovsko postrojenje projektovano za upotrebu gasa, odnosno mazuta. Kvalitet emitovanih gasova na samom emiteru kontroliše se jednom godišnje od strane ovlašćene institucije. Ispravnost kvaliteta vazduha u industrijskoj zoni potvrđuje kontinualno praćenje imisija od strane Gradskog zavoda za javno zdravlje u Pirotu.

Zavisna preduzeća Tigra koriste vodu iz javnog vodovoda, sanitarnu, dok se za proizvodne procese koristi industrijska (tehnička) voda. Voda se koristi za sanitarne potrebe, kao energetski fluid-za proizvodnju vodene pare i kao rashladni fluid. Ne koristi se kao procesna voda ni u jednom zavisnom preduzeću i u skladu sa tim isključena je mogućnost procesne kontaminacije tj, nema industrijskih otpadnih voda.

Tečni efluenti, otpadne vode koje su po sastavu praktično komunalne, ispuštaju se u gradski kanalizacioni sistem, u skladu sa uslovima navedenim u Vodoprivrednoj dozvoli. Kvalitet otpadnih voda se kvartalno prati od strane akreditovanih laboratorija u skladu sa zakonom, i redovno potvrđuje njihova ispravnost. Prate se brojni parametri na osnovu kojih se može utvrditi potencijalni uticaj na kvalitet krajnjeg recipienta, reke Nišave i do sada, prema svim pokazateljima, uticaj je podjednak uticaju otpadnih voda sa naseljenih područja. Nisu identifikovana prekoračenja maksimalno dozvoljenih koncentracija (MDK) štetnih polutanata i, s obzirom na upotrebu, ne predstavljaju opasnost po životnu sredinu.

Prema svojoj prirodi, proizvodna preduzeća izložena su riziku od požara. Tigar poseduje sve neophodne upotrebne dozvole za imovinu koja je izložena riziku. Doneti su Planovi zaštite od požara i primenjene sve predviđene preventivne mere. Objekti su pod video nadzorom preduzeća Tigar Obezbeđenje, koje raspolaže stručnim i iskusnim kadrovima. Koristeći savremenu opremu oni obavljaju poslove u oblasti zaštite od požara i fizičkog obezbeđenja.

Protiv Tigra, odnosno njegovih zavisnih preduzeća, nije u toku ni jedan ekološki spor, ni jedan spor pokrenut od strane zaposlenih usled narušavanja zdravlja i bezbednosti, niti je Tigar učesnik u bilo kakvom sudskom postupku u vezi sa ekološko-sociološkom problematikom.

Za preduzeća Tigar Obuća, Tigar Tehnička guma, Tigar Hemijski proizvodi, nadležnom organu lokalne samouprave prosleđen je niz izveštaja za potrebe izrade Registra izvora zagađivanja u skladu sa novim Pravilnikom o metodologiji za izradu nacionalnog i lokalnog registra izvora zagađivanja, kao i metodologiji za vrste, načine i rokove prikupljanja podataka (*"Službeni glasnik RS", br. 91/2010*). Ova obaveza podrazumeva dostavljanje podataka o sprovedenom monitoringu parametara životne sredine (kvalitet otpadnih voda, emitovanih gasova, vrste i količine generisanog otpada, vrste i količine opasnih materija), podatke o glavnim sirovinama, izrađenim proizvodima i sl. Podaci su dostupni javnosti.

Poslovanje kompanije, sa aspekta zaštite životne sredine, zaštite zdravlja i bezbednosti na radu, regulisano je sledećim zakonima i relevantnim podzakonskim aktima:

- *Zakon o bezbednosti i zdravlju na radu,*
- *Zakon o zaštiti životne sredine,*
- *Zakon o zaštiti vazduha,*
- *Zakon o upravljanju otpadom,*
- *Zakon o ambalaži i ambalažnom otpadu,*
- *Zakon o zaštiti od buke u životnoj sredini,*
- *Zakon o hemikalijama,*
- *Zakon o vodama,*
- *Zakon o zaštiti od požara i*
- *Zakon o eksplozivnim materijama, zapaljivim tečnostima i gasovima.*

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

U Tigru se redovno obavlja ocena usaglašenosti sa zakonskom regulativom. Za nove zahteve definiše se period usaglašavanja i akcioni plan koji obuhvata potrebne aktivnosti, rokove za njihovu realizaciju, potrebne resurse i odgovornosti.

Izveštaji sa eksternih provera od strane republičkih inspektora nadležnih ministarstava, kako za zaštitu životne sredine, tako i za zaštitu zdravlja i bezbednosti zaposlenih, potvrđuju potpunu usaglašenost sa zakonskom regulativom.

6.4. INTELEKTUALNA SVOJINA

Puno poslovno ime Tigra je "Joint Stock Company Tigar – Pirot" na engleskom, odnosno "Akcionarsko društvo Tigar – Pirot" na srpskom. Skraćeno poslovno ime je Tigar AD – Pirot, na oba jezika. Poslovno ime društva i njegovo korišćenje regulisani su odredbama člana 14, Osnivačkog akta. Navedeno ime ispunjava sve zakonske uslove. Tigar je pod tim imenom registrovan kod Agencije za privredne registre Republike Srbije.

Registrovani zaštitni znaci zaključno sa 31. decembrom 2011. su:

Br. Zahteva	Datum Zah.	Br. Reg.	Zaštitni Znak	Važi Do	Vlasnik
Ž-247/80	30.04.80.	31499	Tigar	21.12.17.	Tigar AD
Ž-2606/06	14.11.06.	54763	Tigar	14.11.16.	Tigar AD
Ž-84/385	17.01.84.	29947	Tigar Tg 615	25.05.17.	Tigar AD
Ž-947/07	30.04.07.	55640	Tigar Planinarski Dom	30.04.17.	Tigar AD
Ž-918/07	27.04.07.	55822	Tigar Tours	27.04.17.	Tigar AD
Ž-842/07	18.04.07.	55612	Markol	18.04.17.	Tigar AD
Ž-1129/07	17.05.07.	55735	Tigar Incon	17.05.17.	Tigar AD
Ž-890/80	11.07.03.	49590	Tigar Sportski Program	11.07.13.	Tigar AD
Ž-152/07	29.01.07.	56018	Tigar	29.01.07.	Tigar AD
Ž-1703/07	26.07.07.	56315	Tigar Footwear	26.07.17.	Tigar AD
Ž-1704/07	26.07.07.	56315	Tigar Obuća	26.07.17.	Tigar AD
Ž-2440/07	17.10.07.	56731	Tigar Hemijski Proizvodi	17.10.17.	Tigar AD
Ž-212/08	05.02.08.	57737	Tigrostik	05.02.18.	Tigar AD
Ž-211/08	05.02.08.	57738	Tigrolux	05.02.18.	Tigar AD
Ž-214/08	05.02.08.	57650	Tigropren	05.02.18.	Tigar AD
Ž-213/08	05.02.08.	57649	Tigrokol	05.02.18.	Tigar AD
Ž-768/08	31.03.08.	57538	Hotel Stara Planina	31.03.18.	Tigar AD
Ž-1433/08	06.06.08.	58815	Overload	06.06.18.	Tigar AD
Ž-1475/08	11.06.08.	58462	Waterpolo Senior	11.06.18.	Tigar AD
Ž-1473/08	11.06.08.	58427	Waterpolo Mini Mini	11.06.18.	Tigar AD
Ž-1431/08	06.06.08.	58813	Waterpolo Junior	06.06.18.	Tigar AD
Ž-1472/08	11.06.08.	58428	Specijal	11.06.18.	Tigar AD
Ž-1432/08	06.06.08.	59305	Basketball Tg21 Official	06.06.18.	Tigar AD
Ž-1474/08	11.06.08.	58424	Neos	06.06.18.	Tigar AD
Ž-1469/08	11.06.08.	58426	Tricker Ball Basket Ball	11.06.18.	Tigar AD
Ž-1471/08	11.06.08.	59401	Bistro	11.06.18.	Tigar AD
Ž-1468/08	11.06.08.	58423	Overload Handball	11.06.18.	Tigar AD
Ž-1470/08	11.06.08.	58425	Dynamic Overload	11.06.18.	Tigar AD
Ž-1429/08	06.06.08.	58464	Overload Waterpolo Junior	06.06.18.	Tigar AD
Ž-1467/08	11.06.08.	58430	Overload Waterpolo Mini Mini	11.06.18.	Tigar AD
Ž-1476/08	11.06.08.	58463	Overload Waterpolo Senior	11.06.18.	Tigar AD
Ž-1430/08	06.06.08.	59304	Basketball TG21 Overload	06.06.18.	Tigar AD
Ž-2441/07	17.10.07.	56730	Tigar Tehnička Guma	17.10.17.	Tigar AD
Ž-2681/08	03.11.08.	59486	Trapper	03.11.18.	Tigar AD
Ž-2682/08	03.11.08.	59485	Pesca	03.11.18.	Tigar AD
Ž-2679/08	03.11.08.	59327	Rainydays	03.11.18.	Tigar AD
Ž-2680/08	03.11.08.	59334	Nency	03.11.18.	Tigar AD
Ž-2678/08	03.11.08.	59333	Ladybird	03.11.18.	Tigar AD
Ž-2677/08	03.11.08.	59336	Ratar	03.11.18.	Tigar AD
Ž-2676/08	03.11.08.	59451	Balerina	03.11.18.	Tigar AD
Ž-2675/08	03.11.08.	59335	Work	03.11.18.	Tigar AD
Ž-2904/08	02.12.08.	59458	Polar	03.11.18.	Tigar AD

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

Br. Zahteva	Datum Zah.	Br. Reg.	Zaštitni Znak	Važi Do	Vlasnik
Ž-2674/08	03.11.08.	59337	Protecta	03.11.18.	Tigar AD
Ž-2673/08	03.11.08.	59390	Forestry Line	03.11.18.	Tigar AD
Ž-2672/08	03.11.08.	60043	Fireproof	03.11.18.	Tigar AD
Ž-2671/08	03.11.08.	59326	Cryo	03.11.18.	Tigar AD
Ž-2670/08	03.11.08.	59387	Sparclesafety	03.11.18.	Tigar AD
Ž-2661/08	31.10.08.	59341	Firefigher Super Safety	31.10.18.	Tigar AD
Ž-2662/08	31.10.08.	59452	Century Super Safety	31.10.18.	Tigar AD
Ž-2659/08	31.10.08.	59334	Century 4000 Safety	31.10.18.	Tigar AD
Ž-2660/08	31.10.08.	59345	Forester 3000	31.10.18.	Tigar AD
Ž-2903/08	02.12.08.	60464	Trendy	02.12.18.	Tigar AD
Ž-247R/80	30.04.80.	49044	Tigar	30.09.15.	Tigar Tyres
Ž-1369/05	17.10.05.	49768	Tigar Tyres	17.10.15.	Tigar Tyres
Ž-1373/05	17.10.05.	49792	Hitris Logo	17.10.15.	Tigar Tyres
Ž-1371/05	17.10.05.	49819	Cargo Speed Logo	17.10.15.	Tigar Tyres
Ž-1372/05	17.10.05.	49912	Wintera Logo	17.10.15.	Tigar Tyres
Ž-1468/05	31.10.05.	53797	Tigar Trgovine	31.10.15.	Tigar AD
Ž-551/09	27.03.09.	60789	Bottega	27.03.19.	Tigar AD
Ž-639/09	13.04.09.	59942	Hotel StarA	13.04.19.	Tigar AD
Ž-1011/09	30.06.09.	59367	Brolly	30.06.19.	Tigar AD
Ž-1012/09	30.06.09.	59366	Maniera	30.06.19.	Tigar AD
Ž-1685/09	03.11.09.	60513	Stop&Drive	03.11.19.	Tigar AD
Ž-1686/09	03.11.09.	60514	S&D	03.11.19.	Tigar AD
Ž-795/11	30.05.11	-	Srbija na dlanu	-	Tigar AD
Međ.Zaštitni Zn.	03.07.97.	675 773	Tigar	20.05.17.	Tigar AD
SAD	24.10.78.	675 773A	Tigar	20.05.17.	Tigar Tyres
SAD	02.11.07.	1174089	Tigar Logo	15.08.12.	Tigar Americas Corp.
		77320619	Tigar	-	Tigar Americas Corp.
Međ. Zaštitn. Zn.	07.09.09.	1020263	Brolly	07.09.19.	Tigar AD
237003/1					
Međ. Zaštitn. Zn.	07.09.09.	1019318	Maniera	07.09.19.	Tigar AD
235877/1					
SAD	07.09.09.	3870299	Maniera	07.09.19.	Tigar AD
79075140					
SAD	07.09.09.	3906894	Brolly	07.09.19.	Tigar AD
79075638					
Kanada	25.05.90.	368832	Forester	25.05.15.	Tigar Obuća
Finska	20.11.85.	94345	Forester	20.11.15.	Tigar Obuća
Norveška	14.11.85.	123042	Forester	14.11.15.	Tigar Obuća
Švedska	26.07.85.	0197287	Forester	26.07.15.	Tigar Obuća
Velika Britanija	23.06.95.	2025055	Century	23.06.15.	Tigar Obuća
Velika Britanija	31.05.84.	1219898	Forester	31.05.15.	Tigar Obuća
Velika Britanija	23.06.95.	2025057	Forester	23.06.15.	Tigar Obuća

Osnovni zaštitni znak "stilizacija tigrove glave sa ćirilicom ili latinicom ispisanim logotipom "Tigar" (ćlan 17 Osnivaćkog akta). Izgled i sadržaj osnovnog zaštitnog znaka u nadležnosti su Upravnog odbora. Povezana preduzeća, u kontrolnom vlasništvu Tigra AD, mogu da koriste osnovni zaštitni znak.

U 2006. osnovni zaštitni znak zašćićen je kao zaštitni znak za teritoriju Republike Srbije za robu međunarodnih klasa 1, 7, 17, 20, 25 i 28, zatim kao poseban zaštitni znak samo za gume u klasi 12 i kao međunarodni zaštitni znak u 43 zemlje za iste klase i za klasu 12 (gume za vozila), sve na ime Tigra AD. Podneta je prijava za zašćitu osnovnog znaka i za klase 35, 39, 40 i 42, na ime Tigra a.d. Varijanta osnovnog zaštitnog znaka, «Tigar MH», zašćićena je u Srbiji za gume i preradu materijala (klase 12 i 40), na ime Tigar Tyres. Na osnovu Ugovora o prenosu prava iz žiga, koji su 2002. godine zaključili Tigar AD i MHPB, Tigar AD je u obavezi da prenese svoj osnovni zaštitni znak za unutrašnje i spoljašnje gume (klasa 12) isključivo na Tigar Tyres. Registracija prenosa izvršena je za Republiku Srbiju i za zemlje Madridskog aranžmana, preostao je prenos za SAD.

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

Tigar a.d. je pored podnošenja prijava za zaštitu 9 novih znakova na teritoriji Republike Srbije, u 2007. godini podneo i zahtev za teritorijalno proširenje važenja znaka 675773 Tigar za osam dodatnih zemalja, potpisnica Madridskog aranžmana, br. Prijave EX-I/397708101/CB. Takođe, Tigar a.d. je u 2007. godini podneo zahtev za zaštitu znaka Tigar na ime Tigar Americas Corporation u SAD za klase 7, 17, 25 i 35, broj prijave 77320619.

U 2008. godini otpočela je i registracija znakova kojima se obeležavaju proizvodi i proizvodne linije iz proizvodnog asortima korporacije Tigar.

U 2011. kod Zavoda za intelektualnu svojinu RS pokrenut je postupak za domaću registraciju žiga "Srbija na dlanu", u vlasništvu Tigar a.d., broj prijave Ž-795/11 od 30.05.2011.

Tigar Tehničkoj gumi je Rešenjem Zavoda za intelektualnu svojinu RS, br. P-2006/0071 od 12.04.2011. priznato pravo na patent za pronalazak pod nazivom "Postupak izrade rebrastog creva sa ojačanjem". Priznato pravo je u registar патената Zavoda upisano pod brojem 51610.

Tigar AD poseduje dva internet domena: www.tigar.com i www.tigar.co.rs.

Tigar Obuća poseduje pet novih domena: www.century-safety.com, www.century-safety.de, www.century-safety.fr, www.century-safety.es i www.century-safety.co.uk.

Tigar ne poseduje autorska prava niti prava emitovanja. Tigar koristi standardni softver sa odgovarajućim licencama, koje je pribavio od proizvođača ili distributera.

Prema članu 12, stav 3, Posebnog kolektivnog ugovora, zaposleni imaju pravo na naknadu za autorska prava, tehničke inovacije i unapređenje tehnoloških procesa proizvodnje. Visina naknade regulisana je posebnim ugovorom između zaposlenog i Tigra AD, u vidu uvećanja zarade zaposlenog. Takav ugovor predstavlja aneks pojedinačnog ugovora o radu, njegov sadržaj je poverljiv i zaključuje se na godinu dana.

Nikakve primedbe ni zahtevi nisu podneti Tigru, ili od strane Tigra, u vezi sa kršenjem prava intelektualne svojine.

6.5. INFORMACIONE TEHNOLOGIJE

IT funkcija je deo Tigra AD, koji se bavi obradom poslovnih podataka na centralnom host računaru za sve delove kompanije Tigar. Osnovni procesi u IT funkciji su:

- Razvoj aplikativnog softvera
- Instalacija programa
- Obuka korisnika za korišćenje programa i hardvera
- Logistička podrška korisnicima za obradu podataka
- Održavanje baza podataka
- Zaštita podataka
- Instalacija i održavanje hardvera i sistemskog softvera
- Administracija korisnika sistema i prava pristupa
- Zaštita lokalne mreže i antivirusna zaštita
- Obezbeđivanje i održavanje Internet i Intranet konekcija
- Unifikacija hardverske i softverske platforme u korporaciji.

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

Glavne odlike informacionog sistema korporacije Tigar a.d. su:

- **Sveobuhvatnost** - obuhvata kompletno poslovanje preduzeća od proizvodnih pogona, projektnog biroa, nabavke, magacina, prodaje, kadrovske službe, finansijske operative do knjigovodstva.
- **Podaci se unose samo jednom** - dokumenta se unose isključivo na mestima na kojima sami podaci nastaju; redundantnost podataka je svedena na najmanju moguću meru; jednom unet podatak koriste svi delovi sistema.
- **Najviši stepen sigurnosti** - sigurnost sistema je pod potpunom kontrolom administratora:
  - sistem zaštite podataka na tri nivoa:
    - zaštita od neovlašćenog ulaska u sistem,
    - zaštita od neovlašćene upotrebe funkcija sistema,
    - zaštita podataka sistema od neovlašćenog pristupa,
    - korisnik vidi samo podatke za koji mu administrator sistema dozvoli pristup,
    - prava upita, modifikacije, brisanja i dodavanja slogova definisana su na nivou dokumenta,
    - centralizovana registracija korisnika i dodela prava korisnicima,
    - omogućeno kretanje između modula i programa bez odjavljivanja i prijavljivanja.
- **Multikompanijski sistem** - omogućava istovremeno praćenje poslovanja više preduzeća u okviru iste baze i konsolidaciju na nivou kompanije.
- **Multivalutni sistem** - omogućava unošenje i praćenje poslovnih transakcija u domaćoj i stranoj valuti.
- **Centralizovana kontrola šifrnika** - osnovne šifrnike (artikala, kupaca i dobavljača) može da popunjava više korisnika sistema, ali samo ovlašćeni korisnici imaju mogućnost overe i izmene novounetih šifara.
- **Integrisanost** - sve poslovne funkcije preduzeća integrisane su pomoću jedinstvene baze podataka; sistem generiše automatski veliki broj dokumenata, kao što su nalog za knjiženje u glavnoj knjizi, prijemni i otpremni dokumenti u skladištu i slično; svaki dokument može da se stornira bez obzira na stepen dalje obrade i lanca dokumenata koji su na osnovu njega generisani.
- **Otvorenost** - omogućava lako proširenje sistema i povezivanje sa drugim informacionim sistemima i Windows okruženjem.
- **Fleksibilnost** - mogućnost lakog prilagođavanja specifičnim potrebama svakog preduzeća na bazi velikog broja parametara koji se zadaju prilikom uvođenja sistema.
- **Modularnost** - pojedini moduli mogu da rade samostalno i kao deo integrisanog sistema.
- **Jednostavan i konzistentan korisnički interfejs** - omogućava brzu obuku korisnika i lak rad; fleksibilan sistem menija, grafički korisnički interfejs, i on-line context sensitive help.
- **Mogućnost obrade i čuvanja velike količine podataka** - obrada plata za preko 4.000 radnika.
- **Podrška velikog broja korisnika** - istovremeni rad više stotina interaktivnih korisnika.
- **Troslojna arhitektura** - korišćenjem savremenih internet tehnologija dobija se jednostavna administracija i mogućnost pristupa sistemu sa više lokacija.

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

6.6. DRUŠTVENA ODGOVORNOST

Koncept društveno odgovornog poslovanja Tigra podrazumeva visok nivo odgovornosti prema zaposlenima i zajednici u kojoj stvara profit, uz socijalno odgovoran i etičan pristup u odnosu na sve društvene aktore.

Društveno odgovorno poslovanje(u daljem tekstu DOP), definisano strateškim dokumentima i Kodeksom korporativnog upravljanja, predstavlja integralni deo poslovne politike Tigra. U svojoj viziji, misiji i korporativnim vrednostima kompanija ima jasno definisan odnos prema zaposlenima, vlasnicima, životnoj sredini, kupcima, lokalnom okruženju i društvu u celini, što su ujedno i osnovni postulati izbalansiranog pristupa društveno odgovornom poslovanju.

Korporacija Tigar je kao predstavnik velikih kompanija dobitnik prvog nacionalnog priznanja za društveno odgovorno poslovanje u Srbiji za 2008. Jedinstvo etičkog poslovanja i odgovoran odnos prema životnoj sredini, sa jasno profilisanom politikom u odnosu na zaposlene, lokalnu, ali i širu društvenu zajednicu, uz visok respekt akcionara, potrošača i drugih zainteresovanih javnosti, prisutni su u svim segmentima poslovanja kompanije i u posmatranom periodu.

I tokom 2011. Tigar je nastojao da potvrdi svoju reputaciju društveno odgovorne kompanije, pored ostalog i učešćem na nacionalnom konkursu za unapređenje društveno odgovornog poslovanja, koji organizuje Privredna komora Srbije, kao i uključivanjem u pilot projekat sertifikacije društveno odgovornih kompanija. Nivo ulaganja u filantropske aktivnosti i u ovoj godini zadržao je 0,1 odsto od ukupnog prihoda kompanije.

Briga o zaposlenima jedan je od najvažnijih aspekata Tigrovog koncepta DOP-a. Poštujući načelo da su zdravlje i bezbednost zaposlenih na prvom mestu, za sve novoprimitljene radnike organizovane su obuke u cilju upoznavanja sa svim potencijalnim rizicima na radnom mestu. Za zaposlene na radnim mestima gde se to posebno zahteva organizovani su lekarski i specijalistički pregledi, a za zaposlene na novoj opremi i uređajima obezbeđivani su treninzi i obuke za rad na istim.

Kompanija je u partnerstvu sa PKS, povodom 28. aprila Svetskog dana zaštite i bezbednosti zaposlenih organizovala konferenciju *Bezbednost i zdravlje zaposlenih – investicija u budućnost*. Pokrenuta je i interna kampanja *Bez povreda na radnom mestu – zajednički cilj*, u nastojanju da se kroz interne kanale komuniciranja, list Tigar Info i oglasne table, utiče na smanjenje broja povreda na radu.

Kompanija je i ove godine omogućila radnicima – sportistima učestvovanje na sportskim takmičenjima. Na desetom HEMINS-u, sportskim susretima radnika hemije i nemetala Srbije, koji su ove godine održani u Kladovu, među 500 radnika i sportista iz 25 kompanija, bilo je i 56-oro učesnika iz kompanije Tigar. Zaposlenima je tokom godine obezbeđeno i besplatno korišćenje prostora za sport i rekreaciju u gradu, a tradicionalno su organizovani i preventivni rekreativni vikend odmori u RH centrima i banjama.

Tigar je decenijama unazad pouzdan partner lokalnoj i široj društvenoj zajednici. Trajno posvećena znanju i razvoju talenata, kompanija je nastavila sa praksom stipendiranja najboljih srednjoškolaca, a za najbolje učenike Gimnazije u Pirotu, tradicionalno su obezbeđene prigodne nagrade. Istovremeno, učenici generacija, ukoliko se opredele za neki od fakulteta koji je u skladu sa delatnošću i razvojem kompanije, automatski postaju Tigrovi stipendisti.

Jedan od primera dobre prakse je i podrška projektu međunarodne razmene srednjoškolaca *Lađa prijateljstva*.

Realizujući svoj koncept društvene odgovornosti **Tigar deo aktivnosti usmerava i ka licima sa invaliditetom, a posebno ka deci sa smetnjama u razvoju.**

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

Saradnja sa Poludevnim boravkom Sunce i ŠOSO Mladost produbljena je pokretanjem projekta „Da žive sa nama, a ne pored nas“, koji ima za cilj unapređenje socijalne inkluzije i uključivanje zaposlenih u volonterska druženja sa decom sa smetnjama u razvoju. Kompanija je u delu filantropskih aktivnosti podržala kupovinu opreme i očiglednih sredstava za opremanje Montessori kabineta, koji olakšava deci sa različitim smetnjama u razvoju i različitim vidovima deformiteta u školi Mladost, praćenje nastave.

U 2011. godini kompanija je inicirala pokretanje radio emisije, *Tražim pravo na pravo* na lokalnom radiju. Ovaj projekat realizovan je sa ciljem da doprinese bržoj i lakšoj integraciji osoba sa invaliditetom u društvene tokove i svakodnevni život, odnosno socijalnoj inkluziji.

U posmatranom periodu kompanija je podržala i nastup učenika-sprotista sa smetnjama u razvoju iz škole Mladost, na *Letnjim specijalnim olimpijskim igrama* u Atini.

U nastojanju da podstakne mlade stručnjake, arhitekte i dizajnere da razmišljaju na ekološki način prilikom osmišljavanja životnog prostora, stambenih, poslovnih, javnih ili zelenih površina, kompanija je zajedno sa magazinom *Kuća Stil* realizovala **konkurs za mlade arhitekte "Ekologičan dizajn"**.

Kompanija je pomogla i realizaciju lokalnih ekoloških akcija u okviru kampanje *Očistimo Srbiju*, koje su u Pirotu i okolini organizovane povodom 5. juna Svetskog dana zaštite životne sredine, a priključila se i globalnoj kampanji obeležavanja 22. septembra, Evropskog dana bez automobilske dima. Kompanija je uključivanjem u ovu kampanju potvrdila i vlastite napore i nastojanja u očuvanju životne sredine, promovisanju zdravog načina života, kao i motivisanju ne samo zaposlenih, već i građana da se uključe u lokalni život i budu odgovorniji prema svojoj okolini i deluju preventivno na svoje zdravlje.

U cilju unapređenja opštih uslova i stvaranja povoljnije klime za realizaciju zdravog koncepta života i bavljenje sportom, kompanija je pomogla izgradnju skijališta na Staroj planini, nadomak hotela Star A, čime su unapređeni uslovi za turizam u ovom delu Srbije. Tigar je pomogao i organizovanje letnjih sportskih škola, poput škole Open fun football, koja je okupila 200 dece, uzrasta od 7 do 11 godina sa teritorije pirotskog okruga.

Tigar je i u 2011. godini **podržao realizaciju Sajma knjiga** u Pirotu, kao i **Beogradske internacionalne igre** – BIG 2011, koje su okupile više od 350 studenata- stipendista sa 18 univerziteta iz 12 zemalja i oko 400 studenata Univerziteta u Beogradu.

U cilju daljeg afirmisanja društveno odgovornog poslovanja Tigar je kao transparentna kompanija organizovao i posete nevladinih organizacija iz Bugarske i Pirota, studenata Američkog koledža u Blagojevgradu, a učestvovala je i u projektu Američke privredne komore „Upoznaj biznis iz prve ruke“, predstavivši svoj koncept poslovanja i podelivši svoju dobru praksu sa pedesetak diplomaca Univerziteta u Beogradu.

Kompanija se uključila u program „Certifikacija društveno odgovornih kompanija u Srbiji“ Nacionalne alijanse za ekonomski lokalni razvoj, Smart kolektiva i Balkanskog fonda za lokalne inicijative. Predstavnici kompanije su predstavili Tigrovu praksu korporativnog upravljanja na konferenciji „Ko su društveno odgovorne kompanije u Srbiji“, u organizaciji NALED-a. Tigar uzima aktivno učešće i u radu Savet Privredne komore Srbije za društvenu odgovornost, koji ima za cilj afirmaciju i dalji razvoj društveno odgovornog poslovanja, kroz uvođenje standarada ISO 26000, i približavanje ovog koncepta pre svega korporativnom segmentu, ali i široj javnosti u Srbiji.

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

NAGRADE I PRIZNANJA

NAGRADA ZA NAJBOLJI KORPORATIVNI BREND U 2005. GODINI

U okviru akcije *Najbolje robne marke Srbije*, koja je 2005. godine drugi put organizovana pod pokroviteljstvom Ministarstva za trgovinu, turizam i usluge, Privredne komore Srbije i dnevnog lista *Pregled*, **Korporaciji Tigar a.d. dodeljena je glavna nagrada za najbolji korporativni brend** u svim robnim grupama u našoj zemlji. U obrazloženju žirija navedeno je da je korporacija Tigar jedno od najuspešnijih preduzeća u Srbiji, sa jasnom strategijom i perspektivama razvoja, čiji se proizvodi i usluge u uslovima oštre konkurencije i tranzicije uspešno nose sa stranim konkurentima.

NACIONALNA NAGRADA ZA POSLOVNU IZVRSNOST OSKAR KVALITETA ZA 2005. GODINU

U Privrednoj komori Srbije Tigar je proglašen **apsolutnim pobednikom za 2005. godinu u kategoriji velikih preduzeća u okviru Nacionalne nagrade za poslovnu izvrsnost OSKAR KVALITETA**. *Oskar kvaliteta* je nacionalna nagrada za poslovnu izvrsnost koja se dodeljuje profitnim i neprofitnim organizacijama, kao nezavisna i neutralna nagrada za vrhunske rezultate postignute na unapređenju i razvoju kvaliteta u zemlji. Nagradu je dodelio žiri sastavljen od predstavnika državnih, naučnih i stručnih institucija, na osnovu ocene Ocenjivačkog tima biranog sa liste registrovanih ocenjivača za poslovnu izvrsnost po FQCE modelu.

POSLOVNI ČOVEK GODINE 2005.

Žiri Kluba privrednih novinara iz 12 redakcija odlučio je da tradicionalno priznanje **Poslovni čovek za 2005. godinu** dodeli generalnom direktoru Korporacije Tigar Draganu Nikoliću, za oblast proizvodnje. U obrazloženju žirija je navedeno da je priznanje Draganu Nikoliću dodeljeno za natprosečne proizvodne rezultate korporacije Tigar ostvarene u 2005. godini.

TIGAR LIDER DRUŠTVENO ODGOVORNOG POSLOVANJA ZA 2008. GODINU

Tigar je proglašen korporativno najodgovornijom kompanijom u Srbiji za 2008. godinu, u okviru projekta Privredne komore Srbije *Uspostavljanje društvene odgovornosti preduzeća u jugoistočnoj Evropi*. Tigrov koncept društvene odgovornosti definisan je vizijom i misijom, kao i osnovnim korporacijskim vrednostima, zagarantovan je Kodeksom korporativnog upravljanja i predstavlja integralni deo poslovne politike kompanije. Izbor korporativno najodgovornijih kompanija obuhvatio je 400 najuspešnijih preduzeća u Srbiji. Akciju je podržalo Ministarstvo za ekonomsku saradnju i razvoj Savezne republike Nemačke i nemačka organizacija InWent iz Kelna.

PLAKETA ZA CENTURY, 2009. GODINE

U okviru akcije *Najbolje iz Srbije*, prilikom izbora najboljih domaćih brendova u 2009, brendu Century dodeljena je **plaketa u kategoriji Robni brend/trajna potrošna dobra**.

Zaštitna gumena obuća Century postala je deo proizvodnog portfolia Tigra nakon što je kompanija 2008. godine preuzela Century diviziju britanskog proizvođača Hunter, zajedno sa brendovima Century, Forester i Firefighter.

NAGRADA BIZNIS PARTNER 2009. GODINE

Kompanija Tigar je u 2009. godini proglašena **Biznis partnerom** u okviru akcije koja ima za cilj promociju najboljih preduzeća i institucija koje se u svom poslovanju rukovode visokim profesionalnim i etičkim standardima.

Tigar je 1999. godine, prvi put postao laureat ovog prestižnog poslovnog, stručnog i javnog priznanja.

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

PRVA NACIONALNA NAGRADA ZA TRANSPARENTNOST, 2010. GODINE

Kompaniji Tigar dodeljena je **prva nacionalna nagrada za razvoj odnosa sa investitorima** Beogradske berze. Komisija koja je odlučivala o nagradi imala je u vidu kriterijume kao što su transparentnost i saopštavanje informacija bitnih za odlučivanje investitora, komunikacijska strategija i otvorenost za investitore. Osnov za dobijanje prve nacionalne nagrade za razvoj odnos sa investitorima bili su kvalitet, blagovremenost i sveobuhvatnost poslovnih i finansijskih izveštaja, planova i prezentacija poslovanja.

NAGRADA ZA UVOĐENJE BRENDA MANIERA, 2010. GODINE

Modne gumene čizme *Maniera* dobitnik su plakete u kategoriji **Najuspešnije uvođenje novog brenda**, u okviru akcije *Najbolje iz Srbije*. Na ovaj način je još jednom potvrđeno da je kompanija Tigar, koja je vodeći evropski proizvođač zaštitnog programa, lansiranjem modne kolekcije *Maniera* postala i domaći modni trendsetter.

SLOBODNA ZONA PIROT DOBITNIK PRVE NAGRADE, 2010. GODINE

Slobodna zona Pirot, koja posluje u sastavu kompanije Tigar, je **dobitnik prve nagrade Najbolje iz Srbije** u okviru kategorije Sektor usluga – mala i srednja preduzeća u 2010. godini. Osnovni kriterijum je pored tržišno-finansijskih pokazatelja bilo i zadovoljstvo potrošača i poslovnih partnera.

JUBILARNA PLAKETA PKS, 2010. GODINE

Za rezultate u proizvodnji i ukupan doprinos razvoju i unapređenju privrede Republike Srbije u 2010. godini, Dragan Nikolić, predsednik korporacije Tigar, **dobitnik je jubilarne plakete Privredne komore Srbije**.

PLANETA BIZNIS, 2011.

Predsedniku kompanije Draganu Nikoliću ugledni ekonomski listovi Magazin Biznis i Ekonometar dodelili su nagradu Planeta Biznis za uspešno višegodišnje upravljanje kompanijom, koja se takmiči sa najvećim svetskim brendovima.

PRIZNANJE BIZNIS DAMA U 2011.

Izvršnom direktoru za korporativno upravljanje Jeleni Petković Klub privrednih novinara Srbije uručio je tradicionalno priznanje *Biznis dama godine*. Prestižna nagrada je još jedna potvrda da bez jakog realnog sektora nema jake nacionalne ekonomije.

TREĆI PUT – NAJBOLJE IZ SRBIJE U 2011.

Slobodna zona je po treći put dobila nagradu za najbolje malo i srednje preduzeće u oblasti usluga, u okviru akcije Privredne komore Srbije - "Najbolje iz Srbije".

6.7. KORPORATIVNO UPRAVLJANJE

U posmatranom periodu poštovani si zakonski propisi, propisi definisani od strane Komisije za hartije od vrednosti i Berze, kao i Osnivački akt, Kodeks korporativnog upravljanja i ostala interna akta. Sednice Skupštine akcionara, Upravnog i Nadzornog odbora sazivane su i održavane u skladu sa regulativom. U 2010. godini održana je redovna sednica Skupštine akcionara. Sednice UO održane su po potrebi. Kompanija je poštovala svoje obaveze iz oblasti eksternog publikovanja izveštaja o rezultatima poslovanja, izjavama o planu i bitnim događajima, koji su obavezno publikovani na sajtu korporacije na srpskom i engleskom jeziku. Sa IFC-ijem i eksternim konsultantom nastavljen je rad na projektu poboljšanja korporativnog upravljanja u okviru Tigra a.d.

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

7. UPRAVLJANJE

Sistem upravljanja ostao je nepromenjen. Skupština akcionara bira Upravni odbor. Upravni odbor bira Izvršni odbor. Tekuće poslove upravljanja obavlja Izvršni odbor. Pored toga, postoji i tročlani Nadzorni odbor, koji kontroliše sve akte Tigra, razmatra stanje Tigrove imovine i dostavlja izveštaje akcionarima o tim i određenim drugim pitanjima. Na redovnoj Skupštini, 24. juna 2011. godine, izvršen je ponovni izbor članova Upravnog odbora.

Na dan 31. decembar 2011. sastav organa upravljanja bio je sledeći:

Upravni odbor

Članovi Upravnog odbora su:

Ime i prezime	Funkcija u Tigru, odnosno izvan Tigra
<i>Izvršni članovi:</i>	
Dragan Nikolić	predsednik IO / generalni direktor
Jelena Petković	izvršni direktor za podršku korporativnom upravljanju
Slobodan Sotirov	izvršni direktor za kvalitet
Miodrag Tančić	izvršni direktor za proizvodne procese
<i>Neizvršni članovi:</i>	
Vladimir Nikolić	generalni direktor Tigar Tyresa
Gordana Lazarević	pomoćnik ministra u Ministarstvu finansija
Jose Alexandre F. da Costa	savetnik generalnog direktora za pravna pitanja
<i>Nezavisni članovi:</i>	
Aleksej Misailović	direktor firme Adventis
Tihomir Nenadić	direktor firme Mayfield Management d.o.o, članice Fordgate Group, V. Britanija

Sa članovima Upravnog odbora može se stupiti u kontakt preko poslovne adrese Tigra: Nikole Pašića 213, 18300 Pirot, Republika Srbija. Za 2011. god. članovi Upravnog odbora primili su naknadu u ukupnom bruto iznosu od 7,872,148.00 RSD. Upravni odbor održao je 7 sednica.

Izvršni odbor

Struktura i sastav Izvršnog odbora nije menjana u odnosu na zadnji publikovani izveštaj.

Izvršni odbor čine sledeći članovi:

Ime i prezime	Položaj u Tigru
Dragan Nikolić	generalni direktor
Jelena Petković	ID za podršku korporativnom upravljanju
Đorđe Džunić	ID za finansije
Miodrag Tančić	ID za proizvodnju
Slobodan Sotirov	ID za kvalitet
Branislav Mitrović	ID za IT i investicije
Milivoje Nikolić	ID za kadrove

**IZVEŠTAJ O POSLOVANJU
ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.**

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

Sa članovima Izvršnog odbora može se stupiti u kontakt preko poslovne adrese Tigra: Nikole Pašića 213, 18300 Piroć, Republika Srbija.

U 2011. Izvršni odbor održao je 15 sednica, na kojima su razmatrana izvršenja Poslovnog plana za svaki mesec, kao i druga pitanja od značaja za poslovanje.

Članovi Izvršnog odbora ne primaju posebne naknade u svojstvu članova Izvršnog odbora.

Ne postoje ugovori o vršenju usluga između Tigra i/ili njegovih zavisnih preduzeća i članova Izvršnog odbora, koji predviđaju bilo kakve benefite nakon prestanka članstva u Izvršnom odboru.

Nadzorni odbor

Članovi Nadzornog odbora su:

Ime i prezime	Funkcija u Nadzornom odboru	Osnovna funkcija izvan Tigra
Mr Milivoje Cvetanović	Predsednik	nezavisni konsultant u oblasti računovodstva
Dr Milić Radović	Član	redovni profesor Fakulteta organizacionih nauka Univerziteta u Beogradu
Dragan Milosavljević	Član	Ministarstvo finansija, Uprava za trezor, Beograd

Sa članovima Nadzornog odbora može se stupiti u kontakt preko poslovne adrese Tigra: Nikole Pašića 213, 18300 Piroć, Republika Srbija.

Za 2011. godine članovi Nadzornog odbora primili su naknade u ukupnom bruto iznosu od 585,577.00 RSD.

**IZVEŠTAJ O POSLOVANJU
ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.**

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

8. NAJZNAČAJNIJI POSLOVI SA POVEZANIM LICIMA U 2011. GODINI

Nakon pripajanja Tigar Trade matičnom preduzeću Tigar a.d , Tigar a.d. je preuzeo poslove prodaje i nabavke na domaćem i inostranom tržištu za zavisna preduzeća, kao i poslove logistike i poslove marketinga. Marža sa kojom Tigar a.d. obavlja ove poslove u nivou je uobičajnih veletrgovačkih marži, što je posebno važno sa aspekta transfernih cena. Tigar a.d. obavlja za zavisna preduzeća i računovodstvene, finansijske, poslove izrade poslovnih i finansijskih planova i budžeta, pravne, poslove vezane za zaposlene i njihov status, kao i ostale administrativne poslove na osnovu godišnjih ugovora. Kao ekskluzivni dobavljač Tigar a.d. nabavlja potrebne sirovine i materijale i za finansiranje eksternih dobavljača i eksterno se zadužuje kod banaka i na finansijskom tržištu za potrebe finansiranja obrtnog kapitala. S obzirom na to da su centralni energetske kapaciteti na lokaciji Tigar 3 u vlasništvu Tigra a.d, Tigar a.d. isporučuje energente zavisnim preduzećima. Tigar a.d. je u 2011. preuzeo u vlasništvo staru lokaciju obuće koja se nalazi u stambenom delu Pirota, s obzirom na to da ona od 2008. kada su pušteni u rad novi pogoni Tigar Obuće na lokaciji Tigar 3, nema nikakvu funkcionalnu ulogu za program obuće, a imajući u vidu da lokacija nije prilagođena ni proizvodnim ni poslovima logistike, preuzimanje je izvršeno sa ciljem dalje prodaje. U 2011. Tigar je vodio pregovore za preduzeće Slobodna zona sa Tigar Tyresom i njegovim osnivačem i ostvario kapitalnu dobit u visini knjigovodstvene vrednosti. Tigar vrši konsolidaciju rezultata svih zavisnih preduzeća, a kod JV Tigar Europe konsoliduje 50% rezultata poporcionalno učešću u kapitalu tog preduzeća.

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

9. ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ

Imajući u vidu značaj povećanja obima proizvodnje i realizacije za ukupan uspeh programa obuće, prioritet u razvojnim planovima dat je razvoju proizvoda za OFF TAKE kupce, kako postojeće, tako i nove. U 2011. intenzivno se radilo na razvoju sopstvenih brendova u delu vatrogasne i ostale zaštitne obuće, razvoju programa zaštitne, poljoprivredne i obuće za opšte namene u specijalnoj dipping tehnologiji. U delu programa sportske obuće, razvijen je novi brend Cachia, novi modeli iz kolekcije Maniera Sport kao i dečjeg programa. Paralelno sa uvođenjem novih grupa proizvoda, uveden je veliki broj novih alternativnih materijala. U fabrici obuće u toku 2011. godine komercijalizovana su 73 nova proizvoda, a 49 je na kraju godine bilo u postupku odobrenja od strane kupaca. Uvedeno je 48 novih i 56 alternativnih materijala.

U Tehničkoj gumi nastavljeno je sa razvojem proizvoda, najvećim delom po konkretnim zahtevima kupaca. Nastavljene su i pripreme za uvođenje novih proizvoda na novonabavljenoj i rekonstruisanoj liniji za izradu dvokomponentnih i termoplastičnih profila, čime je stvorena industrijska osnova za realizaciju poslova velike vrednosti u izvozu i na domaćem tržištu u segmentu industrije, uključujući posebno auto-industriju i građevinarstvo. U toku 2011. komercijalizovano je 61 novih proizvoda, 14 modela je bilo u fazi verifikacije i 27 u fazi sertifikacije. 10 novih i 27 alternativnih materijala. Kupovinom brendova iz grupe Bilgutex, stvoreni su uslovi za proizvodnju sledećih grupa proizvoda od gumenog granulata: Bilgusafe – ploče za dečija igrališta, Bilgusand – peščanici, Bilgusign bases – postolja za znakove, Bilgubollards – stubići, Bilgulane – gumena mata, Bilguwell goods - proizvodi ostale namene. Ovi proizvodi sertifikovani su u skladu sa zahtevima EU, čime je stvorena solidna baza za dalji razvoj i na osnovu zahteva kupaca, ali i na osnovu sopstvenih sagledavanja zahteva tržišta.

U programu hemijskih proizvoda razvojni procesi definisani su u skladu sa informacijama sa tržišta, kontaktima sa proizvođačima sirovina i važećom regulativom, gde su najvažnije REACH regulativa br. 2006/1907 iz 2007, direktiva 1999/13/EC iz 1999. i 2004/42/EC, od 21. aprila 2004, kao i regulativama u pripremi. Imajući u vidu navedene regulative i opšte trendove razvoja premaza i lepila, fabrika je u toku 2011. nastavila da razvija alternative za svoje najznačajnije proizvode.

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

10. PREDNOSTI I RIZICI

10.1 PREDNOSTI

Vodeći proizvođač proizvoda od gume u regionu

Tigar je vodeći proizvođač proizvoda od gume, izuzimajući proizvodnju pneumatika, u regionu bivše Jugoslavije. Proizvodni program Tigra čine proizvodnja gumene obuće, proizvodnja gumeno-tehničke robe, kao i proizvodnja hemijskih proizvoda. Proizvodni pogoni su locirani na jednoj industrijskoj lokaciji, što omogućava jaku sinergiju između njih. Određene grupe proizvoda iz jednog proizvodnog programa su poluproizvodi za drugi proizvodni program. Pored industrijskih kapaciteta, Tigar ima razvijenu nacionalnu prodajnu mrežu za prodaju proizvoda iz svog proizvodnog programa, kao i komplementarne proizvode drugih proizvođača, uključujući gume i delove za automobile.

Komparativne prednosti lokacije

Proizvodi pogoni Tigra smešteni su u Pirotu, na jugoistoku Srbije. Geografska lokacija pruža strateške prednosti i veliki broj alternativa za distribuciju proizvoda. Dodatna prednost je blizina granica zemalja iz okruženja. Tigar je udaljen 600 km od luke Bar u Crnoj Gori, 380 km od Luke Solun u Grčkoj i 480 km od luke Varna u Bugarskoj, što pruža mogućnosti za kombinovani transport, uključujući prekomorski transport preko Jadranskog, Sredozemnog i Crnog mora. Strateška lokacija dobijaće dalje na značaju u procesu ekonomskog povezivanja zemalja iz regiona, koje uključuje ukidanje carinskih barijera i stvara zajedničko tržište od 55 miliona ljudi.

Brendovi

Tigar brend ima dominantnu poziciju na tržištu Srbije i u regionu. Kroz međunarodne akvizicije Tigar je stekao vlasništvo nad brendovima za proizvodnju zaštitne obuće i gotove proizvode od gumenog reciklata, Century i Bilgutex. U 2009. i 2010. razvijena su dva nova proizvodna brenda i to Maniera, za program modne obuće i Brolly, za dečiju obuću. U postupku osvajanja su novi privatni brendovi za program sportske gumene obuće. U programu HP postoji više privatnih brendova, koji su u vlasništvu Tigra i nose predznak Tigar. Na domaćem tržištu razvijena su dva nova prodajna lanca STOP & DRIVE i Bottega, koji su postali prepoznatljiviji brendovi, što sve značajno doprinosi prepoznatljivosti Tigra na domaćem tržištu. Strategija u narednih pet godina bazirana je na konstantnom jačanju brendova u vlasništvu Tigra i na domaćem i na međunarodnom tržištu, sa krajnjim ciljem izjednačavanja prihoda od prodaje proizvoda pod sopstvenim brendovima sa brendovima koji su vlasništvo drugih kupaca.

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

Geografska diversifikacija prodaje

Zadržavajući svoju lidersku poziciju na domaćem tržištu Tigar je u 2011. ostvario konsolidovani ukupan prihod u stranoj valuti od 2,446 milijardi od čega 84% na tržištu zemalja Zapadne Evrope, 13 na tržištu regiona, centralne i istočne Evrope i 3 % na prekomorskim i ostalim tržištima. Što se tiče izvoza iz Srbije iz naredne tabele se vidi da je najveći izvoz ostvaren u programu obuće i to na tržištu zemalja EU.

2011, u hiljadama dinara	Obuća	Tehnička guma	Hemijski proizvodi	Total	Porcentualno učešće
Evropska Unija	1,206,687	49,775	22,757	1,279,219	85%
Region Balkana	122,066	19,428	1,732	143,226	10%
Rusija i bivše sovjetske zemlje	846	31,649	3,661	36,156	2%
SAD i Kanada	10,120	0	0	10,120	1%
Ostale zemlje	13,310	5,853	15,172	34,335	2%
Total	1,353,029	106,705	43,322	1,503,056	100%
Zemlje Zapadne Evrope, u hiljadama dinara	Obuća	Tehnička guma	Hemijski proizvodi	Total	Porcentualno učešće
Finska	352,101	0	0	352,101	29%
Italija	257,092	2,100	0	259,192	21%
Danska	207,708	2,263	0	209,971	17%
Švedska	104,270	40,043	0	144,313	12%
Velika Britanija	136,504	0	0	136,504	11%
Francuska	95,651	4,514	0	100,165	8%
Nemačka	13,666	0	0	13,666	1%
Belgija	9,059	0	0	9,059	1%
Holandija	0	30	0	30	0%
Total	1,176,051	48,950	0	1,225,002	82%
Zemlje Istočne Evrope, u hiljadama dinara	Obuća	Tehnička guma	Hemijski proizvodi	Total	Porcentualno učešće
Bosna i Hercegovina	72,100	629	0	72,729	37%
Makedonija	20,530	15,519	1,732	37,781	19%
Bugarska	3,577	252	14,407	18,236	9%
Crna Gora	12,800	1,998	0	14,798	7%
Slovenija	13,799	547	0	14,346	7%
Kosovo	10,005	1,232	0	11,238	6%
Poljska	16	25	8,350	8,391	4%
Hrvatska	6,631	49	0	6,680	3%
Mađarska	6,045	0	0	6,045	3%
Grčka	5,344	0	0	5,344	3%
Češka	1,844	0	0	1,844	1%
Litvanija	10	0	0	10	0%
Total	152,702	20,252	24,489	197,443	13%
Ostale zemlje, u hiljadama dinara	Obuća	Tehnička guma	Hemijski proizvodi	Total	Porcentualno učešće
Rusija i bivše sovjetske zemlje	846	31,649	3,661	36,156	45%
Južnoafrička republika	0	0	15,172	15,172	19%
Hong Kong	10,721	0	0	10,721	13%
SAD i Kanada	10,120	0	0	10,120	13%
Egipat	0	5,853	0	5,853	7%
Japan	2,589	0	0	2,589	3%
Total	24,276	37,503	18,833	80,612	5%

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

Kombinacija nižih cena iz okruženja i proizvodnje visokih performansi

Pirot, odnosno Srbija, gde su locirani proizvodni pogoni Tigra je vrlo atraktivno okruženje za uspostavljanje i razvoj posla. Porez na dobit je 10%, a postoje i druge vrste stimulativnih mera. Dodatna prednost je to što je Tigar većinski vlasnik Slobodne Zone Pirot, koja pruža posebne carinske i poreske pogodnosti za kompanije koje posluju u njenom režimu. Deo proizvodnih pogona proizvođača guma Tigar Tyresa, takođe radi u režimu zone i koristi njene prednosti. Pored navedenih carinskih i poreskih olakšica region pruža još i prednosti u delu cena energije, što ima pozitivan uticaj na konkurentnost kompanije i sposobnost da ponudi vrhunski proizvod po konkurentnoj ceni.

Pored prihvatljivih troškova okruženja, u kojima kompanija posluje, veliki je značaj visoko obrazovanog kadra kojim raspolaže, kako u delu tehnologija i industrijskih aktivnosti, tako i ostalim oblastima, što omogućava da se zadrži i jača svoju poziciju na tržištu i ostane atraktivna za različite vrste strateškog partnerstva sa međunarodno prepoznatljivim kompanijama. Kompanija konstantno ulaže u stručno usavršavanje i obuku svojih zaposlenih, kojih ima blizu dve hiljade. U cilju povećanja proizvodne efikasnosti, kao i kapaciteta, kompanija je investirala i planira dalje da investira u nadgradnju svojih proizvodnih pogona. Tigrove fabrike poseduju sertifikate kvaliteta. Tigar je vlasnik više vrhunskih tehnologija, uključujući dipping tehnologiju za proizvodnju zaštitne i ostale gumene obuće, koja garantuje najviši kvalitet.

Vodeća nacionalna servisna mreža

Tigar je počeo da razvija svoju prodajnu mrežu početkom sedamdesetih. Kao rezultat svih prethodnih ulaganja Tigar je danas vlasnik najveće nacionalne servisne mreže za gume i prateće delove za automobile. 2004. godine Kompanija je započela proces kompletne rekonstrukcije i modernizacije prodajne mreže, kroz proces gašenja neprofitabilnih objekata i razvoj novih profitabilnih servisnih centara. U periodu pre modernizacije Kompanija je imala 80 prodajnih objekata. Prodajna mreža danas obuhvata 18 servisna centra za prodaju guma i delova za automobile i pružanje usluga lakog servisa, 4 mobilne servisne jedinice i 25 prodajna objekta, uključujući i lanac specijalizovanih prodavnica za prodaju obuće Bottega. Kompanija koristi prodajnu mrežu za prodaju svojih proizvoda, ali i roba drugih proizvođača, poštujući princip multiproduct - multibrend strategije.

Dugogodišnje iskustvo u saradnji sa međunarodnim strateškim partnerima

Tigar više od 30 godina ima partnerski odnos sa američkim Goodrichem. Nakon preuzimanja Goodricha od strane Michelina, Michelin je u periodu početka devedestih do 2010. godine, znači skoro dvadeset godina bio strateški partner Tigra u programu guma. S obzirom na to da je evropski lider u programu obuće, ne postoje uslovi za strateško partnerstvo u ovom programu, gde je realno moguće da Tigar, kroz akvizicije stekne vlasništvo nad nekim od preostalih evropskih proizvođača, ili da samostalno, odnosno sa drugim partnerima organizuje proizvodnju van granica Srbije. U delu tehničke gume postoje mogućnosti za strateška partnerstva, gde je najizvesnije partnerstvo u delu proizvodnje gumenih delova za automobile sa španskom firmom Kaulfil, koja je vodeći evropski proizvođač u ovoj oblasti. Strateška partnerstva moguća su i kod novih ekoloških projekata. posebno ukoliko je to osnovna delatnost potencijalnih partnera.

Od 2001. godine Tigar je zaključio više značajnih aranžmana sa međunarodnim finansijskim organizacijama. Prvi aranžman za obrtni kapital zaključen je sa EBRD 2001. godine, 2002. godine IFC je odobrio investicioni kredit zajedničkoj firmi sa Michelinom, Tigar MH, gde je bio i vlasnički prisutan sa 10% kapitala, sve do 2006. godine. 2008. godine, kroz aranžman sa DEG-om stvoreni su uslovi da fabrika obuće postane evropski proizvođač broj jedan, u roku od dve godine, od puštanja u rad nove fabrike.

U toku 2010. realizovane su aktivnosti na uspostavljanju strateških partnerstava, pre svega u programu tehničke gume, u delu gumenih delova za automobile i presovanih proizvoda.

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

10.2. RIZICI

Tigar je suočen i sa većim brojem rizika koji potencijalno mogu da ugroze poslovanje, poslovni rezultat, finansijsku poziciju i poslovnu perspektivu. Kompanija ne može uticati na moguće faktore rizika, kao što su ekonomska ili politička nestabilnost, pogoršanje ekonomske situacije u zemlji, visoka inflacija, mogućnost obezbeđenja neophodnog kapitala, koji je potreban za poslovanje, promene u kamatnim stopama i kursu nacionalne valute, koje mogu ugroziti njenu sposobnost da realizuje strateške ciljeve. Tigar posluje na tržištu sa vrlo jakom konkurencijom i zbog različitih faktora rizika može da izgubi deo tržišta i da, kao i svi njegovi konkurenti, uđe u poslovanje sa gubitkom, ako ne bude mogao da ispunjava zahteve kupaca i da bude dovoljno konkurentan

Tigar je takođe suočen sa rizicima vezanim za zakonsku regulativu, posebno zbog velikih promena propisa u postupku prilagođavanja propisima EU.

Kao akcionarsko društvo, Tigar zavisi od kretanja na tržištu kapitala i zavisno od strukture vlasništva, uvek postoji mogućnost promene strategije i politike kompanije.

Valutni rizik

Zvanični finansijski izveštaji izraženi su dinarima. Značajan deo biznisa vezan je za strane valute u delu prodaje, nabavke, vlasništva nad sredstvima preduzeća u inostranstvu i kreditima indeksiranim u stranoj valuti, tako da je veliki broj pozicija u bilansima de facto dinarska protivvrednost sredstava prihoda, troškova i obaveza izraženih u stranoj valuti. Prihodi i troškovi u stranoj valuti, u toku godine, pretvaraju se u dinare, prema kursu na dan kada je transakcija realizovana, tako da značajno zavise od kretanja kursa. Na kraju godine sve obaveze i potraživanja indeksirana u stranoj valuti iskazuju se dinarski prema kursu na dan, što značajno utiče na kategorije bilansa stanja. Realno, nema efektivne zaštite od valutnog rizika, posebno na relaciji dinar – evro.

Rizik vezan za inflaciju, obezbeđenje kapitala i troškove pozajmljenog kapitala

Inflacija je u 2011 . godini iznosila 7 %. NB se opredelila da su joj ciljevi niska inflacija i rukovodeći kurs. Projektovanu inflaciju najviše ugrožavaju prevelika javna i privatna potrošnja, cenovni skokovi i veliki rast kontrolisanih cena. Što se tiče kursa, Srbija vodi politiku rukovođenog kursa, što je neki kompromis između fiksnog i fleksibilnog kursa. Monetarna vlast utiče na kurs dinara intervencijama, utvrđujući margine mogućih oscilacija na osnovu ponude i tražnje deviza, stanja platnog bilansa i razlike između domaće i inostrane inflacije. NB nije proglasila koja je to visina kursa, koji je spremna da brani, ' projektovani kurs ', već da samo sprečava dnevne oscilacije, što je promena od 2-3 % u toku dana. Osnovno je pitanje šta se dobija kad NB interveniše. NB ne može da utiče na realne fakture koji depresiraju kurs. Devizne rezerve jesu još uvek relativno visoke, ali treba imati u vidu obaveze prema poslovnim bankama za staru deviznu štednju, obaveze prema inostranstvu i sl. Samo u 2010. je prodato 2,4 milijarde da bi se sprečile velike oscilacije kursa. U periodu od oktobra 2008. do oktobra 2010. potrošeno je 4 milijarde za očuvanje kursa. Kad NB proda devize povlače se dinari iz optičaja, što je jedna od restriktivnijih mera monetarne politike. Zbog velikih oscilacija de facto nema efikasnih mera zaštite od valutnog rizika.

U narednom periodu biće nastavljena zamena kratkoročnih izvora finansiranja dugoročnim, zbog povoljnijih rokova vraćanja, ali će i dalje postojati potreba za kratkoročnim izvorima. Visok rast prodaje i proizvodnje, značajno povećava potrebe za trajnim obrtnim kapitalom koje ne mogu da se finansiraju iz tekućeg keša, već zahtevaju uzimanje dodatnih kredita. Planom je predviđeno dugoročno zaduživanje za potrebe refinansiranja i finansiranja proizvodnje i prodaje do nivoa od 22,6 miliona na koji način bi se isplatili kratkoročni krediti i zaustavio proces izdavanja kratkoročnih obveznica. Posebne pogodnosti ovakvog zaduživanja su dužina roka vraćanja, dužina grejs perioda, povoljna kamatna stopa, što značajno olakšava poziciju u delu kolaterala. Nastaviće se sa praksom apliciranja

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

za fondove EU, a za projekat reciklaže tražiće se adekvatan dugoročni investicioni kredit. Politika finansiranja u planskom periodu predviđa da se nijedan investicioni projekat ne pokreće dok ne bude zatvorena odgovarajuća politika investicionog finansiranja, što za posledicu može imati odlaganje, ili u krajnjem slučaju, odustajanje od određenog broja planiranih investicionih projekata, što bi sigurno imalo negativan uticaj na poslovanje. Za finansiranje investicija planirano je dodatno dugoročno zaduženje u formi kredita ili dugoročnih obveznica do 5 miliona evra. S obzirom na promene regulative nije realno očekivati da se dodatna sredstva za finansiranje investicija i razvoja finansiraju kroz izdavanje vlasničkih hartija.

Rizik vezan za gumarsku industriju

Gumarski biznis, po svojoj prirodi, povezan je sa velikim brojem operativnih rizika. Tigar je suočen sa jakom konkurencijom u srednjem i nižem segmentu u programu obuće, rastom cena repromaterijala, posebno prirodnog kaučuka i tekstila proizvedenih od pamuka, koji uslovljava stalni rast cena gotovih proizvoda, kao i činjenicom da u programu proizvodnje gotovih proizvoda od gumenog reciklata Tigar još uvek nema sopstvene kapacitete za proizvodnju gumenog granulata, gde je najvećim delom zavistan od uvoza. Radi odbrane od ključnih rizika iz ove grupe, proizvodnja se orijentiše prema primijum i višem srednjem segmentu, gde je konkurencija manja. Na planu smanjenja rizika vezanih za rast cena repromaterijala preduzimaju se promene tehnologije, svuda gde to ne utiče na kvalitet gotovog proizvoda.

Rizik vezan za korišćenje kapaciteta

Kapaciteti fabrike obuće dovoljni su za ostvarenje planiranog rasta . U narednom petogodišnjem periodu nisu potrebna veća ulaganja u rast kapaciteta. Potrebna ulaganja svode se na određene rekonstrukcije opreme, u cilju podizanja produktivnosti i kvaliteta, kao i na izradu alata i kalupa potrebnih za nove modele obuće. U programu Tehničke gume, montaža dve linije za proizvodnju EPDM i termoplastičnih profila pomerena je iz 2011. na 2012 godinu, a za planiranu proizvodnju nisu potrebna dalja ulaganja veće vrednosti. Ukoliko bi kroz JV sa nemčkim partnerom Tigar dobio status dobavljača gumenih delova za automobilsku industriju, bila bi potrebna dodatna ulaganja do 1, 5 miliona evra. Kapaciteti fabrike za proizvodnju gotovih proizvoda od gumenog reciklata dovoljni su za višestruko veći obim proizvodnje od planiranog, s tim što bi, u tom slučaju, ključni problem bio snabdevanje reciklatom, što se rešava samo izgradnjom sopstvenih kapaciteta. Energetski potencijali na lokaciji Tigar III dovoljni su za snabdevanje fabrika i u slučaju da rade punim kapacitetima. U delu energetike potrebna je kupovina manjeg kotla koji bi omogućavao značajnije uštede u letnjem periodu, kada je potrošnja energenata značajno manja. Na taj način bi se, istovremeno, rešio problem zamenljivosti, u slučaju da na glavnom kotlu dođe do bilo kakve vrste kvara. Za 2012. godinu planirana su ulaganja u kapacitete za proizvodnju polufabrikata, u slučaju da Tigar Tyres neće moći da pruži uslugu umešavanja crnih smesa, zbog rasta sopstvene proizvodnje. Novi kapaciteti bi se gradili na lokaciji Tigar III i obuhvatili bi proizvodnju belih, obojenih i crnih smesa, u količinama koje su dovoljne za proizvodnju fabrika, pod pretpostavkom punog korišćenja, i eksternu prodaju. Što se programa Hemijskih proizvoda tiče, ulaganja u rekonstrukciju i modernizaciju zavisice od odluke o strukturi programa i fizičkom obimu proizvodnje, nakon preseljenja na lokaciju Tigar III. Sumirano, kapaciteti gumarskih fabrika u vlasništvu Tigar a.d. dovoljni su za planirani rast, s tim što su potrebna ulaganja u kapacitete za proizvodnju poluproizvoda i energetiku. Fabrika za reciklažu starih guma je potrebna, u cilju višestrukog povećanja obima proizvodnje gotovih proizvoda od reciklata, srazmerno postojećim kapacitetima.

Rizik vezan za vlasničku i korporativnu strukturu

U toku 2011. godine nije bilo značajnih promena u vlasničkoj strukturi, a nije došlo ni do značajne koncentracije vlasništva koja bi mogla uticati na poslovanje i razvojnu politiku. Trenutno stanje ne ukazuje da bi kompanija u skorijem periodu mogla da se suoči sa takvom vrstom rizika. Stav države da neće preduzimati bilo kakve radnje koje mogu dovesti do nekontrolisanih i iznenadnih promena u

IZVEŠTAJ O POSLOVANJU
ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

strukturi vlasništva, koje bi se negativno odrazile na poslovanje, realno je očekivati, s obzirom na to da Tigar spada u grupu najvećih poslodavaca, izvoznika i poreskih obveznika u zemlji.

Nakon poslednjih izmena zakona, država nema vremensko ograničenje za prodaju akcija. Prema proceni menadžmenta, prodaja državnih akcija treba da usledi nakon završetka kompletnog investicionog programa i pune stabilizacije programa unutar sistema, što podrazumeva period posle 2012. godine.

**IZVEŠTAJ O POSLOVANJU
ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.**

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

11. NAJVAŽNIJI POSLOVNI DOGAĐAJI KOJI SU NASTUPILI NAKON PROTEKA POSLOVNE 2011. GODINE

Iako je isplata kredita iz Apexa IV bila najavljena za sam početak 2012. godine do momenta izrade Izveštaja nema informacija o rokovima kada društvo može da računa na isplatu ovih sredstava. Od strane banaka koje su aplicirale za Tigar potvrđeno je da su sredstva sigurna, ali nema konkretnih informacija kada mogu biti raspoloživa. U takvim uslovima, kako bi finansiralo proizvodnju i prodaju i obezbedilo vraćanje obaveza po osnovu kredita i obveznica, društvo je nastavilo da koristi kratkoročne kredite i emisije kratkoročnih obveznica u svrhu finansijskog premošćavanja. Zbog ukupne finansijske situacije društvo je bilo primorano da isplatu dividendi pomeri za maj 2012. godine. Međutim, imajući u vidu značaj promene strukture izvora sredstava u smislu zamene najvećeg dela kratkoročnih obveznica dugoročnim, društvo je preuzelo mere za izdavanje dugoročnih obveznica do iznosa od 10 miliona evra, na rok od minimum pet godina, sa pola godine do godine dana grejs perioda i kamatnom stopom, ne većom od 7%. Društvo je angažovalo za ovu transakciju finansijskog savetnika sa kojim je provizija ugovorena samo u slučaju uspeha emisije, pri čemu je 85% emisije namenjeno refinansiranju kratkoročnih obaveza a 15 % za potrebe finansiranja trajnog obrtnog kapitala. U februaru sa nastavljeni razgovori sa jednom od međunarodnih finansijskih organizacija za dugoročno finansiranje obrtnog kapitala u vrednosti od 5 miliona evra za program obuče. Do polovine godine iz sva tri izvora trebalo bi da bude obezbeđeno ukupno 22,7 miliona dugoročnih sredstava. U drugoj polovini godine planirano je obezbeđenje još 5 miliona dugoročnih sredstava za potrebe finansiranja investicija. Društvo je pokrenulo proces kod ALFA Banke za otpis preostale tri rate kredita po osnovu duga Pariskog kluba u iznosu od 1,2 miliona evra na osnovu otpisa koje su države članice odobrile Srbiji. Tigar je otplatio 33% ukupne vrednosti duga, koliko je država Srbija u obavezi da uplati prema državama članicama Pariskog kluba. Postupak je u toku. U prvom kvartalu preduzeće je pripremalo nacрте izmena i dopuna Osnivačkog akta i novog statuta, u skladu sa novim zakonima koji će biti predmet odlučivanja na redovnoj Skupštini akcionara. Ostale aktivnosti bile su u okvirima redovnog poslovanja.

Sa nemačkim partnerom je 30. marta 2012. godine potpisano pismo o namerama, čija je svrha stvaranje osnova za formiranje zajedničkog preduzeća za proizvodnju presovanih proizvoda čiji bi osnivači bili strani partner i Tigar Tehnička guma. Strane su se složile da se registracija firme završi do juna 2012, a da firma počne sa radom 30.9.2012, kao i da, ukoliko se za to steknu uslovi, u sastav zajedničke firme uđe i postrojenje za proizvodnju smesa, kao i neki drugi programi Tehničke gume, u zavisnosti od zajedničke odluke.

**IZVEŠTAJ O POSLOVANJU
ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2011.**

Oznaka dokumenta

IZ.P. 11/04

IZJAVA

U skladu sa članom 50 tacka 3 Zakona o tržištu kapitala kao lica odgovorna za sastavljanje godišnjih izveštaja izjavljujemo da su po našem najboljim saznanjima Godišnji izveštaji sastavljeni uz primenu odgovarajućih međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja i da sadrži istinite i objektivne podatke o imovini, obavezama, finansijskom položaju i poslovanju, dobitima i gubicima, tokovima gotovine i promenama na kapitalu javnog društva, uključujući i zavisna društva čiji su rezultati uključeni u konsolidovane izveštaje.

Upravni odbor društva razmatrao je i usvojio godišnji izveštaj na svojoj sednici održanoj 23. Aprila 2012 godine. Skupština akcionara kao organ nadležan za usvajanje godišnjih izveštaja razmatraće i donosiće odluke o usvajanju finansijskih izveštaja na svojoj redovnoj godišnjoj skupštini zakazanoj za 21. juni 2012. godine. Nakon sednice Skupštine akcionara u zakonom propisanom roku Društvo će u celosti objaviti odluku o usvajanju godišnjih izveštaja i to izveštaja za matično preduzeće Tigar ad kao i konsolidovanog izveštaja kao i odluku o raspodeli po osnovu usvojenog finansijskog izveštaja.

U prilogu:

- Finansijski izveštaj Tigar ad i konsolidovani
- Revizorski izveštaj za Tigar ad i konsolidovani
- Godišnji dokument o objavljenim informacijama

**IZVRŠNI DIREKTOR
ZA PODRŠKU KORPORATIVNOM UPRAVLJANJU**

TIGAR AD

Jelena Petković

**PREDSEDNIK
UPRAVNOG ODBORA DIREKTORA**

TIGAR AD

Dragan Nikolić

PRILOG 1

“ТИГАР” А.Д., ПИРОТ

**Финансијски извештаји
31. децембар 2011. године и
Извештај независног ревизора**

САДРЖАЈ

Страна

Извештај независног ревизора

1 - 2

Финансијски извештаји:

Биланс успеха

3

Биланс стања

4

Извештај о променама на капиталу

5

Извештај о токовима готовине

6

Напомене уз финансијске извештаје

7 - 50

ИЗВЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Управном одбору и акционарима “ТИГАР” А.Д., Пирот

Обавили смо ревизију приложених финансијских извештаја (страна 3 до 50) “Тигар” А.Д., Пирот (у даљем тексту “Друштво”), који обухватају биланс стања на дан 31. децембра 2011. године и одговарајући биланс успеха, извештај о променама на капиталу и извештај о токовима готовине за годину која се завршава на тај дан, као и преглед значајних рачуноводствених политика и напомене уз финансијске извештаје.

Одговорност руководства за финансијске извештаје

Руководство је одговорно за састављање ових финансијских извештаја у складу са рачуноводственим прописима Републике Србије, као и за интерне контроле које сматра неопходним за састављање финансијских извештаја који не садрже погрешне информације од материјалног значаја, настале услед криминалне радње или грешке.

Одговорност ревизора

Наша одговорност је да изразимо мишљење о приложеним финансијским извештајима на основу обављене ревизије. Ревизију смо обавили у складу са Међународним стандардима ревизије и Законом о рачуноводству и ревизији Републике Србије. Ови стандарди налажу усаглашеност са етичким принципима и планирање и обављање ревизије на начин који омогућава да се, у разумној мери, уверимо да финансијски извештаји не садрже погрешне информације од материјалног значаја.

Ревизија укључује спровођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о износима и информацијама обелодањеним у финансијским извештајима. Одабрани поступци су засновани на просуђивању ревизора, укључујући процену ризика материјално значајних грешака садржаних у финансијским извештајима, насталих услед криминалне радње или грешке. Приликом процене ових ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за састављање финансијских извештаја у циљу осмишљавања најбољих могућих ревизорских процедура, али не у циљу изражавања мишљења о ефикасности система интерних контрола правног лица. Ревизија, такође, укључује оцену примењених рачуноводствених политика и вредновање значајних процена које је извршило руководство, као и оцену опште презентације финансијских извештаја.

Сматрамо да су ревизијски докази које смо прибавили довољни и одговарајући и да обезбеђују солидну основу за изражавање нашег мишљења са резервом.

Основе за мишљење са резервом

Као што је обелодањено у напмени 6 уз финансијске извештаје, приходи од активирања сопствених учинака за годину завршену 31. децембра 2011. године износе 118,160 хиљада динара и односе се на капитализоване и директно приписане трошкове примања запослених основним средствима у припреми у циљу унапређења пословања и реконструкције малопродајних објеката и објеката сервисне мреже. Руководство Друштва сматра да су наведена улагања неопходна у циљу унапређења пословања кроз раст обима продаје, развоја нових производа и реконструкције малопродајних објеката и улагања у развој сервисно дистрибутивне мреже за директну продају купцима без посредника ради остваривања највиших процената марже, за које руководство очекује економске користи у наредним периодима. На основу расположиве документације и спроведених ревизорских процедура нисмо се могли уверити да су у потпуности испуњени услови за признавање основних средстава у припреми у складу са захтевима МРС 16, „Некретнине, постројења и опрема“. Поред наведеног, за нематеријална улагања и основна средства у припреми у износима од 23,906 хиљада динара (напомена 17), односно 322,455 хиљада динара (напомена 18), Друштво није извршило тестирања, односно провере да ли су наведена улагања обезвређена у складу са захтевима МРС 36 „Умањење вредности имовине“, односно да ли је њихова надокнадива вредност мања од вредности исказане у приложеним финансијским извештајима. Сходно наведеном, нисмо били у могућности да проценимо потенцијалне ефекте које наведена одступања могу имати на приложене финансијске извештаје.

(наставља се)

ИЗВЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Управном одбору и акционарима "ТИГАР" А.Д., Пирот (наставак)

Основе за мишљење са резервом (наставка)

Као што је обелодањено у напомени 21 уз финансијске извештаје, залихе робе исказане на дан 31. децембра 2011. године у износу од 885,573 хиљаде динара укључују одређени део залиха робе са успореним обртом које, због природе рачуноводствене евиденције, није било могуће квантификовати. Руководство Друштва није извршило исправку вредности поменутих залиха с обзиром да сматра да ће исте бити реализоване у наредним периодима, а узимајући у обзир специфичност тржишта, особености залиха, као и њихов дуг рок употребе. На основу расположиве документације, нисмо се могли уверити у евентуално потребну додатну исправку вредности залиха, односно свођење на нето продајну вредност у складу са захтевима МРС 2, "Залихе".

Мишљење са резервом

По нашем мишљењу, осим за ефекте питања наведених у Основама за мишљење са резервом, финансијски извештаји Друштва за годину која се завршава на дан 31. децембра 2011. године, су састављени, по свим материјално значајним питањима, у складу са рачуноводственим прописима Републике Србије.

Скретање пажње

Скрећемо пажњу на напомену 2.1 уз финансијске извештаје, у којој је обелодањено да је Друштво матично предузеће Тигар Групе, коју поред Друштва, чине и остала зависна правна лица (заједно у даљем тексту: "Група") и да консолидовани финансијски извештаји Групе у складу са рачуноводственим прописима Републике Србије још увек нису припремљени и објављени. У напомени 2.1 уз неконсолидоване финансијске извештаје је објашњено када ће бити објављени консолидовани финансијски извештаји, као и рачуноводствени метод и остала обелодањивања у вези са наведеним. Наше мишљење није модификовано у вези са наведеним питањем.

Београд, 27. април 2012. године

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Z. Nešić".

Зоран Нешић
Овлашћени ревизор

БИЛАНС УСПЕХА

У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2011. године
(У хиљадама динара)

	Напомене	2011.	Кориговано 2010.
ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ			
Приходи од продаје производа, роба и услуга	5	3,967,657	3,664,473
Приходи од активирања сопствених учинака	6	118,160	118,190
Остали пословни приходи		27,805	34,806
		4,113,622	3,817,469
ПОСЛОВНИ РАСХОДИ			
Набавна вредност продате робе		(3,022,823)	(2,300,257)
Трошкови материјала	7	(192,715)	(281,648)
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	8	(519,952)	(489,045)
Трошкови амортизације и резервисања	9	(51,908)	(53,764)
Остали пословни расходи	10	(315,257)	(554,588)
		(4,102,655)	(3,679,302)
ПОСЛОВНИ ДОБИТАК		10,967	138,167
Финансијски приходи	11	304,273	125,476
Финансијски расходи	12	(439,446)	(273,347)
Остали приходи	13	310,830	239,769
Остали расходи	14	(34,361)	(156,701)
ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		152,263	73,364
ПОРЕЗ НА ДОБИТАК:	15		
- порески расход периода		(29,026)	(24,023)
- одложени порески расход периода		(1,241)	(1,236)
НЕТО ДОБИТАК		121,996	48,105
Основна зарада по акцији (у динарима)	16	70.99	27.99

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране руководства Друштва дана 25. фебруара 2012. године и предати Агенцији за привредне регистре Републике Србије.

Потписано у име “Тигар” А.Д., Пирот:

Драган Николић,
Генерални директор

Драгослава Бранковић,
Лице одговорно за састављање
финансијских извештаја

БИЛАНС СТАЊА
На дан 31. децембра 2011. године
(У хиљадама динара)

	Напомене	31. децембар 2011.	Кориговано 31. децембар 2010.
АКТИВА			
Стална имовина			
Нематеријална улагања	17	23,913	24,030
Некретнине, постројења и опрема	18	1,226,615	1,042,031
Инвестиционе некретнине	18	227,011	-
Учешћа у капиталу	19	2,348,428	2,115,409
Остали дугорочни финансијски пласмани	20	41,720	45,468
		<u>3,867,687</u>	<u>3,226,938</u>
Обртна имовина			
Залихе	21	986,031	880,900
Стална средства намењена продаји	22	6,846	20,039
Потраживања	23	2,071,781	1,627,244
Потраживања за више плаћен порез на добитак		-	908
Краткорочни финансијски пласмани	24	89,169	51,042
Готовински еквиваленти и готовина	25	155,262	227,195
Порез на додату вредност и активна временска разграничења	26	244,551	137,093
		<u>3,553,640</u>	<u>2,944,421</u>
Укупна актива		<u><u>7,421,327</u></u>	<u><u>6,171,359</u></u>
ПАСИВА			
Капитал и резерве			
Акцијски капитал	28	2,062,152	2,062,152
Резерве		206,215	206,215
Нераспоређени добитак		616,484	532,383
		<u>2,884,851</u>	<u>2,800,750</u>
Дугорочна резервисања и обавезе			
Дугорочна резервисања	29	12,577	12,842
Дугорочне обавезе	30	754,450	639,769
		<u>767,027</u>	<u>652,611</u>
Краткорочне обавезе			
Краткорочне финансијске обавезе	31	2,500,849	1,410,182
Обавезе из пословања	32	1,025,128	1,166,539
Остале краткорочне обавезе	33	138,597	68,116
Обавезе по основу пореза на додату вредност и осталих јавних прихода и пасивна временска разграничења		73,989	57,178
Обавезе по основу пореза на добитак		26,272	12,610
		<u>3,764,835</u>	<u>2,714,625</u>
Одложене пореске обавезе	15в	4,614	3,373
Укупна пасива		<u><u>7,421,327</u></u>	<u><u>6,171,359</u></u>

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових финансијских извештаја.

ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ
У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2011. године
(У хиљадама динара)

	Акцијски капитал	Резерве	Губитак	Нераспо- ређени добитак	Укупно
<i>Кориговано</i>					
Стање, 1. јануара 2010. године	2,062,152	206,215	(49,503)	571,675	2,790,539
Расподела дивиденди	-	-	-	(37,894)	(37,894)
Добитак текуће године	-	-	-	48,105	48,105
Стање, 31. децембра 2010. године	<u>2,062,152</u>	<u>206,215</u>	<u>(49,503)</u>	<u>581,886</u>	<u>2,800,750</u>
Стање, 1. јануара 2011. године	2,062,152	206,215	(49,503)	581,886	2,800,750
Расподела дивиденди	-	-	-	(37,895)	(37,895)
Добитак текуће године	-	-	-	121,996	121,996
Стање, 31. децембра 2011. године	<u>2,062,152</u>	<u>206,215</u>	<u>(49,503)</u>	<u>665,987</u>	<u>2,884,851</u>

Напомене на наредним странама
 чине саставни део ових финансијских извештаја.

ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ
У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2011. године
(У хиљадама динара)

	2011.	<i>Кориговано</i> 2010.
НОВЧАНИ ТОКОВИ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ		
Продаја и примљени аванси	2,915,050	3,347,212
Примљене камате из пословних активности	1,943	2,685
Остали приливи из редовног пословања	228,647	192,780
Одливи за набавке сировина и материјала и друге трошкове пословања	(3,118,536)	(3,534,914)
Одливи по основу бруто зарада, накнада зарада и других личних расхода	(483,278)	(470,488)
Плаћене камате	(277,318)	(161,585)
Одливи по основу пореза и доприноса из резултата	(13,948)	(13,206)
Одливи по основу осталих дажбина	(35,839)	(78,806)
Нето одлив готовине из пословних активности	(783,279)	(716,322)
НОВЧАНИ ТОКОВИ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА		
Продаја некретнина, постројења и опреме	114,029	9,358
Приливи од дивиденди и учешћа у добити	69,149	25,415
Куповина акција	-	(202)
Одливи по основу набавке некретнина, постројења и опреме	(24,985)	(36,514)
Нето прилив / (одлив) готовине из активности инвестирања	158,193	(1,943)
НОВЧАНИ ТОКОВИ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА		
Приливи од осталих дугорочних и краткорочних обавеза	48,977	21,956
Дугорочни и краткорочни кредити и остале обавезе (нето одливи)	518,645	373,883
Одливи по основу финансијског лизинга	(6,021)	(3,292)
Исплаћене дивиденде	(112)	(35,756)
Нето прилив готовине из активности финансирања	561,489	356,791
НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ	(63,597)	(361,474)
ГОТОВИНА НА ПОЧЕТКУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	227,195	559,376
Курсне разлике по основу прерачуна готовине, нето	(8,336)	29,293
ГОТОВИНА НА КРАЈУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	<u>155,262</u>	<u>227,195</u>

Напомене на наредним странама
 чине саставни део ових финансијских извештаја.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

1. ОСНИВАЊЕ И ДЕЛАТНОСТ

“Тигар” А.Д., Пирот (у даљем тексту: “Друштво”) је основано 1935. године формирањем индустријске радионице за производњу гумених производа и свих врста гумене обуће. Након II светског рата, фабрика почиње са радом 20. децембра 1945. године. Током 1972. године, Друштво прво у Југославији осваја, по сопственој технологији и конструкцији, производњу путничких радијалних ауто гума са текстилним појасом. Током 1991. године извршен је упис промене статуса Друштва у друштвеној својини у деоничко друштво у мешовитој својини, а од 16. јула 1996. године, промена назива Друштва у “Тигар” Акционарско друштво за производњу гумених производа са п.о., Пирот (“Тигар” А.Д., Пирот).

Друштво је на дан 1. јануара 2003. године извршило промене облика организовања и статусне промене при којима је дошло до издвајања из састава Друштва организационих делова Фабрике аутогума и Фабрике унутрашњих гума, формирања и регистрација новог Друштва “Тигар МХ”- Друштво за производњу гума, д.о.о, Пирот (“Тигар МХ”), у чијем капиталу је Друштво имало учешће од 65%. Током 2005. године, накнадном докапитализацијом, учешће Друштва у капиталу “Тигар МХ” је промењено на 50%, с тим што је у Агенцији за привредне регистре, на основу договора партнера, регистровано учешће од 49.4%. С обзиром на датум докапитализације, сразмерно учешће матичног Друштва у капиталу “Тигар МХ” за 2005. годину је, према датуму регистрације износило 51.7674%, а према датуму уплате додатног капитала 51.9033%. У току 2007. године Друштво је продало 19.4% удела компанији Michelin, Netherlands и на дан 31. децембра 2007. године, учешће Друштва у капиталу “Тигар Tyres” (претходни назив “Тигар МХ”), а на основу извршене регистрације, износи 30%.

У току 2008. године Друштво је продало још 10% удела компанији Michelin, Netherlands и у току 2009. године преосталих 20%, тако да на дан 31. децембра 2009. године Друштво нема више учешћа у компанији Тигар Tyres.

У току 2002. године, на основу Одлуке Управног одбора, извршено је издвајање осам организационих делова из састава Друштва и њихово конституисање као посебних правних лица којима Друштво има 100% удела у капиталу. Ова друштва послују као посебна правна лица од 1. јануара 2003. године. Даље, од 1. априла 2005. године дошло је до издвајања из матичног Друштва и конституисања посебног правног лица “Тигар Трговине” д.о.о., Пирот у коме Друштво поседује 100% учешћа у капиталу.

Друштво поседује, поред напред наведених, и учешћа у капиталу других друштва у земљи и иностранству (напомена 19).

Након издвајања организационих делова и формирања посебних правних лица, основна делатност Друштва су холдинг послови, управљање и финансирање зависних Друштва, одређивање њихових стратешких циљева и основних стратегија, праћење пословања и одлучивање о њиховом статусу.

Дана 16. маја 2011. године донета је Одлука о усвајању уговора о спајању уз припајање Друштву (као стицаоцу) зависног правног лица “Тигар Trade” д.о.о., Пирот као друштва које престаје припајањем. Датум статусне припајања је 30. април 2011. године.

Органи управљања Друштвом су: Скупштина, Управни одбор, Директор и Надзорни одбор.

Седиште Друштва је у Пироту, у улици Николе Пашића број 213.

На дан 31. децембра 2011. године Друштво је имало 485 запослених (31. децембра 2010. године - 476 запослена).

Порески идентификациони број (“ПИБ”) Друштва је 100358298. Матични број Друштва је 07187769.

Решењем Комисије за листинг и котацију Београдске берзе од 2. априла 2007. године, акције Друштва су примљене на А листинг Београдске берзе. Назив хартије – обичне акције са правом гласа. Символ – ТИГР. Метод трговања – метод континуираног трговања.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД

2.1. Основе за састављање и презентацију финансијских извештаја

На основу Закона о рачуноводству и ревизији (“Службени гласник РС” бр. 46 од 2. јуна 2006. године и бр. 111 од 29. децембра 2009. године), правна лица и предузетници у Републици Србији су у обавези да вођење пословних књига, признавање и процењивање имовине и обавеза, прихода и расхода, састављање, приказивање, достављање и обелодањивање финансијских извештаја врше у складу са законском и професионалном регулативом, која подразумева Оквир за припремање и приказивање финансијских извештаја (“Оквир”), Међународне рачуноводствене стандарде (“МРС”), односно Међународне стандарде финансијског извештавања (“МСФИ”), као и тумачења која су саставни део стандарда који су били на снази на дан 31. децембра 2002. године.

Измене МРС, као и нови МСФИ и одговарајућа тумачења, издати од Одбора за међународне рачуноводствене стандарде (“Одбор”) и Комитета за тумачење међународног финансијског извештавања (“Комитет”), у периоду од 31. децембра 2002. године до 1. јануара 2009. године, званично су усвојени Решењем Министра финансија Републике Србије (“Министарство”) и објављени у Службеном гласнику РС бр. 77 на дан 25. октобра 2010. године.

Међутим, до датума састављања приложених финансијских извештаја, нису биле преведене све измене МРС/МСФИ и IFRIC тумачења која су била на снази за годишње периоде који почињу 1. јануара 2009. године. При том, приложени финансијски извештаји су приказани у формату прописаном Правилником о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике (“Службени гласник РС” бр. 114 од 22. децембра 2006. године, бр. 119 од 26. децембра 2008. године, бр. 9 од 6. фебруара 2009. године и бр. 4 од 29. јануара 2010. године) који преузима законом дефинисан потпун скуп финансијских извештаја који одступа од оног дефинисаног у МРС 1 “Приказивање финансијских извештаја”, а уз то у појединим деловима одступа и од начина приказивања одређених билансних позиција предвиђених наведеним стандардом. Објављени стандарди и тумачења на снази у текућем периоду који још увек нису званично преведени и усвојени, као и објављени стандарди и тумачења који још увек нису у примени, обелодањени су у напоменама 2.2 и 2.3.

Поред наведеног, рачуноводствени прописи Републике Србије одступају од МСФИ и у следећем:

- у складу са Мишљењем Министарства од 22. јануара 2009. године, пренос права располагања на некретности од стране матичног Друштва на зависно друштво, у оквиру поступка докапитализације, има карактер преноса, односно отуђења. Надаље, по наведеним мишљењу, разлика између процене вредности некретности, на основу које је утврђена вредност додатног удела матичног Друштва у зависно друштво и књиговодствене вредности некретности у пословним књигама матичног Друштва се евидентира као приход периода. Наведени рачуноводствени третман одступа од захтева МРС 16 “Некретности, постројења и опрема” према коме се: 1) резултат ревалоризације приписује директно капиталу, у оквиру позиције ревалоризационе резерве, односно признаје као приход у билансу успеха до оног износа до којег се сторнира ревалоризационо смањење истог средства, које је претходно признато као расход, као и у делу по коме се 2) ревалоризационе резерве које су саставни део капитала који се односи на некретности, постројења и опрему, могу се пренети директно на нераспоређену добит, када средство престане да се признаје. Поред наведеног признавање прихода у приложеним финансијским извештајима у складу са поменутих мишљењем није у складу ни са захтевима МРС 18 “Приходи” (напомена 13).
- У складу са Правилником о изменама и допунама Правилника о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике, који је ступио на снагу 24. јануара 2011. године, код састављања годишњих финансијских извештаја за 2010. годину, правна лица и предузетници могли су одлучити да нето ефекат обрачунате уговорене валутне клаузуле са стањем на дан 31. децембар 2010. године по основу дугорочних обавеза у динарима са валутном клаузулом, не искажу у приходима, односно расходима текућег периода, већ на рачунима активних временских разграничења (напомене 3.3 и 26). Сразмерни износ разграничених курсних разлика по основу обавеза које су доспеле у току 2011. године, Друштво је пренело на негативне, односно позитивне курсне разлике на дан доспећа обавезе. Ефекти разграничених курсних разлика по основу обавеза које доспевају у току 2012. године и касније, биће пренети на негативне, односно позитивне курсне разлике у моментима доспећа наведених обавеза. Наведени рачуноводствени третман одступа од захтева МРС 21 “Ефекти промена девизних курсева”.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.1. Основе за састављање и презентацију финансијских извештаја (наставак)

Сходно наведеном, а имајући у виду потенцијално материјалне ефекте које одступања рачуноводствених прописа Републике Србије од МСФИ и МРС могу имати на реалност и објективност финансијских извештаја Друштва, приложени финансијски извештаји се не могу сматрати финансијским извештајима састављеним у сагласности са МСФИ и МРС.

Финансијски извештаји су састављени у складу са начелом историјског трошка, осим ако је другачије наведено у рачуноводственим политикама које су дате у даљем тексту.

Приложени финансијски извештаји укључују само потраживања, обавезе, резултате пословања, промене на капиталу и токове готовине Друштва без укључивања зависних правних лица наведених у напомени 19. Улагања у зависна друштва у овим неконсолидованим финансијским извештајима исказана су по набавној вредности, умањеној за евентуална обезвређења. У складу са Законом о рачуноводству и ревизији (Службени лист РС број 46 од 2. јуна 2006. године), Друштво ће састави консолидоване финансијске извештаје и исте доставити Агенцији за привредне регистре до краја априла 2012. године.

Друштво је у састављању ових финансијских извештаја примењивало рачуноводствене политике образложене у напомени 3.

Финансијски извештаји Друштва су исказани у хиљадама динара. Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији.

2.2. Објављени стандарди и тумачења на снази у текућем периоду који још увек нису званично преведени и усвојени

На дан објављивања ових финансијских извештаја, доле наведени стандарди и измене стандарда су били издати од стране Одбора за међународне рачуноводствене стандарде, а следећа тумачења била су објављена од стране Комитета за тумачење међународног финансијског извештавања, али нису званично усвојена у Републици Србији за годишње периоде који почињу на дан 1. јануара 2010. године:

- Измене МСФИ 7 “Финансијски инструменти: Обелодањивања” – Измене којима се побољшавају обелодањивања фер вредност и ризика ликвидности (ревидиран марта 2009. године, на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2009. године),
- Измене МСФИ 1 “Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања ” – Додатни изузеци за лица која први пут примењују МСФИ Измене које се односе на средства у индустрији нафте и гаса и утврђивање да ли уговори садрже лизинг (ревидиран јула 2009. године, на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2010. године),
- Измене различитих стандарда и тумачења резултат су Пројекта годишњег квалитативног побољшања МСФИ објављеног 16. априла 2009. године (МСФИ 5, МСФИ 8, МРС 1, МРС 7, МРС 17, МРС 36, МРС 39, IFRIC 16 првенствено са намером отклањања неусаглашености и појашњења формулација у тексту (измене стандарда ступају на снагу за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2010. године, а измена IFRIC на дан или након 1. јула 2009. године),
- Измене МРС 38 “Нематеријална имовина” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2009. године),
- Измене МСФИ 2 “Плаћања акцијама”: Измене као резултат Пројекта годишњег квалитативног побољшања МСФИ (ревидиран априла 2009. године, на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2009. године) и измена која се односи на трансакције плаћања акцијама групе засноване на готовини (ревидиран јуна 2009. године, на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2010. године);
- Измене IFRIC 9 “Поновна процена уграђених деривата” ступа на снагу за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2009 и МРС 39 “Финансијски инструменти: Признавање и мерење” – Уграђени деривати (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 30. јуна 2009. године),

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.2. Објављени стандарди и тумачења на снази у текућем периоду који још увек нису званично преведени и усвојени (наставак)

- IFRIC 18 “Пренос средстава са купаца” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2009. године);
- „Свеобухватни оквир за финансијско извештавање 2010. године“ што представља измену „Оквир за припремање и приказивање финансијских извештаја“ (на снази од датума објављивања, односно од септембра 2010. године),
- Допуне МСФИ 1 “Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања” – Ограничено изузеће од упоредних обелодањивања прописаних у оквиру МСФИ 7 код лица која први пут примењују МСФИ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2010. године),
- Допуне МРС 24 “Обелодањивања о повезаним лицима” – Поједностављени захтеви за обелодањивањем код лица под (значајном) контролом или утицајем владе и појашњење дефиниције повезаног лица (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2011. године),
- Допуне МРС 32 “Финансијски инструменти: презентација” – Рачуноводствено обухватање пречег права на нове акције (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. фебруара 2010. године),
- Допуне различитих стандарда и тумачења „Побољшања МСФИ (2010)“ резултат су Пројекта годишњег квалитативног побољшања МСФИ објављеног 6. маја 2010. године (МСФИ 1, МСФИ 3, МСФИ 7, МРС 1, МРС 27, МРС 34, IFRIC 13) првенствено са намером отклањања неслагања и појашњења формулација у тексту (већина допуна биће на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2011. године),
- Допуне IFRIC 14 “МРС 19 - Ограничење дефинисаних примања, минимални захтеви за финансирањем и њихова интеракција” Преплаћени минимални захтеви за финансирањем (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2011. године),
- IFRIC 19 “Намиривање финансијских обавеза инструментима капитала” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2010. године).

2.3. Објављени стандарди и тумачења који још увек нису ступили на снагу

На дан издавања ових финансијских извештаја следећи стандарди, њихове допуне и тумачења били су објављени, али нису још увек ступили на снагу:

- МСФИ 9 “Финансијски инструменти” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2015. године),
- МСФИ 10 “Консолидовани финансијски извештаји” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године),
- МСФИ 11 “Заједнички аранжмани” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године),
- МСФИ 12 “Обелодањивање учешћа у другим правним лицима” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године),
- МСФИ 13 “Мерење фер вредности” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године),

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.3. Објављени стандарди и тумачења који још увек нису ступили на снагу (наставак)

- МРС 27 (ревидиран 2011. године) “Појединачни финансијски извештаји” - (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године)
- МРС 28 (ревидиран 2011. године) “Улагања у придружена правна лица и заједничка улагања” - (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године)
- Допуне МСФИ 1 “Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања” – Велика хиперинфлација и уклањање фиксних датума за лица која први пут примењују МСФИ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2011. године),
- Допуне МСФИ 7 “Финансијски инструменти: Обелодањивања” – Пренос финансијских средстава (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2011. године),
- Допуне МСФИ 7 “Финансијски инструменти: обелодањивања” – Пребијање финансијских средстава и финансијских обавеза (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануар 2013. године),
- Допуне МСФИ 9 “Финансијски инструменти” и МСФИ 7 “Финансијски инструменти: Обелодањивања” – Обавезно ступање на снагу и прелазна обелодањивања
- Допуне МРС 1 “Презентација финансијских извештаја” – Презентација ставки укупног осталог резултата (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2012. године)
- Допуне МРС 12 „Порези на добитак” – Одложени порез: повраћај средстава која су служила за обрачун пореза (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2012. године),
- Допуне МРС 19 „Накнаде запосленима” – Унапређење рачуноводственог обухватања примања по престанку запослења (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године),
- Допуне МРС 32 “Финансијски инструменти: Презентација” – Пребијање финансијских средстава и финансијских обавеза (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2014. године),
- IFRIC 20 “Трошкови откривке у производној фази површинских рудника” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године).

2.4. Упоредни подаци

Дана 16. маја 2011. године донета је Одлука о усвајању уговора о спајању уз припајање Друштву (као стицаоцу) зависног правног лица “Тигар Trade” д.о.о., Пирот као друштва које престаје припајањем. Датум статусне промене је 30. април 2011. године. Имајући у виду наведено, упоредне податке чине спојени финансијски извештаји Друштва и зависног правног лица “Тигар Trade” д.о.о., Пирот на дан односно за годину завршену на дан 31. децембра 2010. године уз потпуну елиминацију међусобних интерних односа (напомена 38).

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

3.1. Признавање и одмеравање прихода и расхода

Приходи се одмеравају по правичној вредности примљене накнаде или накнаде која ће се примити и представљају износе који се добијају за извршене услуге и продату робу у току редовног пословања, умањене за рабате, порез на додату вредност и друге порезе при продаји.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.1. Признавање и одмеравање прихода и расхода (наставак)

Приходи од продаје производа и роба се признају када се роба испоручи и када су значајни ризици и користи од власништва над њом пренете на купца.

Признавање расхода врши се истовремено са признавањем прихода ради којих су ти расходи настали (принцип сучељавања прихода и расхода).

3.2. Трошкови позајмљивања

Трошкови позајмљивања који су директно приписиви стицању, изградњи или производњи средстава које се квалификују се укључују у набавну вредност тог средства и то до оног периода када су у суштини завршене све активности неопходне да би се средство припремило за планирану употребу или продају. Средства која се квалификују се односе на средства којем је обавезно потребан значајан временски период да би било спремно за своју намеравану употребу.

Приходи од инвестирања остварени на основу привременог инвестирања позајмљених средстава се одузимају од насталих трошкова позајмљивања, намењених за финансирање средстава која се квалификују.

Сви остали трошкови позајмљивања се признају у рачуну добитка и губитка у периоду на који се односе.

3.3. Прерачунавање износа у страним средствима плаћања

Пословне промене у страним средствима плаћања током године прерачунавају се у динаре по званичном курсу важећем на дан сваке промене.

Све позиције средстава и обавеза у страним средствима плаћања се прерачунавају у њихову динарску противвредност по средњем курсу, важећем на дан биланса стања; осим ако уговором о кредиту и финансијском лизингу није другачије прецизирано.

Позитивне и негативне курсне разлике настале по основу прерачунавања девизних износа књиже су у корист или на терет биланса успеха, осим ефеката валутне клаузуле дугорочних обавеза у динарима са валутном клаузулом, који су, у складу са домаћим прописима, исказани на осталим активним временским разграничењима. Сразмерни износ разграничених ефеката обрачунате уговорене валутне клаузуле преноси се на рачуне расхода и прихода по основу ефеката валутне клаузуле, на дан доспећа обавезе по основу којих су ти ефекти обрачунати.

3.4. Нематеријална улагања

Нематеријална улагања су у књигама Друштва исказана по набавној вредности, умањеној за акумулирану исправку вредности и евентуалне губитке од обезвређења.

Нематеријална улагања обухватају улагања у софтвер, лиценце и слична права стечена куповином и отписују се у року од 5 година.

Поред наведеног, нематеријална улагања обухватају и интерно генерисану нематеријалну имовину која се претежно састоји од улагања у трошкове развоја на пројектима за које руководство Друштва сматра да су неопходни у циљу унапређења пословања кроз раст обима продаје, развоја нових производа и реконструкције малопродајних објеката и улагања у развој сервисно дистрибутивне мреже за директну продају купцима без посредника ради остваривања највиших процената марже за које руководство очекује економске користи у наредним периодима.

Набавна вредност (цена коштања) засебно стечене нематеријалне имовине се састоји од набавне цене укључујући увозне царине и пореза по основу промета који се не рефундира, након одбитка трговинских попушта и рабата и било каквих директно приписивих трошкова припреме имовине за намењену употребу.

Директно приписивих трошкови су:

- трошкови примања запослених (дефинисаних у МРС 19) насталих директно у процесу довођења имовине у радно стање;
- професионалне накнаде настале директно у процесу довођења имовине у радно стање; и

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.4. Нематеријална улагања (наставак)

- трошкови тестирања правилног функционисања имовине.

Признавање трошкова у књиговодственој вредности нематеријалне имовине престаје када се имовина налази у стању потребном да би могла да функционише на начин који је руководство предвидело. Стога, трошкови који настану током коришћења или поновног распоређивања нематеријалне имовине не укључују се у књиговодствену вредност те имовине.

Износ нематеријалне имовине са ограниченим корисним веком која се амортизује, се алоцира систематски током њеног корисног века. Обрачун амортизације започиње када имовина постане расположива за употребу, односно када се налази на локацији и у стању спремном за пословање на начин који је руководство предвидело.

Амортизација престаје на ранији од следећа два датума: датум на који се имовина класификује као имовина која се држи за продају (или на који се укључује у групу за отуђење класификовану као група која се држи за продају) у складу са МСФИ 5 или на датум на који престаје признавање имовине.

Коришћени метод амортизације одражава динамику којом се очекује да ће Друштво трошити будуће економске користи од имовине. Ако се динамика не може поуздано утврдити, користи се праволинијски (линеарни) метод.

3.5. Некретнине, постројења и опрема

Почетно мерење некретнина, постројења и опреме, који испуњавају услове за признавање средстава, врши се по набавној вредности.

Набавну вредност чини вредност по фактури добављача, увећана за зависне трошкове набавке и трошкове довођења средства у стање функционалне приправности, умањена за било које трговинске попусте и рабате.

Накнадни издаци за некретнине, постројења и опрему признају се као средство само када се тим издацима побољшава стање средства изнад његовог првобитно процењеног стандардног учинка. Сви остали накнадно настали издаци признају се као расход у периоду у којем су настали.

Некретнине, постројења и опрема након почетног признавања исказују се по набавној вредности умањеној за укупан износ обрачунате амортизације и укупан износ губитка због обезвређења.

Амортизација се равномерно обрачунава на набавну вредност основних средстава применом следећих годишњих стопа, са циљем да се средства у потпуности отпишу у току њиховог корисног века трајања:

Грађевински објекти	1.5% - 10%
Опрема	3.33% - 20%
Телекомуникациона опрема	7% - 11%
Путничка возила	15.5%
Намештај	11% - 16.5%
Рачунари	20%

3.6. Инвестиционе некретнине

Инвестиционе некретнине Друштва су некретнине које Друштво, као власник, држи ради остваривања прихода од издавања некретнине или ради увећања вредности капитала или ради и једног и другог, а не ради употребе за пружање услуга или за потребе административног пословања или продаје у оквиру редовног пословања. Почетно мерење инвестиционе некретнине приликом стицања врши се по набавној вредности или цени коштања. Након почетног признавања, накнадно мерење инвестиционе некретнине врши се по фер тржишној вредности. Добици или губици који произилазе из промене фер вредности инвестиционе некретнине, признају се у билансу успеха периода у ком су настали.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.7. Умањење вредности материјалне имовине

На сваки датум биланса стања Друштво преиспитује књиговодствене износе своје материјалне имовине да би утврдило постоје ли наговештаји да је дошло до губитака услед умањења вредности наведене имовине. Ако постоје такве назнаке, процењује се надокнадиви износ средства да би се могао утврдити евентуални губитак настао умањењем. Ако није могуће проценити надокнадиви износ појединог средства, Друштво процењује надокнадиви износ јединице која генерише новац а којој то средство припада.

Надокнадива вредност је нето продајна цена или вредност у употреби, зависно од тога која је виша. За потребе процене вредности у употреби, процењени будући новчани токови дисконтују се до садашње вредности применом дисконтне стопе пре опорезивања која одражава садашњу тржишну процену временске вредности новца и ризике специфичне за то средство.

Ако је процењен надокнадиви износ средства (или јединице која генерише новац) мањи од књиговодственог износа, онда се књиговодствени износ тога средства (или јединице која генерише новац) умањује до надокнадивог износа. Губици од умањења вредности признају се одмах као расход, осим ако средство није земљиште или зграда које се не користи као инвестициона некретнина која је исказана по ревалоризираним износу, у ком случају се губитак од умањења исказује као смањење вредности настало ревалоризацијом средства.

Код накнадног поништења губитка од умањења вредности, књиговодствени износ средства (јединице која генерише новац) повећава се до ревидираног процењеног надокнадивог износа тога средства, при чему већа књиговодствена вредност не премашује књиговодствену вредност која би била утврђена да у претходним годинама није било признатих губитака на том средству (јединици која генерише новац) услед умањења вредности. Поништење губитка од умањења вредности одмах се признаје као приход, осим ако се предметно средство не исказује по процењеној вредности, у ком случају се поништење губитка од умањења вредности исказује као повећање услед ревалоризације.

На дан 31. децембра 2011. године, на основу процене руководства Друштва, не постоје индикације да је вредност материјалне имовине обезвређена.

3.8. Лизинг

Лизинг се класификује као финансијски лизинг у свим случајевима када се лизингом, на корисника лизинга, преносе у највећој мери сви ризици и користи који произлазе из власништва над средствима. Сваки други лизинг се класификује као оперативни лизинг.

Друштво као давалац лизинга

Приход по основу оперативног лизинга (приход од ренти) признаје се применом линеарне методе током периода трајања лизинга. Индиректни трошкови настали у преговорима и уговарањем оперативног лизинга додају се књиговодственом износу изнајмљеног средства и признају се на пропорционалној основи током периода трајања лизинга.

Друштво као корисник лизинга

Средства која се држе по уговорима о финансијском лизингу се првобитно признају као средства Друштва по садашњој вредности минималних рата лизинга утврђених на почетку периода лизинга. Одговарајућа обавеза према даваоцу лизинга се укључује у биланс стања као обавеза по финансијском лизингу.

Плаћање рата лизинга се распоређује између финансијских трошкова и смањења обавеза по основу обавеза лизинга са циљем постизања константне стопе учешћа у не измиреном износу обавезе. Финансијски расходи се признају одмах у билансу успеха, осим ако се директно могу приписати средствима која се оспособљавају за употребу, у којем се случају капитализују у складу са општом политиком Друштва о трошковима позајмљивања (напомена 3.2.).

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.8. Лизинг (наставак)

Друштво као корисник лизинга (наставак)

Рате по основу оперативног лизинга се признају као трошак на линеарној основи за време трајања лизинга, осим када постоји нека друга систематска основа која боље одсликава временски шаблон трошења економских користи од изнајмљеног средства.

У случају када се одобравају лизинг олакшице, оне улазе у састав оперативног лизинга и признају се као обавеза. Укупна корист од олакшица признаје се као смањење трошкова изнајмљивања на линеарној основи, осим када постоји нека друга систематска основа која боље одсликава временску структуру трошења економских користи од изнајмљеног средства.

3.9. Залихе

Залихе се исказују по цени коштања или по нето продајној вредности у зависности од тога која је нижа. Набавна вредност укључује вредност по фактури добављача, транспортне и зависне трошкове. Нето продајна вредност је цена по којој залихе могу бити продате у нормалним условима пословања након умањења цене за трошкове продаје. Обрачун излаза (утрошка) залиха врши се по методи пондерисане просечне цене.

Терећењем осталих расхода врши се исправка вредности залиха у случајевима када се оцени да је потребно свести вредност залиха на њихову нето продајну вредност. За оштећене залихе и залихе које по квалитету не одговарају стандардима врши се одговарајућа исправка вредности, или се у целости отписују.

3.10. Учешће у капиталу зависних правних лица

Учешћа у капиталу зависних правних лица у земљи су приказана по набавној вредности умањеној за исправку вредности по основу импаритетних губитака или процењеној фер вредности.

Учешћа у капиталу зависних правних лица у иностранству почетно се признају према набавној вредности извршених улагања увећаној за реинвестирану добит и умањеној за исправку вредности по основу умањења вредности.

3.11. Финансијски инструменти

Финансијски инструменти се иницијално вреднују по фер вредности, увећаној за трошкове трансакција (изузев финансијских средстава или финансијских обавеза које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха), који су директно приписивани набавци или емитовању финансијског средства или финансијске обавезе.

Финансијска средства и финансијске обавезе се евидентирају у билансу стања Друштва, од момента када се Друштво уговорним одредбама везало за инструмент. Куповина или продаја финансијских средстава признаје се применом обрачуна на датум поравнања, односно датум када је средство испоручено другој страни.

Финансијска средства престају да се признају када Друштво изгуби контролу над уговореним правима над тим инструментима, што се дешава када су права коришћења инструмената реализована, истекла, напуштена или уступљена. Финансијска обавеза престаје да се признаје када је обавеза предвиђена уговором испуњена, отказана или истекла.

а) Дугорочни финансијски пласмани

Дугорочни финансијски пласмани укључују пласмане у остала правна лица.

Учешћа у капиталу осталих правних лица, за које не постоји активно тржиште и тржишне вредности, вреднована су по набавној вредности умањеној за исправку вредности.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.11. Финансијски инструменти (наставак)

б) Остали дугорочни финансијски пласмани

Остали дугорочни финансијски пласмани састоје се од потраживања по основу стамбених кредита датих радницима Друштва са роком отплате до 20 година, исказаних по номиналној вредности која одражава садашњу вредност будућих новчаних токова дисконтовану уговореном каматном стопом. По процени руководства ефекти не примењивања МРС 39 “Финансијски инструменти: Признавање и одмеравање” по коме се дугорочна потраживања вреднују по амортизованој вредности применом ефективне каматне стопе нису од материјалног значаја за финансијске извештаје посматране у целини.

в) Потраживања од купаца

Потраживања од купаца исказана су по њиховој номиналној вредности, умањеној за исправке вредности ненаплативих потраживања. Исправка вредности потраживања од купаца се врши на терет биланса успеха за сва потраживања од домаћих купаца и купаца у иностранству која нису наплаћена у року од 180 дана од датума доспећа, умањена за износ обавеза према тим купцима. Ненаплатива потраживања се отписују на основу судске одлуке, према договору о поравнању између уговорних страна или на основу одлуке Управног одбора Друштва. За потраживања од повезаних лица се не врши исправка вредности.

г) Готовина и готовински еквиваленти

У извештајима о токовима готовине, под готовином се подразумевају новчана средства у благајни и новчана средства на рачунима код пословних банака. Готовински еквиваленти су краткорочна, високо ликвидна улагања која се брзо претварају у познате износе готовине и нису под значајним утицајем ризика промена вредности. Готовинске еквиваленте представљају орочени депозити код пословних банака на период до 90 дана.

д) Обавезе према добављачима

Обавезе према добављачима се процењују по њиховој номиналној вредности.

ђ) Обавезе по кредитима

Обавезе по кредитима се почетно признају по фер вредности, умањеној за трансакционе трошкове, а након тога се исказују по амортизованој вредности уз примену уговорене каматне стопе која апроксимира ефективној каматној стопи

3.12. Порез на добитак и остали порези и доприноси

а) Текући порез на добитак

Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава применом прописане пореске стопе од 10% на основицу утврђену пореским билансом, која представља износ добитка пре опорезивања по одбитку ефеката усклађивања прихода и расхода, у складу са пореским прописима Републике Србије, уз умањење за прописане пореске кредите.

Закон о порезу на добитак Републике Србије не предвиђа да се порески губици из текућег периода могу користити као основа за повраћај пореза плаћеног у претходним периодима. Међутим, губици из текућег периода исказани у пореском билансу могу се користити за умањење пореске основице будућих обрачунских периода, али не дуже од пет година. Порески губици настали пре 1. јануара 2010. године могу се преносити на рачун будућих добитака у периоду не дужем од десет година.

б) Одложени порез на добитак

Одложени порез на добитак се обрачунава коришћењем методе утврђивања обавеза према билансу стања, за привремене разлике произашле из разлике између пореске основе средстава и обавеза у билансу стања и њихове књиговодствене вредности. Важеће пореске стопе на дан биланса стања или пореске стопе које су након тог дана ступиле на снагу, користе се за утврђивање разграниченог износа пореза на добитак. Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике. Одложена пореска потраживања се признају за све одбитне привремене разлике и ефекте пореских губитака и пореских кредита, који се могу преносити у наредне фискалне периоде, до степена до којег ће вероватно постојати опорезиви добитак, а који се тиме може умањити.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.12. Порез на добитак и остали порези и доприноси (наставак)

в) Порези и доприноси који не зависе од резултата

Порези и доприноси који не зависе од резултата укључују порез на имовину, порезе и доприносе на зараде на терет послодавца, као и друге порезе и доприносе у складу са републичким, пореским и општим прописима. Ови порези и доприноси су приказани у оквиру осталих пословних расхода.

3.13. Бенефиције за запослене

а) Порези и доприноси фондовима за социјалну сигурност запослених

У складу са прописима који се примењују у Републици Србији, Друштво је у обавези да плаћа доприносе државним фондовима којима се обезбеђује социјална сигурност запослених. Ове обавезе укључују доприносе за запослене на терет послодавца у износима обрачунатим по стопама прописаним релевантним законским прописима. Друштво је, такође, обавезно да од бруто плата запослених обустави доприносе и да их, у име запослених, уплати тим фондовима. Доприноси на терет послодавца и доприноси на терет запосленог се књиже на терет расхода периода на који се односе.

б) Обавезе по основу отпремнина и јубиларних награда

Друштво је у обавези да исплати запосленима отпремнине, у зависности од година рада проведених у предузећу, у висини од три зараде које је запослени остварио у месецу који претходи месецу у којем се исплаћује отпремнина, односно у висини просечне месечне зараде исплаћене у Друштву за месец који претходи месецу у којем се исплаћује отпремнина, ако је то за запосленог повољније.

Поред наведеног, Друштво је и у обавези да исплати јубиларне награде за 20 и 30 година рада у Друштву и по одласку у пензију, плативе у златним новчићима од 3, 6 односно 9 грама злата.

Друштво је извршило резервисања по основу обавеза по наведеним основама и одговарајућа обелодањивања су приказана у напмени 28.

4. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЕНА

Презентација финансијских извештаја захтева од руководства Друштва коришћење најбољих могућих процена и разумних претпоставки, које имају ефекта на презентиране вредности средстава и обавеза, обелодањивање потенцијалних потраживања и обавеза на дан састављања финансијских извештаја, као и прихода и расхода у току извештајног периода. Ове процене и претпоставке су засноване на историјским и осталим информацијама расположивим на дан састављања финансијских извештаја. Стварни износи се могу разликовати од процењених. У наставку су приказане кључне претпоставке везане за будућност и остали извори процењивања, неизвесности на датум биланса стања које представљају значајан ризик за материјалне корекције износа позиција биланса стања у следећој финансијској години.

4.1. Амортизација и стопа амортизације

Обрачун амортизације и стопе амортизације су засноване на пројектованом економском веку трајања некретнина, опреме и нематеријална улагања. Једном годишње Друштво процењује економски век на основу тренутних предвиђања.

4.2. Исправка вредности потраживања

Обрачунали смо исправку вредности за сумњива и спорна потраживања, на основу процењених губитака услед немогућности купаца да испуне неопходне обавезе. Наша процена је заснована на старосној анализи потраживања од купаца, историјским отписима, кредитним способностима наших купаца и променама у условима продаје, приликом утврђивања адекватности исправке вредности сумњивих и спорних потраживања. Ово укључује и претпоставке о будућем понашању купаца и резултујућим будућим наплатама. Руководство верује да није потребна додатна исправка вредности потраживања, изузев резервисања већ приказаних у финансијским извештајима.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

4. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЕНА (наставак)

4.3. Фер вредност

Фер вредност финансијских инструмената за које не постоји активно тржиште је одређена применом одговарајућих метода процене. Друштво примењује професионални суд приликом избора одговарајућих метода и претпоставки.

Пословна политика Друштва је да обелодани информације о правичној вредности активе и пасиве за коју постоје званичне тржишне информације и када се правична вредност значајно разликује од књиговодствене вредности. У Републици Србији не постоји довољно тржишног искуства, као ни стабилности и ликвидности код куповине и продаје потраживања и остале финансијске активе и пасиве, пошто званичне тржишне информације нису у сваком тренутку расположиве. Стога, правичну вредност није могуће поуздано утврдити у одсуству активног тржишта. Управа Друштва врши процену ризика и, у случајевима када се оцени да вредност по којој се имовина води у пословним књигама неће бити реализована, врши исправку вредности. По мишљењу руководства Друштва, износи у овим финансијским извештајима одражавају вредност која је, у датим околностима, најверодостојнија и најкориснија за потребе извештавања.

4.4. Исправка вредности залиха

Обрачунали смо исправку вредности залиха на основу процењених губитака услед немогућности продаје или реализације у процесу производње. Наша процена је заснована на анализи кретања залиха, историјским отписима, проценама кретања на тржишту продаје, плановима продаје, променама у условима продаје, процене рокова употребе, као и процене стања и употребне вредности залиха, приликом утврђивања адекватности исправке вредности залиха. Ово укључује и претпоставке о будућем понашању купаца и резултујућим будућим продајама. Руководство верује да није потребна додатна исправка вредности залиха, изузев резервисања већ приказаних у финансијским извештајима.

5. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2011.	2010.
Повезана правна лица (напомена 34):		
- приходи од продаје услуга	435,256	439,415
- приходи од продаје робе на домаћем тржишту	1,172,945	810,101
- приходи од продаје робе на страном тржишту	124,629	194,397
	1,732,830	1,443,913
Приходи од продаје на домаћем тржишту:		
- приходи од продаје робе	841,961	1,016,623
- приходи од продаје производа и услуга	68,999	96,904
	910,960	1,113,527
Приходи од продаје на иностраним тржиштима:		
- приходи од продаје робе	1,323,867	1,107,033
	1,323,867	1,107,033
	3,967,657	3,664,473

Приходи од продаје услуга зависним правним лицима у укупном износу од 435,256 хиљада динара (у 2010. години – 439,415 хиљада динара) се највећим делом односе на приходе од пружених централизованих административних, рачуноводствених и осталих услуга по основу закључених годишњих уговора у износу од 382,121 хиљаду динара и прихода од префактурисања утршене електричне енергије и расхладних и санитарних вода у износу од 53,135 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

5. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ (наставак)

а) Географска концентрација прихода од продаје на иностраним тржиштима

Географска концентрација прихода од продаје на иностраним тржиштима је следећа:

	У хиљадама динара Година која се завршава 31. децембра	
	2011.	2010.
Приходи од продаје робе:		
- Финска	263,710	299,637
- Данска	183,425	139,561
- Италија	241,535	381,542
- Шведска	95,541	73,804
- Велика Британија	70,217	58,593
- остала тржишта	469,439	153,896
	<u>1,323,867</u>	<u>1,107,033</u>

б) Информација о највећим купцима

Приходи од продаје производа, услуга и робе у земљи у укупном износу од 910,960 хиљада динара за годину која се завршава на дан 31. децембра 2011. године (у 2010. години - 1,113,527 хиљада динара), укључују приходе од продаје остварене реализацијом следећим најзначајнијим купцима у земљи:

	У хиљадама динара Година која се завршава 31. децембра	
	2011.	2010.
<i>Назив купца:</i>		
Tigar Tyres д.о.о., Пирот	165,678	107,606
GP Auto Shop д.о.о., Лазаревац	27,591	23,162
Висок Промет д.о.о., Пирот	24,942	30,445
Агромаркет д.о.о., Крагујевац	23,901	41,679
Семе Промет д.о.о., Петровац	20,339	3,500
Agropharmасу д.о.о., Нови Сад	18,086	23,319
GRS Inzenjering д.о.о., Београд	16,153	15,643
Prim д.о.о., Костолац	14,741	16,203
D Company д.о.о., Бабушница	14,008	-
Ема д.о.о., Кнић	13,800	-
Sedam Trading д.о.о., Бабушница	12,794	39,465
Остали купци	558,927	812,505
	<u>910,960</u>	<u>1,113,527</u>

в) Лоцираност сталне имовине

Сва стална имовина Друштва, не укључујући финансијске инструменте, лоцирана је на територији Републике Србије и исказана у овим финансијским извештајима на дан 31. децембра 2011. године у износу од 1,477,539 хиљада динара (31. децембар 2010. године: 1,066,061 хиљаду динара).

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

6. ПРИХОДИ ОД АКТИВИРАЊА УЧИНАКА

Приходи од активирања учинака за годину која се завршава 31. децембра 2011. године у укупном износу од 118,160 хиљада динара (у 2010. години – 118,190 хиљада динара) се односе на директно приписане трошкове примања запослених некретнинама, постројењима и опреми, а по основу ангажовања на већем броју пројеката. Руководство Друштва сматра да су наведена улагања неопходна у циљу унапређења пословања кроз раст обима продаје, развоја нових производа и реконструкције малопродајних објеката и улагања у развој сервисно дистрибутивне мреже за директну продају купцима без посредника ради остваривања највиших процената марже, за које руководство очекује економске користи у наредним периодима.

7. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2011.	2010.
Трошкови материјала и амбалаже	60,980	147,749
Трошкови мазута	57,519	60,047
Трошкови електричне енергије	39,523	38,633
Трошкови осталог горива и мазива	20,338	18,249
Трошкови хемикалија	5,341	7,596
Трошкови канцеларијског материјала	5,052	5,355
Трошкови осталог материјала	3,962	4,019
	<u>192,715</u>	<u>281,648</u>

8. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2011.	2010.
Трошкови нето зарада	285,371	269,082
Трошкови пореза и доприноса на зараде на терет запослених	112,269	105,230
Трошкови пореза и доприноса на зараде на терет послодавца	71,387	66,848
Остали лични расходи	27,689	25,349
Примања чланова управног и надзорног одбора	9,088	10,890
Трошкови превоза запослених	11,967	11,161
Остали трошкови	2,181	485
	<u>519,952</u>	<u>489,045</u>

9. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ И РЕЗЕРВИСАЊА

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2011.	2010.
Трошкови амортизације (напомене 17 и 18)	49,977	48,993
Трошкови дугорочних резервисања	1,931	4,771
	<u>51,908</u>	<u>53,764</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

10. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2011.	2010.
Трошкови дораде, обраде и оплеменења	-	229,240
Трошкови непроизводних услуга	77,761	68,751
Трошкови закупа	51,913	54,308
Трошкови отпреме производа до купца	20,455	17,214
Трошкови консултантских услуга	19,198	16,837
ПТТ услуге	18,720	17,000
Трошкови одржавања и поправки	12,230	10,994
Трошкови културних и спортских манифестација	11,623	9,873
Трошкови физичког обезбеђења	10,701	10,888
Трошкови комуналних услуга	10,613	9,248
Премије осигурања	9,665	9,796
Трошкови платног промета	9,247	20,345
Трошкови репрезентације	8,883	10,108
Трошкови рекламе и пропаганде	8,446	19,294
Трошкови извозних послова	6,930	12,752
Здравствене услуге	6,448	5,851
Трошкови сајмова	5,628	4,712
Трошкови осталих пореза и доприноса	5,302	5,374
Трошкови чланарина	1,848	2,149
Стипендије и кредити студентима и ученицима	1,708	2,573
Трошкови стручног образовања	3,069	1,895
Остало	14,869	15,386
	<u>315,257</u>	<u>554,588</u>

11. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2011.	2010.
Приходи од учешћа у добити:		
- зависна правна лица у земљи (напомена 34)	203,380	53,293
- повезана правна лица у иностранству (напомена 34)	19,456	12,271
	<u>222,836</u>	<u>65,564</u>
Позитивне курсне разлике	78,537	54,217
Приходи од камата	2,900	5,695
	<u>304,273</u>	<u>125,476</u>

12. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2011.	2010.
Расходи камата	303,102	177,214
Негативне курсне разлике	71,045	24,089
Остали финансијски расходи	65,299	72,044
	<u>439,446</u>	<u>273,347</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

13. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2011.	2010.
Добици од преноса некретнина (напомена 18)	183,019	217,579
Добици од продаје некретнина (напомена 18)	98,121	-
Добици од продаје основних средстава	14,182	3,070
Остало	15,508	19,120
	<u>310,830</u>	<u>239,769</u>

Добици од преноса некретнина исказани у укупном износу од 183,019 хиљада динара у целости се односе на ефекте процене грађевинских објеката пренетих зависним друштвима у циљу докапитализације (напомена 2.1, 18 и 19).

14. ОСТАЛИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2010.	2009.
Губици од продаје основних средстава	849	4,506
Исправка вредности потраживања (напомене 23 и 27)	3,589	885
Отпис краткорочних позајмица повезаним лицима (напомена 27)	-	141,836
Накнадно одобрени рабати купцима	24,959	7,540
Остало	4,964	1,934
	<u>34,361</u>	<u>156,701</u>

15. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК

а) Компоненте пореза на добитак

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2011.	2010.
Текући порез на добитак	(29,026)	(24,023)
Одложени порески расход периода	(1,241)	(1,236)
	<u>(30,267)</u>	<u>(25,259)</u>

б) Усаглашавање пореза на добитак и производа резултата пословања пре опорезивања и прописане пореске стопе

	У хиљадама динара 2011.		2010.	
Добитак пре опорезивања	152,263		73,364	
Порез на добитак обрачунат по стопи од 10%	15,226		7,346	
Порески ефекти расхода који се не признају у пореском билансу	15,405		14,085	
Остало	(364)		3,828	
	<u>30,267</u>		<u>25,259</u>	

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

15. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК (наставак)

в) Одложене пореске обавезе

Одложене пореске обавезе на дан 31. децембра 2011. године исказане у износу од 4,614 хиљада динара (31. децембра 2010. године – 3,373 хиљаде динара) односе се на привремене разлике између основице по којој се грађевински објекти, опрема и нематеријална улагања признају у пореском билансу и износа по којима су та средства исказана у финансијским извештајима.

16. ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ

	У хиљадама динара	
	2011.	2010.
Нето добитак	121,996	48,105
Просечан пондерисани број акција у току године	1,718,460	1,718,460
Основна зарада по акцији (у динарима)	70.99	27.99

17. НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА

	Лиценце	Остала нематеријална улагања	У хиљадама динара Нематеријална улагања у припреми	Укупно нематеријална улагања
Набавна вредност				
Стање 1. јануара 2010. године	11,085	1,107	20,656	32,848
Повећања током године	-	-	3,250	3,250
Смањења током године	-	-	-	-
Стање 31. децембра 2010. године	11,085	1,107	23,906	36,098
Стање 1. јануара 2011. године	11,085	1,107	23,906	36,098
Повећања током године	-	-	-	-
Смањења током године	(50)	-	-	(50)
Стање 31. децембра 2011. године	11,035	1,107	23,906	36,048
Исправка вредности				
Стање 1. јануара 2010. године	10,308	1,107	-	11,415
Амортизација	653	-	-	653
Стање 31. децембра 2010. године	10,961	1,107	-	12,068
Стање 1. јануара 2011. године	10,961	1,107	-	12,068
Амортизација	67	-	-	67
Стање 31. децембра 2011. године	11,028	1,107	-	12,135
Садашња вредност на дан:				
- 31. децембра 2011. године	7	-	23,906	23,913
- 31. децембра 2010. године	124	-	23,906	24,030

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

18. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА И ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ

	У хиљадама динара						
	Земљиште	Грађевински објекти	Опрема	Основна средства у припреми	Улагања у туђа основна средств.	Укупно основна средства	Инвести- ционе некретнине
Набавна вредност							
Стање 1. јануара 2010. године	44,313	512,315	485,679	96,440	18,133	1,156,880	-
Повећања током године	-	32,854	14,080	54,525	-	101,459	-
Капитализовани трошкови	-	-	-	118,190	-	118,190	-
Преноси - активирања	1,110	12,523	19,857	(38,750)	5,260	-	-
Преноси повезаним правним лицама	-	(25,209)	-	(54,777)	-	(79,986)	-
Продаја	(170)	(2,297)	(8,933)	(2,283)	-	(13,683)	-
Расходовања	-	(4,665)	(13,947)	-	-	(18,612)	-
Остало	-	-	(1,792)	-	-	(1,792)	-
Стање 31. децембра 2010. год.	45,253	525,521	494,944	173,345	23,393	1,262,456	-
Повећања током године	-	45,114	14,768	368,868	-	428,750	-
Капитализовани трошкови	-	-	-	118,160	-	118,160	-
Преноси - активирања	13,244	21,769	12,328	(48,187)	846	-	-
Преноси зависним правним лицама	-	(2,059)	-	(48,939)	-	(50,998)	-
Продаја	(7,387)	(16,024)	(7,725)	-	-	(31,136)	-
Расходовања	-	-	(3,467)	-	-	(3,467)	-
Остало	-	(2,091)	-	(13,781)	-	(15,872)	-
Пренос на сред. намењена продаји и инвестиционе некр.	-	-	-	(227,011)	-	(227,011)	227,011
Стање 31. децембра 2011. год.	51,110	572,230	510,848	322,455	24,239	1,480,882	227,011
Исправка вредности							
Стање 1. јануара 2010. године	-	46,801	145,635	-	2,305	194,741	-
Амортизација	-	10,562	34,453	-	3,324	48,339	-
Преноси зависним правним лицама	-	(5,368)	-	-	-	(5,368)	-
Расходовања и продаја	-	(719)	(16,568)	-	-	(17,287)	-
Стање 31. децембра 2010. год.	-	51,276	163,520	-	5,629	220,425	-
Амортизација	-	10,295	34,925	-	4,059	49,279	-
Преноси зависним правним лицама	-	(201)	-	-	-	(201)	-
Расходовања и продаја	-	(5,189)	(10,037)	-	-	(15,226)	-
Стање 31. децембра 2011. год.	-	56,181	188,408	-	9,688	254,277	-
Садашња вредност на дан:							
- 31. децембра 2011. године	51,110	516,049	322,450	322,455	14,551	1,226,615	227,011
- 31. децембра 2010. године	45,253	474,245	331,434	173,334	17,764	1,042,031	-

Над грађевинским објектима и фабричким кругом постоји укњижена хипотека првог реда у корист Alpha Банк А.Д., Београд, којом се обезбеђују новчана потраживања банке по основу издавања гаранција за уредну отплату рефинансираних иностраних кредита. На основу уговора о репрограмирању и отпису главнице и камате потписаним са Alpha Банк А.Д., Београд на дан 6. октобра 2004. године, неотплаћени дуг по тим кредитима, на дан 31. децембра 2010. године, износи EUR 793,539 и USD 599,114 односно у динарској противвредности укупно 131,485 хиљада динара (напомена 30).

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

18. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА (наставак)

Над зградама осталих индустријских делатности на катастарској парцели број 3620/1 уписаним у лист непокретности број 8370 КО Пирот успостављено је založno право у корист Banca Intesa а.д., Београд по основу дугорочног кредита одобреног дана 5. марта 2010. године у износу од 150,000 хиљада динара, а чији неотплаћени износ на дан 31. децембра 2011. године износи 93,750 хиљада динара (напомена 30). Поред тога, на име обезбеђења наведеног кредита, Уговором о заложи од дана 21. јуна 2010. године успостављена је залога над одређеном опремом Друштва у корист Banca Intesa а.д., Београд.

Поред тога, над већим бројем грађевинских објеката Друштва лоцираних на већем броју локација широм Републике, успостављено је založno право у корист пословних банака, као средство обезбеђења дугорочних и краткорочних кредита.

У току 2011. године, Друштво је од зависног правног лица „Тигар Обућа“ д.о.о., Тигар купило групу грађевинских објеката са локацијом у Пироту, улица 22. дивизије 10 („стара локација фабрике обуће“) за купопродајну вредност од 368,868 хиљада динара, утврђену на бази процене екстерног проценитеља. Након куповине, руководство Друштва донело је одлуку о класификацији дела групе наведених објеката у укупном износу од 227,011 хиљада динара, као инвестиционе некретнине намењене издавању.

Друштво је у 2011. години извршило повећање вредности улога у зависна правна лица преносом грађевинских објеката и основних средстава у припреми укупне садашње вредности 50,797 хиљада динара. Пренос је извршен по процењеној вредности у износу од 233,019 хиљада динара, а ефекти процене евидентирани су у корист осталих прихода (напомене 2.1 и 13).

Друштво је у 2011. години отуђило грађевински објекат са припадајућим земљиштем правном лицу Тигар Tyres д.о.о., Пирот укупне садашње вредности од 18,222 хиљаде динара. Остварени добици од продаје у износу од 98,121 хиљаду динара евидентирани су у корист осталих прихода (напомена 13).

19. УЧЕШЋА У КАПИТАЛУ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Учешћа у капиталу зависних и повезаних правних лица	2,362,891	2,129,872
Минус: Исправка вредности (напомена 27)	(14,571)	(14,571)
	2,348,320	2,115,301
Учешћа у капиталу других правних лица	108	108
	2,348,428	2,115,409

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

19. УЧЕШЋА У КАПИТАЛУ (наставак)

		У хиљадама динара	
	% учешћа	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Учешћа у капиталу зависних и повезаних правних лица (брutto)			
У иностранству:			
- Тигар Americas, Џексонвил, Флорида, САД	100.00	35,743	35,743
- Тигар Montenegro, Подгорица, Црна Гора	80.00	4,868	4,868
- Тигар Партнер, Скопље, БЈРМ	70.00	20,749	20,749
- Тигар Trade, Бања Лука, Република Српска	70.00	8,995	8,995
- Тигар Europe, Лондон, Велика Британија	50.00	122,406	122,406
		192,761	192,761
У земљи:			
- Тигар Обућа д.о.о., Пирот	100.00	820,485	820,485
- Тигар Техничка гума д.о.о., Пирот	100.00	626,048	418,687
- Тигар Хемијски производи д.о.о., Пирот	100.00	202,562	202,562
- Тигар Угоститељство д.о.о., Пирот	100.00	181,270	53
- Тигар Incon д.о.о., Пирот	100.00	162,425	162,425
- Тигар – Слободна царинска зона, Пирот	75.06	89,406	89,406
- Тигар Физичко обезбеђење д.о.о., Пирот	100.00	39,413	13,755
- Тигар Пословни сервис д.о.о., Пирот	100.00	23,104	204,321
- Дом Спортска д.о.о., Пирот	50.00	12,265	12,265
- Тигар Tours д.о.о., Пирот	100.00	9,103	9,103
- Тигар Интер Риск д.о.о., Пирот	100.00	1,773	1,773
- Тигар Заштитна радионица д.о.о., Пирот	100.00	1,348	1,348
- П канал, Пирот	75.00	400	400
Остало		528	528
		2,170,130	1,937,111
Свега у иностранству и земљи		2,362,891	2,129,872
Минус: Исправка вредности учешћа у капиталу			
- Тигар Americas, Џексонвил, Флорида, САД		(12,273)	(12,273)
- Тигар Incon д.о.о., Пирот		(818)	(818)
- Дом Спортска д.о.о., Пирот		(738)	(738)
Остало		(742)	(742)
		(14,571)	(14,571)
		2,348,320	2,115,301

Друштво је у 2011. години извршило повећање вредности улога у зависно правно лице Тигар Техничка гума д.о.о., Пирот преносом грађевинског објекта и основних средстава у припреми укупне садашње вредности у износу од 233,019 хиљада динара (напомена 18).

Дана 10. јуна 2011. године у Регистар привредних субјеката уписана је статусна промена одвајање уз припајање тако што се део зависног правног лица Тигар Пословни сервис д.о.о. одвојио и припојио правном лицу Тигар Угоститељство д.о.о. У складу са тим, измењена је и структура учешћа у капиталу које Друштво има у наведеним правним лицима.

20. ОСТАЛИ ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

Остали дугорочни финансијски пласмани исказани у билансу стања на дан 31. децембра 2011. године у износу од 41,720 хиљада динара (31. децембра 2010. године - 45,468 хиљада динара) односе се на потраживања од запослених по основу датих дугорочних стамбених кредита са роком отплате до 20 година од датума потписивања уговора и каматном стопом у распону од 1.5% до 2% на годишњем нивоу.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

21. ЗАЛИХЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Дати аванси	23,519	35,309
Роба	885,573	785,633
Роба на доради	66,814	57,558
Мазут	6,894	2,368
Остали материјал	4,103	903
	<u>986,902</u>	<u>881,771</u>
Исправка вредности залиха	(871)	(871)
	<u>986,031</u>	<u>880,900</u>

Структура робе исказане у износу од 885,573 хиљаде динара се односи на следеће дата је у следећем прегледу:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
<u>Структура робе:</u>		
Производи техничке гуме	211,925	238,313
Хемијски производи	8,197	9,195
Обућа	378,991	294,261
Остало	<u>286,460</u>	<u>243,864</u>
Свега роба	<u>885,573</u>	<u>785,633</u>

Раст цена каучука и текстила на светском тржишту почев од 2011. године, условио је двоцифрен, а у неким случајевима и троцифрен раст свих врста робе из асортимана Друштва на светском тржишту. При томе, савремене технологије и материјали који се примењују у производном процесу спречавају настанак било какве врсте оштећења или деформација на производима због стајања, као и сваки негативан утицај на њихову функционалност. Време задржавања робе на залихама не одступа од стандарда и праксе дистрибутера у свету, те из тог разлога руководство Друштва сматра да ће наведене залихе робе бити реализоване у наредним периодима, као и да надокнадива вредност залиха неће бити мања од њене исказане садашње вредности, односно да је исказана исправка вредности у износу од 871 хиљаду динара довољна.

Залихе робе обухватају залихе обуће (ниска обућа, радничке чизме, ловачке чизме, рибарске чизме, заштитне и специјалне чизме, као и модну обућу), техничке гуме (пресовани производи, профили и цеви, спортски реквизити, индустријска гума и производи од рециклата), хемијских производа (лепила за широку потрошњу, индустријска лепила, боје и лакови за широку потрошњу и индустрију, полиуретански подови, растварачи и помоћне хемикалије) и друго.

22. СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Некретнине намењене продаји	6,574	19,321
Опрема намењена продаји	<u>272</u>	<u>718</u>
	<u>6,846</u>	<u>20,039</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

23. ПОТРАЖИВАЊА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Потраживања од повезаних правних лица (напомена 34)	1,395,194	1,016,666
Потраживања од купаца у земљи	290,678	343,207
Потраживања од купаца у иностранству	120,097	149,878
Потраживања по основу учешћа у добити (напомена 34)	256,252	107,212
Потраживања од запослених	19,109	19,523
Остала потраживања	348	810
Минус: Исправка вредности потраживања (напомена 27)	(9,897)	(10,052)
	<u>2,071,781</u>	<u>1,627,244</u>

24. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Краткорочне позајмице зависним правним лицима (напомена 34)	89,150	51,024
Остали краткорочни пласмани	18	18
	<u>89,169</u>	<u>51,042</u>

Краткорочне позајмице зависним правним лицима на дан 31. децембар 2011. године исказане у укупном износу од 89,150 хиљада динара (на дан 31. децембра 2010. године 51,024 хиљаде динара) се односе на позајмице дате повезаним правним лицима за потребе одржавање текуће ликвидности са роком доспећа до године дана.

25. ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Текући рачуни	2,526	2,830
Девизни рачуни	6	6,054
Благајна	210	130
Краткорочни гарантни депозити	145,465	212,557
Остала новчана средстава	7,055	5,624
	<u>155,262</u>	<u>227,195</u>

Краткорочни гарантни депозити исказани на дан 31. децембра 2011. године у укупном износу од 145,465 хиљада динара (EUR 1,300,000 и 25,000 хиљада динара) положени су код пословних банака у циљу обезбеђења одобрених краткорочних кредита и издатих банкарских гаранција – АИК Банка а.д., Београд у износу од 25,000 хиљада динара, EFG ад ,Београд у износу од 50,758 хиљада динара, Нуро Alpe Adria Bank а.д., Београд у износу од 17,387 хиљада динара, Societe Generale Banka Srbija а.д., Београд у износу од 20,928 хиљада динара и Српска банка а.д., Београд у износу од 31,392 хиљада динара.

26. ПОРЕЗ НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ И АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Разграничене нереализоване негативне курсне разлике, нето	29,950	53,055
Обрачунати приходи	159,103	1,603
Остала активна временска разграничења	10,058	22,897
Потраживања за више плаћен порез на додату вредност	42,566	55,358
Унапред плаћени трошкови	2,874	4,180
	<u>244,551</u>	<u>137,093</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

26. ПОРЕЗ НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ И АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА (наставак)

Разграничене нереализоване негативне курсне разлике на дан 31. децембра 2011. године у износу од 29,950 (на дан 31. децембра 2010. године – 53,055 хиљада динара) садрже део нереализованих негативних курсних разлика које доспевају у 2012. години у износу од 16,025 хиљада динара по основу дугорочних кредита.

27. ПРОМЕНЕ НА ИСПРАВКАМА ВРЕДНОСТИ

У хиљадама динара

	Учешћа у капиталу (напомена 19)	Позајмице зависним правним лицима	Потраживања од купаца (напомена 23)	Укупно
Стање на 1. јануар 2010.	14,571	-	15,157	29,728
Додатна исправка (напомена 14)	-	141,836	885	142,721
Искњижавање	-	(141,836)	(5,990)	(147,826)
Стање на 31. децембар 2010.	14,571	-	10,052	24,623
Додатна исправка (напомена 14)	-	-	3,589	3,589
Искњижавање	-	-	(3,744)	(3,744)
Стање на 31. децембар 2011.	14,571	-	9,897	24,468

28. КАПИТАЛ

Структура акцијског капитала Друштва на дан 31. децембра 2011. године је следећа:

	Број акција	%	У хиљадама динара
Акцијски Фонд Републике Србије, Београд	429,429	25.0	515,315
Републички ПИО фонд, Београд	149,981	9.0	179,977
Erste Bank а.д., Београд – Custody	127,999	7.0	153,599
Erste Bank а.д., Београд – Custody	104,947	6.0	125,936
UniCredit Bank а.д., Београд - Custody	75,503	4.0	90,604
Raiffeisen Bank а.д. Београд – Custody	52,505	3.0	63,006
Raiffeisen Bank а.д. Београд – Custody	49,851	3.0	59,821
Комерцијална Банка а.д., Београд - Castody	26,062	2.0	31,274
Herma Investments Co. Ltd	20,000	1.0	24,000
UniCredit Bank а.д., Београд - Custody	18,500	1.0	22,200
Остали	663,683	39.0	796,420
	1,718,460	100.0	2,062,152

Структура акцијског капитала Друштва на дан 31. децембра 2010. године је следећа:

	Број акција	%	У хиљадама динара
Акцијски Фонд Републике Србије, Београд	429,429	25.0	515,315
Републички ПИО фонд, Београд	149,981	9.0	179,977
ARTIO INT. EQUITZ FUND	123,132	7.0	147,758
Societe Generale Banka Srbija а.д., Београд	55,654	3.0	66,785
Erste Bank а.д., Београд - Custody	87,728	5.0	105,274
Raiffeisen Bank, Vienna	42,164	2.0	50,597
Erste Steiermarkische Bank	37,637	2.0	45,165
Комерцијална Банка а.д., Београд - Castody	26,062	2.0	31,274
Uni credit bank а.д., Београд Custody	18,500	1.0	22,200
Swedbank AS	24,851	1.0	29,821
Остали	723,322	43.0	867,986
	1,718,460	100.0	2,062,152

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

28. КАПИТАЛ (наставак)

Акцијски капитал на дан 31. децембра 2011. године и 31. децембра 2010. године, састоји се од 1,718,460 обичних акција номиналне вредности од по 1,200 динара по једној акцији.

Друштво је на основу одлуке Скупштине акционара од 24. јуна 2011. године, извршили расподелу добити ранијих година у смислу исплате дивиденди акционарима у износу од 37,895 хиљада динара.

29. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА

Дугорочна резервисања, која на дан 31. децембра 201а. године износе 12,577 хиљаде динара (31. децембра 2010. године – 12,842 хиљаде динара) у потпуности се односе на дугорочна резервисања за накнаде запосленима по основу законских отпремнина за пензију и јубиларне награде.

Претпоставке коришћене у процени актуара су следеће:

	<u>2011.</u>	<u>2010.</u>
Номинална дисконтна стопа	9.75%	11.5%
Очекивана стопа номиналног раста зарада	7%	8%

Кретања на дугорочним резервисањима за накнаде запосленима су била следећа:

	У хиљадама динара		
	Отпремнине	Јубиларне награде	Укупно
Стање 1. јануара 2010. године	8,829	2,432	11,261
Трошак текућих услуга	1,379	476	1,855
Трошкови камата	694	197	891
Исплаћена примања	(310)	(245)	(555)
Актуарски (губици) / добици	(1,106)	496	(610)
Стање 31. децембра 2010. године	<u>9,486</u>	<u>3,356</u>	<u>12,842</u>
Трошак текућих услуга	457	281	738
Трошкови камата	925	327	1,252
Исплаћена примања	(1,682)	(513)	(2,195)
Актуарски (губици) / добици	139	(199)	(60)
Стање 31. децембра 2011. године	<u>9,325</u>	<u>3,252</u>	<u>12,577</u>

30. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Дугорочни кредити	652,779	871,763
Обавезе по основу емитованих дугорочних обвезница	290,292	243,763
Обавезе према зависном правном лицу (напомене 18 и 34)	368,868	-
Обавезе по основу финансијског лизинга	6,370	4,813
	<u>1,318,309</u>	<u>1,120,339</u>
Минус: Текућа доспећа дугорочних обавеза (напомена 31)	<u>(563,859)</u>	<u>(480,570)</u>
	<u>754,450</u>	<u>639,769</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

30. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

а) Дугорочни кредити

Кредитор	Каматна стопа	Ознака	Валута	У хиљадама динара	
			Износ у валути	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Рефинансирани кредити					
преко Alpha bank А.Д. Бгд:					
Berliner bank A.G., Берлин	5.5 % годишње	EUR	178,644	18,694	27,768
Algemene bank Nederland N.V.	5.6 % годишње	EUR	614,895	64,343	95,576
The First national bank of Chicago	5.5 % годишње	USD	599,114	48,448	69,980
Intesa banka ad ,Београд	1.2% месечно	RSD		93,750	150,000
Нуро Aple Adria ад, Београд	3М Euribor+8,5% годишње	EUR	2,000,000	188,919	211,629
Нуро Aple Adria ад, Београд		EUR	500,000	28,624	52,907
Нуро Aple Adria ад, Београд		EUR	500,000	28,624	52,907
Erste Bank,ад Београд	3.10% годишње	EUR	2,000,000	181,377	210,996
				652,779	871,763
Минус: Текуће доспеће дугорочних кредита				(500,178)	(434,849)
				152,601	436,914

Доспеће обавеза по дугорочним кредитима је следеће:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
До 1 године	500,178	434,849
Од 1 до 5 година	152,601	436,914
	652,779	871,763

б) Дугорочне обвезнице

Инвеститор	Годишња каматна стопа	Валута Ознака	Износ	У хиљадама динара	
				31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Комерцијална банка а.д., Београд	7.5 %	EUR	958,703	82,127	101,142
Wiener Stadtische осигурање а.д., Бгд	7.5 %	EUR	678,895	58,383	71,622
КВС Банка а.д., Београд	7.5 %	EUR	199,543	47,810	21,051
ДДОР Нови Сад а.д., Нови Сад	7.5 %	EUR	188,248	36,666	19,860
Таково а.д., Крагујевац	7.5 %	EUR	185,429	26,155	19,562
Wiener реосигурање а.д., Београд	7.5 %	EUR	99,772	18,823	10,526
Jubmes Банка а.д., Београд	9.0%	EUR	194,256	20,327	-
				290,292	243,763
Текуће доспеће дугорочних обвезница				(59,991)	(43,314)
				230,301	200,449

Доспеће обавеза по дугорочним обвезницама је следеће:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
До 1 године	59,991	43,314
Од 1 до 5 година	230,301	200,449
	290,292	243,763

Друштво је у 2011. години извршило трећу затворену емисије обвезница без јавне понуде познатим купцима. Укупан број емитованих обвезница је 34,500, обим емисије 340,395 хиљада динара, уз каматну стопу од 7.5% годишње и девизну клаузулу уз доспеће од пет година.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

30. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

в) Обавезе по основу финансијског лизинга

	Збир минималних рата лизинга		У хиљадама динара Садашња вредност минималних рата лизинга	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
<i>Доспева за плаћање:</i>				
- до једне године	4,000	2,666	3,690	2,407
- од једне до пет година	2,791	2,505	2,680	2,406
Минус будући трошкови финансирања	(421)	(358)	-	-
Садашња вредност минималних рата	<u>6,370</u>	<u>4,813</u>	<u>6,370</u>	<u>4,813</u>
Укључено у финансијске извештаје као:				
Текући део дугорочних обавеза			3,690	2,407
Остале дугорочне обавезе			<u>2,680</u>	<u>2,406</u>
			<u>6,370</u>	<u>4,813</u>

г) Обавезе према зависном правном лицу

Дугорочне обавезе према повезаном правном лицу у износу од 368,868 хиљада динара у целости се односе на обавезе према „Тигар Обућа“ д.о.о., Пирот по основу куповине непокретности (напомена 18). Обавеза у целости доспева у периоду од 30. јуна до 31. децембра 2013. године уз годишњу каматну стопу од 7.5%.

31. КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Доспећа до једне године (напомена 30):		
- дугорочних кредита	500,178	434,849
- обавеза по финансијском лизингу	3,690	2,407
- обавеза по емитованим дугорочним обвезницама	59,991	43,314
	<u>563,859</u>	<u>480,570</u>
Краткорочни кредити:		
- у страниј валути	840,230	521,993
- у динарима	1,001,761	387,636
	<u>1,841,991</u>	<u>909,629</u>
Емитоване краткорочне обвезнице	75,000	-
Остале краткорочне обавезе-минус по текућем рачуну	<u>19,999</u>	<u>19,981</u>
	<u>2,500,849</u>	<u>1,410,182</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

31. КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

а) Краткорочни кредити у страниј валути

				У хиљадама динара	
Кредитор	Каматна стопа	Валута		31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
		Ознака	Износ		
<u>Кредити у страниј валути:</u>					
Агенција за осиг. и финан.извоза	5% годишње	EUR	500,000	52,350	52,749
Intesa banka а.д Београд	9% годишње	EUR	2,000,000	209,282	-
Intesa banka а.д Београд	9% годишње	EUR	137,368	14,404	-
Intesa banka а.д. Београд	10% годишње	EUR	592,000	61,948	-
Универзал банка ад Београд	1% месечно	EUR	500,000	52,320	-
Societe Generale Banka Srbija а.д. Београд	3-м ЕУРИБОР + 5,3% годишње	EUR	2,800,000	292,995	-
Societe Generale Banka Srbija а.д. Београд	3-м ЕУРИБОР + 5% годишње	EUR	500,000	52,320	-
	3-м ЕУРИБОР + 6,5% годишње				
Eurobank EFG ад Београд		EUR	1,000,000	104,641	-
Societe Generale Banka Srbija		EUR	2,000,000	-	211,630
Intesa banka а.д Београд		EUR	875,000	-	92,312
Societe Generale Banka Srbija		EUR	480,000	-	50,639
Societe Generale Banka Srbija		EUR	800,000	-	84,399
Hypo Alpe Adria а.д.		EUR	286,000	-	30,264
				840,230	521,993

б) Краткорочни кредити у динарима

Кредитор	Каматна стопа	У хиљадама динара	
		31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Кредити у динарима:			
Српска банка ад Београд	1,7% месечно	100,000	-
Српска банка ад Београд	1,65% месечно	100,000	-
Societe General bank Srbija а.д. Београд	1-м БЕЛИБОР + 1,9%	99,379	-
Српска банка ад Београд	1,7% месечно	80,000	-
Српска банка ад Београд	1,8% месечно	80,000	-
Univerzal banka ад Београд	7% годишње	65,000	-
Српска банка ад Београд	1,7% месечно	60,000	-
АИК банка а.д. Ниш	1,7% месечно	54,000	-
АИК банка а.д. Ниш	3,5% годишње	42,500	-
АИК банка а.д. Ниш	1,9% месечно	35,000	-
Дунав банка а.д. Звечан	20,25% годишње	35,000	-
АИК банка а.д. Ниш	1% месечно	30,000	-
Привредна банка Београд а.д.	12,25% годишње	30,000	-
Српска банка ад Београд	1,8% месечно	30,000	-
Српска банка ад Београд	1,7% месечно	30,000	-
Српска банка ад Београд	1,8% месечно	30,000	-
АИК банка а.д. Ниш	1,9% месечно	20,498	-
АИК банка а.д. Ниш	1,9% месечно	20,000	-
АИК банка а.д. Ниш	1,9% месечно	16,521	-
Дунав банка а.д. Звечан	20,25% годишње	16,500	-
АИК банка а.д. Ниш	1,9% месечно	15,000	-
АИК банка а.д. Ниш	1,9% месечно	8,500	-
АИК банка а.д. Ниш	2% месечно	2,194	-
АИК банка а.д. Ниш	1,9% месечно	1,669	-
Societe General bank Srbija а.д. Београд	2-нед. REPO-1,5% год.	-	45,000
Српска банка а.д Београд	1,6% месечно	-	100,000
Српска банка а.д Београд	1,7% месечно	-	80,000
Привредна банка а.д Београд	7% годишње	-	20,014
Привредна банка а.д Београд	6,5% годишње	-	65,000
АИК банка ад Ниш	2% годишње	-	2,695
Unicredit bank Srbija ад Београд	6,5% годишње	-	4,500
Unicredit bank Srbija ад Београд	PKC + 3,5% годишње	-	70,428
		1,001,761	387,636

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

31. КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

в) Емитоване краткорочне обвезнице

Емитоване краткорочне обвезнице у укупном износу од 75,000 хиљада динара доспевају на наплату 25. фебруара 2012. године у износу од 45,000 динара (инвеститор Слободна зона а.д., Пирот – зависно правно лице) и 27. марта 2012. године у износу од 30,000 динара (инвеститор Wiener Stadtische осигурање а.д., Београд). Обвезнице су емитоване у више серија уз каматну стопу од 2% до 9% годишње.

32. ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Добављачи у земљи	460,197	369,951
Добављачи - зависна правна лица (напомена 34)	203,334	653,525
Остале обавезе из пословања	11,786	8,916
Добављачи у иностранству	296,297	88,177
Примљени аванси, депозити и кауције	53,514	45,970
	<u>1,025,128</u>	<u>1,166,539</u>

33. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Обавезе за бруто зараде	56,504	39,320
Обавезе за дивиденде	53,343	15,292
Обавезе за камате	26,855	11,783
Остале краткорочне обавезе	1,895	1,721
	<u>138,597</u>	<u>68,116</u>

34. ОДНОСИ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА

	У хиљадама динара	
Биланс стања	2011.	2010.
Актива		
<u>Учешћа у капиталу (нето)</u>		
- Тигар Обућа д.о.о., Пирот	820,485	820,485
- Тигар Хемијски производи д.о.о., Пирот	202,562	202,562
- Тигар Техничка гума д.о.о., Пирот	626,048	418,687
- Тигар Тоурс д.о.о., Пирот	9,103	9,103
- Тигар Пословни сервис д.о.о., Пирот	23,104	204,321
- Тигар Заштитна радионица д.о.о., Пирот	1,348	1,348
- Тигар Обезбеђење д.о.о., Пирот	39,413	13,755
- Тигар – Слободна царинска зона а.д., Пирот	89,406	89,406
- Тигар Montenegro д.о.о., Подгорица, Црна Гора	4,868	4,868
- Тигар Inter Risk д.о.о., Пирот	1,773	1,773
- Тигар Incon д.о.о., Пирот	161,607	161,607
- Tigar Americas inc. Jacksonville, USA	23,470	23,470
- Tigar Europe Ltd., London, UK	122,406	122,406
- Тигар Партнер д.о.о., Скопје, Македонија	20,749	20,749
- Тигар Trade д.о.о., Бања Лука	8,995	8,995
- Тигар Угоститељство	181,270	53
Остали	<u>11,821</u>	<u>11,821</u>
	<u>2,348,428</u>	<u>2,115,409</u>
<u>Дати аванси</u>		
- Слободна зона д.о.о., Пирот	-	1
- Тигар Техничка гума д.о.о., Пирот	-	4,498
- Тигар Пословни сервис д.о.о., Пирот	2,424	452
- Тигар Обезбеђење д.о.о., Пирот	<u>1,530</u>	<u>541</u>
	<u>3,954</u>	<u>5,492</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

34. ОДНОСИ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА (наставак)

	У хиљадама динара	
	2011.	2010.
Биланс стања (наставак)		
Актива (наставак)		
<u>Потраживања по основу продаје</u>		
- Тигар Обућа д.о.о., Пирот	839,151	550,309
- Тигар Техничка гума д.о.о., Пирот	461,010	337,614
- Тигар Хемијски производи д.о.о., Пирот	4,237	9,348
- Тигар Заштитна радионица д.о.о., Пирот	6,301	5,840
- Тигар – Слободна царинска зона а.д., Пирот	167	579
- Тигар Пословни сервис д.о.о., Пирот	1,938	10,565
- Тигар Угоститељство д.о.о., Пирот	6,456	
- Тигар Инкон д.о.о., Пирот	1,587	3,035
- Tigar Europe Ltd., London, UK	13,846	30,423
- Тигар Montenegro д.о.о., Подгорица, Црна Гора	6,556	6,394
- Тигар Americas, Corporation, Ashland	10,986	4,431
- Тигар Партнер д.о.о., Скопље, Македонија	7,000	15,086
- Тигар Trejd д.о.о., Бања Лука	34,996	41,128
Остали	963	1,914
	1,395,194	1,016,666
<u>Потраживања по основу учешћа у добити</u>		
- Тигар Обућа д.о.о., Пирот	140,000	-
- Тигар Хемијски производи д.о.о., Пирот	46,379	51,327
- Тигар Пословни сервис д.о.о., Пирот	-	162
- Тигар Заштитна радионица д.о.о., Пирот	11,696	11,696
- Тигар Турс д.о.о., Пирот	212	295
- Тигар Партнер д.о.о., Скопље, Македонија	850	850
- Тигар Montenegro д.о.о., Подгорица, Црна Гора	-	47
- Tigar Trade Banja Luka	1,673	1,673
- Тигар Inter Risk д.о.о., Пирот	130	40
- Тигар Incon д.о.о., Пирот	8,283	18,593
- Тигар Обезбеђење д.о.о., Пирот	15,000	7,650
- Тигар – Слободна царинска зона а.д., Пирот	13,039	14,579
- Тигар Eurore, Лондон	18,990	-
Остали	-	300
	256,252	107,212
<u>Краткорочни финансијски пласмани - повезана лица</u>		
- Тигар Техничка гума д.о.о., Пирот	2,269	2,269
- Тигар Хемијски производи д.о.о., Пирот	2,902	2,902
	5,171	5,171
<u>Краткорочне позајмице</u>		
- Тигар Техничка гума д.о.о., Пирот	23,069	23,069
- Тигар Хемијски производи д.о.о., Пирот	48,323	-
- Тигар Заштитна радионица д.о.о., Пирот	8,103	7,443
- Тигар Incon д.о.о., Пирот	188	-
- Тигар Угоститељство д.о.о., Пирот	1,860	-
- Тигар Обезбеђење д.о.о., Пирот	-	12,904
Остали	4,706	4,707
	86,249	48,123
Укупно, актива	4,095,248	3,298,073

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

34. ОДНОСИ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА (наставак)

	У хиљадама динара	
	2011.	2010.
Биланс стања		
Пасива		
<u>Дугорочне обавезе</u>		
- Тигар Обућа д.о.о., Пирот	368,868	-
<u>Добављачи</u>		
- Тигар Incon д.о.о., Пирот	2,980	9,004
- Тигар Обућа д.о.о., Пирот	125,500	479,061
- Тигар Обезбеђење д.о.о., Пирот	-	2,542
- Тигар Tours д.о.о., Пирот	1,514	2,677
- Тигар Техничка гума д.о.о., Пирот	37,125	127,796
- Тигар – Слободна царинска зона а.д., Пирот	7,247	2,597
- Тигар Заштитна радионица д.о.о., Пирот	118	162
- Тигар Хемијски производи д.о.о., Пирот	6,717	14,896
- Тигар Угоститељство д.о.о., Пирот	1,666	-
- Тигар Партнер д.о.о., Скопље, Македонија	267	350
- Tigar Europe Ltd., London, UK	17,122	526
- Tigar Americas Inc. Jacksonville, USA	456	11,602
Остали	2,622	2,312
	203,334	653,525
<u>Пасивна временска разграничења</u>		
- Тигар Обућа д.о.о., Пирот	20,529	-
- Tigar Americas Inc. Jacksonville, USA	10,626	-
	31,155	-
Укупно, пасива	603,357	653,525
Нето актива	3,491,891	2,644,548
Биланс успеха		
Приходи		
<u>Приходи од продаје робе</u>		
- Тигар Техничка гума д.о.о., Пирот	128,025	212,376
- Тигар Обућа д.о.о., Пирот	1,014,357	602,481
- Тигар Пословни сервис д.о.о., Пирот	2,155	2,065
- Тигар Хемијски производи д.о.о., Пирот	1,249	653
- Тигар Заштитна радионица д.о.о., Пирот	1,341	2,012
- Тигар Обезбеђење д.о.о., Пирот	335	32
- Тигар – Слободна царинска зона а.д., Пирот	143	450
- Тигар Incon д.о.о., Пирот	170	270
- Tigar Europe Ltd., London, UK	61,437	44,525
- Тигар Montenegro д.о.о., Подгорица, Црна Гора	13,332	20,959
- Тигар Americas, Corporation, Ashland	10,119	22,205
- Тигар Партнер д.о.о., Скопље, Македонија	18,514	21,622
- Тигар Trejd д.о.о., Бања Лука	21,227	63,053
Остали	212	4,255
	1,272,616	996,958
<u>Приходи од продаје производа и услуга</u>		
- Тигар Техничка гума д.о.о., Пирот	144,948	150,992
- Тигар Обућа д.о.о., Пирот	253,759	236,231
- Тигар Хемијски производи д.о.о., Пирот	13,988	13,636
- Тигар Пословни сервис д.о.о., Пирот	3,909	7,800
- Тигар Заштитна радионица д.о.о., Пирот	1,646	1,606
- Тигар Обезбеђење д.о.о., Пирот	2,004	1,849
- Тигар Incon д.о.о., Пирот	9,266	9,005
- Тигар Tours д.о.о., Пирот	306	307
- Tigar Europe Ltd., London, UK	-	14,752
- Тигар Americas, Corporation, Ashland, OR 97520 USA	-	3,091
Остали	5,430	146
	435,256	439,415

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

34. ОДНОСИ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА (наставак)

Биланс успеха (наставак)	У хиљадама динара	
	2011.	2010.
<i>Финансијски приходи</i>		
- Тигар Хемијски производи д.о.о., Пирот	5	5,055
- Тигар Заштитна радионица д.о.о., Пирот	1	5,706
- Тигар Обућа д.о.о., Пирот	140,009	8
- Тигар – Слободна царинска зона а.д., Пирот	48,042	13,499
- Тигар Техничка гума д.о.о., Пирот	11	7
- Тигар Montenegro д.о.о., Подгорица, Црна Гора	765	520
- Тигар Пословни сервис д.о.о., Пирот	2	165
- Тигар Incon д.о.о., Пирот	4	18,595
- Тигар Inter Risk д.о.о., Пирот	90	41
- Тигар Tours д.о.о., Пирот	212	295
- Тигар Europe, London	18,690	8,504
- Тигар Обезбеђење д.о.о., Пирот	15,003	898
- Тигар Угоститељство д.о.о., Пирот	2	-
	<u>222,836</u>	<u>53,293</u>
		-
<i>Капитални добици по основу преноса имовине</i>		
- Тигар Хемијски производи д.о.о., Пирот	-	60,547
- Тигар Incon д.о.о., Пирот	-	101,447
- Тигар Техничка гума д.о.о., Пирот	158,422	-
- Тигар Обезбеђење д.о.о., Пирот	24,597	-
Остали	-	55,585
	<u>183,019</u>	<u>217,579</u>
Укупно, приходи	<u>2,113,727</u>	<u>1,707,245</u>
Расходи		
	У хиљадама динара	
	2011.	2010.
<i>Трошкови материјала и резервних делова</i>		
- Тигар Incon д.о.о., Пирот	13	162
- Тигар Обућа д.о.о., Пирот	1,229	2,022
- Тигар – Слободна царинска зона а.д., Пирот	44	65
- Тигар Пословни сервис д.о.о. Пирот	80	813
- Тигар Тоурс д.о.о. Пирот	10,839	9,347
- Тигар Угоститељство д.о.о.	499	-
- Тигар Обезбеђење д.о.о.	4	-
	<u>12,708</u>	<u>12,409</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

34. ОДНОСИ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА (наставак)

	У хиљадама динара	
	2011.	2010.
Биланс успеха (наставак)		
Расходи (наставак)		
<i>Трошкови нематеријалних услуга</i>		
- Тигар Обезбеђење д.о.о., Пирот	10,704	10,799
- Тигар Пословни сервис д.о.о., Пирот	3,969	13,053
- Тигар Incon д.о.о., Пирот	4,658	2,964
- Тигар Tours д.о.о., Пирот	941	773
- Тигар Обућа д.о.о., Пирот	910	230,045
- Тигар Inter Risk д.о.о., Пирот	652	859
- Тигар – Слободна царинска зона а.д., Пирот	5,087	6,189
- Тигар Техничка гума д.о.о., Пирот	590	949
- Тигар Угоститељство д.о.о., Пирот	7,579	-
- Тигар Americas, Corporation, Ashland,	11,898	-
Остали	239	912
	<u>47,227</u>	<u>266,543</u>
<i>Остали расходи</i>		
- Тигар Обућа д.о.о., Пирот	-	119,116
- Тигар Техничка гума д.о.о., Пирот	-	22,720
- Тигар Europe Ltd., London, UK	9,555	-
- Тигар Партнер д.о.о., Скопље, Македонија	1,630	-
	<u>11,185</u>	<u>141,836</u>
Укупно, расходи	<u>71,120</u>	<u>420,788</u>
Нето приходи	<u>2,042,607</u>	<u>1,286,457</u>

Трошкови бруто зарада руководству Друштва за посматрани период износе укупно 9,088 хиљада динара.

35. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА

Управљање ризиком капитала

Не постоји формални оквир за управљање ризиком капитала Друштва. Руководство Друштва разматра капитални ризик, на основама ублажавања ризика и уверења да ће Друштво бити у могућности да одржи принцип сталности пословања, истовремено максимизирајући повећање профита власника, преко оптимизације дуга и капитала. Структура капитала Друштва састоји се од дуговања, укључујући дугорочне кредите образложене у напомени 30, осталих дугорочних обавеза, готовине и готовинских еквивалената и капитала који се приписује власницима, а који укључује уделе, остали капитал, резерве као и нераспоређени добитак. На основу тог прегледа Друштво уравниотежава структуру капитала преко исплате дивиденди, нових дугорочних инвестиција као и узимања нових кредита или откупа постојећих.

Лица која контролишу финансије на нивоу Друштва врше преглед структуре капитала на годишњем нивоу. Као део тог прегледа, руководство Друштва разматра цену капитала и ризик повезан са врстом капитала.

Показатељи задужености Друштва са стањем на крају године били су следећи:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Задуженост а)	3,255,299	2,049,951
Готовина и готовински еквиваленти	<u>(155,262)</u>	<u>(277,195)</u>
Нето задуженост	<u>3,100,037</u>	<u>1,822,756</u>
Капитал б)	<u>2,884,851</u>	<u>2,800,749</u>
Рацио укупног дуговања према капиталу	<u>1,07</u>	<u>0,65</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

35. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Управљање ризиком капитала (наставак)

- а) Дуговање се односи на дугорочне и краткорочне кредите и остале финансијске обавезе.
- б) Капитал укључује основни капитал, емисиону премију, резерве као и нераспоређени добитак и умањење капитала за откупљене сопствене акције које нису продате.

Значајне рачуноводствене политике у вези са финансијским инструментима

Детаљи значајних рачуноводствених политика, као и критеријуми и основе за признавање прихода и расхода за све врсте финансијских средстава и обавеза обелодањени су у напомени 3 ових финансијских извештаја.

Категорије финансијских инструмената

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Финансијска средства		
Дугорочни финансијски пласмани	41,873	45,621
Краткорочни финансијски пласмани	89,169	51,042
Потраживања од купаца	1,796,072	1,499,699
Остала потраживања	256,252	107,212
Готовина и готовински еквиваленти	155,262	227,195
	<u>2,362,147</u>	<u>1,966,078</u>
Финансијске обавезе		
Дугорочне обавезе	754,450	639,769
Краткорочни кредити	1,841,991	909,629
Текућа доспећа дугорочних обавеза	563,859	480,570
Остале краткорочне финансијске обавезе	94,999	19,981
Обавезе из пословања	959,828	1,111,653
Остале обавезе	26,855	11,783
	<u>4,241,982</u>	<u>3,173,385</u>

Основни финансијски инструменти Друштва су готовина и готовински еквиваленти, потраживања, дугорочни и краткорочни финансијски пласмани који настају директно из пословања Друштва, као и дугорочни зајмови, обавезе према добављачима и остале обавезе чија је основна намена финансирање текућег пословања Друштва. У нормалним условима пословања Друштво је изложено ниже наведеним ризицима.

Циљеви управљања финансијским ризицима

Финансијски ризици укључују тржишни ризик (девизни и каматни), кредитни ризик, и ризик ликвидности. Финансијски ризици се сагледавају на временској основи и превасходно се избегавају смањењем изложености Друштва овим ризицима. Друштво не користи никакве финансијске инструменте како би избегло утицај финансијских ризика на пословање из разлога што такви инструменти нису у широкој употреби, нити постоји организовано тржиште таквих инструмената у Републици Србији.

Тржишни ризик

У свом пословању Друштво је изложено финансијским ризицима од промена курсева страних валута и промена каматних стопа.

Није било значајнијих промена у изложености Друштва тржишном ризику, нити у начину на који Друштво управља или мери тај ризик.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

35. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Тржишни ризик (наставак)

Девизни ризик

Друштво је изложено девизном ризику првенствено преко краткорочних финансијских пласмана, готовине и готовинских еквивалената, дугорочних кредита, емитованих дугорочних обвезница и обавеза према добављачима који су деноминирани у иностраној валути. Друштво не користи посебне финансијске инструменте као заштиту од ризика, с обзиром да у Републици Србији такви инструменти нису уобичајени.

Стабилност економског окружења у којем Друштво послује, у великој мери зависи од мера Владе Републике Србије у привреди, укључујући и успостављање одговарајућег правног и законодавног оквира.

Књиговодствена вредност монетарних средстава и обавеза исказаних у иностраној валути на датум извештавања у Друштву биле су следеће:

	Средства		У хиљадама динара Обавезе	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
EUR	224,699	425,173	1,748,940	1,533,297
USD	12,960	7,111	229,471	105,229
GBP	44,503	45,313	14,027	1,171
	<u>282,162</u>	<u>477,597</u>	<u>1,992,438</u>	<u>1,639,697</u>

Друштво је осетљиво на промене девизног курса евра (EUR) и америчког долара (USD). Следећа табела представља детаље анализе осетљивости Друштва на пораст и смањење од 10% курса динара у односу на дату страну валуту. Стопа осетљивости од 10% се користи при интерном приказивању девизног ризика и представља процену руководства разумно очекиваних промена у курсевима страних валута. Анализа осетљивости укључује само ненамирена потраживања и обавезе исказане у иностраној валути и усклађује њихово превозићење на крају периода за промену од 10% у курсевима страних валута. Позитиван број из табеле указује да повећање резултата текућег периода у случајевима када динар јача у односу на валуту о којој се ради. У случају слабљења динара од 10% у односу на дату страну валуту, утицај на резултат текућег периода био би супротан оном исказаном у претходном случају.

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
EUR валута	152,424	110,812
USD валута	21,651	9,812
GBP валута	(3,048)	(4,414)
Утицај на резултат текућег периода	<u>174,075</u>	<u>120,591</u>

Осетљивост Друштва на промене у страним валутама повећала се у текућем периоду, углавном на основу ефекта пораста обавеза исказаних у еврима које се највећим делом односе на повећање дугорочних кредита (напомена 30).

Ризик од промене каматних стопа

Друштво је изложено ризику од промене каматних стопа на средства и обавезе код којих је каматна стопа варијабилна. Овај ризик зависи од финансијског тржишта те Друштво нема на располагању инструменте којим би ублажило његов утицај.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

35. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Тржишни ризик (наставак)

Ризик од промене каматних стопа (наставак)

Књиговодствена вредност финансијских средстава и обавеза на крају посматраног периода дата је у следећем прегледу:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Финансијска средства		
<i>Некаматносна</i>		
Дугорочни финансијски пласмани	153	153
Краткорочни финансијски пласмани	89,169	51,042
Готовина и готовински еквиваленти	9,797	16,199
Остала потраживања	256,252	227,195
Потраживања од купаца	1,796,072	1,499,699
	<u>2,174,962</u>	<u>1,709,614</u>
<i>Фиксна каматна стопа</i>		
Дугорочни финансијски пласмани	41,720	45,468
Готовина и готовински еквиваленти	145,465	210,996
	<u>187,185</u>	<u>256,464</u>
	<u>2,362,174</u>	<u>1,966,078</u>
Финансијске обавезе		
<i>Некаматносна</i>		
Обавезе из пословања	959,828	1,111,653
<i>Фиксна каматна стопа</i>		
Дугорочни кредити	670,486	440,820
Краткорочни кредити	1,250,156	487,696
Текућа доспећа дугорочних обавеза	401,656	359,594
Остале финансијске обавезе	121,854	31,764
	<u>2,444,152</u>	<u>1,319,874</u>
<i>Варијабилна каматна стопа</i>		
Дугорочни кредити	83,964	198,949
Краткорочни кредити	591,835	421,933
Текућа доспећа дугорочних обавеза	162,203	120,976
	<u>838,002</u>	<u>741,858</u>
	<u>4,241,982</u>	<u>3,173,385</u>

Анализе осетљивости приказане у наредном тексту су успостављене на основу изложености променама каматних стопа за недеривативне инструменте на датум биланса стања. За обавезе са варијабилном стопом, анализа је састављана под претпоставком да је преостали износ средстава и обавеза на датум биланса стања био непромењен у току целе године. Повећање или смањење од 1% представља, од стране руководства, процену реално могуће промене у каматним стопама. Да је каматна стопа 1% виша, а све остале варијабле остале непромењене, Друштво би претрпело оперативни губитак за годину која се завршава 31. децембра 2011. године у износу од 8,380 хиљада динара (31. децембар 2010. године: 7,419 хиљаде динара). Оваква ситуација се приписује изложености Друштва која је заснована на варијабилним каматним стопама које се обрачунавају на дугорочне кредите и краткорочне кредите

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

35. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Кредитни ризик

Управљање потраживањима

Друштво је изложено кредитном ризику који представља ризик да дужници неће бити у могућности да дуговања према Предузећу измире у потпуности и на време, што би имало за резултат финансијски губитак за Друштво. Изложеност Друштва овом ризику ограничена је на износ потраживања на дан биланса. Потраживања се састоје од великог броја комитената, од којих се највећи део односи на повезана правна лица.

Најзначајнија потраживања представљена су у следећој табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Тигар Обућа д.о.о., Пирот	839,151	550,309
Тигар Техничка гума д.о.о., Пирот	461,010	337,614
Бернер, Хелсинки, Финска	35,925	27,401
Тигар Траде д.о.о. Бања Лука	34,996	41,128
Агромаркет д.о.о. Крагујевац	13,397	18,649
Тигар Партнет д.о.о., Скопље	7,000	15,086
Тигар Заштитна радионица д.о.о., Пирот	6,301	17,536
Тигар Хемијски производи д.о.о., Пирот	4,237	60,675
Тигар Пословни сервис д.о.о., Пирот	1,938	10,727
Тигар Инкон д.о.о., Пирот	1,587	21,628
Остали	400,427	408,998
Исправка вредности потраживања од купаца	(9,897)	(10,052)
	<u>1,796,072</u>	<u>1,499,699</u>

Структура потраживања на дан 31. децембра 2011. године приказана је у табели која следи:

	У хиљадама динара		
	Бруто изложеност	Исправка вредности	Нето изложеност
Недоспела потраживања	529,026	-	529,026
Доспела, исправљена потраживања	9,897	(9,897)	-
Доспела, неисправљена потраживања	1,267,046	-	1,267,046
	<u>1,805,969</u>	<u>(9,897)</u>	<u>1,796,072</u>

Структура потраживања на дан 31. децембра 2010. године приказана је у табели која следи:

	У хиљадама динара		
	Бруто изложеност	Исправка вредности	Нето изложеност
Недоспела потраживања	711,198	-	711,198
Доспела, исправљена потраживања	10,052	(10,052)	-
Доспела, неисправљена потраживања	788,501	-	788,501
	<u>1,509,751</u>	<u>(10,052)</u>	<u>1,499,699</u>

Недоспела потраживања

Недоспела потраживања исказана на дан 31. децембра 2011. године у износу од 529,026 хиљада динара (31. децембар 2010. године: 711,198 хиљада динара) највећим делом се односе на потраживања од купаца по основу продаје услуга. Ова потраживања доспевају углавном у року од 60 дана након датума фактуре, у зависности од уговорених рокова плаћања. Просечно време наплате потраживања у 2011. години износи 150 дан (2010. године: 119 дана).

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

35. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Кредитни ризик (наставак)

Управљање потраживањима (наставак)

Доспела, исправљена потраживања

Друштво је у посматраном периоду обезвредило потраживања од купаца за доспела потраживања у износу од 9,897 хиљаду динара (31. децембар 2010. године: 10,052 хиљада динара), за која је Друштво утврдило да је дошло до промене у кредитној способности комитената и да потраживања у наведеним износима неће бити наплаћена.

Доспела, неисправљена потраживања

Друштво није обезвредило доспела потраживања исказана на дан 31. децембра 2011. године у износу од 1,267,047 хиљада динара (31. децембар 2010. године: 788,501 хиљада динара) обзиром да није утврђена промена у кредитној способности комитената, као и да се та потраживања углавном односе на потраживања од зависних правних лица, те да руководство Друштва сматра да ће укупна садашња вредност ових потраживања бити наплаћена.

Старосна структура доспелих, неисправљених потраживања представљена је у следећој табели:

	У хиљадама динара 31. децембар 2011.
Мање од 30 дана	210,487
31 - 90 дана	289,449
91 - 180 дана	743,865
181 - 365 дана	23,245
Преко 365 дана	-
	1,267,046

Управљање обавезама према добављачима

Обавезе према добављачима на дан 31. децембра 2011. године исказане су у износу од 959,828 хиљада динара односи се на обавезе по основу набавке услуга. Добављачи не зарачунавају затезну камату на доспеле обавезе, при чему Друштво доспеле обавезе према добављачима, сагласно политици управљања финансијским ризицима, измирују у уговореном року. Просечно време измирења обавеза према добављачима у току 2011. године износи 144 дана (у току 2010. године 105 дана).

Ризик ликвидности

Коначна одговорност за управљање ризиком ликвидности је на руководству Друштва који су успоставили одговарајући систем управљања за потребе краткорочног, средњорочног и дугорочног финансирања Друштва као и управљањем ликвидношћу. Друштво управља ризиком ликвидности одржавајући одговарајуће новчане резерве континуираним праћењем планираног и стварног новчаног тока, као и одржавањем адекватног односа доспећа финансијских средстава и обавеза.

Табеле ризика ликвидности и кредитног ризика

Следеће табеле приказују детаље преосталих уговорених доспећа финансијских средстава. Приказани износи засновани су на недисконтованим токовима готовине насталим на основу финансијских средстава на основу најранијег датума на који ће Друштво бити у могућности да потраживања наплати.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

35. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Ризик ликвидности (наставак)

Табеле ризика ликвидности и кредитног ризика (наставак)

Доспећа финансијских средстава

У хиљадама динара
31. децембар 2011.

	Мање од месец дана	Од 1 до 3 месеца	Од 3 месеца до једне године	Од 1 до 5 година	Преко 5 година	Укупно
Некаматносна	1,541,204	268,491	365,114	153	-	2,174,962
Фиксна каматна стопа	-	1,094	148,828	17,169	29,010	196,101
	<u>1,541,204</u>	<u>269,585</u>	<u>513,942</u>	<u>17,322</u>	<u>29,010</u>	<u>2,371,063</u>

У хиљадама динара
31. децембар 2010.

	Мање од месец дана	1-3 месеца	Од 3 месеца до једне године	Од 1 до 5 година	Преко 5 година	Укупно
Некаматносна	443,892	759,337	387,929	118,456	-	1,709,614
Фиксна каматна стопа	221,545	-	-	-	50,200	271,745
	<u>665,437</u>	<u>759,337</u>	<u>387,929</u>	<u>118,456</u>	<u>50,200</u>	<u>1,981,359</u>

Следеће табеле приказују детаље преосталих уговорених доспећа обавеза Друштва. Приказани износи засновани су на недисконтованим токовима готовине насталих на основу финансијских обавеза на основу најранијег датума на који ће Друштво бити обавезно да такве обавезе намири.

Доспећа финансијских обавеза

У хиљадама динара
31. децембар 2011.

	Мање од месец дана	Од 1 до 3 месеца	Од 3 месеца до једне године	Од 1 до 5 година	Преко 5 година	Укупно
Некаматносна	704,549	255,279	-	-	-	959,828
Фиксна каматна стопа	609,330	639,543	566,145	741,122	-	2,556,140
Варијабилна кам.стопа	206,189	94,022	500,364	101,112	-	901,687
	<u>1,520,068</u>	<u>988,844</u>	<u>1,066,509</u>	<u>842,234</u>	<u>-</u>	<u>4,417,655</u>

У хиљадама динара
31. децембар 2010.

	Мање од месец дана	1-3 месеца	Од 3 месеца до једне године	Од 1 до 5 година	Преко 5 година	Укупно
Некаматносна	969,648	142,005	-	-	-	1,111,653
Фиксна каматна стопа	44,868	94,738	724,218	257,202	231,644	1,352,669
Варијабилна кам.стопа	40,256	79,649	513,346	197,657	-	831,908
	<u>1,054,772</u>	<u>316,392</u>	<u>1,238,564</u>	<u>454,859</u>	<u>231,644</u>	<u>3,296,230</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

35. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Фер вредност финансијских инструмената

Следећа табела представља садашњу вредност финансијских средстава и финансијских обавеза и њихову фер вредност на дан 31. децембра 2011. године и 31. децембра 2010. године.

	31. децембар 2011.		У хиљадама динара 31. децембар 2010.	
	Књиговодствена вредност	Фер вредност	Књиговодствена вредност	Фер вредност
Финансијска средства				
Дугорочни финансијски пласмани	41,873	41,873	45,621	45,621
Краткорочни финансијски пласмани	89,169	89,169	51,042	51,042
Потраживања од купаца	1,796,072	1,796,072	1,499,699	1,499,699
Остала потраживања	256,252	256,252	227,195	227,195
Готовина и готовински еквиваленти	155,262	155,262	107,212	107,212
	<u>2,362,147</u>	<u>2,362,147</u>	<u>1,966,078</u>	<u>1,966,078</u>
Финансијске обавезе				
Дугорочни кредити	754,450	754,450	639,769	639,769
Краткорочни кредити	1,841,991	1,841,991	909,629	909,629
Текућа доспећа	563,859	563,859	480,570	480,570
Остале финансијске обавезе	121,854	121,854	31,764	31,764
Обавезе из пословања	959,828	959,828	1,111,653	1,111,653
	<u>4,241,982</u>	<u>4,241,982</u>	<u>3,173,385</u>	<u>3,173,385</u>

Претпоставке за процену тренутне фер вредности финансијских инструмената

С обзиром на чињеницу да не постоји довољно тржишно искуство, стабилност и ликвидност у куповини и продаји финансијских средстава и обавеза, као и обзиром на чињеницу да не постоје доступне тржишне информације које би се могле користити за потребе обелодањивања фер вредности финансијских средстава и обавеза, коришћен је метод дисконтовања новчаних токова. При коришћењу ове методе вредновања, користе се каматне стопе за финансијске инструменте са сличним карактеристикама, са циљем да се добије релевантна процена тржишне вредности финансијских инструмената на дан биланса. Књиговодствена вредност краткорочних потраживања од купаца и обавеза према добављачима апроксимирана је по њиховој фер вредности због тога што доспевају за плаћање/наплату у релативно кратком периоду.

36. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ

Друштво на дан 31. децембра 2011. године води судске спорове у вредности од 2,697 хиљада динара у којима се јавља као тужена страна. На основу анализе расположиве правне документације и информација добијених од стручних служби и правних саветника, руководство верује да ће бити решени у корист Друштва и, у складу са тим, није извршено додатно резервисање за ризике по том основу у периодичним финансијским извештајима на 31. децембра 2011. године.

Друштво је заложни дужник по основу већег броја краткорочних и дугорочних кредита одобрених зависним правним лицима од стране домаћих пословних банака. Укупан износ одобрених кредита у динарској противвредности за који је Друштво заложни дужник на дан 31. децембра 2011. године износи 1,131,384 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

37. ОПЕРАТИВНИ ЛИЗИНГ

Преузете обавезе Друштва по основу отказивих уговора о закупу пословних просторија су следеће:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Не дуже од једне године	45,120	30,991
Дуже од једне године али краће од пет година	123,170	123,965
Дуже од пет година	-	30,991
	<u>168,290</u>	<u>185,947</u>

Према уговору о закупу, закуп пословних просторија траје до 31. децембра 2016. године.

38. СТАТУСНЕ ПРОМЕНЕ - СПАЈАЊЕ УЗ ПРИПАЈАЊЕ

Дана 16 маја 2011. године донета је Одлука о усвајању уговора о спајању уз припајање између Друштва као правног лица стицаоца и зависног правног лица “Тигар Trade” д.о.о., Пирот као друштва које престаје припајањем. Датум статусне промене односно припајања је 30. април 2011. године. Приказ билансних позиција спајања Друштва и зависног правног лица са елиминацијом интерних односа дат је у следећим табелама:

БИЛАНС УСПЕХА

У периоду од 1. јануара до 30. априла 2011. године
(У хиљадама динара)

	Тигар АД	Тигар Trade д.о.о.	Интерни односи	Укупно након елиминација
ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ				
Приходи од продаје производа, роба и услуга	178,220	1,098,099	(32,613)	1,243,706
Приходи од активирања учинака	17,740	16,006	-	33,746
Остали пословни приходи	<u>4,792</u>	<u>7,958</u>	<u>(132)</u>	<u>12,618</u>
	200,752	1,122,063	(32,745)	1,290,070
ПОСЛОВНИ РАСХОДИ				
Набавна вредност продате робе	-	(926,320)	-	(926,320)
Трошкови материјала	(38,549)	(32,421)	3,742	(67,228)
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	(90,970)	(72,118)	-	(163,088)
Трошкови амортизације и резервисања	(8,026)	(8,481)	-	(16,507)
Остали пословни расходи	<u>(58,739)</u>	<u>(69,967)</u>	<u>28,975</u>	<u>(99,731)</u>
	(196,284)	(1,109,307)	32,717	(1,272,874)
ПОСЛОВНИ ДОБИТАК	<u>4,468</u>	<u>12,756</u>	<u>(28)</u>	<u>17,196</u>
Финансијски приходи	66,189	51,820	(8,141)	109,868
Финансијски расходи	(66,109)	(42,530)	3	(108,636)
Остали приходи	2,337	253	-	2,590
Остали расходи	<u>(1,068)</u>	<u>(9,909)</u>	<u>28</u>	<u>(10,949)</u>
ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА	<u>5,817</u>	<u>12,390</u>	<u>(8,138)</u>	<u>10,069</u>
ПОРЕЗ НА ДОБИТАК				
- порески расход периода	(4,641)	(727)	-	(5,368)
- одложени порески расход периода	<u>-</u>	<u>10</u>	<u>-</u>	<u>10</u>
НЕТО ДОБИТАК	<u>1,176</u>	<u>11,673</u>	<u>(8,138)</u>	<u>4,711</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

38. СТАТУСНЕ ПРОМЕНЕ - СПАЈАЊЕ УЗ ПРИПАЈАЊЕ (наставак)

БИЛАНС УСПЕХА

У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2010. године
(У хиљадама динара)

	Тигар АД	Тигар Trade д.о.о.	Интерни односи	Укупно након елиминација
ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ				
Приходи од продаје производа, роба и услуга	569,892	3,211,984	(124,943)	3,656,933
Приходи од активирања учинака	53,219	64,971	-	118,190
Остали пословни приходи	21,017	13,898	(107)	34,806
	644,128	3,290,853	(125,050)	3,809,929
ПОСЛОВНИ РАСХОДИ				
Набавна вредност продате робе	-	(2,300,257)	-	2,300,257
Трошкови материјала	(116,930)	(170,488)	5,770	281,648
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	(267,903)	(221,392)	250	489,045
Трошкови амортизације и резервисања	(26,513)	(27,251)	-	53,764
Остали пословни расходи	(191,946)	(481,672)	119,030	554,588
	(603,292)	(3,201,060)	125,050	3,679,302
ПОСЛОВНИ ДОБИТАК	40,836	89,793	-	130,627
Финансијски приходи	114,725	25,085	(14,334)	125,476
Финансијски расходи	(160,894)	(112,470)	17	(273,347)
Остали приходи	232,243	17,126	(9,600)	239,769
Остали расходи	(148,627)	(10,134)	9,600	(149,161)
ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА	78,283	9,400	(14,317)	73,364
ПОРЕЗ НА ДОБИТАК				
- порески расход периода	(23,326)	(697)	-	(24,023)
- одложени порески расход периода	(671)	(565)	-	(1,236)
НЕТО ДОБИТАК	54,286	8,138	(14,317)	48,105

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

38. СТАТУСНЕ ПРОМЕНЕ - СПАЈАЊЕ УЗ ПРИПАЈАЊЕ (наставак)

БИЛАНС СТАЊА

На дан 30. априла 2011. године
(У хиљадама динара)

	Тигар АД	Тигар Trade д.о.о.	Интерни односи	Укупно након елиминација
АКТИВА				
Стална имовина				
Нематеријална улагања	23,030	883	-	23,913
Некретнине, постројења и опрема	608,672	461,436	-	1,070,108
Учешћа у капиталу	2,391,972	-	(276,563)	2,115,409
Остали дугорочни финансијски пласмани	45,468	-	-	45,468
	<u>3,069,142</u>	<u>462,319</u>	<u>(276,563)</u>	<u>3,254,898</u>
Обртна имовина				
Залихе	25,867	974,128	(5,579)	994,416
Стална средства намењена продаји	4,367	15,672	-	20,039
Потраживања	559,743	1,374,059	(9,221)	1,924,581
Краткорочни финансијски пласмани	585,512	122	(510,953)	74,681
Готовински еквиваленти и готовина	201,508	43,768	-	245,276
Порез на додату вредност и активна временска разграничења	51,355	41,829	-	93,184
	<u>1,428,352</u>	<u>2,449,578</u>	<u>(525,753)</u>	<u>3,352,177</u>
Укупна актива	<u>4,497,494</u>	<u>2,911,897</u>	<u>(802,316)</u>	<u>6,607,075</u>
ПАСИВА				
Капитал и резерве				
Акцијски капитал	2,062,152	276,563	(276,563)	2,062,152
Резерве	206,215	-	-	206,215
Нераспоређени добитак	560,605	(23,513)	-	537,092
	<u>2,828,972</u>	<u>253,050</u>	<u>(276,563)</u>	<u>2,805,459</u>
Дугорочна резервисања и обавезе				
Дугорочна резервисања	9,889	2,366	-	12,255
Дугорочне обавезе	279,454	186,578	-	466,032
Остале дугорочне обавезе	193,896	1,200	-	195,096
	<u>483,239</u>	<u>190,144</u>	<u>-</u>	<u>673,383</u>
Краткорочне обавезе				
Краткорочне финансијске обавезе	988,763	1,218,076	(510,772)	1,696,067
Обавезе из пословања	95,256	1,212,001	(6,843)	1,300,414
Остале краткорочне обавезе	51,019	32,294	(8,138)	75,175
Обавезе по основу пореза на добитак	16,215	-	-	16,215
Обавезе по основу пореза на додату вредност и осталих јавних прихода и пасивна временска разграничења	32,565	4,434	-	36,999
	<u>1,183,818</u>	<u>2,466,805</u>	<u>(525,753)</u>	<u>3,124,870</u>
Одложене пореске обавезе	1,465	1,898	-	3,363
Укупна пасива	<u>4,497,494</u>	<u>2,911,897</u>	<u>(802,316)</u>	<u>6,607,075</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

38. СТАТУСНЕ ПРОМЕНЕ - СПАЈАЊЕ УЗ ПРИПАЈАЊЕ (наставак)

БИЛАНС СТАЊА
На дан 31. децембра 2010. године
(У хиљадама динара)

	Тигар АД	Тигар Траде д.о.о	Интерни односи	Укупно након елиминација
АКТИВА				
Стална имовина				
Нематеријална улагања	23,366	664	-	24,030
Некретнине, постројења и опрема	590,728	451,303	-	1,042,031
Учешћа у капиталу	2,391,972	-	(276,563)	2,115,409
Остали дугорочни финансијски пласмани	45,468	-	-	45,468
	3,051,534	451,967	(276,563)	3,226,938
Обртна имовина				
Залихе	24,582	856,318	-	880,900
Стална средства намењена продаји	4,367	15,672	-	20,039
Потраживања	573,580	1,089,435	(35,771)	1,627,244
Потраживања за више плаћен порез на добитак	60	848	-	908
Краткорочни финансијски пласмани	356,805	-	(305,763)	51,042
Готовински еквиваленти и готовина	213,404	13,791	-	227,195
Порез на додату вредност и активна временска разграничења	53,865	83,228	-	137,093
	1,226,663	2,059,292	(341,534)	2,944,421
Укупна актива	4,278,197	2,511,259	(618,097)	6,171,359
ПАСИВА				
Капитал и резерве				
Акцијски капитал	2,062,152	276,563	(276,563)	2,062,152
Резерве	206,215	-	-	206,215
Нераспоређени добитак/губитак	559,429	(27,047)	-	532,383
	2,827,796	249,516	(276,563)	2,800,750
Дугорочна резервисања и обавезе				
Дугорочна резервисања	10,212	2,630	-	12,842
Дугорочне обавезе	239,258	197,656	-	436,914
Остале дугорочне обавезе	201,562	1,293	-	202,855
	451,032	201,579	-	652,611
Краткорочне обавезе				
Краткорочне финансијске обавезе	796,224	919,540	(305,582)	1,410,182
Обавезе из пословања	91,801	1,096,373	(21,635)	1,166,539
Остале краткорочне обавезе	44,800	37,633	(14,317)	68,116
Обавезе по основу пореза на добитак	12,610	-	-	12,610
Обавезе по основу пореза на додату вредност и осталих јавних прихода и пасивна временска разграничења	52,468	4,710	-	57,178
	997,904	2,058,256	(341,534)	2,714,625
Одложене пореске обавезе	1,465	1,908	-	3,373
Укупна пасива	4,278,197	2,511,259	618,097	6,171,359

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

39. ПОРЕСКИ РИЗИЦИ

Порески закони Републике Србије се често различито тумаче и предмет су честих измена. Тумачење пореских закона од стране пореских власти у односу на трансакције и активности Друштва могу се разликовати од тумачења руководства. Као резултат изнетог, трансакције могу бити оспорене од стране пореских власти и привредном друштву може бити одређен додатни износ пореза, казни и камата. Период застарелости пореске обавезе је пет година. То практично значи да пореске власти имају права да одреде плаћање неизмирених обавеза у року од пет година од када је обавеза настала.

40. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Средњи курсеви за девизе, утврђени на међубанкарском тржишту девиза, примењени за прерачун девизних позиција биланса стања у динаре, за поједине главне валуте су били следећи:

	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
USD	80.8662	79.2802
EUR	104.6409	105.4982
GBP	124.6022	122.4161
CHF	85.9121	84.4458

PRILOG 2

“ТИГАР” А.Д., ПИРОТ

**Консолидовани финансијски извештаји
31. децембар 2011. године и
Извештај независног ревизора**

САДРЖАЈ

Страна

Извештај независног ревизора	1 - 2
Консолидовани финансијски извештаји:	
Консолидовани биланс успеха	3
Консолидовани биланс стања	4
Консолидовани извештај о променама на капиталу	5
Консолидовани извештај о токовима готовине	6
Напомене уз консолидоване финансијске извештаје	7 - 47

ИЗВЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Управном одбору и акционарима Друштва “ТИГАР” А.Д., Пирот

Обавили смо ревизију приложених консолидованих финансијских извештаја (страна 3 до 47) “Тигар” А.Д., Пирот (даље: “Друштво”) и зависних правних лица (заједно у даљем тексту: „Група“) који обухватају консолидовани биланс стања на дан 31. децембра 2011. године и одговарајући консолидовани биланс успеха, консолидовани извештај о променама на капиталу и консолидовани извештај о токовима готовине за годину која се завршава на тај дан, као и преглед значајних рачуноводствених политика и напомене уз консолидоване финансијске извештаје.

Одговорност руководства за консолидоване финансијске извештаје

Руководство је одговорно за састављање ових консолидованих финансијских извештаја у складу са рачуноводственим прописима Републике Србије, као и за интерне контроле које сматра неопходним за састављање консолидованих финансијских извештаја који не садрже погрешне информације од материјалног значаја, настале услед криминалне радње или грешке.

Одговорност ревизора

Наша одговорност је да изразимо мишљење о приложеним консолидованим финансијским извештајима на основу обављене ревизије. Ревизију смо обавили у складу са Међународним стандардима ревизије и Законом о рачуноводству и ревизији Републике Србије. Ови стандарди налажу усаглашеност са етичким принципима и планирање и обављање ревизије на начин који омогућава да се, у разумној мери, уверимо да консолидовани финансијски извештаји не садрже погрешне информације од материјалног значаја.

Ревизија укључује спровођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о износима и информацијама обелодањеним у консолидованим финансијским извештајима. Одабрани поступци су засновани на просуђивању ревизора, укључујући процену ризика материјално значајних грешака садржаних у финансијским извештајима, насталих услед криминалне радње или грешке. Приликом процене ових ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за састављање консолидованих финансијских извештаја, у циљу осмишљавања најбољих могућих ревизорских процедура, али не у циљу изражавања мишљења о ефикасности система интерних контрола правног лица. Ревизија, такође, укључује оцену примењених рачуноводствених политика и вредновање значајних процена које је извршило руководство, као и оцену опште презентације консолидованих финансијских извештаја.

Сматрамо да су ревизијски докази које смо прибавили довољни и одговарајући и да обезбеђују солидну основу за изражавање нашег мишљења с резервом.

Основе за мишљење са резервом

Као што је обелодањено у напомени 7 уз консолидоване финансијске извештаје, приходи од активирања сопствених учинака за годину завршену 31. децембра 2011. године у износу од 710,666 хиљада динара обухватају:

- ефекат процене вредности непокретности који је матично правно лице пренело зависним друштвима у смислу увећања улога у износу од 183,019 хиљада динара, а које је Група евидентирала у складу са мишљењем Министарства финансија (напомена 2.1) по којем пренос права располагања на некретности од стране матичног правног лица на зависно друштво, у оквиру поступка докапитализације, има карактер преноса, односно отуђења, што се у складу са ставом руководства примењује и на консолидоване финансијске извештаје. Наведени третман одступа од рачуноводствене политике Групе и захтева МРС 16 „Некретности, постројења и опрема“, по којој су ефекти повећања вредности некретности по основу ревалоризације требали да се евидентирају у корист ревалоризационих резерви и одложених пореских обавеза, у износу од 164,717 хиљада динара, односно 18,302 хиљаде динара,

(наставља се)

ИЗВЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Управном одбору и акционарима Друштва "ТИГАР" А.Д., Пирот (наставак)

Основе за мишљење са резервом (наставак)

- капитализоване и директно приписане трошкове материјала и примања запослених основним средствима у припреми у циљу унапређења пословања, развоја нових производа и реконструкције малопродајних објеката и објеката сервисне мреже у износу од 527,647 хиљада динара. Руководство Групе сматра да су наведена улагања неопходна у циљу унапређења пословања кроз раст обима продаје, развоја нових производа и реконструкције малопродајних објеката и улагања у развој сервисно дистрибутивне мреже за директну продају купцима без посредника ради остваривања највиших процената марже, за које руководство очекује економске користи у наредним периодима. На основу расположиве документације и спроведених ревизорских процедура нисмо се могли уверити да су у потпуности испуњени услови за признавање основних средстава у складу са захтевима MPC 16 „Некретнине, постројења и опрема“. Поред наведеног, за нематеријална улагања и основна средства у припреми у износима од 337,259 хиљада динара (напомена 19) и 740,753 хиљаде динара (напомена 20), Група није извршила тестирања да ли су наведена улагања обезвређена у складу са захтевима MPC 36 „Умањење вредности имовине“, односно да ли је њихова надокнадива вредност мања од вредности исказане у приложеним консолидованим финансијским извештајима. Сходно наведеном, нисмо били у могућности да проценимо потенцијалне ефекте које наведена одступања могу имати на приложене консолидоване финансијске извештаје.

Као што је обелодањено у напомени 23 уз консолидоване финансијске извештаје, залихе робе и готових производа дан 31. децембра 2011. године исказане у износу од 1,301,484 хиљаде динара, укључују одређени део залиха робе и готових производа са успореним обртом које, због природе рачуноводствене евиденције није било могуће квантификовати. Руководство Групе није извршило исправку вредности поменутих залиха с обзиром да сматра да ће исте бити реализоване у наредним периодима, а узимајући у обзир специфичност тржишта, особености залиха, као и њихов дуг рок употребе. На основу расположиве документације нисмо се могли уверити у евентуално потребну додатну исправку вредности залиха, односно свођење на нето продајну вредност у складу са захтевима MPC 2 “Залихе”.

Као што је обелодањено у напомени 31 уз консолидоване финансијске извештаје, два финансијска показатеља Групе нису усаглашена на дан 31. децембра 2011. године са условима наведеним у уговору о кредиту, што даје могућност кредиту да, између осталог, захтева и превремену отплату кредита. Сходно наведеном, дугорочни кредити исказани на дан 31. децембра 2011. године у износу од 732,486 хиљада динара су требали да буду приказани у оквиру краткорочних финансијских обавеза. Руководство Групе сматра да Група неће имати негативних последица по наведеном основу, узимајући у обзир чињеницу да кредитор од датума одобрења кредита до датума издавања овог извештаја није достављао опомене, нити је захтевао превремену отплату кредита.

Мишљење са резервом

По нашем мишљењу, осим за ефекте питања наведених у Основама за мишљење са резервом, консолидовани финансијски извештаји Групе за годину која се завршава на дан 31. децембра 2011. године, су састављени, по свим материјално значајним питањима, у складу са рачуноводственим прописима Републике Србије.

Скретање пажње

Скрећемо пажњу на чињеницу да су приложени консолидовани финансијски извештаји састављени под претпоставком да ће Група наставити пословање у складу са начелом сталости пословања. Као што је наведено у напомени 2.5 уз консолидоване финансијске извештаје, Група је за годину која се завршава 31. децембра 2011. године остварила нето губитак од 309,133 хиљаде динара, док су на наведени дан краткорочне обавезе Групе веће од њене обртне имовине за 778,021 хиљаду динара. Поред тога, у 2011. години одливи готовине из пословних активности су били већи од прилива готовине за 694,523 хиљаде динара. Ова питања, заједно са питањима наведеним у Основама за мишљење са резервом, указују на постојање материјално значајних неизвесности које могу да изазову значајну сумњу у способност Групе да послује у складу са начелом сталности пословања. Консолидовани финансијски извештаји не садрже корекције које могу произаћи по основу ових неизвесности. У циљу превазилажења наведених неизвесности, руководство Групе је предузело мере обелодањене у напомени 2.5 уз финансијске извештаје. Наше мишљење није модификовано у вези са наведеним питањем.

Београд, 18. мај 2012. године

Зоран Нешић
Овлашћени ревизор

КОНСОЛИДОВАНИ БИЛАНС УСПЕХА

У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2011. године
(У хиљадама динара)

	Напомене	2011.	2010.
ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ			
Приходи од продаје производа, роба и услуга	5	4,296,923	4,288,191
Приходи од активирања учинака	7	710,666	743,239
Повећање вредности залиха учинака		264,350	89,828
Остали пословни приходи	8	26,546	39,624
		<u>5,298,485</u>	<u>5,160,882</u>
ПОСЛОВНИ РАСХОДИ			
Набавна вредност продате робе		(836,916)	(902,193)
Трошкови материјала	9	(1,862,687)	(1,563,187)
Трошкови зарада, накнада и остали лични расходи	10	(1,770,138)	(1,611,720)
Трошкови амортизације и резервисања	11	(177,188)	(187,982)
Остали пословни расходи	12	(638,622)	(624,515)
		<u>(5,285,552)</u>	<u>(4,889,597)</u>
ПОСЛОВНИ ДОБИТАК		<u>12,934</u>	<u>271,285</u>
Финансијски приходи	13	108,672	72,209
Финансијски расходи	14	(537,174)	(391,035)
Остали приходи	15	237,660	74,505
Остали расходи	16	(57,822)	(46,648)
ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		<u>(235,731)</u>	<u>(19,684)</u>
Порез на добитак:			
- порески расход периода	17	(65,456)	(31,088)
- одложени порески расход периода		(7,946)	(6,349)
НЕТО ГУБИТАК		<u>(309,133)</u>	<u>(57,121)</u>
Нето (губитак) / добитак који припада:			
- већинским власницима		(326,650)	(62,560)
- мањински интерес		17,519	5,439
Зарада по акцији у динарима	18	<u>(179.89)</u>	<u>(33.24)</u>

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових консолидованих финансијских извештаја.

Ови консолидовани финансијски извештаји су одобрени 30. априла 2012. године од стране руководства Друштва односно Групе.

Потписано у име “Тигар” А.Д., Пирот:

Драган Николић,
Генерални директор

Александра Лилић,
Лице одговорно за састављање
финансијских извештаја

КОНСОЛИДОВАНИ БИЛАНС СТАЊА
На дан 31. децембра 2011. године
(У хиљадама динара)

	Напомене	2011.	2010.
АКТИВА			
Стална имовина			
Нематеријална улагања	19	547,151	398,125
Некретнине, постројења и опрема	20	4,521,484	4,288,114
Инвестиционе некретнине	20	227,011	-
Учешћа у капиталу	21	11,819	11,819
Остали дугорочни финансијски пласмани	22	41,720	45,468
		<u>5,349,185</u>	<u>4,743,526</u>
Обртна имовина			
Залихе	23	2,073,287	1,823,646
Стална средства намењена продаји	24	6,846	20,039
Потраживања	25	892,958	903,162
Потраживања за више плаћен порез на добитак		2,171	7,097
Краткорочни финансијски пласмани		4,765	4,986
Готовински еквиваленти и готовина	26	251,093	369,524
Порез на додату вредност и активна временска разграничења	28	<u>301,178</u>	<u>327,267</u>
		3,532,298	3,455,721
Одложена пореска средства	17	<u>22,160</u>	<u>21,305</u>
Укупна актива		<u><u>8,903,643</u></u>	<u><u>8,220,552</u></u>
ПАСИВА			
Капитал и резерве			
Акцијски капитал	29	2,062,152	2,062,152
Резерве		5,418	941
Ревалоризационе резерве		1,079,077	1,051,401
(Губитак) / нераспоређени добитак		(167,411)	197,134
Транслационе резерве		44,198	26,868
Капитал који припада већинским власницима		<u>3,023,434</u>	<u>3,338,496</u>
Мањински интерес		72,688	55,169
		<u>3,096,122</u>	<u>3,393,665</u>
Дугорочна резервисања и обавезе			
Дугорочна резервисања	30	84,127	83,087
Дугорочне обавезе	31	<u>1,270,109</u>	<u>1,729,282</u>
		1,354,236	1,812,369
Краткорочне обавезе			
Краткорочне финансијске обавезе	32	2,684,202	1,716,210
Обавезе из пословања	33	1,164,507	851,145
Остале краткорочне обавезе	34	296,432	183,926
Обавезе по основу пореза на додату вредност и осталих јавних прихода и ПВР	35	114,852	110,455
Обавезе по основу пореза на добитак		<u>50,326</u>	<u>18,086</u>
		4,310,319	2,879,822
Одложене пореске обавезе	17	<u>142,966</u>	<u>134,696</u>
Укупна пасива		<u><u>8,903,643</u></u>	<u><u>8,220,552</u></u>

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових консолидованих финансијских извештаја.

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ
У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2011. године
(У хиљадама динара)

	Акцијски капитал	Резерве	Ревалори- зационе резерве	(Губитак)/ Нераспоређе ни добитак	Трансла- ционе резерве	Капитал који припада већинским власницима	Мањински интерес	Укупно
Стање, 1. јануара 2010. године	2,062,152	207,925	1,074,215	85,934	34,127	3,464,353	49,730	3,514,083
Исплаћене дивиденде	-	-	-	(37,894)	-	(37,894)	-	(37,894)
Пренос	-	(206,215)	-	206,215	-	-	-	-
Ефекат промене девизних курсева	-	-	-	-	(7,259)	(7,259)	-	(7,259)
(Губитак) / добитак текуће године	-	-	-	(62,560)	-	(62,560)	5,439	(57,121)
Остало	-	(769)	(22,814)	5,439	-	(18,144)	-	(18,144)
Стање, 31. децембра 2010. године	<u>2,062,152</u>	<u>941</u>	<u>1,051,401</u>	<u>197,134</u>	<u>26,868</u>	<u>3,338,496</u>	<u>55,169</u>	<u>3,393,665</u>
Стање, 1. јануара 2011. године	2,062,152	941	1,051,401	197,134	26,868	3,338,496	55,169	3,393,665
Ефекти процене	-	-	69,211	-	-	69,211	-	69,211
Исплаћене дивиденде	-	-	-	(37,895)	-	(37,895)	-	(37,895)
Продаја некретнина и опреме	-	-	(29,875)	-	-	(29,875)	-	(29,875)
Ефекат промене девизних курсева	-	-	-	-	17,330	17,330	-	17,330
(Губитак) / добитак текуће године	-	-	-	(326,650)	-	(326,650)	17,519	(309,131)
Остало	-	4,477	(11,660)	-	-	(7,183)	-	(7,183)
Стање, 31. децембра 2011. године	<u>2,062,152</u>	<u>5,418</u>	<u>1,079,077</u>	<u>(167,411)</u>	<u>44,198</u>	<u>3,023,434</u>	<u>72,688</u>	<u>3,096,122</u>

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових консолидованих финансијских извештаја.

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ
У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2011. године
(У хиљадама динара)

	2011.	2010.
НОВЧАНИ ТОКОВИ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ		
Продаја и примљени аванси	4,282,666	4,216,087
Примљене камате из пословних активности	83	3,877
Остали приливи из редовног пословања	238,940	61,589
Одливи по основу исплате добављачима и дати аванси	(2,894,920)	(3,066,000)
Одливи по основу бруто зарада, накнада зарада и других личних расхода	(1,719,868)	(1,624,709)
Одливи по основу камате	(399,169)	(256,169)
Одливи по основу пореза на добитак	(14,991)	(21,235)
Одливи по основу осталих дажбина	(187,264)	(186,118)
Нето одлив готовине из пословних активности	(694,523)	(872,678)
НОВЧАНИ ТОКОВИ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА		
Приливи по основу продаје основних средстава	114,253	17,986
Примљене камате и остали пласмани	8,375	8,507
Примљене дивиденде	-	72
Одливи по основу набавке основних средстава	(48,298)	(177,269)
Нето прилив / (одлив) готовине из активности инвестирања	74,330	(150,704)
НОВЧАНИ ТОКОВИ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА		
Дугорочни и краткорочни кредити, нето приливи	486,418	466,040
Остале дугорочне и краткорочне обавезе	46,529	243,763
Финансијски лизинг	(21,256)	(15,129)
Исплаћене дивиденде	-	(34,083)
Нето прилив готовине из активности финансирања	511,691	660,591
НЕТО ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ	-	-
НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ	(108,502)	(362,791)
ГОТОВИНА НА ПОЧЕТКУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	369,524	702,009
Курсне разлике по основу прерачуна готовине, нето	(9,929)	30,306
ГОТОВИНА НА КРАЈУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	<u>251,093</u>	<u>369,524</u>

Напомене на наредним странама
 чине саставни део ових консолидованих финансијских извештаја.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

1. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ДРУШТВУ И ГРУПИ

“Тигар” А.Д., Пирот (у даљем тексту: “Друштво” или „матично правно лице“) је основано 1935. године формирањем индустријске радионице за производњу гумених производа и свих врста гумене обуће. Након II светског рата, фабрика почиње са радом 20. децембра 1945. године. Током 1972. године, Друштво прво у Југославији осваја, по сопственој технологији и конструкцији, производњу путничких радијалних ауто гума са текстилним појасом. Током 1991. године извршен је упис промене статуса Друштва у друштвеној својини у деоничко друштво у мешовитој својини, а од 16. јула 1996. године, промена назива Друштва у “Тигар” Акционарско друштво за производњу гумених производа са п.о., Пирот (“Тигар” А.Д., Пирот).

Друштво је на дан 1. јануара 2003. године извршило промене облика организовања и статусне промене при којима је дошло до издвајања из састава Друштва организационих делова Фабрике аутогума и Фабрике унутрашњих гума, формирања и регистрација новог Друштва “Тигар МХ”- Друштво за производњу гума, д.о.о, Пирот (“Тигар МХ”), у чијем капиталу је Друштво имало учешће од 65%. Током 2005. године, накнадном докапитализацијом, учешће Друштва у капиталу “Тигар МХ” је промењено на 50%, с тим што је у Агенцији за привредне регистре, на основу договора партнера, регистровано учешће од 49.4%. С обзиром на датум докапитализације, сразмерно учешће матичног Друштва у капиталу “Тигар МХ” за 2005. годину је, према датуму регистрације износило 51.7674%, а према датуму уплате додатног капитала 51.9033%. У току 2007. године Друштво је продало 19.4% удела компанији Michelin, Netherlands и на дан 31. децембра 2007. године, учешће Друштва у капиталу “Тигар Tyres” (претходни назив “Тигар МХ”), а на основу извршене регистрације, износи 30%.

У току 2008. године Друштво је продало још 10% удела компанији Michelin, Netherlands и у току 2009. године преосталих 20%, тако да на дан 31. децембра 2009. године Друштво нема више учешћа у компанији Тигар Tyres.

У току 2002. године, на основу Одлуке Управног одбора, извршено је издвајање осам организационих делова из састава Друштва и њихово конституисање као посебних правних у којима Друштво има 100% удела у капиталу. Ова друштва послују као посебна правна лица од 1. јануара 2003. године. Даље, од 1. априла 2005. године дошло је до издвајања из матичног Друштва и конституисања посебног правног лица “Тигар Трговине” д.о.о., Пирот у коме Друштво поседује 100% учешћа у капиталу.

Поред производње производа од гуме, као основним делатностима Друштво односно Група се бави и: производњом лепила и утензилија, транспортом, грађевинским услугама, туризмом и угоститељством, пословима спољнотрговинског промета у оквиру делатности за које је Друштво основано, посебним облицима спољнотрговинског промета (уговори о дугорочној производној кооперацији, компензациони послови, куповина робе у иностранству ради продаје у иностранству, као и извоз купљене и увезене робе, малогранични промет), услугама у спољнотрговинском промету и друго.

Органи управљања Друштвом су: Скупштина, Управни одбор, Директор и Надзорни одбор.

Седиште Друштва је у Пироту, у улици Николе Пашића број 213.

На дан 31. децембра 2011. године матично правно лице је имало 485 запослених (31. децембра 2010. године 476 запослених), док је укупно Група имала 2,024 запослених (31. децембра 2010. године - 2,026 запослених).

Порески идентификациони број (“ПИБ”) Друштва је 100358298. Матични број матичног правног лица је 07187769.

Решењем Комисије за листинг и котацију Београдске берзе од 2. априла 2007. године, акције Друштва су примљене на А листинг Београдске берзе. Назив хартије – обичне акције са правом гласа. Символ – ТИГР. Метод трговања – метод континуираног трговања.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2011. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА

2.1. Обим и основи консолидације

Приложени финансијски извештаји представљају консолидоване финансијске извештаје матичног правног лица Тигар А.Д., Пирот (“Друштво” или “матично правно лице”) и финансијске извештаје следећих зависних правних лица (заједно даље „Група“):

	% учешћа у капиталу
1 Тигар Обућа д.о.о., Пирот	100.00%
2 Тигар Хемијски производи д.о.о., Пирот	100.00%
3 Тигар Техничка гума д.о.о., Пирот	100.00%
4 Тигар Угоститељство д.о.о., Пирот	100.00%
5 Тигар Пословни сервис д.о.о., Пирот	100.00%
6 Тигар Tours д.о.о., Пирот	100.00%
7 Тигар Обезбеђење д.о.о., Пирот	100.00%
8 Тигар Заштитна радионица д.о.о., Пирот	100.00%
9 Тигар Inter Risk д.о.о., Пирот	100.00%
10 Тигар Инкон д.о.о., Пирот	100.00%
11 Слободна Зона Пирот А.Д., Пирот	75.06%
12 Тигар Montenegro д.о.о., Подгорица, Црна Гора	80.00%
13 Тигар Патнер д.о.о., Скопље, БЈР Македонија	70.00%
14 Д.О.О. Тигар Trade, Бања Лука, Република Српска	70.00%
15 Tigar Americas, Џексонвил, Флорида, САД	100.00%
16 Tigar Europe, Лондон, Велика Британија	50.00%

Финансијски извештаји зависних правних лица у иностранству, исказани у њиховим функционалним валутама, прерачунати су у извештајну валуту матичног Друштва („динар“), тако што су средства и обавезе прерачунати по званичном курсу на дан биланса стања, а приходи и расходи по просечном курсу у току године.

Сви материјално значајни износи трансакција и салда који су настали из међусобних пословних односа између горе наведених повезаних правних лица, елиминисани су приликом консолидације.

2.2. Основе за састављање и презентацију консолидованих финансијских извештаја

На основу Закона о рачуноводству и ревизији (“Службени гласник РС” бр. 46 од 2. јуна 2006. године и бр. 111 од 29. децембра 2009. године), правна лица и предузетници у Републици Србији су у обавези да вођење пословних књига, признавање и процењивање имовине и обавеза, прихода и расхода, састављање, приказивање, достављање и обелодањивање финансијских извештаја врше у складу са законском и професионалном регулативом, која подразумева Оквир за припремање и приказивање финансијских извештаја (“Оквир”), Међународне рачуноводствене стандарде (“МРС”), односно Међународне стандарде финансијског извештавања (“МСФИ”), као и тумачења која су саставни део стандарда који су били на снази на дан 31. децембра 2002. године.

Измене МРС, као и нови МСФИ и одговарајућа тумачења, издати од Одбора за међународне рачуноводствене стандарде (“Одбор”) и Комитета за тумачење међународног финансијског извештавања (“Комитет”), у периоду од 31. децембра 2002. године до 1. јануара 2009. године, званично су усвојени Решењем Министра финансија Републике Србије (“Министарство”) и објављени у Службеном гласнику РС бр. 77 на дан 25. октобра 2010. године.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.2. Основе за састављање и презентацију консолидованих финансијских извештаја (наставак)

Међутим, до датума састављања приложених консолидованих финансијских извештаја, нису биле преведене све измене МРС/МСФИ и IFRIC тумачења која су била на снази за годишње периоде који почињу 1. јануара 2009. године. При том, приложени консолидовани финансијски извештаји су приказани у формату прописаном Правилником о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике (“Службени гласник РС” бр. 114 од 22. децембра 2006. године, бр. 119 од 26. децембра 2008. године, бр. 9 од 6. фебруара 2009. године и бр. 4 од 29. јануара 2010. године) који преузима законом дефинисан потпун скуп финансијских извештаја који одступа од оног дефинисаног у МРС 1 “Приказивање финансијских извештаја”, а уз то у појединим деловима одступа и од начина приказивања одређених билансних позиција предвиђених наведеним стандардом. Објављени стандарди и тумачења на снази у текућем периоду који још увек нису званично преведени и усвојени, као и објављени стандарди и тумачења који још увек нису у примени, обелодањени су у напоменама 2.3 и 2.4.

Поред наведеног, рачуноводствени прописи Републике Србије одступају од МСФИ и у следећем:

- у складу са Мишљењем Министарства од 22. јануара 2009. године, пренос права располагања на некретности од стране матичног правног лица на зависно друштво, у оквиру поступка докапитализације, има карактер преноса, односно отуђења. Надаље, по наведеним мишљењу, разлика између процењене вредности некретности, на основу које је утврђена вредност додатног удела матичног правног лица у зависно друштво и књиговодствене вредности некретности у пословним књигама матичног правног лица се евидентира као приход периода. Наведени рачуноводствени третман одступа од захтева МРС 16 “Некретности, постројења и опрема” према коме се: 1) резултат ревалоризације приписује директно капиталу, у оквиру позиције ревалоризационе резерве, односно признаје као приход у билансу успеха до оног износа до којег се сторнира ревалоризационо смањење истог средства, које је претходно признато као расход, као и у делу по коме се 2) ревалоризационе резерве које су саставни део капитала који се односи на некретности, постројења и опрему, могу се пренети директно на нераспоређену добит, када средство престане да се признаје. Поред наведеног признавање прихода у приложеним консолидованим финансијским извештајима у складу са поменутих мишљењем није у складу ни са захтевима МРС 18 “Приходи”.
- У складу са Правилником о изменама и допунама Правилника о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике, који је ступио на снагу 24. јануара 2011. године, код састављања годишњих финансијских извештаја за 2010. годину, правна лица и предузетници могли су одлучити да нето ефекат обрачунате уговорене валутне клаузуле са стањем на дан 31. децембар 2010. године по основу дугорочних обавеза у динарима са валутном клаузулом, не искажу у приходима, односно расходима текућег периода, већ на рачунима активних временских разграничења (напомене 3.3 и 28). Сразмерни износ разграничених курсних разлика по основу обавеза које су доспеле у току 2011. године, Група је пренела на негативне, односно позитивне курсне разлике на дан доспећа обавезе. Ефекти разграничених курсних разлика по основу обавеза које доспевају у току 2012. године и касније, биће пренети на негативне, односно позитивне курсне разлике у моментима доспећа наведених обавеза. Наведени рачуноводствени третман одступа од захтева МРС 21 “Ефекти промена девизних курсева”.

Сходно наведеном, а имајући у виду потенцијално материјалне ефекте које одступања рачуноводствених прописа Републике Србије од МСФИ и МРС могу имати на реалност и објективност консолидованих финансијских извештаја Групе, приложени консолидовани финансијски извештаји се не могу сматрати финансијским извештајима састављеним у сагласности са МСФИ и МРС.

Консолидовани финансијски извештаји су састављени у складу са начелом историјског трошка, осим ако је другачије наведено у рачуноводственим политикама које су дате у даљем тексту.

Група је у састављању ових консолидованих финансијских извештаја примењивала рачуноводствене политике образложене у напомени 3. Консолидовани финансијски извештаји Групе су исказани у хиљадама динара. Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.3. Објављени стандарди и тумачења на снази у текућем периоду који још увек нису званично преведени и усвојени

На дан објављивања ових консолидованих финансијских извештаја, доле наведени стандарди и измене стандарда су били издати од стране Одбора за међународне рачуноводствене стандарде, а следећа тумачења била су објављена од стране Комитета за тумачење међународног финансијског извештавања, али нису званично усвојена у Републици Србији за годишње периоде који почињу на дан 1. јануара 2010. године:

- Измене МСФИ 7 “Финансијски инструменти: Обелодањивања” – Измене којима се побољшавају обелодањивања фер вредност и ризика ликвидности (ревидиран марта 2009. године, на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2009. године),
- Измене МСФИ 1 “Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања” – Додатни изузеци за лица која први пут примењују МСФИ Измене које се односе на средства у индустрији нафте и гаса и утврђивање да ли уговори садрже лизинг (ревидиран јула 2009. године, на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2010. године),
- Измене различитих стандарда и тумачења резултат су Пројекта годишњег квалитативног побољшања МСФИ објављеног 16. априла 2009. године (МСФИ 5, МСФИ 8, МРС 1, МРС 7, МРС 17, МРС 36, МРС 39, IFRIC 16 првенствено са намером отклањања неусаглашености и појашњења формулација у тексту (измене стандарда ступају на снагу за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2010. године, а измена IFRIC на дан или након 1. јула 2009. године),
- Измене МРС 38 “Нематеријална имовина” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2009. године),
- Измене МСФИ 2 “Плаћања акцијама”: Измене као резултат Пројекта годишњег квалитативног побољшања МСФИ (ревидиран априла 2009. године, на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2009. године) и измена која се односи на трансакције плаћања акцијама групе засноване на готовини (ревидиран јуна 2009. године, на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2010. године);
- Измене IFRIC 9 “Поновна процена уграђених деривата” ступа на снагу за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2009 и МРС 39 “Финансијски инструменти: Признавање и мерење” – Уграђени деривати (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 30. јуна 2009. године),
- IFRIC 18 “Пренос средстава са купаца” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2009. године);
- „Свеобухватни оквир за финансијско извештавање 2010. године“ што представља измену „Оквир за припремање и приказивање финансијских извештаја“ (на снази од датума објављивања, односно од септембра 2010. године),
- Допуне МСФИ 1 “Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања ” – Ограничено изузеће од упоредних обелодањивања прописаних у оквиру МСФИ 7 код лица која први пут примењују МСФИ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2010. године),
- Допуне МРС 24 “Обелодањивања о повезаним лицима” – Поједностављени захтеви за обелодањивањем код лица под (значајном) контролом или утицајем владе и појашњење дефиниције повезаног лица (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2011. године),
- Допуне МРС 32 “Финансијски инструменти: презентација” – Рачуноводствено обухватање пречег права на нове акције (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. фебруара 2010. године),

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.3. Објављени стандарди и тумачења на снази у текућем периоду који још увек нису званично преведени и усвојени (наставак)

- Допуне различитих стандарда и тумачења „Побољшања МСФИ (2010)“ резултат су Пројекта годишњег квалитативног побољшања МСФИ објављеног 6. маја 2010. године (МСФИ 1, МСФИ 3, МСФИ 7, МРС 1, МРС 27, МРС 34, IFRIC 13) првенствено са намером отклањања неслагања и појашњења формулација у тексту (већина допуна биће на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2011. године),
- Допуне IFRIC 14 “МРС 19 - Ограничење дефинисаних примања, минимални захтеви за финансирањем и њихова интеракција” Преплаћени минимални захтеви за финансирањем (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2011. године),
- IFRIC 19 “Намиривање финансијских обавеза инструментима капитала” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2010. године).

2.4. Објављени стандарди и тумачења који још увек нису ступили на снагу

На дан издавања ових финансијских извештаја следећи стандарди, њихове допуне и тумачења били су објављени, али нису још увек ступили на снагу:

- МСФИ 9 “Финансијски инструменти” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2015. године),
- МСФИ 10 “Консолидовани финансијски извештаји” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године),
- МСФИ 11 “Заједнички аранжмани” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године),
- МСФИ 12 “Обелодањивање учешћа у другим правним лицима” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године),
- МСФИ 13 “Мерење фер вредности” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године),
- МРС 27 (ревидиран 2011. године) “Појединачни финансијски извештаји” - (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године)
- МРС 28 (ревидиран 2011. године) “Улагања у придружена правна лица и заједничка улагања” - (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године)
- Допуне МСФИ 1 “Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања” – Велика хиперинфлација и уклањање фиксних датума за лица која први пут примењују МСФИ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2011. године),
- Допуне МСФИ 7 “Финансијски инструменти: Обелодањивања” – Пренос финансијских средстава (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2011. године),
- Допуне МСФИ 7 “Финансијски инструменти: обелодањивања” – Пребијање финансијских средстава и финансијских обавеза (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануар 2013. године),
- Допуне МСФИ 9 “Финансијски инструменти” и МСФИ 7 “Финансијски инструменти: Обелодањивања” – Обавезно ступање на снагу и прелазна обелодањивања
- Допуне МРС 1 “Презентација финансијских извештаја” – Презентација ставки укупног осталог резултата (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2012. године)

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.4. Објављени стандарди и тумачења који још увек нису ступили на снагу (наставак)

- Допуне МРС 12 „Порези на добитак” – Одложени порез: повраћај средстава која су служила за обрачун пореза (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2012. године),
- Допуне МРС 19 „Накнаде запосленима” – Унапређење рачуноводственог обухватања примања по престанку запослења (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године),
- Допуне МРС 32 “Финансијски инструменти: Презентација” – Пребијање финансијских средстава и финансијских обавеза (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2014. године),
- IFRIC 20 “Трошкови откривке у производној фази површинских рудника” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2013. године).

2.5. Принцип сталности пословања

Група је за годину која се завршава 31. децембра 2011. године остварила нето губитак од 309,133 хиљаде динара, док су на наведени дан краткорочне обавезе Групе веће од њене обртне имовине за 778,021 хиљаду динара, Поред тога, у 2011. години одливи готовине из пословних активности су били већи од прилива готовине за 694,523 хиљаде динара.

Пословање Групе је у претходном периоду било под утицајем финансијске кризе и погоршаних услова пословања. У 2012. години се очекује побољшање услова у привреди, међутим због садашње кризе на глобалном тржишту и њеног утицаја на српско тржиште, за очекивати је да ће Група и даље пословати у отежаним и неизвесним привредним околностима. Утицај кризе на пословање Групе тренутно није могуће у потпуности предвидети, те је стога присутан елемент опште неизвесности. Током претходних периода, као и у току 2011. године, учињен је значајан напор да се дефинишу и реструктурирају највећи дугови Групе (напомена 31), те је инвестиран значајан износ средстава у нове производне капацитете и освајање нових производа.

Руководство Групе очекује да ће, уз сагласност повериоца, бити у могућности да изврши конверзију краткорочних обавеза у дугорочне, као и да прибави нове изворе дугорочног финансирања којим би се измириле преузете обавезе. Такође, руководство Групе се нада да би повериоци могли да донесу одлуку у наредном периоду да се део дугорочних обавеза конвертује у капитал или изврши додатна докапитализација зависних друштава.

Поред наведених планова за превазилажење настале ситуације по питању ликвидности и редовног пословања, руководство Групе очекује да ће извршена реорганизација и обједињавање дистрибутерске функције, предузете активности у вези ширења асортимана продаје и услуга и освајања нових тржишта, значајно инвестирање у нове производне капацитете и мрежу малопродајних и сервисних објеката, као и повећани обим производње у зависним правним лицима, повољни услови на тржишту обуће и техничке гуме, позитивно утицати на резултате пословања Групе у наредним периодима.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

3.1. Признавање и одмеравање прихода и расхода

Приходи се одмеравају по правичној вредности примљене накнаде или накнаде која ће се примити и представљају износе који се добијају за продату робу и извршене услуге у току редовног пословања, умањене за рате, порез на додатну вредност и друге порезе при продаји.

Приходи од продаје производа и роба се признају када се роба испоручи и када су значајни ризици и користи од власништва над њом пренети на купца.

Признавање расхода врши се истовремено са признавањем прихода ради којих су ти расходи настали (принцип сучељавања прихода и расхода).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.2. Трошкови позајмљивања

Трошкови позајмљивања који су директно приписиви стицању, изградњи или производњи средстава које се квалификују се укључују у набавну вредност тог средства и то до оног периода када су у суштини завршене све активности неопходне да би се средство припремило за планирану употребу или продају. Средства која се квалификују се односе на средства којем је обавезно потребан значајан временски период да би било спремно за своју намеравану употребу.

Приходи од инвестирања остварени на основу привременог инвестирања позајмљених средстава се одузимају од насталих трошкова позајмљивања, намењених за финансирање средстава која се квалификују.

Сви остали трошкови позајмљивања се признају у рачуну добитка и губитка у периоду на који се односе.

3.3. Прерачунавање износа у страним средствима плаћања

Пословне промене у страним средствима плаћања током године прерачунавају се у динаре по званичном курсу важећем на дан сваке промене.

Све позиције средстава и обавеза у страним средствима плаћања се прерачунавају у њихову динарску противвредност по средњем курсу, важећем на дан биланса стања; осим ако уговором о кредиту и финансијском лизингу није другачије прецизирано.

Позитивне и негативне курсне разлике настале по основу прерачунавања девизних износа књиже су у корист или на терет биланса успеха, осим ефеката валутне клаузуле дугорочних обавеза у динарима са валутном клаузулом, који су, у складу са домаћим прописима, исказани на осталим активним временским разграничењима. Сразмерни износ разграничених ефеката обрачунате уговорене валутне клаузуле преноси се на рачуне расхода и прихода по основу ефеката валутне клаузуле, на дан доспећа обавезе по основу којих су ти ефекти обрачунати.

3.4. Бенефиције за запослене

а) Порези и доприноси фондовима за социјалну сигурност запослених

У складу са прописима који се примењују у Републици Србији, Друштво односно Група је у обавези да плаћа доприносе државним фондовима којима се обезбеђује социјална сигурност запослених. Ове обавезе укључују доприносе за запослене на терет послодавца у износима обрачунатим по стопама прописаним релевантним законским прописима. Друштво односно Група је, такође, обавезно да од бруто плата запослених обустави доприносе и да их, у име запослених, уплати тим фондовима. Доприноси на терет послодавца и доприноси на терет запосленог се књиже на терет расхода периода на који се односе.

б) Обавезе по основу отпремнина и јубиларних награда

Група је у обавези да исплати запосленима отпремнине, у зависности од година рада проведених у предузећу, у висини од три зараде које је запослени остварио у месецу који претходи месецу у којем се исплаћује отпремнина, односно у висини просечне месечне зараде исплаћене у Групи за месец који претходи месецу у којем се исплаћује отпремнина, ако је то за запосленог повољније.

Поред наведеног, Група је и у обавези да исплати јубиларне награде за 20 и 30 година рада у Друштву односно Групи и по одласку у пензију, плативе у златним новчићима од 3, 6 односно 9 грама злата.

Група је извршила резервисања по основу обавеза по наведеним основама и одговарајућа обелодањивања су приказана у напомени 30.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.5. Порез на добитак и остали порези и доприноси

а) Текући порез на добитак

Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава применом прописане пореске стопе од 10% на основицу утврђену пореским билансом, која представља износ добитка пре опорезивања по одбитку ефеката усклађивања прихода и расхода, у складу са пореским прописима Републике Србије, уз умањење за прописане пореске кредите.

Закон о порезу на добитак Републике Србије не предвиђа да се порески губици из текућег периода могу користити као основа за повраћај пореза плаћеног у претходним периодима. Међутим, губици из текућег периода исказани у пореском билансу могу се користити за умањење пореске основице будућих обрачунских периода, али не дуже од пет година. Порески губици настали пре 1. јануара 2010. године могу се преносити на рачун будућих добитака у периоду не дужем од десет година.

б) Одложени порез на добитак

Одложени порез на добитак се обрачунава коришћењем методе утврђивања обавеза према билансу стања, за привремене разлике произашле из разлике између пореске основе средстава и обавеза у билансу стања и њихове књиговодствене вредности. Важеће пореске стопе на дан биланса стања или пореске стопе које су након тог дана ступиле на снагу, користе се за утврђивање разграниченог износа пореза на добитак. Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике. Одложена пореска потраживања се признају за све одбитне привремене разлике и ефекте пореских губитака и пореских кредита, који се могу преносити у наредне фискалне периоде, до степена до којег ће вероватно постојати опорезиви добитак, а који се тиме може умањити.

в) Порези и доприноси који не зависе од резултата

Порези и доприноси који не зависе од резултата укључују порез на имовину, порезе и доприносе на зараде на терет послодавца, као и друге порезе и доприносе у складу са републичким, пореским и општим прописима. Ови порези и доприноси су приказани у оквиру осталих пословних расхода.

3.6. Нематеријална улагања

Нематеријална улагања су у књигама Групе исказана по набавној вредности, умањеној за акумулирану исправку вредности и евентуалне губитке од обезвређења.

Нематеријална улагања обухватају улагања у софтвер, лиценце и слична права стечена куповином и отписују се у року од 5 година.

Поред наведеног, нематеријална улагања обухватају и интерно генерисану нематеријалну имовину која се претежно састоји од улагања у трошкове развоја на пројектима за које руководство Групе сматра да су неопходни, а у циљу унапређења пословања кроз раст обима продаје, развоја нових производа и реконструкције малопродајних објеката и улагања у развој сервисно дистрибутивне мреже за директну продају купцима без посредника ради остваривања највиших процената марже, а за које руководство очекује будуће економске користи у наредним периодима.

Набавна вредност (цена коштања) засебно стечене нематеријалне имовине се састоји од набавне цене укључујући увозне царине и пореза по основу промета који се не рефундира, након одбитка трговинских попуста и рабата и било каквих директно приписивих трошкова припреме имовине за намењену употребу.

Директно приписиви трошкови су:

- трошкови примања запослених (дефинисаних у IAS-у 19) насталих директно у процесу довођења имовине у радно стање;
- професионалне накнаде настале директно у процесу довођења имовине у радно стање; и
- трошкови тестирања правилног функционисања имовине.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.6. Нематеријална улагања (наставак)

Признавање трошкова у књиговодственој вредности нематеријалне имовине престаје када се имовина налази у стању потребном да би могла да функционише на начин који је руководство предвидело. Стога, трошкови који настану током коришћења или поновног распоређивања нематеријалне имовине не укључују се у књиговодствену вредност те имовине.

Нематеријална имовина која проистиче из развоја (или из фазе развоја интерног пројекта) се признаје као имовина, а активности развоја се односе на:

- пројектовање, изградња и тестирање прототипова и модела пре производње и пре употребе;
- пројектовање алата, монтажних уређаја, калупа и матрица које подразумева нову технологију, и
- пројектовање, изградња и тестирање одабране алтернативе за нове или побољшане материјале, уређаје, производе, процесе, системе или услуге.

Износ нематеријалне имовине са ограниченим корисним веком која се амортизује, се алоцира систематски током њеног корисног века. Обрачун амортизације започиње када имовина постане расположива за употребу, односно када се налази на локацији и у стању спремном за пословање на начин који је руководство предвидело.

Амортизација престаје на ранији од следећа два датума: датум на који се имовина класификује као имовина која се држи за продају (или на који се укључује у групу за отуђење класификовану као група која се држи за продају) у складу са МСФИ 5 или на датум на који престаје признавање имовине.

Коришћени метод амортизације одражава динамику којом се очекује да ће Група трошити будуће економске користи од имовине. Ако се динамика не може поуздано утврдити, користи се праволинијски (линеарни) метод.

3.7. Некретнине, постројења и опрема

Почетно мерење некретнина, постројења и опреме, који испуњавају услове за признавање средстава, врши се по набавној вредности.

Набавну вредност чини вредност по фактури добављача, увећана за зависне трошкове набавке и трошкове довођења средстава у стање функционалне приправности, умањена за било које трговинске попусте и рабате.

Након почетног признавања некретнине су исказане у билансу стања по њиховој ревалоризованој вредности, која представља фер/поштenu вредност на датум ревалоризације и умањена за акумулирану исправку вредности и евентуалне акумулиране губитке због обезвређења. Учесталост вршења ревалоризације зависи од промене правичне вредности у односу на неотписану вредност основних средстава.

Када се књиговодствена вредност некретнина повећа као резултат ревалоризације, утврђени добитак се књижи у корист ревалоризационих резерви које представљају део укупног капитала, осим за износе за које та повећања представљају сторнирање износа смањења вредности, која су по ранијим ревалоризацијама била утврђена за иста та средства и која су, у ранијим периодима, била призната као трошак, у ком случају се ревалоризацијом утврђено повећање књижи у корист биланса успеха до износа до кога је раније смањење било књижено као трошак.

Када се књиговодствена вредност некретнина смањи као резултат ревалоризације, губитак утврђен ревалоризацијом се књижи на терет биланса успеха. Међутим, губитак утврђен ревалоризацијом се књижи директно на терет капитала у оквиру ревалоризационих резерви до износа до кога је раније смањење било књижено као трошак.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.7. Некретнине, постројења и опрема (наставак)

Матично правно лице је у 2011. и 2010. години извршило процену вредности грађевинских објеката које је пренело у зависна друштва у смислу повећања улога. Ефекат процене дела грађевинских објеката који нису били предмет процене ранијих година, евидентиран је у корист прихода периода.

Накнадни издаци за постројења и опрему признају се као средство само када се тим издацима побољшава стање средства изнад његовог првобитно процењеног стандардног учинка. Сви остали накнадно настали издаци признају се као расход у периоду у којем су настали.

Амортизација је равномерно обрачуната на набавну вредност основних средстава применом следећих годишњих стопа, са циљем да се средства у потпуности отпишу у току њиховог корисног века трајања:

	%
Грађевински објекти	1.30 - 5.00%
Опрема:	
Енерго станице	10.00%
Производна опрема	12.50% - 14.30%
Калупи	50.00%
Транспортна средства	14.30%
Аутомобили и возила	15.50%
Лабораторијска опрема и мерни инструменти	16.60%
Канцеларијски намештај	12.50%
Компјутери	20.00%

3.8. Инвестиционе некретнине

Инвестиционе некретнине Друштва су некретнине које Друштво, као власник, држи ради остваривања прихода од издавања некретнине или ради увећања вредности капитала или ради и једног и другог, а не ради употребе за пружање услуга или за потребе административног пословања или продаје у оквиру редовног пословања. Почетно мерење инвестиционе некретнине приликом стицања врши се по набавној вредности или цени коштања. Након почетног признавања, накнадно мерење инвестиционе некретнине врши се по фер тржишној вредности. Добици или губици који произилазе из промене фер вредности инвестиционе некретнине, признају се у билансу успеха периода у ком су настали.

3.9. Умањење вредности материјалне имовине

На сваки датум биланса стања Група преиспитује књиговодствене износе своје материјалне имовине да би утврдило постоје ли наговештаји да је дошло до губитака услед умањења вредности наведене имовине. Ако постоје такве назнаке, процењује се надокнадиви износ средства да би се могао утврдити евентуални губитак настао умањењем. Ако није могуће проценити надокнадиви износ појединог средства, Група процењује надокнадиви износ јединице која генерише новац, а којој то средство припада.

Надокнадива вредност је нето продајна цена или вредност у употреби, зависно од тога која је виша. За потребе процене вредности у употреби, процењени будући новчани токови дисконтују се до садашње вредности применом дисконтне стопе пре опорезивања која одражава садашњу тржишну процену временске вредности новца и ризике специфичне за то средство.

Ако је процењен надокнадиви износ средства (или јединице која генерише новац) мањи од књиговодственог износа, онда се књиговодствени износ тога средства (или јединице која генерише новац) умањује до надокнадивог износа. Губици од умањења вредности признају се одмах као расход, осим ако средство није земљиште или зграда које се не користи као инвестициона некретнина која је исказана по ревалоризираним износу, у којем случају се губитак од умањења исказује као смањење вредности настало ревалоризацијом средства.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2011. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.9. Умањење вредности материјалне имовине (наставак)

Код накнадног поништења губитка од умањења вредности, књиговодствени износ средства (јединице која генерише новац) повећава се до ревидираног процењеног надокнадивог износа тога средства, при чему већа књиговодствена вредност не премашује књиговодствену вредност која би била утврђена да у претходним годинама није било признатих губитака на том средству (јединици која генерише новац) услед умањења вредности. Поништење губитка од умањења вредности одмах се признаје као приход, осим ако се предметно средство не исказује по процењеној вредности, у којем случају се поништење губитка од умањења вредности исказује као повећање услед ревалоризације.

На дан 31. децембра 2011. године, руководство Групе није вршило тестирања у циљу утврђивања постојања индиција да је вредност некретнина, постројења и опреме и нематеријалних улагања умањена.

3.10. Лизинг

Лизинг се класификује као финансијски лизинг у свим случајевима када се лизингом, на корисника лизинга, преносе у највећој мери сви ризици и користи који произлазе из власништва над средствима. Сваки други лизинг се класификује као оперативни лизинг.

Група као давалац лизинга

Приход по основу оперативног лизинга (приход од ренти) признаје се применом линеарне методе током периода трајања лизинга. Индиректни трошкови настали у преговорима и уговарањем оперативног лизинга додају се књиговодственом износу изнајмљеног средства и признају се на пропорционалној основи током периода трајања лизинга.

Група као корисник лизинга

Средства која се држе по уговорима о финансијском лизингу се првобитно признају као средства Групе по садашњој вредности минималних рата лизинга утврђених на почетку периода лизинга. Одговарајућа обавеза према даваоцу лизинга се укључује у биланс стања као обавеза по финансијском лизингу.

Плаћање рата лизинга се распоређује између финансијских трошкова и смањења обавеза по основу обавеза лизинга са циљем постизања константне стопе учешћа у не измиреном износу обавезе. Финансијски расходи се признају одмах у билансу успеха, осим ако се директно могу приписати средствима која се оспособљавају за употребу, у којем се случају капитализују у складу са општом политиком Групе о трошковима позајмљивања (напомена 3.2.).

Рате по основу оперативног лизинга се признају као трошак на линеарној основи за време трајања лизинга, осим када постоји нека друга систематска основа која боље одсликава временски шаблон трошења економских користи од изнајмљеног средства.

У случају када се одобравају лизинг олакшице, оне улазе у састав оперативног лизинга и признају се као обавеза. Укупна корист од олакшица признаје се као смањење трошкова изнајмљивања на линеарној основи, осим када постоји нека друга систематска основа која боље одсликава временску структуру трошења економских користи од изнајмљеног средства.

3.11. Залихе

Залихе се исказују по цени коштања или по нето продајној вредности у зависности од тога која је нижа. Нето продајна вредност је цена по којој залихе могу бити продате у нормалним условима пословања након умањења цене за трошкове продаје.

Вредност производње у току и готових производа укључује све директне трошкове производње, као и одговарајући део трошкова погонске режије.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.11. Залихе (наставак)

Залихе робе у продавницама се воде по малопродајним ценама. На крају обрачунског периода, њихова вредност се своди на набавну вредност путем алокације одређеног дела разлике у цени на мало, израчунате на просечној основи, између набавне вредности продате робе и робе на залихама.

Залихе робе у магацинима се воде по veleпродајним ценама. На крају обрачунског периода њихова вредност се своди на набавну вредност путем алокације одређеног дела разлике у цени на велико, израчунате на просечној основи, између набавне вредности продате робе и робе на залихама.

Терећењем осталих расхода врши се исправка вредности залиха у случајевима када се оцени да је потребно свести вредност залиха на њихову нето продајну вредност. За оштећене залихе и залихе које по квалитету не одговарају стандардима врши се одговарајућа исправка вредности, или се у целости отписују.

3.12. Финансијски инструменти

Финансијски инструменти се иницијално вреднују по фер вредности, увећаној за трошкове трансакција (изузев финансијских средстава или финансијских обавеза које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха), који су директно приписивани набавци или емитовању финансијског средства или финансијске обавезе.

Финансијска средства и финансијске обавезе се евидентирају у консолидованом билансу стања Групе, од момента када се Група уговорним одредбама везало за инструмент. Куповина или продаја финансијских средстава признаје се применом обрачуна на датум поравнања, односно датум када је средство испоручено другој страни.

Финансијска средства престају да се признају када Група изгуби контролу над уговореним правима над тим инструментима, што се дешава када су права коришћења инструмената реализована, истекла, напуштена или уступљена. Финансијска обавеза престаје да се признаје када је обавеза предвиђена уговором испуњена, отказана или истекла.

а) Дугорочни финансијски пласмани

Дугорочни финансијски пласмани се састоје од учешћа у капиталу других правних лица и обухватају се по набавној вредности, умањеној за исправку вредности по основу импаритетних губитака или процењеној фер вредности.

б) Остали дугорочни финансијски пласмани

Остали дугорочни финансијски пласмани састоје се од потраживања по основу стамбених кредита датих радницима Групе са роком отплате до 20 година, исказаних по номиналној вредности која одражава садашњу вредност будућих новчаних токова дисконтвану уговореном каматном стопом. По процени руководства, ефекти непримењивања МРС 39 “Финансијски инструменти: Признавање и одмеравање” по коме се дугорочна потраживања вреднују по амортизованој вредности применом ефективне каматне стопе нису од материјалног значаја за консолидоване финансијске извештаје посматране у целини.

в) Потраживања од купаца

Потраживања од купаца исказана су по њиховој номиналној вредности, умањеној за исправке вредности ненаплативих потраживања. Исправка вредности потраживања од купаца се врши на терет биланса успеха за сва потраживања од домаћих купаца и купаца у иностранству која нису наплаћена у року од 180 дана од датума доспећа, умањена за износ обавеза према тим купцима. Ненаплатива потраживања се отписују на основу судске одлуке, према договору о поравнању између уговорних страна или на основу одлуке Управног одбора матичног правног лица односно руководства зависних правних лица.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2011. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.12. Финансијски инструменти (наставак)

а) Готовина и готовински еквиваленти

У консолидованим извештајима о токовима готовине, под готовином се подразумевају новчана средства у благајни и новчана средства на рачунима код пословних банака. Готовински еквиваленти су краткорочна, високо ликвидна улагања која се брзо претварају у познате износе готовине и нису под значајним утицајем ризика промена вредности. Готовински еквиваленти представљају орочени депозити код пословних банака на период до 90 дана.

б) Обавезе према добављачима

Обавезе према добављачима се процењују по њиховој номиналној вредности.

ђ) Обавезе по кредитима

Обавезе по кредитима исказују се у номиналном износу, умањеном за отплате и увећаном за доспеле неотплаћене уговорене камате које кореспондирају ефективној каматној стопи, и евентуално за затезне камате.

е) Умањења финансијске имовине

Финансијска имовина, осим имовине исказане по фер вредности кроз биланс успеха, је процењена за индикаторе умањења на сваки датум биланса стања. Финансијска имовина је умањена тамо где је доказано да, као резултат једног или више догађаја који су се десили након почетног признавања финансијске имовине, процењени будући новчани токови инвестиције су измењени.

За акције које се не котирају на берзи, а класификоване су као расположиве за продају, значајан или продужен пад у фер вредности вредносног папира испод његовог трошка сматра се објективним доказом умањења.

За сву осталу финансијску имовину, укључујући откупиве вредносне папире класификоване као расположиве за продају и потраживања по финансијском најму, објективан доказ умањења може укључити:

- значајне финансијске тешкоће издаваоца или корисника; или
- пропуст или делинквенција у отплати камате или главнице; или
- могућност да ће дужник пасти под стечај или финансијску реорганизацију.

За одређене категорије финансијске имовине, као што су потраживања од купаца, средства за која је процењено да нису умањена појединачно се накнадно процењују за умањење на колективној основи. Објективан доказ умањења портфолија потраживања могао би укључити претходно искуство Групе у наплати, кашњење у наплати након периода доспећа, као и промене у националним или локалним економским условима који стоје у узајамној вези са неизвршењем потраживања.

За финансијску имовину исказану по амортизованом трошку, износ умањења је разлика између књиговодствене вредности имовине и садашње вредности процењених будућих новчаних токова, дисконтованих користећи оригиналну ефективну каматну стопу финансијског средства.

4. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЕНА

Презентација консолидованих финансијских извештаја захтева од руководства Друштва односно Групе коришћење најбољих могућих процена и разумних претпоставки, које имају ефекта на презентирани вредности средстава и обавеза, обелодањивање потенцијалних потраживања и обавеза на дан састављања финансијских извештаја, као и прихода и расхода у току извештајног периода. Ове процене и претпоставке су засноване на историјским и осталим информацијама расположивим на дан састављања консолидованих финансијских извештаја. Стварни износи се могу разликовати од процењених.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

4. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЕНА (наставак)

У наставку су приказане кључне претпоставке везане за будућност и остали извори процењивања, неизвесности на датум биланса стања које представљају значајан ризик, за материјалне корекције износа позиција биланса стања у следећој финансијској години.

4.1. Амортизација и стопа амортизације

Обрачун амортизације и стопе амортизације су засноване на пројектованом економском веку трајања некретнина, опреме и нематеријална улагања. Једном годишње, Група процењује економски век на основу тренутних предвиђања.

4.2. Исправка вредности потраживања

Обрачунали смо исправку вредности за сумњива и спорна потраживања, на основу процењених губитака услед немогућности купаца да испуне неопходне обавезе. Наша процена је заснована на старосној анализи потраживања од купаца, историјским отписима, кредитним способностима наших купаца и променама у условима продаје, приликом утврђивања адекватности исправке вредности сумњивих и спорних потраживања. Ово укључује и претпоставке о будућем понашању купаца и резултујућим будућим наплатама. Руководство верује да није потребна додатна исправка вредности потраживања, изузев резервисања већ приказаних у консолидованим финансијским извештајима.

4.3. Исправка вредности залиха

Обрачунали смо исправку вредности залиха на основу процењених губитака услед немогућности продаје или реализације у процесу производње. Наша процена је заснована на анализи кретања залиха, историјским отписима, проценама кретања на тржишту продаје, плановима продаје, променама у условима продаје, процене рокова употребе, као и процене стања и употребне вредности залиха, приликом утврђивања адекватности исправке вредности залиха. Ово укључује и претпоставке о будућем понашању купаца и резултујућим будућим продајама. Руководство верује да није потребна додатна исправка вредности залиха, изузев резервисања већ приказаних у финансијским извештајима.

4.4. Фер вредност

Фер вредност финансијских инструмената за које не постоји активно тржиште је одређена применом одговарајућих метода процене. Група примењује професионални суд приликом избора одговарајућих метода и претпоставки.

Пословна политика Групе је да обелодани информације о правичној вредности активе и пасиве за коју постоје званичне тржишне информације и када се правична вредност значајно разликује од књиговодствене вредности. У Републици Србији не постоји довољно тржишног искуства, као ни стабилности и ликвидности код куповине и продаје потраживања и остале финансијске активе и пасиве, пошто званичне тржишне информације нису у сваком тренутку расположиве. Стога, правичну вредност није могуће поуздано утврдити у одсуству активног тржишта. Управа Друштва односно Групе врши процену ризика и, у случајевима када се оцени да вредност по којој се имовина води у пословним књигама неће бити реализована, врши исправку вредности. По мишљењу руководства Друштва односно Групе, износи у овим финансијским извештајима одражавају вредност која је, у датим околностима, најверодостојнија и најкориснија за потребе извештавања.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

5. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ ПРОИЗВОДА, РОБА И УСЛУГА

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2011.	2010.
<i>Приходи од продаје у земљи:</i>		
Приходи од продаје производа и услуга у земљи	1,607,516	1,586,456
Приходи од продаје робе у земљи	242,712	344,705
	<u>1,850,228</u>	<u>1,931,161</u>
<i>Приходи од продаје у иностранству:</i>		
Приходи од продаје производа и услуга у иностранству	1,528,986	1,356,230
Приходи од продаје робе у иностранству	917,709	1,000,800
	<u>2,446,695</u>	<u>2,357,030</u>
	<u><u>4,296,923</u></u>	<u><u>4,288,191</u></u>

6. ПОСЛОВНИ И ГЕОГРАФСКИ СЕГМЕНТИ

Производи и услуге у оквиру пословних сегмената

За потребе руковођења, Група је организована у шест пословних сегмената. Ови сегменти су основа на којој Група извештава своје примарне информације о сегментима. Основни производи и услуге сваког од ових сегмената су као што следи:

Гумени производи – производња и продаја осталих производа од гуме као што су производи за протектирање, цеви и гумени производи за ауто индустрију, производи од гуме за руднике, лопте и спортски реквизити.

Хемијски производи – производња и продаја хемијских производа: боја, лакова и сличних производа, туткала, желатина и лепкова.

Обућа – производња и продаја гумене обуће.

Трговина – малопродаја и велепродаја робе углавном из производног програма осталих сегмената, као и маркетинг, дистрибуција и продаја спољних и унутрашњих ауто гума.

Услугне делатности – пружање услуга туроператера, туристичког смештаја, кетеринга, услуга заштите и обезбеђења и осталих услуга.

Приходи од продаје по пословним сегментима

	Екстерна продаја		Интерна продаја		У хиљадама динара Укупно	
	2011.	2010.	2011.	2010.	2011.	2010.
Гумени производи	38,255	35,969	301,192	430,611	339,447	466,580
Хемијски производи	103,848	183,856	30,269	(15,814)	134,117	168,042
Обућа	628	1,362	1,542,776	1,241,520	1,543,404	1,242,882
Трговина	1,041,791	1,138,413	81,994	191,237	1,123,785	1,329,650
Услугне делатности	881,326	707,932	118,712	173,727	1,000,038	881,659
Матично Друштво	<u>2,231,075</u>	<u>2,220,659</u>	<u>1,769,196</u>	<u>1,443,812</u>	<u>4,000,271</u>	<u>3,664,471</u>
Укупно	<u>4,296,923</u>	<u>4,288,181</u>	<u>3,844,139</u>	<u>3,465,093</u>	<u>8,141,062</u>	<u>7,753,284</u>
Елиминације					<u>(3,844,139)</u>	<u>(3,465,093)</u>
Консолидовани приходи од продаје					<u><u>4,296,923</u></u>	<u><u>4,288,191</u></u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

6. ПОСЛОВНИ И ГЕОГРАФСКИ СЕГМЕНТИ (наставак)

Резултат по пословним сегментима

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2011.	2010.
Гумени производи	(137,070)	(30,951)
Хемијски производи	396	(58,036)
Обућа	173,898	6,891
Трговина	22,287	24,792
Услужне делатности	83,819	30,344
Матично правно лице	152,263	87,681
Укупно за све сегменте	295,593	60,721
Елиминације	(531,324)	(80,405)
Губитак пре опорезивања	(235,731)	(19,684)
Порески расход периода	(65,456)	(31,088)
Одложени порез на добит	(7,946)	(6,349)
Нето (губитак)	(309,133)	(57,121)

Средства и обавезе по пословним сегментима

	Средства		У хиљадама динара Обавезе	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Гумени производи	1,307,922	1,120,619	937,260	820,247
Хемијски производи	273,816	271,303	142,415	140,271
Обућа	2,953,000	2,557,679	2,071,299	1,692,949
Трговина	458,139	2,973,506	179,768	2,459,189
Услужне делатности	870,524	887,855	341,011	378,858
Матично правно лице	7,421,327	4,278,197	4,531,862	1,448,936
Укупно за све сегменте	13,284,728	12,089,159	8,221,615	6,940,450
Елиминације	(4,381,085)	(3,868,607)	(2,557,060)	(2,248,259)
Консолидовано	8,903,643	8,220,552	5,664,555	4,692,191

Остале информације по сегментима

	Набавка основних средстава и нематеријалних улагања		У хиљадама динара Трошкови амортизације	
	2011.	2010.	2011.	2010.
Гумени производи	92,235	130,230	25,575	20,492
Хемијски производи	20,592	16,948	1,950	4,416
Обућа	283,260	257,624	54,848	49,537
Трговина	580	83,848	2,136	2,094
Услужне делатности	22,120	49,526	29,499	27,506
Матично правно лице	176,766	93,213	49,977	48,993
	595,553	631,389	163,985	153,038

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

6. ПОСЛОВНИ И ГЕОГРАФСКИ СЕГМЕНТИ (наставак)

Приходи од продаје производа, роба и услуга на иностраном тржишту по географским подручјима

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2011.	2010.
Велика Британија	852,850	899,727
Финска	373,368	321,982
Италија	259,372	336,889
Данска	219,243	84,957
Шведска	145,076	71,174
Република Српска	137,935	181,939
Француска	100,561	80,651
БЈР Македонија	84,856	70,234
Црна Гора	82,214	102,308
Русија	31,675	6,206
САД	21,829	33,682
Бугарска	18,933	7,142
Јужноафричка Република	15,173	35,414
Словенија	14,346	17,563
СР Немачка	13,666	6,769
Кина (Хонг Конг)	10,720	-
Белгија	9,058	5,717
Пољска	8,390	3,165
Остала тржишта	47,430	91,511
	<u>2,446,695</u>	<u>2,357,030</u>

7. ПРИХОДИ ОД АКТИВИРАЊА УЧИНАКА

Приходи од активирања учинака за годину која се завршава 31. децембра 2011. године у укупном износу од 710,666 хиљада динара (2010. година: 743,239 хиљада динара) највећим делом, у износу од 527,647 хиљада динара (2010. година - 526,258 хиљада динара) се односе на директно приписане трошкове примања запослених и трошкова материјала нематеријалним улагањима, некретнинама, постројењима, опреми и инвестицијама у току, а по основу већег броја пројеката чији је циљ унапређење пословања и развој нових производа, односно радова на адаптацији и реконструкцији малопродајних објеката и објеката сервисне мреже. Руководство Друштва сматра да су наведена улагања неопходна у циљу унапређења пословања кроз раст обима продаје, развоја нових производа и реконструкције малопродајних објеката и улагања у развој сервисно дистрибутивне мреже за директну продају купцима без посредника ради остваривања највиших процената марже, за које руководство очекује економске користи у наредним периодима.

Преостали износ од 183,019 хиљада динара (2010. година - 216,981 хиљаду динара) представља ефекат процене непокретности које је матично правно лице пренело зависним друштвима у смислу увећања улога (напомена 2.2). Руководство Друштва тумачи да се Мишљење Министарства од 22. јануара 2009. године о евидентирању ефеката преноса права располагања на некретнинама од стране матичног правног лица на зависно друштво, у оквиру поступка докапитализације, које се евидентира као приход периода третира и на консолидованом нивоу по истом принципу.

8. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2011.	2010.
Приход од закупнина	18,436	19,574
Остало	8,110	20,050
	<u>26,546</u>	<u>39,624</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

9. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2011.	2010.
Трошкови материјала за израду	1,607,889	1,299,477
Трошкови режијског материјала	58,482	69,256
Трошкови електричне енергије	54,014	53,447
Остали трошкови горива и енергије	142,302	141,007
	<u>1,862,687</u>	<u>1,563,187</u>

10. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2011.	2010.
Трошкови нето зарада и накнада зарада	1,020,304	925,030
Порези и доприноси на зараде на терет запослених	380,378	342,712
Порези и доприноси на зараде на терет послодавца	249,678	224,721
Накнаде по основу уговора	11,600	10,658
Накнаде члановима управног и надзорног одбора	9,088	10,890
Отпремнине за одлазак у пензију и јубиларне награде	1,255	1,778
Путни трошкови и дневнице	30,420	33,124
Трошкови превоза на посао и са посла	57,236	54,469
Остали лични расходи и накнаде	10,179	8,338
	<u>1,770,138</u>	<u>1,611,720</u>

11. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ И РЕЗЕРВИСАЊА

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2011.	2010.
Трошкови амортизације (напомене 19 и 20)	163,985	153,038
Трошкови дугорочних резервисања (напомена 30)	13,203	34,944
	<u>177,188</u>	<u>187,982</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

12. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2011.	2009.
Трошкови осталих транспортних услуга	224,482	166,383
Остали трошкови непроизводних услуга	125,628	134,396
Трошкови закупнина	73,769	79,009
Трошкови пореза и доприноса	26,132	20,713
Трошкови ПТТ услуга	22,297	18,933
Трошкови услуга на изради учинака	20,912	19,888
Трошкови осталих производних услуга	19,963	17,101
Трошкови премија осигурања	19,568	20,647
Трошкови услуга одржавања	19,209	24,666
Адвокатске и друге консултантске услуге	18,399	18,670
Трошкови рекламе и пропаганде	16,713	32,572
Трошкови платног промета	14,581	26,378
Трошкови репрезентације	7,403	8,244
Трошкови сајмова	5,427	4,920
Трошкови чланарина	2,110	2,583
Трошкови истраживања	89	939
Остали нематеријални трошкови	21,940	28,473
	<u>638,622</u>	<u>624,515</u>

13. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2011.	2010.
Приходи од дивиденди	-	72
Приходи од камата по основу пласмана	3,451	3,000
Приходи по основу затезних камата	48	3,877
Позитивне курсне разлике	101,226	59,356
Остали финансијски приходи	3,947	3,894
	<u>108,672</u>	<u>72,209</u>

14. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2011.	2010.
Расходи камата	384,144	265,386
Негативне курсне разлике	124,463	125,112
Остали финансијски расходи	28,567	538
	<u>537,174</u>	<u>391,035</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

15. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2011.	2010.
Добици од продаје основних средстава	150,888	37,353
Ефекти процене вредности некретнина намењених продаји	60,006	-
Укидање дугорочних резервисања (напомена 30)	2,002	446
Смањење исправке вредности (напомена 27)	1,110	5,701
Добици од продаје материјала	346	616
Вишкови	68	84
Приходи од смањења обавеза	12	-
Наплаћена директно отписана потраживања	-	8,101
Друго	23,228	22,204
	<u>237,660</u>	<u>74,505</u>

16. ОСТАЛИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2011.	2010.
Губици од продаје основних средстава	1,671	30,931
Губици од продаје материјала	247	71
Мањкови	290	66
Исправка вредности потраживања, пласмана и залиха	12,496	3,934
Накнадно одобрени рабати купцима	24,959	4,106
Друго	18,159	11,646
	<u>57,822</u>	<u>46,648</u>

17. ПОРЕЗ НА ДОБИТ

а) Саставни делови пореза на добит

	У хиљадама динара	
	2011.	2010.
Текући порез на добит	65,456	31,088
Одложени порески расход периода	7,946	6,349
	<u>73,402</u>	<u>37,437</u>

б) Усаглашавање пореза на добитак и производа резултата пословања пре опорезивања и прописане пореске стопе

	У хиљадама динара	
	2011.	2010.
Губитак пре опорезивања	(235,731)	(19,684)
Порез на добитак обрачунат по номиналној стопи од 10%	(23,573)	(1,968)
Порески ефекти расхода који се не признају у пореском билансу	88,377	38,724
Порески кредити по основу улагања у основна средства	(24,787)	(3,828)
Преносиви порески губитак	15,668	-
Остало	17,717	4,509
	<u>73,402</u>	<u>37,437</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

17. ПОРЕЗ НА ДОБИТ (наставак)

в) Компоненте одложених пореских средстава и обавеза

Одложена пореска средства и обавезе се односе на следеће позиције:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Одложена пореска средства		
Одложена пореска средства по основу разлике у садашњој вредности средстава у пореске и књиговодствене сврхе	22,160	21,305
Одложене пореске обавезе		
Одложене пореске обавезе по основу разлике у садашњој вредности средстава у пореске и књиговодствене сврхе	(142,966)	(134,696)
Одложена пореске обавезе, нето	<u>(120,806)</u>	<u>(113,391)</u>

г) Непризната одложена пореска средства

Друштво на дан 31. децембра 2011. године није признало одложена пореска средства по основу остварених пореских кредита који се могу пренети у наредне фискалне периоде, због процене руководства о неизвесности њихове реализације у будућим обрачунским периодима.

		У хиљадама динара	
		31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Година настанка	Година истека		
- 2004	2014	1,883	1,883
- 2005	2015	1,676	1,676
- 2006	2016	11	11
- 2007	2017	4,301	4,301
- 2008	2018	73,463	73,463
- 2009	2019	52,083	52,083
- 2010	2015	32,855	37,632
- 2011	2021	35,594	-
Искоришћено у текућој години:		<u>(24,787)</u>	<u>(3,828)</u>
		<u>177,079</u>	<u>167,221</u>

18. ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ

	У хиљадама динара	
	2011.	2010.
Нето губитак	(309,133)	(57,121)
Просечан пондерисани број акција у току године	<u>1,718,460</u>	<u>1,718,460</u>
Основна зарада по акцији (у динарима)	<u>(179.89)</u>	<u>(33.24)</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

19. НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА

	У хиљадама динара			
	Лиценце	Остала нематеријална улагања	Нематеријална улагања у припреми	Укупно нематеријална улагања
Набавна вредност				
Стање 1. јануара 2010. године	19,503	1,273	106,080	126,856
Повећања	5,381	-	403,635	409,016
Преноси	7,003	(152)	(6,851)	-
Остало	-	-	(120,380)	(120,380)
Стање 31. децембра 2010. године	31,887	1,121	382,484	415,492
Стање 1. јануара 2011. године	31,887	1,121	382,484	415,492
Повећања	-	563	414,436	414,999
Преноси	(361)	197,731	(199,141)	(1,771)
Преноси на некретнине и опрему	-	-	(260,520)	(260,520)
Стање 31. децембра 2011. године	31,526	199,415	337,259	568,200
Исправка вредности				
Стање 1. јануара 2010. године	14,255	1,160	-	15,415
Амортизација	2,002	(50)	-	1,952
Стање 31. децембра 2010. године	16,257	1,110	-	17,367
Стање 1. јануара 2011. године	16,257	1,110	-	17,367
Амортизација	3,245	437	-	3,682
Стање 31. децембра 2011. године	19,502	1,547	-	21,049
Садашња вредност на дан:				
- 31. децембра 2011. године	12,024	197,868	337,259	547,151
- 31. децембра 2010. године	15,630	11	382,484	398,125

Нематеријална улагања у припреми исказана у износу од 337,259 хиљада динара се највећим делом односе на следеће:

	У хиљадама динара	
	2011.	2010.
Развој нових производа обуће	313,353	229,936
Информационе технологије	-	9,242
Остало	23,906	121,969
	337,259	382,484

За исказане пројекте, руководство Групе очекује будуће економске користи кроз проширење асортимана продаје производа и освајање нових тржишта.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

20. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА

						У хиљадама динара	
	Земљиште	Грађевински објекти	Постројења и опрема	Остала средства	Аванси и инвести- ције у току	Укупно	Инвести- ционе не- кретнине
Набавна вредност							
Стање 1. јануара 2010. године	122,411	2,711,736	1,398,120	24,318	208,020	4,464,605	-
Набавке у току године	-	-	-	-	108,039	108,039	-
Пренос са нематер. улагања	-	44,729	63,001	-	120,380	228,110	-
Ефекат процене	586	110,599	-	-	106,392	217,577	-
Остало	-	(6,962)	(1,805)	-	-	(8,767)	-
Отуђења и расходовања	(171)	(130)	(39,120)	-	(28,601)	(68,022)	-
Стање 31. децембар 2010. год.	123,937	2,950,131	1,597,092	28,395	241,987	4,941,542	-
Стање 1. јануара 2011. године	123,937	2,950,131	1,597,092	28,395	241,987	4,941,542	-
Повећања током године	-	187,099	-	1,618	402,537	591,254	-
Активирања	-	65,477	51,577	2,148	(119,202)	-	-
Пренос са нематер. улагања	-	-	45,089	-	215,431	260,520	-
Ефекат процене	13,244	55,969	-	-	-	69,211	-
Пренос на сред.намењена продаји и инвест.некретнине	-	(233,585)	(272)	-	-	(233,857)	227,011
Отуђења и расходовања	(48,164)	(244,582)	(30,234)	(3,919)	-	(326,899)	-
Стање 31. децембар 2011. год.	89,017	2,780,509	1,663,252	28,242	740,753	5,301,773	227,011
Исправка вредности							
Стање 1. јануара 2010. године	-	85,813	435,048	3,806	-	524,667	-
Амортизација за текућу годину	-	30,838	116,999	3,249	-	151,086	-
Остало	-	4,647	-	-	-	4,647	-
Отуђења и расходовања	-	-	(26,972)	-	-	(25,586)	-
Стање 31. децембар 2010. год.	-	121,298	525,075	7,055	-	653,428	-
Стање, 1. јануара 2011. године	-	121,298	525,075	7,055	-	653,428	-
Амортизација за текућу годину	-	52,115	103,021	5,167	-	160,303	-
Отуђења и расходовања	-	(25,186)	(7,531)	(725)	-	(33,442)	-
Стање, 31. децембар 2011. год.	-	148,227	620,565	11,497	-	780,289	-
Садашња вредност:							
- 31. децембар 2011. године	89,017	2,632,282	1,042,687	16,745	740,753	4,521,484	227,011
- 31. децембар 2010. године	123,937	2,828,833	1,072,017	21,340	241,987	4,288,114	-

Над грађевинским објектима и фабричким кругом (нето садашње вредности на дан 31. децембра 2011. године од 87,937 хиљада динара) постоји укњижена хипотека првог реда у корист Alpha Банк А.Д., Београд, којом се обезбеђују новчана потраживања банке по основу издавања гаранција за уредну отплату рефинансираних иностраних кредита. На основу уговора о репрограмирању и отпису главнице и камате потписаним са Alpha Банк А.Д., Београд на дан 6. октобра 2004. године, неотплаћени дуг по тим кредитима, на дан 31. децембра 2011. године, износи EUR 793,540 и USD 599,114 односно у динарској противвредности укупно 131,485 хиљада динара (напомена 31).

Над зградама осталих индустријских делатности на катастарској парцели број 3620/1 уписаним у лист непокретности број 8370 КО Пирот (укупне нето садашње вредности на дан 31. децембра 2011. године од 434,067 хиљада динара) успостављено је zaloжно право у корист Banca Intesa а.д., Београд по основу дугорочног кредита одобреног дана 5. марта 2010. године у износу од 150,000 хиљада динара, а чији неотплаћени износ на дан 31. децембра 2011. године износи 93,750 хиљада динара (напомена 31). Поред тога, на име обезбеђења наведеног кредита, Уговором о залози од дана 21. јуна 2010. године успостављена је залога над одређеном опремом Друштва у корист Banca Intesa а.д., Београд.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

20. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА (наставак)

Над некретнинама нове производне хале за производњу обуће (нето садашње вредности на дан 31. децембра 2011. године од 774,436 хиљада динара) успостављена је хипотека првог реда у корист DEG (Deutsche Investitions und Entwicklungsgesellschaft mbh), Франкфурт, Немачка, по основу дугорочног кредита, као и залога првог реда над свом садашњом и будућом опремом и покретном имовином зависног друштва Тигар Обућа д.о.о., Пирот, а чији неотплаћени износ на дан 31. децембра 2011. године износи 732,486 хиљада динара (напомена 31).

Поред тога, над већим бројем грађевинских објеката Друштва лоцираних на већем броју локација широм Републике, успостављено је заложно право у корист пословних банака, као средство обезбеђења дугорочних и краткорочних кредита.

Основна средства у припреми исказана у износу од 740,753 хиљада динара се највећим делом односе на следеће:

	У хиљадама динара	
	2011.	2010.
Објекти и некретнине на локацији Картонажа	141,857	-
Улагања у основна средства техничке гуме	217,532	49,883
Улагања у основна средства хемијских производа	108,255	119,571
Нова фабрика хемијских производа	32,538	21,337
Развој нових хемијских производа	31,909	-
Развој нових производа техничке гуме	61,111	-
Информационе технологије	19,889	-
Развој малопродајне и сервисне мреже	74,019	51,196
Остало	53,643	-
	<u>740,753</u>	<u>241,987</u>

Објекти и некретнине на локацији Картонажа су намењени складиштењу, а наведени простор ће се због изузетно добре локације и повезаности са путним правцима кроз планирану доградњу и реконструкцију користити за изградњу заокруженог савременог логистичког центра, по највишим стандардима, за све производне програме, као и робе других произвођача којима се тргује у земљи и иностранству.

Улагања у основна средства хемијских производа и техничке гуме се односе на локацију Тигар III и производне погоне обуће, техничке гуме и производа од рециклата који су по оцени руководства Групе неопходни за даљи развој и унапређење производње.

21. УЧЕШЋА У КАПИТАЛУ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Учешћа у капиталу других правних лица	13,300	13,300
Исправка вредности учешћа у капиталу (напомена 27)	(1,481)	(1,481)
	<u>11,819</u>	<u>11,819</u>

22. ОСТАЛИ ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

Остали дугорочни финансијски пласмани исказани у консолидованом билансу стања на дан 31. децембра 2011. године у износу од 41,720 хиљада динара (31. децембра 2010. године - 45,468 хиљада динара) односе се на потраживања од запослених по основу датих дугорочних стамбених кредита са роком отплате до 20 година, од датума потписивања уговора и каматном стопом у распону од 1.5% до 2% на годишњем нивоу.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2011. године

23. ЗАЛИХЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Сировине и материјал	209,162	229,565
Резервни делови	33,979	30,203
Недовршена производња	479,231	310,740
Готови производи	1,086,620	990,761
Роба	214,864	208,309
Дати аванси	51,229	64,564
	<u>2,075,085</u>	<u>1,834,142</u>
Исправка вредности залиха (напомена 27)	<u>(1,798)</u>	<u>(10,496)</u>
	<u>2,073,287</u>	<u>1,823,646</u>

Готови производи и роба исказани у износу од 1,301,484 хиљаде динара се односи на следеће производе и робу:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Производи техничке гуме	307,797	321,396
Хемијски производи	49,940	39,520
Производи обуће	728,883	629,845
Свега готови производи	<u>1,086,620</u>	<u>990,761</u>
Роба		
- аутомобилске гуме	105,299	101,075
- остала роба	109,565	107,234
Свега роба	<u>214,864</u>	<u>208,309</u>
	<u>1,301,484</u>	<u>1,199,070</u>

Узимајући раст цена сировина и материјала на светском тржишту почев од 2011. године, посебно каучука и текстила који су у највећем проценту садржани у цени коштања готових производа, условио је двоцифрен, а у неким случајевима и троцифрен раст свих врста сличних производа на светском тржишту. Савремене технологије и материјали који се примењују у производном процесу спречавају настанак било какве врсте оштећења или деформација на производима због стајања, као и сваки негативан утицај на њихову функционалност. Време задржавања производа на залихама не одступа од стандарда и праксе произвођача и дистрибутера у свету, из ког разлога руководство Групе сматра да ће наведене залихе робе и готових производа бити реализоване у наредним периодима, те да надокнадива вредност залиха неће бити мања од њене исказане садашње вредности, односно да је исказана исправка вредности у износу од 1,798 хиљада динара довољна.

Залихе готових производа обухватају залихе обуће (ниска обућа, радничке чизме, ловачке чизме, рибарске чизме, заштитне и специјалне чизме, као и модну обућу), техничке гуме (пресовани производи, профили и цеви, спортски реквизити, индустријска гума и производи од рециклата), као и хемијских производа (лепила за широку потрошњу, индустријска лепила, боје и лакови за широку потрошњу и индустрију, полиуретански подови, растварачи и помоћне хемикалије).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

24. СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Некретнине намењене продаји	6,574	19,321
Опрема намењена продаји	272	718
	<u>6,846</u>	<u>20,039</u>

25. ПОТРАЖИВАЊА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Купци - повезана правна лица	60,203	42,743
Потраживања од купаца у земљи	474,574	519,863
Потраживања од купаца у иностранству	351,096	327,680
Преплаћени остали порези и доприноси	71	216
Потраживања од запослених	29,359	29,548
Остала потраживања	16,390	11,997
	<u>931,693</u>	<u>932,047</u>
Исправка вредности потраживања (напомена 27)	<u>(38,735)</u>	<u>(28,885)</u>
	<u>892,958</u>	<u>903,162</u>

26. ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Готовина у благајни у локалној валути	5,170	3,210
Готовина у благајни у страној валути	44	18,718
Пословни рачуни у локалној валути	3,588	7,430
Пословни рачуни у страној валути	49,733	115,099
Остала новчана средства	187,095	219,399
Хартије од вредности еквиваленти готовине	5,463	5,668
	<u>251,093</u>	<u>369,524</u>

Остала новчана средства укључују и краткорочне гарантне депозите исказане на дан 31. децембра 2011. године у укупном износу од 145,465 хиљада динара (EUR 1,300,000 и 25,000 хиљада динара) положени су код пословних банака у циљу обезбеђења одобрених краткорочних кредита и издатих банкарских гаранција – АИК Банка а.д., Београд у износу од 25,000 хиљада динара, EFG а.д., Београд у износу од 50,758 хиљада динара, Нуро Alpe Adria Bank а.д., Београд у износу од 17,387 хиљада динара, Societe Generale Banka Srbija а.д., Београд у износу од 20,928 хиљада динара и Српска банка а.д., Београд у износу од 31,392 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

27. ПРОМЕНЕ НА ИСПРАВКАМА ВРЕДНОСТИ

	У хиљадама динара			
	Учешћа у капиталу (напомена 21)	Залихе (напомена 23)	Потраживања (напомена 25)	Укупно
Стање, 1. јануара 2010. године	1,481	3,286	35,359	40,126
Приходи од усклађивања вредности (напомена 15)	-	-	(5,701)	(5,701)
Нове исправке на терет текућег периода (напомена 16)	-	3,934	-	3,934
Остало	-	3,276	(773)	2,503
Стање на дан 31. децембар 2010. год.	1,481	10,496	28,885	40,862
Приходи од усклађивања вредности (напомена 15)	-	-	(1,110)	(1,110)
Нове исправке на терет текућег периода (напомена 16)	-	1,536	10,960	12,496
Искњижавање	-	(10,234)	-	(10,234)
Стање на дан 31. децембра 2011. год.	1,481	1,798	38,735	42,014

28. ПОРЕЗ НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ И АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Потраживања за порез на додату вредност	40,793	49,432
Унапред плаћени трошкови	1,640	941
Остала активна временска разграничења	81,039	96,736
Разграничене негативне курсне разлике	177,706	180,158
	301,178	327,267

29. КАПИТАЛ

Структура акцијског капитала Друштва на дан 31. децембра 2011. године према изводу Централног регистра депоа и клиринга хартија од вредности, је следећа:

	Број акција	%	У хиљадама динара
Акцијски Фонд Републике Србије, Београд	429,429	25.0	515,315
Републички ПИО фонд, Београд	149,981	9.0	179,977
Erste Bank а.д., Београд – Custody	127,999	7.0	153,599
Erste Bank а.д., Београд – Custody	104,947	6.0	125,936
UniCredit Bank а.д., Београд - Custody	75,503	4.0	90,604
Raiffeisen Bank а.д. Београд – Custody	52,505	3.0	63,006
Raiffeisen Bank а.д. Београд – Custody	49,851	3.0	59,821
Комерцијална Банка а.д., Београд - Castody	26,062	2.0	31,274
Herma Investments Co. Ltd	20,000	1.0	24,000
UniCredit Bank а.д., Београд - Custody	18,500	1.0	22,200
Остали	663,683	39.0	796,420
	1,718,460	100.0	2,062,152

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2011. године

29. КАПИТАЛ (наставак)

Структура акцијског капитала Друштва на дан 31. децембра 2010. године према изводу Централног регистра депоа и клиринга хартија од вредности, је следећа:

	Број акција	%	У хиљадама динара
Акцијски Фонд Републике Србије, Београд	429,429	25.0	515,315
Републички ПИО фонд, Београд	149,981	9.0	179,977
ARTIO INT. EQUITZ FUND	123,132	7.0	147,758
Societe Generale Banka Srbija а.д., Београд	55,654	3.0	66,785
Erste Bank а.д., Београд - Custody	87,728	5.0	105,274
Raiffeisen Bank, Vienna	42,164	2.0	50,597
Erste Steiermarkische Bank	37,637	2.0	45,165
Комерцијална Банка а.д., Београд - Castody	26,062	2.0	31,274
Uni credit bank а.д., Београд Custody	18,500	1.0	22,200
Swedbank AS	24,851	1.0	29,821
Остали	723,322	43.0	867,986
	1,718,460	100.0	2,062,152

Акцијски капитал на дан 31. децембра 2011. године и 2010. године, састоји се од 1,718,460 обичних акција номиналне вредности од по 1,200 динара по једној акцији.

Друштво је на основу одлуке Скупштине акционара од 24. јуна 2011. године, извршило расподелу добити ранијих година у смислу исплате дивиденди акционарима у износу од 37,895 хиљада динара.

30. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА

Дугорочна резервисања исказана у билансу стања на дан 31. децембра 2011. године у износу од 84,127 хиљада динара (31. децембра 2010. године: 83,087 хиљада динара) највећим делом се односе на резервисања по основу обавеза за бенефиције запослених, односно отпремнине за одлазак у пензију и јубиларне награде.

Претпоставке коришћене у процени актуара су следеће:

	2011.	2010.
Номинална дисконтна стопа	9.75%	11.50%
Очекивана стопа номиналног раста зарада	7.0%	8.0%

Вредности признате у билансу стања у зависности од дефинисаног плана бенефиција су следеће:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Стање на почетку године	81,376	78,631
Нова резервисања на терет расхода периода (напомена 11)	13,203	34,944
Укинута дугорочна резервисања (напомена 15)	(2,002)	(446)
Отпремнине исплаћене запосленима	(8,450)	(29,357)
Остале промене	-	(685)
Стање на крају године	84,127	83,087

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2011. године

31. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Дугорочне обвезнице	290,292	243,763
Дугорочни кредити:		
- у иностранству	863,971	931,811
- у земљи	855,820	1,039,796
Обавезе по основу финансијског лизинга	21,412	34,268
	2,031,495	2,249,638
Минус: Текућа доспећа (напомена 32)	(761,386)	(520,357)
	1,270,109	1,729,282

а) Дугорочне обвезнице

Инвеститор	Годишња каматна стопа	Валута		У хиљадама динара	
		Ознака	Износ	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Комерцијална банка а.д., Београд	7.75 %	EUR	958,703	82,127	101,142
Wiener Stadtische осигурање а.д., Бгд	7.75 %	EUR	678,895	58,383	71,622
КВС Банка а.д., Београд	7.75 %	EUR	199,543	47,810	21,051
ДДОР Нови Сад а.д., Нови Сад	7.75 %	EUR	188,248	36,666	19,860
Таково а.д., Крагујевац	7.75 %	EUR	185,429	26,155	19,562
Wiener реосигурање а.д., Београд	7.75 %	EUR	99,772	18,823	10,526
Jubmes Банка а.д., Београд	9.0%	EUR	194,256	20,327	-
				290,292	243,763
Текуће доспеће дугорочних обвезница				(59,991)	(43,314)
				230,301	200,449

Доспеће обавеза по дугорочним обвезницама је следеће:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
До 1 године	59,991	43,314
Од 1 до 5 година	230,301	200,449
	290,292	243,763

Друштво је у 2011. години извршило трећу затворену емисије обвезница без јавне понуде познатим купцима. Укупан број емитованих обвезница је 34,500, обим емисије 340,395 хиљада динара, уз каматну стопу од 7.5% годишње и девизну клаузулу уз доспеће од пет година.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

31. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

б) Дугорочни кредити у земљи

Кредитор	Годишња каматна стопа	Валута		У хиљадама динара	
		Ознака	Износ	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Banca Intesa а.д, Београд	1.2% месечно	RSD		93,750	150,000
Нуро Alpe Adria Bank а.д.	3М EURIBOR + 8,5% годишње	EUR	2,000,000	188,919	211,629
Нуро Alpe Adria Bank а.д.	3М EURIBOR + 8,5% годишње	EUR	500,000	28,624	52,907
Нуро Alpe Adria Bank а.д.	3М EURIBOR + 8,5% годишње	EUR	500,000	28,624	52,907
Нуро Alpe Adria Bank а.д.	3М EURIBOR + 7% годишње	EUR	2,500,000	244,894	264,537
Нуро Alpe Adria Bank а.д.	3М EURIBOR + 8% годишње	EUR	915,000	89,632	96,820
Erste Bank а.д.	3.1% годишње	EUR	2,000,000	181,377	210,996
				855,820	1,039,796
Минус: Текуће доспеће				(514,160)	(242,132)
				341,660	436,668

в) Дугорочни кредити у иностранству

<u>Кредитор</u>	<u>Каматна Стопа</u>	<u>Ознака</u>	<u>Валута</u> <u>Износ</u>	У хиљадама динара	
				31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
<i>Рефинансирани кредити преко Alpha bank а.д.:</i>					
Berliner Bank A,G,, Berlin	5,5 % годишње	EUR	178,644	18,694	27,768
Algemene bank Netherlands, Amsterdam, Холандија	5,6 % годишње	EUR	614,895	64,343	95,576
The First National Bank, Chicago, САД	5,5 % годишње	USD	599,114	48,448	69,980
				131,485	193,324
DEG (Deutsche Investitions und Entwicklungsgesellschaft mbh), Франкфурт, Немачка	6 М EURIBOR + 2,875% годишње	EUR	7,000,000	732,486	738,487
				863,971	931,811
Минус: Текуће доспеће				(173,159)	(62,109)
				690,812	869,702

Дугорочне финансијске обавезе на дан 31. децембра 2011. године у износу од 732,486 хиљада динара (31. децембра 2010. године – 738,487 хиљаде динара), у целости се односе на обавезе према DEG (Deutsche Investitions und Entwicklungsgesellschaft mbh), Франкфурт, Немачка, по основу дугорочног кредита. Друштво је у 2008. години потписало Уговор о дугорочном финансирању (у даљем тексту “Уговор”) са DEG (Deutsche Investitions und Entwicklungsgesellschaft mbh), Франкфурт, Немачка, а по основу реалокације производње у нову производну халу, куповина машина и аквизиције права над брендovima који припадају Hunter Boot Ltd., Велика Британија. Максимални износ финансирања по уговору од 14. октобра 2008. године износи 7 милиона EUR, са полугодишњим отплатама главнице у једнаким ратама, од којих прва доспева на наплату 15. септембра 2012. године и коначним доспећем 15. марта 2016. године. Уговорена каматна стопа износи 6М EURIBOR + 2.875% годишње, а камата се обрачунава и плаћа полугодишње, на остатак дуга.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2011. године

31. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

в) Дугорочни кредити у иностранству (наставак)

Као средства обезбеђења, положено је десет бланко меница Друштва, које покривају вредност кредита и трошкове финансирања. Такође, успостављена је хипотека првог реда у корист кредитора на новој производној хали, залога првог реда над свом садашњом и будућом опремом и покретном имовином, залога првог реда на свим потраживањима у књигама зависног друштва Тигар Обућа д.о.о., Пирот. Вредност залоге у сваком тренутку мора износити минимум 150% износа обавеза према кредиту.

Друштво је, у складу са уговором, у обавези да у периоду отплате кредита има обавезу да поштује максималне односно минималне износе ратио показатеља, и то:

- ратио капитализације (Equity Ratio) – минимум 30%;
- ратио текуће ликвидности (Current Ratio) – минимум 1.2;
- ратио покривености финансијских обавеза (Debt Service Coverage Ratio) – минимум 1.3.

На дан 31. децембра 2011. године два од наведених финансијских показатеља зависног друштва (ратио капитализације – 29.5% и ратио текуће ликвидности – 0.6%) нису усаглашена са условима наведеним у уговору закљученим са DEG (Deutsche Investitions und Entwicklungsgesellschaft mbh), Франкфурт, Немачка, што даје могућност кредиту да, између осталог, захтева и превремену отплату кредита. С обзиром да кредитор од датума одобрења кредита до датума издавања овог извештаја није достављао опомене нити је захтевао од зависног друштва превремену отплату кредита, руководство Групе сматра да са стањем на дан 31. децембра 2011. године Група не постоји основ за било какву рекласификацију евидентираних дугорочних обавеза у краткорочне обавезе.

У складу са тумачењем одредби Уговора, зависно друштво је сачинило методологију обрачуна наведених ратија, при чему је на наведену методологију кредитор дао сагласност и према којој Друштво на дан 31. децембра 2011. године испуњава предвиђене услове за ратио покривености финансијских обавеза.

г) Обавезе по основу финансијског лизинга

	Збир минималних рата лизинга		У хиљадама динара Садашња вредност минималних рата лизинга	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
<i>Доспева за плаћање:</i>				
- до једне године	15,350	20,651	14,076	18,104
- од једне до пет година	7,614	16,925	7,336	16,154
	22,964	37,576	21,412	34,268
Минус будући трошкови финансирања	(1,552)	(3,308)	-	-
Садашња вредност минималних рата лизинга	21,412	34,268	21,412	34,268
<i>Укључено у финансијске извештаје као:</i>				
Текући део дугорочних обавеза			14,076	18,104
Остале дугорочне обавезе			7,336	16,154
			21,412	34,268

Доспеће дугорочних обавеза је приказано у следећој табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
- у оквиру једне године (напомена 32)	761,386	520,357
- од једне до пет година	1,270,109	1,729,282
	2,031,495	2,249,639

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

32. КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Краткорочни кредити у земљи	1,866,210	1,165,758
Позајмице по текућем рачуну	26,606	30,095
Издате краткорочне обвезнице	30,000	-
Текућа доспећа дугорочних обавеза (напомена 31)	761,386	520,357
	<u>2,684,202</u>	<u>1,716,210</u>

а) Краткорочни кредити у земљи

Кредитор	Каматна стопа	Валута		У хиљадама динара	
		Ознака	Износ	31. децембар	31. децембар
				2011.	2010.
<u>Кредити у иностраној валути:</u>					
АОФИ Београд	5% годишње	EUR	500,000	52,320	52,749
Banca Intesa а.д. Београд	9% годишње	EUR	2,000,000	209,282	-
Banca Intesa а.д. Београд	9% годишње	EUR	137,368	14,404	-
Banca Intesa а.д. Београд	10% годишње	EUR	592,000	61,948	-
Универзал банка а.д., Београд	1% месечно	EUR	500,000	52,320	-
Societe General bank а.д.	3-м ЕУРИБОР +	EUR	2,800,000	292,995	-
	5.3% годишње				
Societe General bank а.д.	3-м ЕУРИБОР +	EUR	500000	52320	-
	5% годишње				
„Eurobank EFG а.д., Београд	3-м ЕУРИБОР +	EUR	1,000,000	104,641	-
	6.5% годишње				
АИК банка а.д. Ниш		EUR	2,000,000	-	210,996
АИК банка а.д. Ниш		EUR	300,000	-	29,382
Societe General bank а.д.		EUR	2,000,000	-	211,630
Banca Intesa а.д. Београд		EUR	875,000	-	92,312
Societe General bank а.д.		EUR	480,000	-	50,639
Societe General bank а.д.		EUR	800,000	-	84,399
Нуро Alpe Adria Банка а.д.		EUR	286,000	-	30,264
				840,230	762,371
<u>Кредити у динарима:</u>					
	Од 1.7% м до 3.5% +				
АИК банка ад Ниш	РКС НБС год.			255,637	-
Српска банка ад Београд	Од 1.6% м			510,000	-
Универзал банка а.д., Београд	7% год.			65,000	-
Привредна банка а.д., Београд	12.25% год.			30,000	-
Дунав банка а.д., Звечан	20.25% год.			51,500	-
Societe Generale а.д.	1м БЕЛИБОР + 1.9%			99,379	-
Српска банка а.д.				-	180,000
Unicredit банка а.д., Београд				-	70,428
Привредна банка а.д., Београд				-	85,014
Societe Generale а.д.				-	45,000
Unicredit банка а.д., Београд				-	4,500
АИК Банка				-	2,694
Остало				14,464	15,751
				1,025,980	403,387
				1,866,210	1,165,758

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

32. КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

б) Позајмице по текућим рачунима

<u>Кредитор</u>	<u>Каматна стопа</u>	<u>У хиљадама динара</u>	
		<u>31. децембар 2011.</u>	<u>31. децембар 2010.</u>
Привредна банка а.д., Београд	19% годишње	19,999	19,983
Unicredit банка а.д., Београд	1м Белибор+2.15% г.	6,607	10,112
		<u>26,606</u>	<u>30,095</u>

в) Емитоване краткорочне обвезнице

Емитоване краткорочне обвезнице у укупном износу од 30,000 хиљада динара доспевају на наплату 27. марта 2012. године (инвеститор Wiener Stadtische осигурање а.д., Београд). Обвезнице су емитоване у више серија уз каматну стопу од 2% до 9% годишње.

33. ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА

	<u>У хиљадама динара</u>	
	<u>31. децембар 2011.</u>	<u>31. децембар 2010.</u>
Добављачи - повезана правна лица	37,636	19,236
Примљени аванси, депозити и кауције	59,680	89,556
Добављачи у земљи	664,856	547,353
Добављачи у иностранству	386,127	181,306
Остале обавезе из пословања	16,208	13,694
	<u>1,164,507</u>	<u>851,145</u>

34. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	<u>У хиљадама динара</u>	
	<u>31. децембар 2011.</u>	<u>31. децембар 2010.</u>
Обавезе за бруто зараде	201,866	139,434
Обавезе за камате	34,526	20,984
Обавезе за дивиденде и учешћа у добити	53,343	16,696
Остале обавезе из пословних односа	6,697	6,812
	<u>296,432</u>	<u>183,926</u>

35. ОБАВЕЗЕ ПО ОСНОВУ ПОРЕЗА НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ И ОСТАЛИХ ЈАВНИХ ПРИХОДА И ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	<u>У хиљадама динара</u>	
	<u>31. децембар 2011.</u>	<u>31. децембар 2010.</u>
Обавеза за порез на додату вредност	8,132	38,523
Обавезе по основу осталих пореза и доприноса	10,939	5,639
Обрачунати (укалкулисани) трошкови	84,550	63,283
Обрачунати приходи будућих периода	-	667
Остала пасивна временска разграничења	11,231	2,343
	<u>114,852</u>	<u>110,455</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

36. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА

Управљање ризиком капитала

Не постоји формални оквир за управљање ризиком капитала Друштва односно Групе. Руководство Групе разматра капитални ризик, на основама ублажавања ризика и уверења да ће Група бити у могућности да одржи принцип сталности пословања, истовремено максимизирајући повећање профита власника, преко оптимизације дуга и капитала. Структура капитала Друштва односно Групе састоји се од дуговања, укључујући дугорочне и краткорочне кредите образложене у напоменама 31 и 32, осталих дугорочних обавеза, готовине и готовинских еквивалената и капитала који се приписује власницима, а који укључује уделе, остали капитал, резерве као и нераспоређени добитак. На основу тог прегледа Група уравнотежава структуру капитала преко исплате дивиденди, нових дугорочних инвестиција као и узимања нових кредита или откупа постојећих.

Лица која контролишу финансије на нивоу Групе врше преглед структуре капитала на годишњем нивоу. Као део тог прегледа, руководство Групе разматра цену капитала и ризик повезан са врстом капитала.

Показатељи задужености Групе са стањем на крају године били су следећи:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Задуженост а)	3,954,311	3,445,492
Готовина и готовински еквиваленти	(251,093)	(369,524)
Нето задуженост	<u>3,703,218</u>	<u>3,075,968</u>
Капитал б)	<u>3,096,122</u>	<u>3,393,665</u>
Рацио укупног дуговања према капиталу	<u>1.20</u>	<u>0.91</u>

а) Дуговање се односи на дугорочне и краткорочне кредите и остале финансијске обавезе.

б) Капитал укључује основни капитал, резерве као и губитак, односно нераспоређени добитак.

Значајне рачуноводствене политике у вези са финансијским инструментима

Детаљи значајних рачуноводствених политика, као и критеријуми и основе за признавање прихода и расхода за све врсте финансијских средстава и обавеза обелодањени су у напомени 3 ових финансијских извештаја.

Категорије финансијских инструмената

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Финансијска средства		
Дугорочни финансијски пласмани	41,720	45,468
Потраживања од купаца	847,138	861,401
Остала потраживања	45,820	41,761
Готовина и готовински еквиваленти	251,093	369,524
Краткорочни финансијски пласмани	4,765	4,986
	<u>1,190,536</u>	<u>1,323,140</u>
Финансијске обавезе		
Дугорочне финансијске обавезе	1,270,109	1,729,282
Добављачи и друге обавезе из пословања	1,104,827	851,145
Текућа доспећа дугорочних кредита	761,386	520,358
Краткорочне финансијске обавезе	1,922,816	1,195,851
	<u>5,059,138</u>	<u>4,296,636</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

36. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Категорије финансијских инструмената (наставак)

Основни финансијски инструменти Групе су готовина и готовински еквиваленти, потраживања, финансијски пласмани који настају директно из пословања Друштва, као и дугорочни зајмови, обавезе према добављачима и остале обавезе чија је основна намена финансирање текућег пословања Групе. У нормалним условима пословања, Група је изложена ниже наведеним ризицима.

Циљеви управљања финансијским ризицима

Финансијски ризици укључују тржишни ризик (девизни и каматни), кредитни ризик, и ризик ликвидности. Финансијски ризици се сагледавају на временској основи и превасходно се избегавају смањењем изложености Групе овим ризицима. Група не користи никакве финансијске инструменте како би избегло утицај финансијских ризика на пословање из разлога што такви инструменти нису у широкој употреби, нити постоји организовано тржиште таквих инструмената у Републици Србији.

Тржишни ризик

У свом пословању Група је изложена финансијским ризицима од промена курсева страних валута и промена каматних стопа.

Није било значајнијих промена у изложености Групе тржишном ризику, нити у начину на који Група управља или мери тај ризик.

Девизни ризик

Група је изложена девизном ризику првенствено преко готовине и готовинских еквивалената, потраживања од купаца, дугорочних кредита и обавеза према добављачима који су деноминирани у страниј валути. Група не користи посебне финансијске инструменте као заштиту од ризика, обзиром да у Републици Србији такви инструменти нису уобичајени. Стабилност економског окружења у ком Група послује, у великој мери зависи од мера Владе Републике Србије у привреди, укључујући и успостављање одговарајућег правног и законодавног оквира.

Књиговодствена вредност монетарних средстава и обавеза исказаних у страниј валути на датум извештавања у Групи биле су следеће:

	Средства		У хиљадама динара Обавезе	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
EUR	206,692	413,168	2,819,027	2,884,546
USD	2,100	2,550	229,015	93,627
GBP	11,666	14,890	2,484	645
CHF	-	-	-	324
	<u>220,458</u>	<u>430,608</u>	<u>3,050,526</u>	<u>2,979,142</u>

Група је осетљиво на промене девизног курса евра (EUR) и америчког долара (USD). Следећа табела представља детаље анализе осетљивости Друштва на пораст и смањење од 10% курса динара у односу на дату страну валуту. Стопа осетљивости од 10% се користи при интерном приказивању девизног ризика и представља процену руководства разумно очекиваних промена у курсевима страних валута. Анализа осетљивости укључује само ненаплаћена потраживања и неизмирене обавезе исказане у страниј валути и усклађује њихово превођење на крају периода за промену од 10% у курсевима страних валута. Позитиван број из табеле указује да повећање резултата текућег периода у случајевима када динар јача у односу на валуту о којој се ради. У случају слабљења динара од 10% у односу на дату страну валуту, утицај на резултат текућег периода био би супротан оном исказаном у претходном случају.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

36. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Тржишни ризик (наставак)

Девизни ризик (наставак)

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
EUR	261,233	247,138
USD	22,691	9,107
GBP	(918)	(1,425)
CHF	-	32
Потенцијални утицај на резултат текућег периода (+/-)	283,006	254,852

Осетљивост Групе на промене у страним валутама повећала се у текућем периоду, углавном на основу ефеката номиналног пораста обавеза исказаних у еврима које се највећим делом односи на повећање кредитних обавеза.

Ризик од промене каматних стопа

Друштво је изложено ризику од промене каматних стопа на средства и обавезе код којих је каматна стопа варијабилна. Овај ризик зависи од финансијског тржишта те Друштво нема на располагању инструменте којим би ублажило његов утицај.

Књиговодствена вредност финансијских средстава и обавеза на крају посматраног периода дата је у следећем прегледу:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Финансијска средства		
<i>Некаматносна</i>		
Потраживања од купаца	847,138	861,401
Остала потраживања	45,820	41,761
Готовина и готовински еквиваленти	63,998	150,125
Краткорочни финансијски пласмани	4,765	4,986
	961,721	1,058,273
<i>Фиксна каматна стопа</i>		
Дугорочни финансијски пласмани	41,720	45,468
Готовина и готовински еквиваленти	187,095	219,399
	228,815	264,867
	1,190,536	1,323,140
Финансијске обавезе		
<i>Некаматносне</i>		
Добављачи и друге обавезе из пословања	1,104,827	851,145
<i>Фиксна каматна стопа</i>		
Дугорочне финансијске обавезе	297,474	454,579
Краткорочне финансијске обавезе	1,232,813	763,808
Текућа доспећа дугорочних кредита	412,043	374,914
	1,942,330	1,593,301
<i>Варијабилна каматна стопа</i>		
Дугорочне финансијске обавезе	972,635	1,274,702
Краткорочне финансијске обавезе	690,003	432,043
Текућа доспећа дугорочних кредита	349,343	145,445
	2,011,981	1,852,190
	5,059,138	4,296,636

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

36. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Тржишни ризик (наставак)

Ризик од промене каматних стопа (наставак)

Анализе осетљивости приказане у наредном тексту су успостављене на основу изложености променама каматних стопа за недеривативне инструменте на датум биланса стања. За обавезе са варијабилном стопом, анализа је састављана под претпоставком да је преостали износ средстава и обавеза на датум биланса стања био непромењен у току целе године. Повећање или смањење од 1% представља, од стране руководства, процену реално могуће промене у каматним стопама. Да је каматна стопа 1% виша, а све остале варијабле остале непромењене, Група би претрпела оперативни губитак за годину која се завршава 31. децембра 2011. године у износу од 20,120 хиљада динара (31. децембар 2010. године: 18,522 хиљаде динара). Оваква ситуација се приписује изложености Групе која је заснована на варијабилним каматним стопама које се обрачунавају на дугорочне кредите и краткорочне кредите.

Кредитни ризик

Управљање потраживањима од купаца

Група је изложена кредитном ризику који представља ризик да дужници неће бити у могућности да дуговања према Групи измире у потпуности и на време, што би имало за резултат финансијски губитак за Групу. Изложеност Групе овом ризику ограничена је на износ потраживања од купаца на дан биланса. Потраживања од купаца састоје се од великог броја комитената, од којих се највећи део односи на повезана правна лица.

Структура потраживања од купаца на дан 31. децембра 2011. године приказана је у табели која следи:

	У хиљадама динара		
	Бруто изложеност	Исправка вредности	Нето изложеност
Недоспела потраживања од купаца	480,686	-	480,686
Доспела, исправљена потр. од купаца	38,735	(38,735)	-
Доспела, неисправљена потр. од купаца	366,452	-	366,452
	<u>885,873</u>	<u>(38,735)</u>	<u>847,138</u>

Структура потраживања од купаца на дан 31. децембра 2010. године приказана је у табели која следи:

	У хиљадама динара		
	Бруто изложеност	Исправка вредности	Нето изложеност
Недоспела потраживања од купаца	545,667	-	545,667
Доспела, исправљена потр. од купаца	28,885	(28,885)	-
Доспела, неисправљена потр. од купаца	315,734	-	315,734
	<u>890,286</u>	<u>(28,885)</u>	<u>861,401</u>

Недоспела потраживања од купаца

Недоспела потраживања исказана на дан 31. децембра 2011. године у износу од 480,686 хиљада динара (31. децембар 2010. године: 545,667 хиљада динара) највећим делом се односе на потраживања од купаца по основу продаје производа и услуга која доспевају на наплату у року од 60 до 90 дана након датума фактуре, у зависности од уговорених рокова плаћања. Просечно време наплате потраживања у 2011. години износи 75 дана (2010. године: 76 дана).

Доспела, исправљена потраживања од купаца

Група је у претходним периодима обезвредило потраживања од купаца за доспела потраживања у износу од 38,735 хиљада динара (2010. године: 28,885 хиљада динара), за која је Група утврдила да је дошло до промене у кредитној способности комитената и да потраживања у наведеним износима неће бити наплаћена.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

36. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Кредитни ризик (наставак)

Управљање потраживањима од купаца (наставак)

Дospelа, неисправљена потраживања од купаца

Дospelа, неисправљена потраживања у износу од 366,452 хиљаде динара (2010. године – 315,734 хиљаде динара), по процени руководства заснованој на анализи наплативости и старосној структури истих, наплата су у року до три месеца, те Група није вршила њихов индиректан отпис.

Управљање обавезама према добављачима

Обавезе према добављачима и друге обавезе из пословања на дан 31. децембра 2011. године исказане су у износу од 1,104,827 хиљада динара (2010. године – 851,145 хиљада динара) односе се на обавезе по основу набавке материјала и услуга. Добављачи не зарачунавају затезну камату на доспеле обавезе, при чему Група настоји доспеле обавезе према добављачима, сагласно политици управљања финансијским ризицима, измирују у уговореном року. Просечно време измирења обавеза према добављачима у периоду 2011. године износи 112 дана (у току 2010. године 87 дана).

Ризик ликвидности

Коначна одговорност за управљање ризиком ликвидности је на руководству Групе који су успоставили одговарајући систем управљања за потребе краткорочног, средњорочног и дугорочног финансирања Групе као и управљањем ликвидношћу. Група управља ризиком ликвидности одржавајући одговарајуће новчане резерве континуираним праћењем планираног и стварног новчаног тока, као и одржавањем адекватног односа доспећа финансијских средстава и обавеза.

Табеле ризика ликвидности и кредитног ризика

Следеће табеле приказују детаље преосталих уговорених доспећа финансијских средстава. Приказани износи засновани су на недисконтованим токовима готовине насталим на основу финансијских средстава на основу најранијег датума на који ће Група бити у могућности да потраживања наплати.

Доспећа финансијских средстава

У хиљадама динара 31. децембар 2011.						
	Мање од месец дана	1-3 месеца	Од 3 месеца до једне године	Од 1 до 5 година	Преко 5 година	Укупно
Некаматоносна	745,743	191,407	24,418	153	-	961,721
Фиксна каматна стопа	187,095	-	-	-	43,270	230,365
	<u>932,838</u>	<u>191,407</u>	<u>24,418</u>	<u>153</u>	<u>43,270</u>	<u>1,192,086</u>

У хиљадама динара 31. децембар 2010.						
	Мање од месец дана	1-3 месеца	Од 3 месеца до једне године	Од 1 до 5 година	Преко 5 година	Укупно
Некаматоносна	732,962	290,472	34,686	153	-	1,058,273
Фиксна каматна стопа	219,399	-	-	-	48,265	267,664
	<u>952,361</u>	<u>290,472</u>	<u>34,686</u>	<u>153</u>	<u>48,265</u>	<u>1,325,937</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

36. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Ризик ликвидности (наставак)

Табеле ризика ликвидности и кредитног ризика (наставак)

Следеће табеле приказују детаље преосталих уговорених доспећа обавеза Друштва. Приказани износи засновани су на недисконтваним токовима готовине насталих на основу финансијских обавеза на основу најранијег датума на који ће Друштво бити обавезно да такве обавезе намири.

Доспећа финансијских обавеза

У хиљадама динара
31. децембар 2011.

	Мање од месец дана	1-3 месеца	Од 3 месеца до једне године	Од 1 до 5 година	Преко 5 година	Укупно
Некаматносна	576,047	416,515	112,265	-	-	1,104,827
Фиксна каматна стопа	613,744	605,178	569,820	376,483	-	2,165,225
Варијабилна кам. ст.	206,309	146,759	703,297	1,118,279	-	2,174,644
	<u>1,396,100</u>	<u>1,168,452</u>	<u>1,385,382</u>	<u>1,494,762</u>	<u>-</u>	<u>5,444,696</u>

У хиљадама динара
31. децембар 2010.

	Мање од месец дана	1-3 месеца	Од 3 месеца до једне године	Од 1 до 5 година	Преко 5 година	Укупно
Некаматносна	559,435	268,109	23,601	-	-	851,145
Фиксна каматна стопа	75,523	431,595	642,025	472,866	-	1,622,009
Варијабилна кам. ст.	24,136	350,780	375,440	1,053,470	110,302	1,914,128
	<u>659,094</u>	<u>1,030,502</u>	<u>1,041,066</u>	<u>1,526,336</u>	<u>110,302</u>	<u>4,387,282</u>

Фер вредност финансијских инструмената

Следећа табела представља садашњу вредност финансијских средстава и финансијских обавеза и њихову фер вредност на дан 31. децембра 2011. године и 31. децембра 2010. године.

	31. децембар 2011.		У хиљадама динара 31. децембар 2010.	
	Књиговодствена вредност	Фер вредност	Књиговодствена вредност	Фер вредност
Финансијска средства				
Дугорочни финансијски пласмани	41,720	41,720	45,468	45,468
Потраживања од купаца	847,138	847,138	861,401	861,401
Остала потраживања	45,820	45,820	41,761	41,761
Готовина и готовински еквиваленти	251,093	251,093	369,524	369,524
Краткорочни финансијски пласмани	4,765	4,765	4,986	4,986
	<u>1,190,536</u>	<u>1,190,536</u>	<u>1,323,140</u>	<u>1,323,140</u>
Финансијске обавезе				
Дугорочне финансијске обавезе	1,270,109	1,270,109	1,729,282	1,729,282
Обавезе из пословања	1,104,827	1,104,827	851,145	851,145
Текућа доспећа дугорочних кредита	761,386	761,386	520,358	520,358
Краткорочне фин. обавезе	1,922,816	1,922,816	1,195,851	1,195,851
	<u>5,059,138</u>	<u>5,059,138</u>	<u>4,296,636</u>	<u>4,296,636</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

36. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА (наставак)

Фер вредност финансијских инструмената (наставак)

Претпоставке за процену тренутне фер вредности финансијских инструмената

С обзиром на чињеницу да не постоји довољно тржишно искуство, стабилност и ликвидност у куповини и продаји финансијских средстава и обавеза, као и обзиром на чињеницу да не постоје доступне тржишне информације које би се могле користити за потребе обелодањивања фер вредности финансијских средстава и обавеза, коришћен је метод дисконтовања новчаних токова. При коришћењу ове методе вредновања, користе се каматне стопе за финансијске инструменте са сличним карактеристикама, са циљем да се добије релевантна процена тржишне вредности финансијских инструмената на дан биланса. Књиговодствена вредност краткорочних потраживања од купаца и обавеза према добављачима апроксимирана је по њиховој фер вредности због тога што доспевају за плаћање/ наплату у релативно кратком периоду.

37. ОПЕРАТИВНИ ЛИЗИНГ

Преузете обавезе Групе по основу отказивих уговора о закупу пословних просторија су следеће:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2011.	31. децембар 2010.
Не дуже од једне године	30,043	30,991
Дуже од једне године али краће од пет година	120,172	123,965
Дуже од пет година	-	30,991
	150,215	185,947

Према уговору о закупу, закуп пословних просторија траје до 31. децембра 2016. године.

38. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ

Друштво односно Група на дан 31. децембра 2011. године води судске спорове у вредности од 832 хиљаде динара у којима се јавља као тужена страна. На основу анализе расположиве правне документације и информација добијених од стручних служби и правних саветника, руководство верује да ће бити решени у корист Друштва односно Групе и, у складу са тим, није извршено додатно резервисање за ризике по том основу у консолидованим финансијским извештајима на дан 31. децембра 2011. године.

Група је заложни дужник по основу већег броја краткорочних и дугорочних кредита одобрених зависним правним лицима од стране домаћих пословних банака. Укупан износ одобрених кредита у динарској противвредности за који је Група заложни дужник на дан 31. децембра 2011. године износи 1,083,628 хиљада динара.

39. ПОРЕСКИ РИЗИЦИ

Порески закони Републике Србије се често различито тумаче и предмет су честих измена. Тумачење пореских закона од стране пореских власти у односу на трансакције и активности Друштва могу се разликовати од тумачења руководства. Као резултат изнетог, трансакције могу бити оспорене од стране пореских власти и привредном друштву може бити одређен додатни износ пореза, казни и камата. Период застарелости пореске обавезе је пет година. То практично значи да пореске власти имају права да одреде плаћање неизмирених обавеза у року од пет година од када је обавеза настала.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2011. године

40. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Средњи курсеви за девизе, утврђени на међубанкарском тржишту девиза, примењени за прерачун девизних позиција биланса стања у динаре, за поједине главне валуте су били следећи:

	<u>2011.</u>	<u>2010.</u>
USD	80,8662	79,2802
EUR	104,6409	105,4982
GBP	124,6002	122,4161
CHF	85,9121	84,4458